

Οι Αναγκαίοι Όροι : απαιτήσεις και κατευθύνσεις για την εκπλήρωση και την παρακολούθησή τους

**Προγραμματική περίοδος
2021 - 2027**

Μάιος 2023

έκδοση 4

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ, ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ
ΜΟΝΑΔΑ Γ' ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ, ΑΝΑΓΚΑΙΟΙ ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

Πίνακας Περιεχομένων

1. ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΘΕΜΑΤΑ	3
1.1. Το πλαίσιο που διέπει τους Αναγκαίους Όρους	3
1.2. Πίνακας εκτίμησης κατά την 1 ^η έγκριση των Προγραμμάτων	7
1.3. Η μεθοδολογική προσέγγιση σε εθνικό επίπεδο	8
1.4. Παρακολούθηση της εκπλήρωσης των ΑΟ	25
2. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΑΝΑΓΚΑΙΟ ΟΡΟ	35
❖ Στόχος Πολιτικής 1 (ΕΤΠΑ)	35
1.1 Ορθή διακυβέρνηση της εθνικής ή περιφερειακής στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης (Εκπληρώνεται).....	35
1.2 Εθνικό ή περιφερειακό ευρωζωνικό σχέδιο (Εκπληρώνεται).....	49
❖ Στόχος Πολιτικής 2 (ΕΤΠΑ & ΤΣ)	55
2.1 Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για τη στήριξη της ενεργειακής απόδοσης με ανακαίνιση οικιστικών και μη οικιστικών κτιρίων (Εκπληρώνεται).....	55
2.2 Διακυβέρνηση του τομέα της ενέργειας (Εκπληρώνεται)	55
2.3 Αποτελεσματική προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε όλους τους τομείς και σε ολόκληρη την Ένωση (Εκπληρώνεται).....	55
2.4 Αποτελεσματικό πλαίσιο διαχείρισης του κινδύνου καταστροφών (Εκπληρώνεται) ..	63
2.5 Επικαιροποιημένος σχεδιασμός για τις απαιτούμενες επενδύσεις στους τομείς των υδάτων και των λυμάτων.....	68
2.6 Επικαιροποιημένος σχεδιασμός για τη διαχείριση των αποβλήτων.....	70
2.7 Πλαίσιο δράσης προτεραιότητας για τα αναγκαία μέτρα διατήρησης που περιλαμβάνουν συγχρηματοδότηση από την Ένωση (Εκπληρώνεται).....	72
❖ Στόχος Πολιτικής 3 (ΕΤΠΑ & ΤΣ)	76
3.1 Ολοκληρωμένος σχεδιασμός μεταφορών στο κατάλληλο επίπεδο (ΕΤΠΑ & ΤΣ).....	76
❖ Στόχος Πολιτικής 4 (ΕΤΠΑ & ΕΚΤ+)	78
4.1 Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για τις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας (ΕΤΠΑ & ΕΚΤ+) (Εκπληρώνεται)	78
4.2 Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο για την ισότητα των φύλων (ΕΤΠΑ & ΕΚΤ+) (Εκπληρώνεται).....	81
4.3 Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλα τα επίπεδα (ΕΤΠΑ & ΕΚΤ+) (Εκπληρώνεται)	93
4.4 Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την κοινωνική ένταξη και τη μείωση της φτώχειας (ΕΤΠΑ & ΕΚΤ+) (Εκπληρώνεται).....	109

4.5 Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την ένταξη των Ρομά (ΕΚΤ+) (Εκπληρώνεται).....	121
4.6 Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την υγεία και τη μακροχρόνια περίθαλψη (ΕΤΠΑ & ΕΚΤ+).....	127
3. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΝΑ ΟΡΙΖΟΝΤΙΟ ΑΝΑΓΚΑΙΟ ΟΡΟ	135
1. Αποτελεσματικοί μηχανισμοί παρακολούθησης της αγοράς δημοσίων συμβάσεων (Εκπληρώνεται).....	135
2. Εργαλεία και ικανότητα αποτελεσματικής εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις (Εκπληρώνεται).....	142
3. Αποτελεσματική εφαρμογή και υλοποίηση του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (Εκπληρώνεται).....	146
4. Υλοποίηση και εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες (UNCPRD) σύμφωνα με την απόφαση 2010/48/ΕΚ του Συμβουλίου (Εκπληρώνεται).....	153

ΠΙΝΑΚΕΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ I Πρότυπο Προγράμματος / Πίνακας 12	7
ΠΙΝΑΚΑΣ II Πορεία εκπλήρωσης Αναγκαίων Όρων	11
ΠΙΝΑΚΑΣ III Πρόοδος εκπλήρωσης Αναγκαίων Όρων	12
ΠΙΝΑΚΑΣ IV Αναγκαίοι Όροι και Στρατηγικό & Επιχειρησιακό Πλαίσιο	16
ΠΙΝΑΚΑΣ V Αρμόδιοι φορείς ανά Αναγκαίο Όρο	20
ΠΙΝΑΚΑΣ VI Συσχέτιση των 5 Στόχων Πολιτικής με τα Ταμεία, τους ειδικούς στόχους και τους θεματικούς αναγκαίους όρους	29
ΠΙΝΑΚΑΣ VII Χρηματοδοτική βαρύτητα των Θεματικών Αναγκαίων Όρων από τη συσχέτιση με τους πόρους των Προγραμμάτων μετά την 1^η έγκριση τους	34
ΠΙΝΑΚΑΣ VIII Προτεραιοποίηση πόρων ΕΤΠΑ υπέρ της ΠΦΥ	133

1. ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΘΕΜΑΤΑ

1.1. Το πλαίσιο που διέπει τους Αναγκαίους Όρους

- Στον Κανονισμό Κοινών Διατάξεων (ΚΚΔ) 2021/1060, 24.06.2021 περιλαμβάνονται **16 Θεματικοί Αναγκαίοι Όροι** και **4 Οριζόντιοι**.
- Στο άρθρο 15 του ΚΚΔ αναφέρεται πως «Για τους ειδικούς στόχους, ορίζονται στον παρόντα κανονισμό αναγκαίοι πρόσφοροι όροι» και καθορίζονται το πλαίσιο και οι προϋποθέσεις εφαρμογής τους.
- Οι Αναγκαίοι πρόσφοροι όροι παρέχουν στα Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προγραμματική περίοδο 2021-2027 έναν ισχυρό μηχανισμό που διασφαλίζει ότι τα κράτη μέλη θέτουν σε εφαρμογή τα συστήματα και τις ρυθμίσεις που απαιτούνται για την αποτελεσματική και αποδοτική εφαρμογή της πολιτικής συνοχής.
- Οι **Θεματικοί ΑΟ** αποτυπώνονται στο Παράρτημα IV του Κανονισμού Κοινών Διατάξεων (ΚΚΔ). Έχουν εφαρμογή στα Προγράμματα που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ) και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+).

Εξαιρούνται τα Προγράμματα Interreg και οι πόροι που μεταφέρονται από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ+ στο Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης. Σε εξαίρεση από την εφαρμογή βρίσκονται και οι πόροι που διατίθενται από το ΕΣΠΑ 2021-2027 στο INVEST EU, καθώς σε αυτούς δεν εφαρμόζονται οι κανόνες επιμερισμένης διαχείρισης του ΚΚΔ, αλλά οι διατάξεις του ειδικού Κανονισμού INVEST EU.

- Οι **4 Οριζόντιοι Αναγκαίοι Όροι** αφορούν τις Δημόσιες Συμβάσεις, τις Κρατικές Ενισχύσεις, τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Άτομα με αναπηρίες. Οι Οριζόντιοι ΑΟ αφορούν όλους τους Ειδικούς Στόχους και έχουν εφαρμογή σε όλα τα Προγράμματα του ΕΤΠΑ (με εξαίρεση τα Προγράμματα Interreg), του ΤΣ, του ΕΚΤ+, του ΤΔΜ και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ) καθώς και στα Προγράμματα που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ασύλου και Μετανάστευσης (ΤΑΜΕ), το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας (ΤΕΑ) και το Μέσο για τη Διαχείριση των Συνόρων και των Θεωρήσεων (ΜΔΣΘ) πλην του οριζόντιου ΑΟ για τις Κρατικές Ενισχύσεις που δεν έχει εφαρμογή στα τρία τελευταία.
- Δεδομένου ότι στην τρέχουσα συγκυρία βρισκόμαστε στο κλείσιμο της προγραμματικής περιόδου (ΠΠ) 2014-2020, επισημαίνεται πως οι ΔΑ θα πρέπει να λάβουν υπόψη τους τις προϋποθέσεις εφαρμογής των ΑΟ στα τμηματοποιημένα έργα που θα επιλεγούν να μεταφερθούν στα προγράμματα της νέας ΠΠ.
- Οι Θεματικοί Αναγκαίοι Όροι συνδέονται με τους ειδικούς στόχους του ΚΚΔ και **καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα των κύριων επιλογών συγχρηματοδότησης**. Υποχρεώνουν τα κράτη μέλη να θεσπίσουν μακροχρόνιες οριζόντιες και τομεακές στρατηγικές και μεταρρυθμίσεις, καθώς και συστήματα διακυβέρνησης ώστε να εξασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα της στήριξης της ΕΕ με στόχο την πραγματοποίηση του κατάλληλου διευκολυντικού περιβάλλοντος σχεδιασμού των παρεμβάσεων στους τομείς της πολιτικής συνοχής. Ενδεικτικά αναφέρονται οι τομείς :
 - έρευνα & καινοτομία
 - ψηφιακή διασύνδεση & ψηφιοποίηση
 - ενέργεια
 - διαχείριση της πρόληψης των κινδύνων

- διαχείριση των υδάτων συμπεριλαμβανομένων των λυμάτων
- διαχείριση των στερεών αποβλήτων
- βιοποικιλότητα
- μεταφορές
- ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης στην αγορά εργασίας με έμφαση στους νέους
- προαγωγή της ισότητας των φύλων
- εκπαίδευση σε όλες τις βαθμίδες, επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, δια βίου μάθηση
- κοινωνική ενσωμάτωση ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, αποϊδρυματοποίηση, προώθηση της κοινωνικο-οικονομικής ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών και των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων όπως οι Ρομά
- υγεία και μακροχρόνια φροντίδα
- Οι απαιτήσεις για την εκπλήρωση των κριτηρίων των ΑΟ εστιάζουν:
 - στην επικαιροποίηση και τον εμπλουτισμό υφιστάμενων στρατηγικών (π.χ. RIS, διαχείριση κινδύνου, μεταφορές, απασχόληση)
 - στον συντονισμό των περιφερειακών στρατηγικών εντός ενός ενιαίου εθνικού πλαισίου (π.χ. RIS, διαχείριση υδάτων και λυμάτων, στερεά απόβλητα κλπ).
 - στην καταγραφή υφιστάμενης κατάστασης - mapping (ευρυζωνικά, μεταφορές, Υγεία)
 - στη διαμόρφωση συστημάτων διακυβέρνησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης (π.χ. RIS, ευρυζωνικά, απασχόληση, ισότητα φύλων, εκπαίδευση, Ρομά)
 - σε εκτίμηση των χρηματοδοτικών πόρων που απαιτούνται για την υλοποίηση στρατηγικών (π.χ. μεταφορές, εξοικονόμηση ενέργειας, στερεά απόβλητα, διαχείριση κινδύνου, ευρυζωνικά)
 - στην ιεράρχηση έργων (διαχείριση υδάτων και λυμάτων)

και απαιτούν υψηλό βαθμό συνέργειας μεταξύ παράλληλων και συμπληρωματικών στρατηγικών (π.χ. μεταφορές με οδική ασφάλεια, διαχείριση υδάτων με ζητήματα ποιότητας πόσιμου νερού, εθνικής στρατηγικής κοινωνικής ένταξης με στρατηγικές για μετανάστες, παιδιά, αναπηρία, Ρομά κ.α.) και ως εκ τούτου τη συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων Υπουργείων και φορέων.

- Η μη εκπλήρωση των Αναγκαίων Όρων συνδέεται με την εισροή των κοινοτικών πόρων στη χώρα. Πιο συγκεκριμένα, στον ΚΚΔ (αρθ. 15, παρ.5) αναφέρεται πως «...οι δαπάνες που συνδέονται με πράξεις συνδεδεμένες με τον ειδικό στόχο μπορούν να περιλαμβάνονται στις αιτήσεις πληρωμής αλλά δεν εξοφλούνται από την Επιτροπή έως ότου η Επιτροπή πληροφορήσει το κράτος μέλος ότι πληρούται ο αναγκαίος πρόσφορος όρος σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου. Το πρώτο εδάφιο δεν εφαρμόζεται στις πράξεις που συμβάλλουν στην πλήρωση του αντίστοιχου αναγκαίου πρόσφορου όρου». Αυτό μεταφράζεται στο ότι τα έργα που εξαρτώνται από τους Αναγκαίους Όρους θα υλοποιούνται και θα πληρώνονται με εθνικούς πόρους μέχρι να ικανοποιηθούν **επίσημα** οι απαιτήσεις που περιγράφονται στα κριτήρια εκπλήρωσης των επιμέρους Αναγκαίων Όρων.
- Σε συνέχεια της αποστολής της **Εγκυκλίου για την εξειδίκευση των Προγραμμάτων της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027 (α.π. 6884 – 12.09.2022)**, η εξειδίκευση δράσεων που συνδέονται με αναγκαίους πρόσφορους όρους που δεν έχουν εκπληρωθεί, δύναται να πραγματοποιηθεί από τη Διαχειριστική Αρχή. Ωστόσο, η Δ.Α. πρέπει να εξετάζει (βλ. και στη συνέχεια την αναφορά/ άρθρο 73, παρ. 2 α) και β) 2021/1060) πως οι προτεινόμενες δράσεις

είναι συνεπείς με τις υπό διαμόρφωση στρατηγικές και το συναφές πλαίσιο (Νόμους, Υπ. Αποφάσεις, Συστήματα) που η χώρα επεξεργάζεται με στόχο την πλήρωση ενός αναγκαίου πρόσφορου όρου. Για το σκοπό αυτό θα λαμβάνει σχετική ενημέρωση και τεκμηρίωση από την αρμόδια Επιτελική Δομή (Παράρτημα II Εγκυκλίου). Στην περίπτωση που ο προτείνων φορέας δεν είναι και ο αρμόδιος φορέας για την εκπλήρωση του αναγκαίου πρόσφορου όρου, για την ενημέρωση και τεκμηρίωση, ο φορέας πρότασης θα συνεργάζεται με την ΕΥΣΣΑΕ.

- Η εκπλήρωση των ΑΟ, σύμφωνα με τα κανονιστικά κείμενα, δεν συνδέεται με τη χρηματοδότηση των έργων που θα ενταχθούν στο Εθνικό Σχέδιο του Ταμείου Ανάκαμψης (RRF).
- Οι Αναγκαίοι Όροι αποτελούν ως επί το πλείστον συνέχεια των αιρεσιμοτήτων της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου 2014-2020, για τις οποίες με βάση τις απαιτήσεις των κριτηρίων των ΑΟ απαιτείται η περαιτέρω εφαρμογή και η εξέλιξή τους.
- Τα στρατηγικά και τα τομεακά σχέδια, τα οποία αποτελούν τη βάση για το πλαίσιο των απαιτήσεων που αναλύονται στα επιμέρους κριτήρια ανά ΑΟ, θα πρέπει να καλύπτουν το χρονικό ορίζοντα όλης της επόμενης προγραμματικής περιόδου 2021-2027 (έως και 2029 στη λογική του $n+2$) ή σε περιπτώσεις τομέων με μικρότερους προγραμματικούς ορίζοντες (πχ ευρυζωνικό δίκτυο, ΕΣΕΚ) στη βάση σοβαρών τεχνολογικών, στρατηγικών και μακροοικονομικών εξελίξεων και χαρακτηριστικών του τομέα, θα ισχύει προβλεπόμενη και συγκεκριμένη διαδικασία επικαιροποίησης του στρατηγικού και τομεακού σχεδίου.
- Η τεκμηρίωση που απαιτείται για την εκπλήρωση ενός ΑΟ δεν χρειάζεται να εξαντλείται εντός ενός μοναδικού κειμένου, αλλά είναι απαραίτητο να υπάρχει σύνδεση και συνάφεια μεταξύ των διαφορετικών κειμένων που ενδεχομένως απαιτείται να καταρτιστούν για την εκπλήρωση του ΑΟ σύμφωνα με τις επιμέρους απαιτήσεις των κριτηρίων, με βάση την κατεύθυνση που δόθηκε σε τεχνικό σεμινάριο που πραγματοποιήθηκε από την Ευρ. Επιτροπή στις 19/10/2020 για τους οριζόντιους αναγκαίους όρους. Για το σκοπό αυτό συμφωνείται ανά ΑΟ με την Ευρ. Επιτροπή η διαδικασία με την οποία οι ελληνικές αρχές τεκμηριώνουν την εκπλήρωση των ΑΟ και η ΕΥΣΣΑ συνεργάζεται σχετικά με τους αρμόδιους φορείς.
- Στον **ΠΙΝΑΚΑ IV** αποτυπώνεται η σύνδεση των ΑΟ με το υφιστάμενο στρατηγικό και επιχειρησιακό πλαίσιο ανά τομέα πολιτικής σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Η παράθεση είναι ενδεικτική.
- Στην περίπτωση μη εκπλήρωσης ενός ΑΟ κατά την έγκριση των Προγραμμάτων από την Ε.Ε, δεν απαιτείται η κατάρτιση και η αποστολή στην Ε.Ε ενός σχεδίου δράσης όπου θα περιγράφονται οι ενέργειες για την εκπλήρωση των απαιτήσεων.
- Για να αξιολογηθεί ένας ΑΟ ότι εκπληρώνεται, θα πρέπει **όλα** τα κριτήρια του ΑΟ να εκπληρώνονται σε συνέχεια της αρχικής αυτοαξιολόγησης του ΚΜ και της σχετικής αξιολόγησης από τις υπηρεσίες της ΕΕ. Στην προγραμματική περίοδο 2021 - 2027, **δεν υπάρχει η έννοια της μερικής εκπλήρωσης** όπως ισχύει στην προγραμματική περίοδο 2014 - 2020.
- Οι ΑΟ θα αξιολογούνται καθ' όλη τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου ως προς την εκπλήρωση και την τήρηση των απαιτήσεων των επιμέρους κριτηρίων σύμφωνα με τις σχετικές κανονιστικές προβλέψεις. Το κράτος μέλος θα πρέπει να ενημερώνει την Ευρ. Επιτροπή για κάθε αλλαγή που επιδρά στην εκπλήρωση των απαιτήσεων ενός ΑΟ. Στην περίπτωση που η Ευρ. Επιτροπή κρίνει πως ο ΑΟ δεν εκπληρώνεται μπορεί να σταματήσει τη χρηματοδότηση των πράξεων που εντάσσονται στους ειδικούς στόχους που ο ΑΟ συνδέεται. Το ΚΜ έχει προθεσμία ενός μήνα να απαντήσει σχετικά στην Ευρ. Επιτροπή.

- Οι ΑΟ θα συνδέονται και με τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.
- Την τελική ευθύνη για την αξιολόγηση της εκπλήρωσης των αναγκαίων όρων έχουν η ΓΔ Περιφερειακής Πολιτικής και η ΓΔ Απασχόλησης της ΕΕ (γεωγραφικές μονάδες) αναλόγως του πεδίου αρμοδιότητας. Οι Γενικές Διευθύνσεις αυτές συνεργάζονται με τις σχετικές θεματικές Γενικές Διευθύνσεις της Ευρ. Επιτροπής.
- Σύμφωνα με το άρθρο 73, παρ. 2β του ΚΚΔ, τα κριτήρια επιλογής πράξεων στην προγραμματική περίοδο 2021 – 2027 θα περιέχουν αξιολόγηση συμμόρφωσης των προτεινόμενων δράσεων με τα κείμενα των στρατηγικών που συνδέονται με τους ΑΟ (“...διασφαλίζει ότι οι επιλεγείσες πράξεις, οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής ενός αναγκαίου πρόσφορου όρου, συνάδουν με τις αντίστοιχες στρατηγικές και έγγραφα προγραμματισμού που έχουν καθοριστεί με στόχο την πλήρωση του εν λόγω αναγκαίου πρόσφορου όρου”).
- Στο σημείο αυτό αξίζει να επισημανθεί πως υπάρχουν ειδικοί στόχοι που **δεν** συνδέονται με Αναγκαίους Όρους (11 σε σύνολο 37 ειδικών στόχων, βλ. Πίνακα ΙΙΙ). Επίσης υπάρχουν Αναγκαίοι Όροι που συνδέονται με ειδικούς στόχους το πεδίο κάλυψης των οποίων είναι ευρύτερο του αντικειμένου του ΑΟ. Για παράδειγμα ο ΑΟ 4.6 συνδέεται με τον 4ια¹ του ΕΚΤ+. Ο εν λόγω ΑΟ αφορά το στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την Υγεία και τη Μακροχρόνια περίθαλψη. Όμως το περιεχόμενο του ε.σ. 4ια είναι ευρύτερο και στα Προγράμματα έχουν περιληφθεί και δράσεις ενεργούς και ισότιμης πρόσβασης και κοινωνικής προστασίας σε ομάδες που εντάσσονται στον στρατηγικό σχεδιασμό για την κοινωνική ένταξη. Παρόλο που ο ΑΟ 4.6 δεν συνάδει, οι κανόνες αναφορικά με την εισροή των κοινοτικών πόρων για αυτές τις πράξεις συνδέονται με την εκπλήρωση του. Ανάλογη είναι και η περίπτωση του ε.σ. 2.7² το περιεχόμενο του οποίου είναι ευρύτερο του ΑΟ 2.7 που αφορά το πλαίσιο δράσης προτεραιότητας (PAF) για τα αναγκαία μέτρα διατήρησης που περιλαμβάνουν συγχρηματοδότηση από την Ένωση (περιοχές NATURA).
- Σε εθνικό επίπεδο, η εκπλήρωση των απαιτήσεων πολλών ΑΟ αποτελεί αρμοδιότητα περισσότερων της μίας Γενικών Γραμματειών που σε κάποιες περιπτώσεις ανήκουν σε διαφορετικά Υπουργεία. Για την εκπλήρωση των απαιτήσεων των ΑΟ απαιτείται η συνεργασία μεταξύ των διαφορετικών Γενικών Γραμματειών. Ενδεικτικά αναφέρονται:
 - Ο Αναγκαίος Όρος για τα Λύματα και το Νερό (2.5) όπου απαιτείται η συνεργασία του ΥΠΠΕΝ, του ΥΠΕΣ, του ΥΠΥγείας και η τεχνική συνδρομή της ΜΟΔ.
 - Ο Αναγκαίος Όρος για την Εκπαίδευση & την Κατάρτιση (4.3) όπου απαιτείται η συνεργασία των Υπ. Παιδείας & Θρ. Και του Υπ. Εργασίας & ΚΥ.
 - Οι οριζόντιοι Αναγκαίοι Όροι για την εφαρμογή τους Χάρτας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων κτουςτης Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα ΑμεΑ απαιτούν τη συνεργασία υπηρεσιών της Εθνικής Αρχής Συντονισμού στο Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων (ΕΥΣΣΑΕ, ΤουςΥΠΣ), της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ) και του Συντονιστικού Μηχανισμού για το Εθνικό Σχέδιο Δικαιωμάτων για τα ΑμεΑ.

¹ 4ια: ενίσχυση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες, περιλαμβανομένων υπηρεσιών που προάγουν την πρόσβαση σε στέγαση και υπηρεσιών φροντίδας με επίκεντρο τον άνθρωπο, συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης· εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόσβασης στην κοινωνική προστασία, με έμφαση στα παιδιά και στις μειονεκτούσες ομάδες· βελτίωση της προσβασιμότητας, μεταξύ άλλων για τα άτομα με αναπηρίες, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και των υπηρεσιών μακροχρόνιας περίθαλψης·

² 2.7: ενίσχυση της προστασίας και της διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος, της βιοποικιλότητας και των πράσινων υποδομών, μεταξύ άλλων σε αστικές περιοχές, και τη μείωση κάθε μορφής ρύπανσης.

- Στον **ΠΙΝΑΚΑ V** αποτυπώνονται οι αρμόδιες Γενικές Γραμματείες για την εκπλήρωση των ΑΟ καθώς και οι εμπλεκόμενοι φορείς με βάση σχετική αλληλογραφία του Υπουργού Ανάπτυξης & Επενδύσεων με τους αρμόδιους Υπουργούς στην έναρξη της προετοιμασίας εκπλήρωσης των ΑΟ.
- Για την εκπλήρωση των απαιτήσεων των ΑΟ δε υπάρχουν από την Ε.Ε. γραπτές οδηγίες και κατευθύνσεις με τη μορφή guidance document.

1.2. Πίνακας εκτίμησης κατά την 1^η έγκριση των Προγραμμάτων

Στο άρθρο 22 του ΚΚΔ αναφέρεται πως κατά την υποβολή κάθε Προγράμματος, θα πρέπει να συμπληρωθεί πίνακας εκτίμησης της εκπλήρωσης των επιμέρους κριτηρίων των Αναγκαίων Όρων που εμπίπτουν στο πεδίο των ειδικών στόχων που θα έχουν επιλεγεί. Πιο συγκεκριμένα στην παράγραφο 3 αναφέρεται πως το Πρόγραμμα:

(θ) παρέχει, για κάθε αναγκαίο πρόσφορο όρο σχετιζόμενο με τον επιλεγμένο ειδικό στόχο, που ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 15 και τα παραρτήματα III και IV, αξιολόγηση του αν ο αναγκαίος πρόσφορος όρος πληρούται κατά την ημερομηνία υποβολής του προγράμματος·

Η συμπλήρωση του εν λόγω πίνακα 12 γίνεται από τις ΔΑ σύμφωνα με ενιαία κείμενα που στέλνει η ΕΑΣ/ΕΥΣΣΑΕ ως αποτέλεσμα των συντονισμένων ενεργειών που πραγματοποιούνται από το 2018 για την εκπλήρωση όλων των ΑΟ και συμφωνημένης διαδικασίας για την εκπλήρωσή τους με την Ευρ. Επιτροπή.

Κατά την πρώτη υποβολή των προγραμμάτων το 2022, στα εγκεκριμένα προγράμματα συμφωνήθηκε να περιλαμβάνονται μόνο οι Αναγκαίοι Όροι για τους οποίους είχε ολοκληρωθεί η διαπραγμάτευση με την ΕΕ και θεωρούνταν εκπληρωμένοι, ενώ για τους υπόλοιπους που η επικοινωνία και συνεργασία βρισκόταν σε εξέλιξη, συμπληρώθηκε η φράση «Το κριτήριο δεν εφαρμόζεται».

ΠΙΝΑΚΑΣ I Πρότυπο Προγράμματος / Πίνακας 12

4. Αναγκαίοι πρόσφοροι όροι

Παραπομπή: Άρθρο 22 παράγραφος 3 στοιχείο θ) του ΚΚΔ

Πίνακας 12: Αναγκαίοι πρόσφοροι όροι (υπόδειγμα προγράμματος)

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος (άνευ αντικειμένου για το ΕΤΘΑΥ)	Πλήρωση αναγκαίου πρόσφορου όρου	Κριτήριο α	Πλήρωση κριτηρίων	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
			Ναι/Όχι	Κριτήριο 1	N/O	(500)	(1000)
				Κριτήριο 2			

Πηγή: ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2021/1060/ 24.06.2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για τα Ταμεία, ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V Υπόδειγμα για τα προγράμματα, σελ. 231/404

Η Ελλάδα επέλεξε να μην συμπεριλάβει τη σύνοψη της αξιολόγησης της εκπλήρωσης των αναγκαίων πρόσφορων όρων στο κείμενο του ΕΣΠΑ (συμφωνία εταιρικής σχέσης) όταν

υποβλήθηκε, αξιοποιώντας την ευελιξία του άρθρου 11 του ΚΚΔ, καθώς οι διαδικασίες εκπλήρωσης ήταν ακόμη τότε σε πρώιμο στάδιο.

1.3. Η μεθοδολογική προσέγγιση σε εθνικό επίπεδο

Η ΕΥΣΣΑ/ Μονάδα Β³ ξεκίνησε από το φθινόπωρο του 2018 τις εργασίες του συντονισμού της εκπλήρωσης των αναγκαίων όρων, με την αναλυτική καταγραφή των απαιτήσεων των επιμέρους κριτηρίων και υποκριτηρίων, προκειμένου η νέα προγραμματική περίοδος να επιτρέψει στα Επιχειρησιακά Προγράμματα να ξεκινήσουν έγκαιρα και απρόσκοπτα την υλοποίησή τους.

Πιο συγκεκριμένα:

- Καταγράφηκαν αναλυτικά οι απαιτήσεις και οι προϋποθέσεις για την εκπλήρωση κάθε κριτηρίου, οι αρμόδιοι και οι εμπλεκόμενοι φορείς, με σκοπό την κατάρτιση του αναλυτικού Σχεδίου Δράσης για την εκπλήρωση κάθε Αναγκαίου Όρου. Για τους αναγκαίους όρους που αφορούν και το ΕΚΤ+ η ΕΥΣΣΑ/Μονάδα Β' συνεργάστηκε και με την ΕΥΣΕΚΤ για την αποτύπωση της εικόνας εκπλήρωσης των απαιτήσεων και των εκκρεμοτήτων.
- Ζητήθηκε αρχικά από τις **Επιτελικές Δομές των Υπουργείων** να προσδιορίσουν τις απαραίτητες ενέργειες και το χρονοδιάγραμμα για την εκπλήρωση των Αναγκαίων Όρων και να διατυπώσουν την εκτίμησή τους για την εκπλήρωση ή μη των απαιτήσεων. Τα δεδομένα αυτά ζητήθηκε να συμπληρωθούν σε Πίνακα – υπόδειγμα που απεστάλη από την ΕΥΣΣΑ με **αναλυτικές οδηγίες συμπλήρωσης**.
- Σε συνέχεια επιστολής του πρώην Υπ. Οικονομίας προς τους Υπουργούς, δημιουργήθηκαν **άτυπες τεχνικές ομάδες** για όλους τους Θεματικούς και Οριζόντιους Αναγκαίους Όρους με τα αρμόδια στελέχη από τις εμπλεκόμενες Γενικές Γραμματείες και τις Επιτελικές Δομές. Η σύσταση των Ομάδων επικαιροποιήθηκε σε συνέχεια επιστολής του Υπουργού κ. Α. Γεωργιάδη κατόπιν της ανακοίνωσης του επιτελικού Κράτους (βλ. σχετικά και στον **ΠΙΝΑΚΑ V**).
- Οι ομάδες αυτές, συναντήθηκαν τουλάχιστον μια φορά δια ζώσης προ της πανδημίας του COVID και έχουν ως στόχο με το συντονισμό και την καθοδήγηση της ΕΥΣΣΑ να επεξεργάζονται τις απαιτήσεις των κριτηρίων και των υποκριτηρίων έτσι ώστε να διαμορφώσουν το αντίστοιχο **σχέδιο δράσης** βάσει του οποίου θα εκπληρωθούν οι Αναγκαίοι Όροι.
- Εδραιώθηκε η συνεργασία των υπηρεσιών του Υπουργείου Ανάπτυξης με όλους τους αρμόδιους φορείς μέσω τεχνικών συναντήσεων, τηλεδιασκέψεων και ηλεκτρονικής αλληλογραφίας.
- Διοργανώθηκε από την ΕΥΣΣΑ σχετική **ημερίδα** στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς στις 26.09.2019.

³ Σύμφωνα με την αριθμ. 121735/15.12.2022 απόφαση του Υφυπουργού ΑνΕπ «Σκοπός, αρμοδιότητες και εσωτερική διάρθρωση της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού του Σχεδιασμού, της Αξιολόγησης και της Εφαρμογής (ΕΥΣΣΑΕ) της παρ. 6 β του άρθρου 65 του ν. 4914/2022 (Α' 61)» προβλέπεται η **Μονάδα Γ: Αξιολόγησης, Αναγκαίων Όρων και Δεικτών** με την αρμοδιότητα συντονισμού, συνεργασίας και παρακολούθησης των Αναγκαίων Όρων. Στο εν λόγω αντικείμενο διαδέχεται τη Μονάδα Β: Σχεδιασμός και Αξιολόγηση της Ειδικής Υπηρεσίας Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης (ΕΥΣΣΑ) της παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 4314/2014 για την προγραμματική περίοδο ΕΣΠΑ 2014-2020.

- Διαμορφώθηκε κατάλογος ερωτημάτων για κάθε Θεματικό Αναγκαίο Όρο που εστάλη στην Ε.Ε. και διοργανώθηκε **τεχνική συνάντηση στις 09.12.2019** με εκπροσώπους της ΓΔ Περιφερειακής Πολιτικής και της ΓΔ Απασχόλησης της Ε.Ε. όπου συζητήθηκαν θέματα και ερωτήματα που σχετίζονται με τους Αναγκαίους Όρους.
- Η **1^η** έκδοση των «**Κατευθύνσεων και οδηγιών**» (**Ιούνιος 2020**) διαμορφώθηκε με βάση τις απαντήσεις της Ε.Ε. στα ερωτήματα που τέθηκαν στο πλαίσιο της προαναφερόμενης τεχνικής συνάντησης και τις ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν έως εκείνη τη χρονική στιγμή.
- Στις **19.10.2020** πραγματοποιήθηκε **τεχνικό σεμινάριο** της Ευρ. Επιτροπής σχετικά με τους τέσσερις Οριζόντιους ΑΟ, στο οποίο εστάλησαν ερωτήματα προς διευκρίνιση από την ΕΥΣΣΑ κατόπιν συνεργασίας με τους εμπλεκόμενους φορείς εκπλήρωσης και την ΕΥΘΥ.
- Στις **11.03.2021** πραγματοποιήθηκε δεύτερη τεχνική συνάντηση της ΕΥΣΣΑ, σε υπηρεσιακό επίπεδο, με εκπροσώπους των γεωγραφικών μονάδων των ΓΔ Περιφερειακής Πολιτικής και Απασχόλησης της Ευρ. Επιτροπής όπου συζητήθηκε η διαδικασία αξιολόγησης της εκπλήρωσης των ΑΟ και προωθήθηκαν πρόσθετα ερωτήματα ερμηνείας και κατανόησης των απαιτήσεων σε συγκεκριμένες περιπτώσεις. Η επικοινωνία είναι σε εξέλιξη τόσο αναφορικά με τη διαδικασία αξιολόγησης, όσο και με διαρκή ενημέρωση για την πρόοδο των εργασιών και την παροχή κατευθύνσεων.
- Η **2^η** έκδοση των «**Κατευθύνσεων και οδηγιών**» απεστάλη σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και τα ενδιαφερόμενα μέρη τον **Απρίλιο 2021** περιλαμβάνοντας επίκαιρη εικόνα στην πρόοδο εκπλήρωσης των Θεματικών ΑΟ, τους Οριζόντιους Αναγκαίους καθώς και τα δεδομένα με βάση την εξέλιξη της διαπραγμάτευσης επί του κανονιστικού πλαισίου της προγραμματικής περιόδου 2021-2027.
- Κατά το χρονικό διάστημα **από την άνοιξη του 2021 έως και το καλοκαίρι του 2022**, που ταυτίστηκε με τον σχεδιασμό και την προετοιμασία των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027, οι ενέργειες εκπλήρωσης για τους ΑΟ κινήθηκαν παράλληλα, με την εντατική καθημερινή συνεργασία της ΕΥΣΣΑ με τις αρμόδιες Υπηρεσίες των Υπουργείων (κυρίως Επιτελικές Δομές βάση αρμοδιότητας) και τα στελέχη των γεωγραφικών μονάδων στην Ευρ. Επιτροπή. Υπήρξαν περιπτώσεις όπου διαφοροποιήθηκε η ένταση και η διάρκεια της διαπραγμάτευσης καθώς ενεπλάκησαν και άλλες γενικές διευθύνσεις της Ευρ.Επ. (θεματικά αρμόδιες) ή ο εθνικός στρατηγικός σχεδιασμός σε τομείς είχε διαφορετικό χρονοπρογραμματισμό. Δεν έλειψαν οι καθυστερήσεις στο εσωτερικό της χώρας μας και λόγω διαφορετικής προτεραιοποίησης από τους επισπεύδοντες καθώς συνέπιπταν ταυτόχρονα οι πιεστικές απαιτήσεις ανάληψης νομοθετικών πρωτοβουλιών και δράσεων στο πλαίσιο υλοποίησης του εγκεκριμένου προγράμματος Ελλάδα 2.0 στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Επίσης οι εντατικές διαπραγματεύσεις και η προετοιμασία για την υποβολή των σχεδίων των Προγραμμάτων του 2021-2027 έβαλαν σε κάποιες περιπτώσεις σε δεύτερη μοίρα την προσπάθεια ολοκλήρωσης των απαραίτητων ενεργειών εκπλήρωσης αφού οι επισπεύδοντες φορείς ήταν κοινί για το σχεδιασμό των Προγραμμάτων και την εκπλήρωση των ΑΟ. Ωστόσο, σε άλλες περιπτώσεις το γεγονός αυτό λειτούργησε συμπληρωματικά.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί πως σε κάποια Τομεακά Προγράμματα, κατόπιν διαπραγμάτευσης με την Ευρ. Επιτροπή, εν τη απουσία εκπληρωμένων ΑΟ, συμφωνήθηκε να περιλαμβάνονται στα κείμενα συγκεκριμένες προβλέψεις που θα διασφαλίζουν την δέσμευση σε κρίσιμα σημεία εφαρμογής των σχετικών πολιτικών.

- Τον Σεπτέμβριο του 2022, στα εγκεκριμένα πλέον Προγράμματα για τη νέα ΠΠ 2021-2027, περιλαμβάνονται 11 Αναγκαίοι Όροι ως εκπληρωμένοι (στις εγκριτικές αποφάσεις των Προγραμμάτων), ενώ 9 παραμένουν σε διαδικασία εκπλήρωσης επιμέρους απαιτήσεων ή/και σε διαδικασία διαπραγμάτευσης της θετικής αυτοαξιολόγησης μέσα από διαρκή επικοινωνία και συνεργασία με αποστολή συμπληρωματικών στοιχείων και διευκρινίσεων στην Ευρ. Επιτροπή.
- Η 3^η έκδοση των κατευθύνσεων και οδηγιών για τους ΑΟ (**Οκτώβριος 2022**), περιείχε την οριστικοποιημένη εικόνα των απαιτήσεων σε κάθε ΑΟ μετά την έγκριση του ΚΚΔ τον Ιούνιο 2021, τις ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν για την εκπλήρωση 11 εκ των 20 ΑΟ κατά την επίσημη υποβολή και πρώτη έγκριση των Προγραμμάτων και επίκαιρη πληροφόρηση για τις ενέργειες των μην εκπληρωμένων έως τότε ΑΟ.
- Κατά την εκπλήρωση των μη εκπληρωμένων ΑΟ μετά την έγκριση των Προγραμμάτων δεν απαιτείται ανάλογη τροποποίηση των Προγραμμάτων. Η εγκριτική απόφαση εκπλήρωσης ενός ΑΟ μνημονεύει όλα τα Προγράμματα που σχετίζονται (που περιέχουν τους συνδεδεμένους ειδικούς στόχους). Με την πρώτη τροποποίηση Προγράμματος θα γίνουν οι ανάλογες προσαρμογές στον πίνακα 12 κατόπιν συνεννόησης με την ΕΥΣΣΑΕ/Μονάδα Γ και την αποστολή ενιαίων κοινών κειμένων.
- Η πορεία εκπλήρωσης των 20 ΑΟ έως σήμερα απεικονίζεται στον **ΠΙΝΑΚΑ ΙΙ** και αναλυτικότερα στον **ΠΙΝΑΚΑ ΙΙΙ** που ακολουθεί. Εκτενέστερη πληροφόρηση παρατίθεται στην ενότητα 2 για τους θεματικούς ΑΟ και στην ενότητα 3 για τους οριζόντιους. Έχουν εκπληρωθεί συνολικά οι 16 ΑΟ – όλοι οι οριζόντιοι και 12 θεματικοί (τέλος Μαΐου 2023).
 - Όσον αφορά τους 4 οριζόντιους όρους, έχουν εκπληρωθεί από τη χώρα μας (δημόσιες συμβάσεις, κρατικές ενισχύσεις, Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία) και συνδέονται με το σύνολο των 20,9 δις ευρώ των Ταμείων του ΕΣΠΑ 2021-2027 (ΕΤΠΑ, ΤΣ, ΕΚΤ+, ΤΔΜ, ΕΤΘΑΥ, ΤΔΜ).
 - Όσον αφορά τους θεματικούς όρους - που συνδέονται με κάτι περισσότερο από 13,5 δις € (ΚΣ) - οι μισοί (8/16) εκπληρώθηκαν κατά την έγκριση των προγραμμάτων (Ιούνιος-Δεκέμβριος 2022), τέσσερις (4) εντός του 2023 και υπολείπονται ακόμη τέσσερις με διαφορετική ταχύτητα και εμπόδια για την ολοκλήρωση των απαιτούμενων ενεργειών που θα οδηγήσει στην εκπλήρωση τους. Οι ανεκπλήρωτοι θεματικοί ΑΟ αφορούν 4,7 δις ευρώ (ΚΣ) στους τομείς διαχείρισης των υδάτων και λυμάτων, των στερεών αποβλήτων, των μεταφορών, της υγείας και της μακροχρόνιας φροντίδας.
- Η καταγραφή της πορείας εκπλήρωσης των εναπομείναντων (μη εκπληρωμένων) ΑΟ προβλέπεται να γίνεται στα πρακτικά των Επιτροπών Παρακολούθησης των Προγραμμάτων της ΠΠ 2021-2027. Η διαδικασία παρακολούθησης της εκπλήρωσης τους καθόλη την ΠΠ - καθώς είναι κανονιστική απαίτηση - αναμένεται να προσδιοριστεί έως το φθινόπωρο 2023 σε συνεννόηση της ΕΥΣΣΑΕ με την Ευρ. Επιτροπή. Στην SFC 2021-2027, στο πεδίο της Παρακολούθησης υπάρχει σχετική ένδειξη για τους Αναγκαίους Όρους, όπου αναρτάται όλη η επίσημη σχετική αλληλογραφία μετά την έγκριση των Προγραμμάτων.
- Οι ΑΟ που εκπληρώνονται αναρτώνται προς ενημέρωση των Διαχειριστικών Αρχών και Επιτελικών Δομών στην πλατφόρμα ΔΙΑΥΛΟΣ με τα συνοδευτικά έγγραφα που αποτελούν την τεκμηρίωση εκπλήρωσης τους. Έτσι διασφαλίζεται πως οι Διαχειριστικές Αρχές των Προγραμμάτων και οι Επιτελικές Δομές έχουν ολοκληρωμένη γνώση για το σύνολο των απαιτήσεων ανά ΑΟ και των ενεργειών που η χώρα μας προβαίνει για την εκπλήρωση τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ II Πορεία εκπλήρωσης Αναγκαίων Όρων

Εκπληρωμένοι είναι οι 16 ΑΟ, 4 οριζόντιοι και 12 θεματικοί:

Οριζόντιοι αναγκαίοι πρόσφοροι όροι

1. Αποτελεσματικοί μηχανισμοί παρακολούθησης της αγοράς δημοσίων συμβάσεων
2. Εργαλεία και ικανότητα αποτελεσματικής εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις
3. Αποτελεσματική εφαρμογή και υλοποίηση του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων
4. Υλοποίηση και εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες (UNCRPD) σύμφωνα με την απόφαση 2010/48/EK του Συμβουλίου

Θεματικοί αναγκαίοι πρόσφοροι όροι που εφαρμόζονται στο ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+ και το ΤΣ

- 1.1 Ορθή διακυβέρνηση της εθνικής ή περιφερειακής στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης
- 1.2. Εθνικό ή περιφερειακό ευρυζωνικό σχέδιο
- 2.1. Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για τη στήριξη της ενεργειακής απόδοσης με ανακαίνιση οικιστικών και μη οικιστικών κτιρίων
- 2.2. Διακυβέρνηση του τομέα της ενέργειας
- 2.3. Αποτελεσματική προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε όλους τους τομείς και σε ολόκληρη την Ένωση
- 2.4. Αποτελεσματικό πλαίσιο διαχείρισης του κινδύνου καταστροφών
- 2.7. Πλαίσιο δράσης προτεραιότητας για τα αναγκαία μέτρα διατήρησης που περιλαμβάνουν συγχρηματοδότηση από την Ένωση
- 4.1. Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για τις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας
- 4.2. Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο για την ισότητα των φύλων
- 4.3. Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλα τα επίπεδα
- 4.4. Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την κοινωνική ένταξη και τη μείωση της φτώχειας
- 4.5. Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την ένταξη των Ρομά

Υπολείπονται 3 ΑΟ σε προχωρημένο στάδιο διαπραγμάτευσης εκπλήρωσής τους :

- 2.5. Επικαιροποιημένος σχεδιασμός για τις απαιτούμενες επενδύσεις στους τομείς των υδάτων και των λυμάτων
- 3.1. Ολοκληρωμένος σχεδιασμός μεταφορών στο κατάλληλο επίπεδο
- 4.6. Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την υγεία και τη μακροχρόνια περίθαλψη

1 ΑΟ για την εκπλήρωση του οποίου απομένουν σημαντικές ενέργειες

- 2.6. Επικαιροποιημένος σχεδιασμός για τη διαχείριση των αποβλήτων

Πηγή: ΕΥΣΣΑΕ, Μονάδα Γ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙΙ Πρόοδος εκπλήρωσης Αναγκαίων Όρων

Α/Α	Αναγκαίοι Όροι	Πρόοδος εκπλήρωσης
Θεματικοί Αναγκαίοι Όροι		
1.1	Ορθή διακυβέρνηση της εθνικής ή περιφερειακής στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης	<i>Εκπληρώνεται (17/03/2023)</i>
1.2	Εθνικό ή περιφερειακό ευρυζωνικό σχέδιο	<i>Εκπληρώνεται (16/05/2022)</i>
2.1	Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για τη στήριξη της ενεργειακής απόδοσης με ανακαίνιση οικιστικών και μη οικιστικών κτιρίων	<i>Εκπληρώνεται (12/11/2021)</i>
2.2	Διακυβέρνηση του τομέα της ενέργειας	<i>Εκπληρώνεται (13/10/2021)</i>
2.3	Αποτελεσματική προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε όλους τους τομείς και σε ολόκληρη την Ένωση	<i>Εκπληρώνεται (13/10/2021)</i>
2.4	Αποτελεσματικό πλαίσιο διαχείρισης του κινδύνου καταστροφών	<i>Εκπληρώνεται (06/05/2022)</i>
2.5	Επικαιροποιημένος σχεδιασμός για τις απαιτούμενες επενδύσεις στους τομείς των υδάτων και των λυμάτων	<ul style="list-style-type: none"> • 27.01.2023 η ΕΥΣΣΑΕ έστειλε στην Ευρ. Επιτροπή εκ νέου συνολικό φάκελο θετικής αυτοαξιολόγησης και αναμένεται απάντηση. • 01.03.2023 η Ευρ.Επιτροπή απάντησε με πρόσθετες παρατηρήσεις στο φάκελο που στάλθηκε στις 27.01.2023. • Τα κριτήρια που παραμένουν μη εκπληρωμένα είναι το 2α, 2γ,3α και 4. Το βασικό ζήτημα που προκύπτει είναι πως για το κριτήριο 2γ οι πρόσθετες πληροφορίες που ζητούνται από την Επιτροπή δεν μπορούν να δοθούν στη λεπτομέρεια που ζητούνται καθώς η αναθεωρημένη σχετική οδηγία δεν έχει ενσωματωθεί πλήρως στην εθνική νομοθεσία. Ταυτόχρονα εγείρονται θέματα προτεραιοποίησης και χρονοδιαγραμμάτων υλοποίησης στα κριτήρια 2α και 3α. • Η ΕΥΣΣΑΕ έχει ανοίξει σχετικά διάλογο επικοινωνίας με την ΜΕΑ, λαμβάνει και προωθεί πετυχημένες περιπτώσεις άλλων ΚΜ στον εν λόγω ΑΟ για να

Α/Α	Αναγκαίοι Όροι	Πρόοδος εκπλήρωσης
		<p>βοηθήσει τις ελληνικές αρχές να απαντήσουν στις απαιτήσεις της Ευρ. Επιτροπής.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 28.04.2023 Η ΕΥΣΣΑΕ έστειλε στην Ευρ. Επιτροπή νέα στοιχεία που απαντούν στις παρατηρήσεις της (01.03.2023). • 16.05.2023 Η Ευρ. Επιτροπή απάντησε με παρατηρήσεις, ζητώντας τελικές διευθετήσεις και επιβεβαιώσεις, από τις ελληνικές αρχές, για ενσωμάτωση όλων των στοιχείων στα επίσημα στρατηγικά κείμενα.
2.6	Επικαιροποιημένος σχεδιασμός για τη διαχείριση των αποβλήτων	<ul style="list-style-type: none"> • Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Επικίνδυνα Απόβλητα (ΕΣΔΕΑ) και η αντίστοιχη ΣΜΠΕ βρίσκονται σε στάδιο οριστικοποίησης από την Γενική Γραμματεία Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων (Δ/νση Διαχείρισης Αποβλήτων). • Το Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων της περιόδου 2020-2030 εγκρίθηκε με την ΠΥΣ 39/2020 (ΦΕΚ 185Α). • Η επικαιροποίηση των 13 Περιφερειακών Σχεδίων Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) βρίσκεται σε εξέλιξη, όμως η εκπόνηση ΠΕΣΔΑ αντιμετωπίζει διαφορετικές θεσμικές περιπλοκότητες σε αρκετές περιφέρειες και υψηλές τεχνολογικές απαιτήσεις στη βάση των ευρωπαϊκών προτύπων. Η συνθήκη αυτή επηρεάζει συνολικά την εκπλήρωση του αναγκαίου όρου για όλη την επικράτεια με καθυστερήσεις. • Η ολοκλήρωση των εγκρίσεων των ΠΕΣΔΑ μαζί με τις εγκρίσεις των ΣΜΠΕ αναμένονται στα τέλη του 2023. Με βάση την περιφερειακή εξειδίκευση και την τελευταία ενημέρωση από ΥΠΕΝ (27.12.2022), η αρχική εκτίμηση της εκπλήρωσης του ΑΟ που υπήρχε για τις 31.12.2022 μετακινείται στο δ' εξάμηνο του 2023. Μεγάλη καθυστέρηση παρατηρείται στους ΠΕΣΔΑ Δυτ. Ελλάδας και Στερεάς Ελλάδας.
2.7	Πλαίσιο δράσης προτεραιότητας για τα αναγκαία μέτρα διατήρησης που περιλαμβάνουν συγχρηματοδότηση από την Ένωση	<p>Εκπληρώνεται (25/05/2021)</p>
3.	Ολοκληρωμένος σχεδιασμός μεταφορών στο κατάλληλο επίπεδο	<ul style="list-style-type: none"> • 16.12.2022 απεστάλη από ΕΥΣΣΑΕ στην Ευρ. Επιτροπή επικαιροποιημένο έγγραφο αυτοαξιολόγησης και αναμένεται απάντηση. • 24.4.2023 Εστάλησαν νέες παρατηρήσεις της Επιτροπής που αφορούν: τα κριτήρια 3,8 και 9 με αντιμετωπίσιμες απαιτήσεις για διορθώσεις των εγγράφων αυτοαξιολόγησης. Στο κριτήριο 5 όμως και ενώ αυτό εκπληρωνόταν κατά την προηγούμενη

Α/Α	Αναγκαίοι Όροι	Πρόοδος εκπλήρωσης
		<p>φάση των διαδικασιών εκπλήρωσης, μετά το τραγικό δυστύχημα στα «Τέμπη» μπαίνει σε φάση βαθιάς διερεύνησης από κοινή ομάδα εργασίας ΚΜ-ΕΕ. Για πρώτη φορά, κατά τη διάρκεια των άτυπων συζητήσεων με την Ευρ. Επιτροπή, στο πλαίσιο της εκπλήρωσης του ΑΟ εισάγεται το ζήτημα της επικαιροποίησης του ΕΣΣΜ μέσω Jaspers. Είναι αδιευκρίνιστο αν πρόκειται για επιπλέον όρο εκπλήρωσης ή για απλή αναφορά. Η απόψη των υπηρεσιών του κράτους – μέλους είναι πως δεν αποτελεί επιπρόσθετη απαίτηση - συμπλήρωμα κριτηρίων.</p> <p>- 22.05.2023. έχουν διαμορφωθεί οι απαντήσεις για τα κριτήρια 3,8 και 9 εκτός του 5 όπου αναμένονται πορίσματα της κοινής ομάδας διερεύνησης.</p>
4.1	Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για τις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας	Εκπληρώνεται (23/05/2023)
4.2	Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο για την ισότητα των φύλων	Εκπληρώνεται (17/01/2022)
4.3	Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλα τα επίπεδα	Εκπληρώνεται (23/05/2023)
4.4	Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την κοινωνική ένταξη και τη μείωση της φτώχειας	Εκπληρώνεται (26/07/2022)
4.5	Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την ένταξη των Ρομά	Εκπληρώνεται (23/05/2023)
4.6	Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την υγεία και τη μακροχρόνια περίθαλψη	<ul style="list-style-type: none"> • 04.11.2022 αποστολή νέων παρατηρήσεων από EMPL/REGIO : προτεραιοποίηση σε mapping / ενιαία στρατηγική μακροχρόνιας φροντίδας με συνεργασία εμπλεκόμενων Υπουργείων (Υγείας/Εργασίας) • 21.02.2023 αποστολή EL απαντήσεων κατόπιν συνεργασίας εμπλεκόμενων Υπουργείων σε ΜΦΥ (Υπ.Υγείας / Υπ.Εργασίας) • 15.03.2023 συνάντηση Ευρ.Επ με ΕΔ Υγείας όπου μεταξύ άλλων συζητήθηκε η πορεία εκπλήρωσης του ΑΟ και αναφέρθηκαν τα πρώτα σχόλια στο πακέτο

Α/Α	Αναγκαίοι Όροι	Πρόοδος εκπλήρωσης
		<p>διευκρινίσεων / 21.03.2023 1ο Working Group για Υγεία και ΜΦΥ.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 27.03.2023 Αποστολή άτυπου σχολιασμού από REGIO σχετικά με το mapping Υγείας • 26.04.2023: αποστολή σε Ευρ.Επ κοινή επιστολής συναρμόδιων ΓΓ & ΓΓ ΕΣΠΑ περί θέσπισης «ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ στον τομέα της Μακροχρόνιας Φροντίδας» • Μάιος 2023 συνεργασία ΕΔΕΥπΥ / REGIO / ΕΥΣΣΑΕ για την οριστικοποίηση εκκρεμοτήτων σχετικά με το mapping Υγείας • 24.05.2023 απάντηση γωγραφικής μονάδας στην επιστολή των ΓΓ • Αναμονή παρατηρήσεων Ευρ.Επ.
Οριζόντιοι Αναγκαίοι Όροι		
1.	Αποτελεσματικοί μηχανισμοί παρακολούθησης της αγοράς δημοσίων συμβάσεων	<i>Εκπληρώνεται (21/02/2022)</i>
2.	Εργαλεία και ικανότητα αποτελεσματικής εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις	<i>Εκπληρώνεται (29/11/2021)</i>
3.	Αποτελεσματική εφαρμογή και υλοποίηση του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων	<i>Εκπληρώνεται (16/06/2022)</i>
4.	Υλοποίηση και εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες (UNCPRD) σύμφωνα με την απόφαση 2010/48/ΕΚ του Συμβουλίου	<i>Εκπληρώνεται (22/12/2022)</i>

Πηγή: ΕΥΣΣΑΕ, Μονάδα Γ

ΠΙΝΑΚΑΣ IV Αναγκαίοι Όροι και Στρατηγικό & Επιχειρησιακό Πλαίσιο

Α/Α	Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Στρατηγικό & Επιχειρησιακό Πλαίσιο που σχετίζεται (μη εξαντλητική παράθεση)
ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΑΝΑΓΚΑΙΟΙ ΟΡΟΙ		
1.1	Ορθή διακυβέρνηση της εθνικής ή περιφερειακής στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης	<ul style="list-style-type: none"> – Εθνική Στρατηγική για την Έξυπνη Εξειδίκευση – Στρατηγικός Σχεδιασμός της Έρευνας και Καινοτομίας – Οδικός Χάρτης Ερευνητικών Υποδομών – Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης και Υποστήριξη Επιχειρήσεων – Στρατηγική Βιομηχανικής Μετάβασης – Χαρτογράφηση αναγκών (mapping) εξωστρέφειας και διεθνούς συνεργασίας των ερευνητικών οργανισμών και των επιχειρήσεων
1.2	Εθνικό ή περιφερειακό ευρυζωνικό σχέδιο	<ul style="list-style-type: none"> – Εθνικό Ευρυζωνικό Σχέδιο 2021-2027
2.1	Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για τη στήριξη της ενεργειακής απόδοσης με ανακαίνιση οικιστικών και μη οικιστικών κτιρίων	<ul style="list-style-type: none"> – Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) – Μακροπρόθεσμη Στρατηγική για την ανακαίνιση του Εθν. Κτιριακού Αποθέματος – Εθνικό Σχέδιο για την αύξηση του αριθμού των κτιρίων με σχεδόν μηδενική κατανάλωση ενέργειας
2.2	Διακυβέρνηση του τομέα της ενέργεια	<ul style="list-style-type: none"> – Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ)
2.3	Αποτελεσματική προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε όλους τους τομείς και σε ολόκληρη την Ένωση	<ul style="list-style-type: none"> – Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) – Σχέδιο υποστήριξης των ΑΠΕ για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας
2.4	Αποτελεσματικό πλαίσιο διαχείρισης του κινδύνου καταστροφών	<ul style="list-style-type: none"> – Νόμος 4662/20 «Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση του συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού Σώματος και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Τεύχος Α/ Αρ. 27/07-02-2020) – Εθνική Εκτίμηση Κινδύνων (National Risk Assessment for Greece/NRA) 2021 – Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνου Καταστροφών 2021 (National Disaster Risk Management Plan/NDRMP)
2.5	Επικαιροποιημένος σχεδιασμός για τις απαιτούμενες επενδύσεις στους τομείς των υδάτων και των λυμάτων	<ul style="list-style-type: none"> – Εθνικό Σχέδιο Λυμάτων οικισμών Γ' προτεραιότητας & 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Σχέδια – Εθνικό Σχέδιο για το πόσιμο νερό & 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Σχέδια – Συσχέτιση με τα 14 Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών

Α/Α	Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Στρατηγικό & Επιχειρησιακό Πλαίσιο που σχετίζεται (μη εξαντλητική παράθεση)
		Απορροής
2.6	Επικαιροποιημένος σχεδιασμός για τη διαχείριση των αποβλήτων	<ul style="list-style-type: none"> - Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ) & 13 (υπό αναθεώρηση) Περιφερειακά Σχεδιά Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) - Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Επικινδύνων Αποβλήτων (ΕΣΔΕΑ) - Το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων
2.7	Πλαίσιο δράσης προτεραιότητας για τα αναγκαία μέτρα διατήρησης που περιλαμβάνουν συγχρηματοδότηση από την Ένωση	<ul style="list-style-type: none"> - Πλαίσιο δράσης προτεραιότητας για το δίκτυο NATURA 2000 για την περίοδο 2021 – 2027
3.	Ολοκληρωμένος σχεδιασμός μεταφορών στο κατάλληλο επίπεδο	<ul style="list-style-type: none"> - Στρατηγικό Πλαίσιο Επενδύσεων Μεταφορών 2014 – 2025 (ΣΠΕΜ) - Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών για την Ελλάδα (ΕΣΣΜ) με ορίζοντα το 2037 και ενδιάμεσο σταθμό το 2027 - Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Logistics - Στρατηγικό Σχέδιο για τη βελτίωση της οδικής ασφάλειας στην Ελλάδα - Εθνικό πλαίσιο πολιτικής, για την ανάπτυξη της αγοράς υποδομών εναλλακτικών καυσίμων στον τομέα των μεταφορών και για την υλοποίηση των σχετικών υποδομών
4.1	Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για τις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας	<ul style="list-style-type: none"> - Εθνική Στρατηγική για τις Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης, (2022-2030) - Νόμος 4921/2022, Δουλειές Ξανά: Αναδιοργάνωση ΔΥΠΑ και ψηφιοποίηση των υπηρεσιών της, αναβάθμιση δεξιοτήτων εργατικού δυναμικού και διάγνωσης των αναγκών εργασίας κ.α - Στρατηγική για την Αναβάθμιση των Δεξιοτήτων του Εργατικού Δυναμικού και τη Διασύνδεσή του με την Αγορά Εργασίας - Εθνικό σύστημα για την Επαγγελματική Εκπαίδευση, Κατάρτιση και Δια Βίου Μάθηση - ΦΕΚ 3703/13-7-2022 Υ.Α «Εξειδίκευση των κριτηρίων για την επιλεξιμότητα των παρόχων επιδοτούμενης συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης, καθορισμός του τρόπου πλήρωσής τους και κατάρτιση και υλοποίηση του πλαισίου αξιολόγησής των επιλέξιμων παρόχων» - Εθνική Στρατηγική για την Απασχόληση των Νέων 2021-2027, Σχέδιο Δράσης για την ενισχυμένη εγγύηση για την νεολαία
4.2	Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο για την ισότητα των φύλων	<ul style="list-style-type: none"> - Ν. 4604/2019 και σχετική ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ αριθ.1/2020 για Οδηγίες εφαρμογής - Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων

Α/Α	Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Στρατηγικό & Επιχειρησιακό Πλαίσιο που σχετίζεται (μη εξαντλητική παράθεση)
		2021-2025
4.3	Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλα τα επίπεδα	<ul style="list-style-type: none"> - Στρατηγικό Σχέδιο Πολιτικής για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση - Στρατηγικό Σχέδιο Πολιτικής για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση, Διά Βίου Μάθηση και Νεολαία - Στρατηγικό Σχέδιο Πολιτικής για την Ανώτατη εκπαίδευση - Εθνικό σύστημα για την Επαγγελματική Εκπαίδευση, Κατάρτιση και Δια Βίου Μάθηση - ΦΕΚ 3703/13-7-2022 Υ.Α «Εξειδίκευση των κριτηρίων για την επιλεξιμότητα των παρόχων επιδοτούμενης συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης, καθορισμός του τρόπου πλήρωσής τους και κατάρτιση και υλοποίηση του πλαισίου αξιολόγησής των επιλέξιμων παρόχων» - Χαρτογράφηση αναγκών (mapping) σε υποδομές σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης
4.4	Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την κοινωνική ένταξη και τη μείωση της φτώχειας	<ul style="list-style-type: none"> - Εθνική Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης 2021-2027 (ΕΣΚΕ) - Ν. 4445/2016 (ΦΕΚ 236/Α/19-12-2016), Εθνικός Μηχανισμός Συντονισμού, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής - Ν. 4837/2021 (ΦΕΚ 178/Α /1-10-2021), Πρόληψη και αντιμετώπιση περιστατικών κακοποίησης και παραμέλησης ανηλίκων, Πρόγραμμα «Κυψέλη» για την αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών σε βρεφικούς, βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς, διατάξεις για την προώθηση της αναδοχής και της υιοθεσίας, «Προσωπικός Βοηθός για τα Άτομα με Αναπηρία» και άλλες διατάξεις. - Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΔ ΑμεΑ)
4.5	Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την ένταξη των Ρομά	<ul style="list-style-type: none"> - Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά 2021-2027 - Πλατφόρμα ενημέρωσης και διαβούλευσης για θέματα Ρομά
4.6	Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την υγεία και τη μακροχρόνια περίθαλψη	<ul style="list-style-type: none"> - Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την Υγεία - Σχέδιο Δράσης για τη Δημόσια Υγεία - Στρατηγικός Σχεδιασμός του Υπουργείου Υγείας στον Τομέα Αντιμετώπισης των Εξαρτήσεων - Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την αντιμετώπιση των βλαπτικών συνεπειών από την κατανάλωση αλκοόλ - BI System του Υπουργείου Υγείας - Χαρτογράφηση αναγκών (mapping) σε υποδομές, προσωπικό, εξοπλισμό

Α/Α	Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Στρατηγικό & Επιχειρησιακό Πλαίσιο που σχετίζεται (μη εξαντλητική παράθεση)
ΟΡΙΖΟΝΤΙΟΙ ΑΝΑΓΚΑΙΟΙ ΟΡΟΙ		
1	Αποτελεσματικοί μηχανισμοί παρακολούθησης της αγοράς δημοσίων συμβάσεων	<ul style="list-style-type: none"> - Ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)». - Διαλειτουργικότητα συστημάτων ΕΣΗΔΗΣ και ΟΠΣ - Μνημόνιο συνεργασίας Ε.Α..ΔΗ.ΣΥ με Επιτροπή Ανταγωνισμού για ζητήματα νόθευσης και αθέμιτου ανταγωνισμού
2	Εργαλεία και ικανότητα αποτελεσματικής εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις	<ul style="list-style-type: none"> - Υπουργική Απόφαση 69135/ΕΥΘΥ626/2015 Καθορισμός αρμοδιοτήτων ΕΥΚΕ - Ν. 4152/2013, ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ Β «Οργανωτικές διατάξεις Υπουργείου Οικονομικών». - Ν. 4152/2013 Σύσταση συστήματος ελέγχου
3	Αποτελεσματική εφαρμογή και υλοποίηση του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων	<ul style="list-style-type: none"> - Επικύρωση Χάρτας Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 1 του Ελληνικού Συντάγματος οι διεθνείς συμβάσεις όταν επικυρωθούν υπερισχύουν έναντι κάθε άλλης διάταξης κοινού νόμου) - Με τον Ν. 2667/1998 συστάθηκε η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ) ως ανεξάρτητο συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας σε θέματα προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου και με τον Ν. 4780 (ΦΕΚ 30Α' / 28.02.2021) αναμορφώνεται το θεσμικό της πλαίσιο. - Ν. 4780/2021 «Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας, Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου...» - Νόμος 4914/2022 για τη «Διαχείριση, έλεγχο και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2024, ...». - Δήλωση Πολιτικής του ΓΓ ΔΕ&ΕΣΠΑ για το σεβασμό των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων την ΠΠ 2021-2027 - Μνημόνιο Συνεργασίας ΕΑΣ / ΕΕΔΑ
4	Υλοποίηση και εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες (UNCRPD) σύμφωνα με την απόφαση 2010/48/ΕΚ του Συμβουλίου	<ul style="list-style-type: none"> - Ν. 4488/2017, ΜΕΡΟΣ Δ «Κατευθυντήριες – Οργανωτικές Διατάξεις Υλοποίησης της Σύμβασης των ΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες» - Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα ΑμεΑ, 2020 - Ψηφιακή πύλη για ΑμεΑ - Με τον Ν. 4780 (ΦΕΚ 30Α' /28.02.2021) συστήνεται η Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας που θα αποτελεί το συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας αναφορικά με την πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας

A/A	Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Στρατηγικό & Επιχειρησιακό Πλαίσιο που σχετίζεται (μη εξαντλητική παράθεση)
		<ul style="list-style-type: none"> - Ομάδα Εργασίας για τα ΑμεΑ σύσταση και συγκρότηση Ομάδας Εργασίας σχετικά με την παρακολούθηση της ένταξης της διάστασης της αναπηρίας και της μη διάκρισης στο ΕΣΠΑ και τα Προγράμματα της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027 - Δήλωση Πολιτικής για το σεβασμό της Σύμβασης των ΗΕ για τα ΑμεΑ

ΕΥΣΣΑΕ, Μονάδα Γ

ΠΙΝΑΚΑΣ V Αρμόδιοι φορείς ανά Αναγκαίο Όρο

A/A	Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Αρμόδιοι φορείς
ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΑΝΑΓΚΑΙΟΙ ΟΡΟΙ		
1.1	Ορθή διακυβέρνηση της εθνικής ή περιφερειακής στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης	Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων <ul style="list-style-type: none"> ○ Γενική Γραμματεία ΕΣΠΑ & Δημόσιων Επενδύσεων ○ Μονάδα Προγραμματισμού, Συντονισμού & Παρακολούθησης της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (MON-ΕΣΕΕ) ○ Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας ○ Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας
1.2	Εθνικό ή περιφερειακό ευρυζωνικό σχέδιο	Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης <ul style="list-style-type: none"> ○ Γενική Γραμματεία Τηλεπικοινωνιών & Ταχυδρομείων ○ Γενική Γραμματεία Ψηφιακής Διακυβέρνησης & Απλούστευσης Διαδικασιών ○ Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος Ψηφιακού Μετασχηματισμού
2.1	Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για τη στήριξη της ενεργειακής απόδοσης με ανακαίνιση οικιστικών και μη οικιστικών κτιρίων	Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας <ul style="list-style-type: none"> ○ Γενική Γραμματεία Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών ○ Γενική Γραμματεία Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος ○ Ειδική Υπηρεσία «Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υ.Π.ΕΝ
2.2	Διακυβέρνηση του τομέα της ενέργεια	Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας <ul style="list-style-type: none"> ○ Γενική Γραμματεία Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών ○ Γενική Γραμματεία Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων ○ Ειδική Υπηρεσία «Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υ.Π.ΕΝ»
2.3	Αποτελεσματική προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε όλους	Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας <ul style="list-style-type: none"> ○ Γενική Γραμματεία Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών

Α/Α	Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Αρμόδιοι φορείς
	τους τομείς και σε ολόκληρη την Ένωση	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ειδική Υπηρεσία «Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υ.Π.ΕΝ»
2.4	Αποτελεσματικό πλαίσιο διαχείρισης του κινδύνου καταστροφών	<p>Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας <p>Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγραμμάτων "Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή" και "Πολιτική Προστασία" (ΕΥΔ ΠΕΚΑ-ΠΟΛΠΡΟ)</p>
2.5	Επικαιροποιημένος σχεδιασμός για τις απαιτούμενες επενδύσεις στους τομείς των υδάτων και των λυμάτων	<p>Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Γενική Γραμματεία Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων ○ Γενική Γραμματεία Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων ○ Ειδική Υπηρεσία «Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υ.Π.ΕΝ» <p>Υπουργείο Υγείας</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Γενική Γραμματεία Δημόσιας Υγείας, Πρόληψης και Εθελοντισμού (κριτήριο 2b,c, ποιότητα πόσιμου νερού) <p>Υπουργείο Εσωτερικών</p> <p>Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιώτικης Πολιτικής</p> <p>ΜΟΔ / Τεχνική Γραμματεία Λυμάτων, Ομάδα Τεχνικής Υποστήριξης Περιβάλλοντος</p>
2.6	Επικαιροποιημένος σχεδιασμός για τη διαχείριση των αποβλήτων	<p>Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Γενική Γραμματεία Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων ○ Ειδική Υπηρεσία «Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υ.Π.ΕΝ» <p>ΦΟΔΣΑ και Περιφέρειες</p>
2.7	Πλαίσιο δράσης προτεραιότητας για τα αναγκαία μέτρα διατήρησης που περιλαμβάνουν συγχρ/τηση από την Ένωση	<p>Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Γενική Γραμματεία Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων ○ Ειδική Υπηρεσία «Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υ.Π.ΕΝ»
3.	Ολοκληρωμένος σχεδιασμός μεταφορών στο κατάλληλο επίπεδο	<p>Υπουργείο Μεταφορών & Υποδομών</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Γενική Γραμματεία Υποδομών ○ Γενική Γραμματεία Μεταφορών ○ Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών <p>Υπουργείο Ναυτιλίας & Νησιωτικής Πολιτικής</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Γενική Γραμματεία Λιμένων, Λιμενικής Πολιτικής & Ναυτιλιακών Επενδύσεων ○ Γενική Γραμματεία Αιγαίου & Νησιωτικής Πολιτικής ○ Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ ΥΝΑΝΠ <p>Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας</p>

Α/Α	Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Αρμόδιοι φορείς
		<ul style="list-style-type: none"> ○ Γενική Γραμματεία Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών του (συνεργασία για κριτήριο 2)
4.1	Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για τις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας	<p>Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικών Υποθέσεων</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Γενική Γραμματεία Ενίσχυσης της Απασχόλησης με συντονιστικό ρόλο στην Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΕΚΥΠ) <p>Συνεργασία με :</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (ΔΥΠΑ - πρώην ΟΑΕΔ) ○ Μονάδα Εμπειρογνομώνων Απασχόλησης, Κοινωνικής Ασφάλισης, Πρόνοιας και Κοινωνικών Υποθέσεων (Μ.Ε.Κ.Υ.) ως διάδοχο του Εθνικού Ινστιτούτου Εργασίας & Ανθρώπινου Δυναμικού (ΕΙΕΑΔ), αρμόδια για τη λειτουργία και ανάπτυξη του Μ.Δ.Α. και τον καθορισμό των εισροών και εκροών του <p>Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης ▪ Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΑΙΘ)
4.2	Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο για την ισότητα των φύλων	<p>Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικών Υποθέσεων</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Υφυπουργός Δημογραφικής Πολιτικής και Οικογένειας ○ Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων ○ Τμήμα Σχεδιασμού, Δημιουργίας Προτύπων και Ανάπτυξης πολιτικών Ισότητας της Δ/σης Σχεδιασμού, Δημιουργίας Προτύπων και Παρακολούθησης Πολιτικών Ισότητας των Φύλων ○ Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΕΚΥΠ)
4.3	Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλα τα επίπεδα	<p>Υπουργείο Παιδείας & Θρησκευμάτων</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ (με συντονιστικό ρόλο ως μέλος της Ομάδας Χάραξης Πολιτικής) <p>Συνεργασία με :</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Γενική Γραμματεία Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής ○ Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου

Α/Α	Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Αρμόδιοι φορείς
		<p>Μάθησης</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Γενική Γραμματεία Ανώτατης Εκπαίδευσης ○ Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΟΠΠΕΠ) ○ Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ) ○ Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘΑΑΕ) ○ Ανεξάρτητη Αρχή Διασφάλισης της Ποιότητας στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (ΑΔΙΠΔΕ) ○ Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών & Εκδόσεων (ΙΤΥΕ) ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ ○ Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικών Υποθέσεων <ul style="list-style-type: none"> ▪ Γενική Γραμματεία Ενίσχυσης της Απασχόλησης ▪ Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΕΚΥΠ) ▪ Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (ΔΥΠΑ - πρώην ΟΑΕΔ) ▪ Μονάδα Εμπειρογνομώνων Απασχόλησης, Κοινωνικής Ασφάλισης, Πρόνοιας και Κοινωνικών Υποθέσεων (Μ.Ε.Κ.Υ.) ως διάδοχο του Εθνικού Ινστιτούτου Εργασίας & Ανθρώπινου Δυναμικού (ΕΙΕΑΔ), αρμόδια για τη λειτουργία και ανάπτυξη του Μ.Δ.Α. και τον καθορισμό των εισροών και εκροών του
4.4	Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την κοινωνική ένταξη και τη μείωση της φτώχειας	<p>Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικών Υποθέσεων</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας ○ Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής ○ Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΕΚΥΠ)
4.5	Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την ένταξη των Ρομά	<p>Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικών Υποθέσεων</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας ○ Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΕΚΥΠ)
4.6	Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την υγεία και τη μακροχρόνια περίθαλψη	<p>Υπουργείο Υγείας</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Γενική Γραμματεία Υπηρεσιών Υγείας ○ Γενική Γραμματεία Δημόσιας Υγείας, Πρόληψης και Εθελοντισμού ○ Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Υγείας

Α/Α	Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Αρμόδιοι φορείς
		(ΕΔΕΥΠΥ) με συντονιστικό ρόλο Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικών Υποθέσεων <ul style="list-style-type: none"> ○ Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας ○ Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων
ΟΡΙΖΟΝΤΙΟΙ ΑΝΑΓΚΑΙΟΙ ΟΡΟΙ		
1	Αποτελεσματικοί μηχανισμοί παρακολούθησης της αγοράς δημοσίων συμβάσεων	Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων <ul style="list-style-type: none"> ○ Γενική Γραμματεία Εμπορίου & Προστασίας Καταναλωτή, Γενική Δ/ση Δημοσίων Συμβάσεων ○ Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΔΗΣΥ)
2	Εργαλεία και ικανότητα αποτελεσματικής εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις	Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων <ul style="list-style-type: none"> ○ Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων (ΕΥΚΕ) Υπουργείο Οικονομικών <ul style="list-style-type: none"> ○ Κεντρική Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων (ΚΕΜΚΕ)
3	Αποτελεσματική εφαρμογή και υλοποίηση του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων	Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων <ul style="list-style-type: none"> ○ Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων & ΕΣΠΑ (ΕΥΣΣΑΕ / ΕΥΘΥΠΣ στην Εθνική Αρχή Συντονισμού) <i>Συνεργασία με :</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου ○ Συνήγορο του Πολίτη ○ Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ)
4	Υλοποίηση και εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες (UNCRPD) σύμφωνα με την απόφαση 2010/48/ΕΚ του Συμβουλίου	Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων <ul style="list-style-type: none"> ○ Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων & ΕΣΠΑ (ΕΥΣΣΑΕ / ΕΥΘΥΠΣ) ○ Υπουργός Επικρατείας <i>Συνεργασία με :</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ ΕΣΑμεΑ ○ Συνήγορο του Πολίτη ○ Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ)

Πηγή: ΕΥΣΣΑΕ, Μονάδα Γ

1.4. Παρακολούθηση της εκπλήρωσης των ΑΟ

Το πλαίσιο για την παρακολούθηση της εκπλήρωσης των ΑΟ καθόλη την προγραμματική περίοδο 2021-2027 καταρχήν προκύπτει βάση του ΚΚΔ (ΕΕ) 2021/1060:

- **Συνεδριάσεις της Επιτροπής Παρακολούθησης** — άρθρο 40 παράγραφος 1 στοιχείο η) και άρθρο 75 στοιχείο α) του ΚΚΔ: η Επιτροπή Παρακολούθησης εξετάζει την εκπλήρωση των αναγκαίων πρόσφορων όρων και την εφαρμογή τους καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να αποτελεί θέμα για εξέταση στις συνεδριάσεις της ΕπΠα, ιδίως σε περιπτώσεις στις οποίες δεν πληρούνται ένας ή περισσότεροι ΑΟ κατά τη στιγμή της έγκρισης του προγράμματος, ή όταν θεσπίζεται νέος ειδικός στόχος στο πλαίσιο τροποποίησης του, ή προκύπτουν άλλες περιστάσεις που ενδέχεται να επηρεάσουν την εκπλήρωση των ΑΟ. Η ΔΑ παρέχει εγκαίρως στην ΕπΠα όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται για την εκτέλεση των καθηκόντων της και οι εκπρόσωποι της συμμετέχουσας Επιτροπής θα ενημερώνονται εξίσου ταυτόχρονα. *Η ΕΥΣΣΑΕ θα παρέχει με την ιδιότητα του μέλους στην ΕπΠα και βάση της αρμοδιότητας συντονισμού τη σχετική ενημέρωση.*
- **Ρυθμίσεις υποβολής εκθέσεων** στην Επιτροπή Παρακολούθησης που έχει θεσπίσει το κράτος μέλος προκειμένου να πληρούνται τα κριτήρια για την εκπλήρωση των οριζόντιων ΑΟ που σχετίζονται με την εφαρμογή του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και της Σύμβασης των ΗΕ για τα Άτομα με Αναπηρία (Παράρτημα ΙΙΙ του ΚΚΔ).
- **Συνεδριάσεις ετήσιας επανεξέτασης επιδόσεων** — άρθρο 41 παράγραφος 3 δεδομένου ότι καλύπτεται από τις πληροφορίες που παρέχει η ΔΑ στην Ευρ.Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 40 παράγραφος 1.

Στο επόμενο διάστημα θα διαμορφωθεί μεταξύ της ΕΥΣΣΑΕ και των επισπευδόντων φορέων ο μηχανισμός διαρκούς παρακολούθησης της εκπλήρωσης των ΑΟ με τακτικές άτυπες ανταλλαγές πληροφόρησης. Έχει ξεκινήσει ήδη ένας πρώτος κύκλος συναντήσεων με όλους τους επισπευδόντες φορείς των ΑΟ, προκειμένου να ενημερωθούν για την εφαρμογή των διαδικασιών του άρθρου 15, παράγραφοι 4 και 6 μετά την έγκριση των προγραμμάτων. Παράλληλα, ζητήθηκε ενημέρωση / διαβεβαίωση για την εξακολούθηση της τήρησης των υπαισχημένων ανά κριτήριο (για τους εκπληρωμένους ΑΟ) και πληροφόρηση για ό,τι σχετικό ακολούθησε της εκπλήρωσης του ΑΟ (νέο θεσμικό πλαίσιο, παράγωγες διοικητικές πράξεις, σύσταση Επιτροπών, επικαιροποίηση κ.λπ).

Στην παρούσα έκδοση περιγράφεται η σχετική ενημέρωση στο τέλος κάθε ΑΟ.

Ο δεύτερος κύκλος ενημέρωσης προγραμματίζεται για το φθινόπωρο του 2023, ενώ έχει επικοινωνηθεί η κρισιμότητα της άμεσης ενημέρωσής της ΕΥΣΣΑΕ για κάθετι που θα αξιολογηθεί ως τροποποίηση των συμφωνημένων με την Ευρ. Επιτροπή κατά την πρώτη θετική έγκριση του ΑΟ.

Το φθινόπωρο του 2023 επίσης προγραμματίζεται η παρουσίαση / πρόταση της μεθόδου εργασίας μας αναφορικά με την παρακολούθηση στις γεωγραφικές μονάδες της Ευρ. Επιτροπής προκειμένου να συμφωνήσουμε τη σχετική συνεργασία μας στο εξής.

1.4.1. Η διαδικασία εκπλήρωσης των μη εκπληρωμένων ΑΟ μετά την έγκριση των Προγραμμάτων

Σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 3 του ΚΚΔ «Όταν ένας αναγκαίος πρόσφορος όρος δεν πληρούται κατά τη στιγμή της έγκρισης ή της τροποποίησης του προγράμματος, το κράτος μέλος,

ευθύς μόλις θεωρήσει ότι ο αναγκαίος πρόσφορος όρος έχει πληρωθεί, ενημερώνει την Επιτροπή, στην οποία παραθέτει τη σχετική αιτιολόγηση της εκπλήρωσης».

Τότε εφαρμόζεται η παράγραφος 4 του άρθρου 15 όπου προβλέπεται ειδική διαδικασία για την αξιολόγηση της εκπλήρωσης των ΑΟ μετά την έγκριση του προγράμματος και αποσυνδέεται από την τροποποίηση του προγράμματος (άρθρο 24 του ΚΚΔ). Η επικαιροποίηση ενός προγράμματος στον σχετικό πίνακα (12) των ΑΟ μπορεί να πραγματοποιηθεί σε μεταγενέστερο στάδιο μαζί με την τροποποίηση του προγράμματος. Ξεχωριστή περίπτωση ωστόσο αποτελεί η προσθήκη ενός νέου ειδικού στόχου σε ένα πρόγραμμα. Τότε η αξιολόγηση θα πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο της διαδικασίας τροποποίησης του προγράμματος (αυτό θα είναι «πρώτη έγκριση» για το εν λόγω Πρόγραμμα).

Σύμφωνα λοιπόν με το ά.15 παρ. 4, η διαδικασία επικεντρώνεται στον ΑΟ και όχι στο πρόγραμμα (όπως για την έγκριση και τις τροποποιήσεις του προγράμματος). Επιπλέον δύναται να αφορά σε περισσότερα ή/και σε όλα τα προγράμματα (συνδεδεμένα με Ταμεία κ.λπ).

Τα βήματα της διαδικασίας στηρίζονται στην ουσιαστική *άτυπη* συνεργασία μεταξύ της Ευρ. Επιτροπής και του Κράτους Μέλους (αρμόδια γεωγραφική μονάδα και ΕΥΣΣΑΕ) και ο φάκελος εκπλήρωσης ενός ΑΟ αναρτάται από το ΚΜ στον ειδικό χώρο της SFC 2021-2027 μόνο όταν έχει ολοκληρωθεί και συμφωνηθεί με την αρμόδια γεωγραφική μονάδα πρωθύστερα το περιεχόμενο της θετικής αυτοαξιολόγησης. Τότε, τυπικά πια, ξεκινούν οι διυπηρεσιακές διαβουλεύσεις (interservice consultation) μεταξύ όλων των αρμόδιων Υπηρεσιών της Ευρ. Επιτροπής με τρίμηνη προθεσμία που καταλήγουν στην έκδοση Απόφασης του αρμόδιου Γενικού Διευθυντή (REGIO ή EMPL αναλόγως).

1.4.2. Η διαδικασία ανάκλησης της εκπλήρωσης ΑΟ που εκτιμήθηκε ως εκπληρωμένος κατά την έγκριση του προγράμματος

Σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 6 του ΚΚΔ « Το κράτος μέλος εξασφαλίζει ότι οι αναγκαίοι πρόσφοροι όροι εξακολουθούν να πληρούνται και να τηρούνται καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού. Ενημερώνει την Επιτροπή σχετικά με κάθε μεταβολή που επηρεάζει την πλήρωση των αναγκαίων πρόσφορων όρων. Εάν η Επιτροπή κρίνει ότι ένας αναγκαίος πρόσφορος όρος δεν πληρούται πλέον, ενημερώνει σχετικά το κράτος μέλος υποβάλλοντάς του την αξιολόγησή της ... Εάν η Επιτροπή καταλήξει στο συμπέρασμα ότι ο αναγκαίος πρόσφορος όρος εξακολουθεί να μην πληρούται, και με την επιφύλαξη του άρθρου 105, με βάση τις παρατηρήσεις του κράτους μέλους, οι δαπάνες σε σχέση με τον σχετικό ειδικό στόχο μπορούν να περιλαμβάνονται στις αιτήσεις πληρωμής αλλά δεν εξοφλούνται από την Επιτροπή μέχρις ότου η Επιτροπή πληροφορήσει το κράτος μέλος ότι πληρούται ο αναγκαίος πρόσφορος όρος σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου».

Συνεπώς δύο είναι οι περιπτώσεις για την εφαρμογή της ανωτέρω πρόβλεψης:

- **Περίπτωση 1:** διαδικασία που κινήτοποιείται από το ίδιο κράτος μέλος με την υποβολή πληροφοριών μέσω της SFC σχετικά με τροποποίηση που επηρεάζει την εκπλήρωση του ΑΟ. Τα βήματα της διαδικασίας:
 - συνεργασία μεταξύ της Ευρ. Επιτροπής και του ΚΜ για παρακολούθηση της συνεχούς εκπλήρωσης μέσω των συνεδριάσεων της Επιτροπής Παρακολούθησης και της Ετήσιας Επανεξέτασης

- ενημέρωση / συνεννόηση μεταξύ του ΚΜ και της Ευρ. Επιτροπής σε περίπτωση τροποποίησης των εγγράφων/ρυθμίσεων αναφοράς που στηρίζουν την εκπλήρωση ενός ΑΟ
- Υποβολή πληροφοριών από το ΚΜ μέσω της SFC όταν θεωρεί ότι δεν πληρούται πλέον ο ΑΟ
- Αξιολόγηση από την Ευρ. Επιτροπή (διυπηρεσιακές διαβουλεύσεις)
- Δυνατότητα να ζητηθεί από το ΚΜ να αποσύρει τις πληροφορίες που υποβλήθηκαν μέσω της SFC
- Απόφαση της Ευρ. Επιτροπής ότι δεν εκπληρώνεται πλέον ο ΑΟ

Σύμφωνα μάλιστα με ερώτημα της χώρας μας που κατατέθηκε στο 7^ο CPR Expert Group (η απάντηση στο οποίο αναρτήθηκε και στο RegioWiki Extranet με τον κωδικό QA208), το ΚΜ θα πρέπει να γνωστοποιήσει την ουσιαστική αλλαγή/τροποποίηση, όπως ορίζεται στο άρθρο 15 παράγραφος 6 του ΚΚΔ, αμέσως μετά την εμφάνισή της. Το χρονοδιάγραμμα των συνεδριάσεων της Επιτροπής Παρακολούθησης ή της Ετήσιας Συνεδριάσεων Επανεξέτασης δεν είναι σχετικό εν προκειμένω αφού η κοινοποίηση ουσιαστικών αλλαγών σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 6 του ΚΚΔ δεν επηρεάζει τις υποχρεώσεις τακτικής παρακολούθησης.

- **Περίπτωση 2:** διαδικασία που δύναται να κινηθεί με πρωτοβουλία της Ευρ. Επιτροπής όπου ενημερώνει το κράτος μέλος μέσω της SFC ότι θεωρεί ότι δεν πληρούται πλέον ένας αναγκαίος πρόσφορος όρος. Τα βήματα της διαδικασίας:
 - άτυπη συνεργασία μεταξύ της Ευρ. Επιτροπής και του ΚΜ για παρακολούθηση της συνεχούς εκπλήρωσης, αλλά έλλειψη επικοινωνίας ή διαφωνίας κατά την αξιολόγηση της επίδρασης των αλλαγών στα έγγραφα/διατάξεις αναφοράς που στηρίζουν την εκπλήρωση ενός ΑΟ
 - Η Ευρ. Επιτροπή ενημερώνει το ΚΜ μέσω της SFC ότι θεωρεί ότι δεν πληρούται πλέον ένας ΑΟ, αναφέροντας τους λόγους (διοικητική επιστολή)
 - Το ΚΜ έχει «Δικαίωμα απάντησης» εντός της κανονιστική προθεσμίας ενός μηνός
 - Η Ευρ. Επιτροπή αναλύει την απάντηση του ΚΜ και:
 - ο είτε εμμένει στη θέση της/διαφωνεί με το ΚΜ και προχωρεί στην έκδοση Απόφασης ότι δεν εκπληρώνεται πλέον ο ΑΟ
 - ο είτε συμφωνεί με το ΚΜ, επιβεβαιώνοντας ότι εξακολουθεί να πληρούται ο ΑΟ

Ως «τροποποίηση που επηρεάζει την εκπλήρωση των πρόσφορων όρων» θα πρέπει να νοείται οποιαδήποτε **ουσιαστική αλλαγή** που επηρεάζει τα συμφωνηθέντα έγγραφα και/ή τις ρυθμίσεις (μεταξύ ΕΥΣΣΑΕ και αρμόδιας γεωγρ. Μονάδας της Ευρ.Επιτροπής κατά την εκπλήρωση) που αποδεικνύουν ότι πληρούνται τα κριτήρια του σχετικού ΑΟ, όπως ορίζονται στο παράρτημα ΙΙΙ ή στο παράρτημα ΙV του ΚΚΔ, με αποτέλεσμα να επηρεάζεται η εκπλήρωση του αναγκαίου πρόσφορου όρου.

Οι συνέπειες της έκδοσης απόφασης ότι δεν εκπληρώνεται πλέον ένας ΑΟ είναι :

- η μη επιστροφή δαπανών σε δηλωθείσες δαπάνες σε ειδικούς στόχους που συνδέονται με τον ΑΟ που δεν πληρούται πλέον και
- η δρομολόγηση εκ νέου της διαδικασίας για την εκπλήρωση του ΑΟ και της αλλαγής του

status του από μη σε εκπληρωμένο στην SFC (άρ. 15 παρ. 4 σύμφωνα με τις πληροφορίες που υπέβαλε το ΚΜ στην Ευρ. Επιτροπή κατά το άρ. 15 παρ, 3).

Στον **ΠΙΝΑΚΑ VI** φαίνεται η συσχέτιση των πέντε Στόχων Πολιτικής της ΠΠ 2021-2027 με τους ειδικούς στόχους ανά Ταμείο και τους Θεματικούς ΑΟ (από το Παράρτημα IV του σχεδίου ΚΚΔ) καταδεικνύοντας το εύρος εφαρμογής των Αναγκαίων Όρων.

ΠΙΝΑΚΑΣ VI Συσχέτιση των 5 Στόχων Πολιτικής με τα Ταμεία, τους ειδικούς στόχους και τους θεματικούς αναγκαίους όρους

Πηγή: απόσπασμα & επεξεργασία ΕΥΣΣΑΕ/Μονάδα Γ σε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV 2021/1060 "Θεματικοί αναγκαίοι πρόσφοροι όροι που εφαρμόζονται στο ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+ και το Ταμείο Συνοχής – άρθρο 15 παράγραφος 1" με προσαρμογή της μετάφρασης των Ειδικών Στόχων από 1057/2021 (ΕΚΤ+) και 1058/2021 (ΕΤΠΑ/ΤΣ)

Στόχοι Πολιτικής	Ταμεία	Ε.Σ.	Ειδικό Στόχοι	Αναγκαίος Όρος
1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού και της περιφερειακής συνδεσιμότητας ΤΠΕ	ΕΤΠΑ	1.1	ανάπτυξη και ενίσχυση των δυνατοτήτων της έρευνας και της καινοτομίας και την αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών	1.1. Ορθή διακυβέρνηση της εθνικής ή περιφερειακής στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης
		1.2	την εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, τους ερευνητικούς οργανισμούς και τις δημόσιες αρχές	ΔΕΝ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ
		1.3	την ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και τη δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων	ΔΕΝ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ
		1.4	την ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα	1.1. Ορθή διακυβέρνηση της εθνικής ή περιφερειακής στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης
		1.5	την ενίσχυση της ψηφιακής συνδεσιμότητας	1.2. Εθνικό ή περιφερειακό ευρυζωνικό σχέδιο
2. Μια πιο πράσινη και ανθεκτική Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα προς μια οικονομία μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, μέσω της προώθησης της δίκαιης μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, του μετριασμού της	ΕΤΠΑ - Τ.Σ.	2.1	προώθηση της ενεργειακής απόδοσης και τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου	2.1. Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για τη στήριξη της ενεργειακής απόδοσης με ανακαίνιση οικιστικών και μη οικιστικών κτιρίων 2.2. Διακυβέρνηση του τομέα της ενέργειας
		2.2	προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2018/2001, συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων αειφορίας που καθορίζονται σε αυτήν	2.2. Διακυβέρνηση του τομέα της ενέργειας 2.3. Αποτελεσματική προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε όλους τους τομείς και σε ολόκληρη την Ένωση
		2.3	ανάπτυξη έξυπνων συστημάτων ενέργειας, δικτύων και συστημάτων αποθήκευσης εκτός του Διευρωπαϊκού Δικτύου Ενέργειας (ΔΕΔ-Ε)	ΔΕΝ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ

Στόχοι Πολιτικής	Ταμεία	Ε.Σ.	Ειδικόί Στόχοι	Αναγκαίος Όρος
κλιματικής αλλαγής και της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης των κινδύνων, και της βιώσιμης αστικής κινητικότητας		2.4	προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης του κινδύνου καταστροφών, και της ανθεκτικότητας, λαμβάνοντας υπόψη προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα	2.4. Αποτελεσματικό πλαίσιο διαχείρισης του κινδύνου καταστροφών
		2.5	προαγωγή της πρόσβασης στο νερό και της βιώσιμης διαχείρισης του νερού	2.5. Επικαιροποιημένος σχεδιασμός για τις απαιτούμενες επενδύσεις στους τομείς των υδάτων και των λυμάτων
		2.6	προαγωγή της μετάβασης σε μια κυκλική και σε αποδοτική ως προς τους πόρους οικονομία	2.6. Επικαιροποιημένος σχεδιασμός για τη διαχείριση των αποβλήτων
		2.7	ενίσχυση της προστασίας και της διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος, της βιοποικιλότητας και των πράσινων υποδομών, μεταξύ άλλων σε αστικές περιοχές, και τη μείωση κάθε μορφής ρύπανσης	2.7. Πλαίσιο δράσης προτεραιότητας για τα αναγκαία μέτρα διατήρησης που περιλαμβάνουν συγχρηματοδότηση από την Ένωση
		2.8	προώθηση μίας βιώσιμης, πολυτροπικής αστικής κινητικότητας, ως μέρος της μετάβασης σε μία οικονομία μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα	ΔΕΝ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ
3. Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας	ΕΤΠΑ - Τ.Σ.	3.1	ανάπτυξη ενός ανθεκτικού στην κλιματική αλλαγή, έξυπνου, ασφα- λούς, βιώσιμου και διατροφικού ΔΕΔ-Μ	3.1. Ολοκληρωμένος σχεδιασμός μεταφορών στο κατάλληλο επίπεδο
		3.2	ανάπτυξη και την ενίσχυση βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης και διατροφικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση στη ΔΕΔ-Μ και στη διασυνο- ριακή κινητικότητα	3.1. Ολοκληρωμένος σχεδιασμός μεταφορών στο κατάλληλο επίπεδο
4. Πιο κοινωνική Ευ- ρώπη χωρίς αποκλει- σμούς μέσω της υλο- ποίησης του Ευρωπαϊ- κού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων	ΕΤΠΑ	4.1	ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της χωρίς αποκλεισμούς ένταξης στην αγορά εργασίας και της πρόσβασης σε ποιοτικές θέσεις απασχόλησης μέσω της ανάπτυξης των κοινωνικών υποδομών και της προώθησης της κοινωνικής οικονομίας	4.1. Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για τις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας 4.2. Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο για την ισότητα των φύλων
		4.2	βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης σε χωρίς αποκλεισμούς και ποιο- τικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης μέσω της ανάπτυξης προσβάσιμων υποδομών, μεταξύ άλλων με την ενί- σχυση της ανθεκτικότητας της εξ αποστάσεως και της διαδικτυακής εκπαίδευσης και κατάρτισης	4.3. Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλα τα επί- πεδα

Στόχοι Πολιτικής	Ταμεία	Ε.Σ.	Ειδικόί Στόχοι	Αναγκαίος Όρος
		4.3	προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, νοικοκυριών με χαμηλό εισόδημα και μειονεκτουσών ομάδων, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με ειδικές ανάγκες, μέσω ολοκληρωμένων δράσεων που περιλαμβάνουν υπηρεσίες στέγασης και κοινωνικές υπηρεσίες·	4.4. Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την κοινωνική ένταξη και τη μείωση της φτώχειας
		4.4	προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών, μέσω ολοκληρωμένων δράσεων που περιλαμβάνουν υπηρεσίες στέγασης και κοινωνικές υπηρεσίες·	ΔΕΝ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ
		4.5	εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγείας, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης, και την προώθηση της μετάβασης από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα που βασίζεται στην οικογένεια και την τοπική κοινότητα·	4.6. Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την υγεία και τη μακροχρόνια περίθαλψη
		4.6	ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού και του βιώσιμου τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική καινοτομία·	ΔΕΝ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ
	EKT+	4α	βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και μέτρα ενεργοποίησης για όλα τα άτομα που αναζητούν εργασία, συγκεκριμένα, τους νέους, ιδίως μέσω της υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία, τους μακροχρόνια ανέργους και τις μειονεκτούσες ομάδες στην αγορά εργασίας, και για τα οικονομικά αδρανή άτομα, καθώς και μέσω της προώθησης της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας·	4.1. Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για τις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας
	4β	εκσυγχρονισμός των θεσμικών φορέων και των υπηρεσιών της αγοράς εργασίας για την εκτίμηση και την πρόβλεψη των αναγκών όσον αφορά τις δεξιότητες και για την εξασφάλιση έγκαιρης και εξατομικευμένης βοήθειας και στήριξης της αντιστοίχισης προσφοράς και ζήτησης, των μεταβάσεων και της κινητικότητας στην αγορά εργασίας·	4.1. Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για τις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας	
	4γ	προώθηση της ισόρροπης συμμετοχής των φύλων στην αγορά εργασίας, των ισότιμων συνθηκών εργασίας και της καλύτερης ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής, μεταξύ άλλων μέσω της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή φροντίδα παιδιών και εξαρτώμενων ατόμων·	4.2. Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο για την ισότητα των φύλων	

Στόχοι Πολιτικής	Ταμεία	Ε.Σ.	Ειδικοί Στόχοι	Αναγκαίος Όρος
		4δ	προώθηση της προσαρμογής εργαζομένων, επιχειρήσεων και επιχειρηματιών στην αλλαγή, της ενεργού και υγιούς γήρανσης, καθώς και ενός υγιεινού και καλά προσαρμοσμένου περιβάλλοντος εργασίας που αντιμετωπίζει τους κινδύνους για την υγεία·	ΔΕΝ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ
		4ε	βελτίωση της ποιότητας, της συμμετοχικότητας, της αποτελεσματικότητας και της συνάφειας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας, μεταξύ άλλων μέσω της επικύρωσης της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης, με σκοπό την υποστήριξη της απόκτησης βασικών ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρηματικών και ψηφιακών δεξιοτήτων, και με την προώθηση της καθιέρωσης διττών συστημάτων κατάρτισης και μαθητείας·	4.3. Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλα τα επίπεδα
		4στ	προώθηση της ίσης πρόσβασης σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση και κατάρτιση και της ολοκλήρωσής τους, ιδίως για τις μειονεκτούσες ομάδες, από την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα έως τη γενική και επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, καθώς και περαιτέρω έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση και την εκπαίδευση και επιμόρφωση ενηλίκων, συμπεριλαμβανομένης της διευκόλυνσης της μαθησιακής κινητικότητας για όλους και της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρίες·	4.3. Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλα τα επίπεδα
		4ζ	προώθηση της διά βίου μάθησης, ιδίως των ευέλικτων ευκαιριών αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης για όλους, λαμβανομένων υπόψη των επιχειρησιακών και ψηφιακών δεξιοτήτων, καλύτερη πρόβλεψη των αλλαγών και των νέων απαιτήσεων για δεξιότητες στην αγορά εργασίας, διευκόλυνση της αλλαγής σταδιοδρομίας και προώθηση της επαγγελματικής κινητικότητας·	4.3. Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλα τα επίπεδα
		4η	προώθηση της ενεργού ένταξης, με σκοπό την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών, της απαγόρευσης των διακρίσεων, και της ενεργού συμμετοχής, και βελτίωση της απασχολησιμότητας, ειδικότερα για τις μειονεκτούσες ομάδες·	4.4. Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την κοινωνική ένταξη και τη μείωση της φτώχειας
		4θ	προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών, περιλαμβανομένων των μεταναστών·	ΔΕΝ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ
		4ι	προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως των Ρομά·	4.5. Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την ένταξη των Ρομά

Στόχοι Πολιτικής		Ταμεία	Ε.Σ.	Ειδικοί Στόχοι	Αναγκαίος Όρος
			4ια	ενίσχυση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες, περιλαμβανομένων υπηρεσιών που προάγουν την πρόσβαση σε στέγαση και υπηρεσιών φροντίδας με επίκεντρο τον άνθρωπο, συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης· εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόσβασης στην κοινωνική προστασία, με έμφαση στα παιδιά και στις μειονεκτούσες ομάδες· βελτίωση της προσβασιμότητας, μεταξύ άλλων για τα άτομα με αναπηρίες, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και των υπηρεσιών μακροχρόνιας περίθαλψης·	4.6. Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την υγεία και τη μακροχρόνια περίθαλψη
			4ιβ	προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των απόρων και των παιδιών·	ΔΕΝ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ
			4ιγ	αντιμετώπιση της υλικής στέρησης με παροχή τροφίμων και/ή βασικής υλικής βοήθειας προς τους απόρους, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών, και παροχή συνοδευτικών μέτρων προς υποστήριξη της κοινωνικής ένταξής τους.	ΔΕΝ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ
5.	Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης όλων των εδαφικών τύπων και των τοπικών πρωτοβουλιών	ΕΤΠΑ	5.1	ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές·	
			5.2	ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών.	ΔΕΝ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ

ΠΙΝΑΚΑΣ VII Χρηματοδοτική βαρύτητα των Θεματικών Αναγκαίων Όρων από τη συσχέτιση με τους πόρους των Προγραμμάτων μετά την 1^η έγκρισή τους

α/α Α.Ο.	Αναγκαίος Όρος	Ειδικοί Στόχοι που συνδέεται ο Α.Ο.	Κ.Σ.	Δ.Δ.	ΕΤΠΑ	ΤΣ	ΕΚΤ+
1.1.	Ορθή διακυβέρνηση της εθνικής ή περιφερειακής στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης	1.i 1.iv	954.753.544	1.212.439.106	1.212.439.106	0	0
1.2.	Εθνικό ή περιφερειακό ευρυζωνικό σχέδιο	1.v	246.146.143	302.999.999	302.999.999	0	0
2.1.	Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για τη στήριξη της ενεργειακής απόδοσης με ανακαίνιση οικιστικών και μη οικιστικών κτιρίων	2.i	1.007.892.039	1.265.359.264	1.183.006.323	82.352.941	0
2.2.	Διακυβέρνηση του τομέα της ενέργειας	2.i 2.ii	1.095.813.966	1.384.797.070	1.302.444.129	82.352.941	0
2.3.	Αποτελεσματική προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε όλους τους τομείς και σε ολόκληρη την Ένωση	2.ii	87.921.927	119.437.806	119.437.806	0	0
2.4.	Αποτελεσματικό πλαίσιο διαχείρισης του κινδύνου καταστροφών	2.iv	1.222.059.798	1.564.385.172	1.417.799.000	146.586.172	0
2.5.	Επικαιροποιημένος σχεδιασμός για τις απαιτούμενες επενδύσεις στους τομείς των υδάτων και των λυμάτων	2.v	973.365.860	1.190.636.306	549.687.717	640.948.589	0
2.6.	Επικαιροποιημένος σχεδιασμός για τη διαχείριση των αποβλήτων	2.vi	736.104.072	873.210.673	77.676.471	795.534.202	0
2.7.	Πλαίσιο δράσης προτεραιότητας για τα αναγκαία μέτρα διατήρησης που περιλαμβάνουν συγχρηματοδότηση από την Ένωση	2.vii	365.447.761	443.501.823	288.897.377	154.604.446	0
3.1.	Ολοκληρωμένος σχεδιασμός μεταφορών στο κατάλληλο επίπεδο	3.i 3.ii	1.729.988.714	2.141.996.177	1.401.910.009	740.086.168	0
4.1.	Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για τις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας	4.i 4.α 4.β	1.787.965.321	2.244.956.833	13.892.471	0	2.231.064.362
4.2.	Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο για την ισότητα των φύλων	4.i 4.γ	122.055.650	156.192.242	13.892.471	0	142.299.771
4.3.	Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλα τα επίπεδα.	4.ii 4.ε 4.στ 4.ζ	1.637.119.158	2.073.336.512	473.081.667	0	1.600.254.845
4.4.	Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την κοινωνική ένταξη και τη μείωση της φτώχειας	4.iii 4.η	254.604.392	323.795.855	37.221.839	0	286.574.016
4.5.	Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την ένταξη των Ρομά	4.ι	38.705.941	50.229.403	0	0	50.229.403
4.6.	Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την υγεία και τη μακροχρόνια περίθαλψη	4.v 4.ια	1.321.178.460	1.719.218.546	416.101.202	0	1.303.117.344

Πηγή: επεξεργασία ΕΥΣΣΑΕ/Μονάδα Γ στους εγκεκριμένους χρηματοδοτικούς πίνακες των Προγραμμάτων (1η έγκριση 2022)

2. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΑΝΑΓΚΑΙΟ ΟΡΟ

Η καταγραφή ακολουθεί κατωτέρω με τη σειρά των δεκαέξι (16) θεματικών ΑΟ στο παράρτημα IV του ΚΚΔ.

Στους δώδεκα (12) ΑΟ που έχουν εκπληρωθεί, μετά από τη σύμφωνη γνώμη και των γεωγραφικών μονάδων της Ευρ. Επιτροπής, παρατίθεται ο πίνακας αυτοαξιολόγησης στην μορφή του προτύπου που περιλαμβάνεται και στα Προγράμματα (πίνακας 12), καθώς και όποια συμπληρωματική πληροφόρηση συμπληρώνει την ολοκληρωμένη εικόνα της διαπραγμάτευσης που οδήγησε στη θετική σύμφωνη γνώμη.

Επίσης, συμπληρώνεται πληροφόρηση που υποδηλώνει τη συνέχιση εκπλήρωσης έκαστου ΑΟ και αναφέρεται ό,τι νεότερο σχετικά από την απόφαση εκπλήρωσης κι έπειτα.

Στους τέσσερις (4) ΑΟ που δεν έχουν εκπληρωθεί ακόμη, η παρουσίαση διαφοροποιείται αναλόγως της φύσης και των απαιτήσεων του ΑΟ, αλλά και του σταδίου της διαπραγμάτευσης και παρουσιάζονται οι ενέργειες που έχουν πραγματοποιηθεί έως σήμερα και τα βασικά συστατικά που θα οδηγήσουν στην εκπλήρωση τους.

Οι ενδείξεις παραπομπών που υπάρχουν στα κριτήρια των ΑΟ αποτυπώνονται ως έχουν στον ΚΚΔ. Όποιος επιθυμεί περισσότερες λεπτομέρειες μπορεί να ανατρέξει στο ισχύον κείμενο του ΚΚΔ πατώντας στην ένδειξη. Για οικονομία χώρου θεωρήθηκε περιττό να αποτυπωθούν στο παρόν.

❖ Στόχος Πολιτικής 1 (ΕΤΠΑ)

1.1 Ορθή διακυβέρνηση της εθνικής ή περιφερειακής στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης (Εκπληρώνεται)

Κατά την περίοδο 2014-2020 η Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΕΣΕΕ) προσδιόρισε τους τομείς προτεραιότητας όσον αφορά την έρευνα, την τεχνολογία και την καινοτομία. Σήμερα, μία δεκαετία μετά από την έναρξη του σχεδιασμού της ΕΣΕΕ 2014-2020, διαφαίνεται ότι η Στρατηγική αυτή επηρέασε σημαντικά τον προσανατολισμό και την απορρόφηση σχετικών κονδυλίων. Επίσης, οι 13 περιφερειακές Στρατηγικές Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΣΕΕ) καθόρισαν σημαντικές περιφερειακές εξειδικεύσεις οι οποίες σε ορισμένες περιπτώσεις άλλαξαν τον οικονομικό προσανατολισμό περιφερειών.

Η ΕΣΕΕ 2021-2027 σχεδιάστηκε σε εθνικό επίπεδο λαμβάνοντας υπόψη τις περιφερειακές εξειδικεύσεις όπως αυτές προτάθηκαν από τις περιφέρειες της χώρας. Η ΕΣΕΕ 2021-2027, μέσα από τον εμπλουτισμό της Διαδικασίας Επιχειρηματικής Ανακάλυψης (ΔΕΑ) και την δημιουργία μιας νέας δομής διακυβέρνησης σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο, φιλοδοξεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην αναπτυξιακή πορεία της χώρας, θέτοντας στρατηγικούς στόχους που δηλώνουν εξωστρέφεια και «ανοιχτό μυαλό» για ενσωμάτωση νέων ιδεών, προώθηση της καινοτομίας και προσέλκυση τεχνολογικών επενδύσεων μέσα από την υπέρβαση εμποδίων, καλύτερου κανονιστικού πλαισίου και διαχειριστικής ικανότητας.

Ο ΑΟ έχει εκπληρωθεί με την από 17/3/2023 σύμφωνη γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Με την επιτυχημένη εκπλήρωση του εν λόγω ΑΟ αίρονται όλες οι δυσκολίες

στις δυνατότητες υποβολής αιτημάτων πληρωμής προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη χρηματοδότηση δράσεων υπό τους ειδικούς στόχους (i) και (iv) του Στόχου Πολιτικής 1, δηλαδή (i) «ανάπτυξη και ενίσχυση των δυνατοτήτων της έρευνας και της καινοτομίας και την αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών» και (iv) «ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα»..

Τα επιμέρους κριτήρια του ΑΟ εκπληρώνονται όλα με την αιτιολόγηση στον πίνακα που ακολουθεί.

Πολύ συνοπτικά, έως σήμερα, οι ενέργειες που έχουν πραγματοποιηθεί για την εκπλήρωση του ΑΟ είναι:

1. Επανασύσταση Συμβουλίου Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΑΔΑ 9Λ7Υ46ΜΤΑΡ-6ΦΣ στις 26.02.2021)
2. Σύσταση ειδικής υπηρεσίας της ΕΑΣ σε ρόλο Τεχνικής Γραμματείας με τον Ν. 4849/2021 άρθρο 79: Μονάδα ΕΣΕΕ
3. Σύνταξη Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΣΕΕ) σε εθνικό επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη την περιφερειακή διάσταση των θεμάτων σε εξέλιξη. Έγκριση της ΕΣΕΕ από το Εθνικό Συμβούλιο Στρατηγικής της Έξυπνης Εξειδίκευσης στις 29/6/2022.
4. Σύνταξη Σχεδίου Οδικού Χάρτη από ΕΥΣΣΑΕ για την εκπλήρωση του ΑΟ (έχει συνταχθεί)
5. Ολοκλήρωση Μελέτης “Προτάσεις επίλυσης των εμποδίων για την Ανάπτυξη και Διάχυση Καινοτομίας-Σεπτέμβριος 2020” για λογαριασμό της ΓΓΕΚ”
6. Ολοκλήρωση Βίβλου ψηφιακού μετασχηματισμού 2021 – 2025
7. Ολοκλήρωση Μελέτης ΓΓΒ “Ψηφιακός μετασχηματισμός της ελληνικής βιομηχανίας” (Industry 4.0)”. Έχει ολοκληρωθεί και παρουσιάστηκε σε διαδικτυακή εκδήλωση.
8. Σε εξέλιξη βρίσκεται η σύνταξη της εμπειρογνομosύνης για τη σύσταση, την οργάνωση, την ανάπτυξη και τη χρηματοδότηση ενός «Μηχανισμού Στήριξης της Επιχειρηματικής Καινοτομίας – Innovation Agency» .
9. Έχουν θεσπιστεί 12 περιφερειακοί φορείς διακυβέρνησης της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης. Υπολείπεται της Θεσσαλίας.
10. 13.07.2022: Αποστολή έγγραφου θετικής αυτοαξιολόγησης και Πίνακα 12 σε Ευρ. Επιτροπή.
11. 02.09.2022: Επιστροφή σχολίων της Ευρ. Επιτροπής στο έγγραφο αυτοαξιολόγησης,
12. 11.10.2022: Αποστολή απαντήσεων και συμπληρωματικής πληροφόρησης στις παρατηρήσεις της Ευρ. Επιτροπής από την ΜΟΝ ΕΣΕΕ.
13. 20.12.2022: Αποστολή γλωσσάριου όρων παρακολούθησης των στρατηγικών έξυπνης εξειδίκευσης στην ΕΕ από την ΜΟΝ ΕΣΕΕ.
14. Έχει υποβληθεί από ΕΥΣΣΑΕ 26.01.2023 ο συνολικός φάκελος μέσω της SFC 2021-2027 στο πλαίσιο της τυπικής διαδικασίας έγκρισης που έχει υποδειχθεί μετά την έγκριση των προγραμμάτων.
15. Στις 17.03.2023 υπογράφηκε η σύμφωνη γνώμη της ΕΕ ως προς την εκπλήρωση του ΑΟ1.1

Διαβεβαίωση διαρκούς εκπλήρωσης ΑΟ (α. 15, παρ. 6)

Σύμφωνα με πρόσφατη ενημέρωση τον Μάιο 2023 από την Μονάδα Προγραμματισμού, Συντονισμού και Παρακολούθησης της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης

(MON-ΕΣΕΕ) δεν υφίσταται κάποια αλλαγή ως προς το θεσμικό και στρατηγικό πλαίσιο που συνιστούν τους όρους εκπλήρωσης του Αναγκαίου Όρου και το σύστημα διακυβέρνησης της ΕΣΕΕ .

Τα κυριότερα σημεία της ενημέρωσης περί των εξελίξεων στο πεδίο ενδιαφέροντος της ΕΣΕΕ είναι τα εξής:

- Η μελέτη για την διάχυση της καινοτομίας και της ψηφιοποίησης αναμένεται να επικαιροποιηθεί περί το μέσο της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027 και τα συμπεράσματά της θα αποτελέσουν σημαντική εισροή για την ενδιάμεση Αξιολόγηση της ΕΣΕΕ που θα εκπονήσει η MON ΕΣΕΕ.
- Με στόχο την ενίσχυση ικανοτήτων του ευρύτερου οικοσυστήματος της Έξυπνης Εξειδίκευσης στην χώρα μας, η MON ΕΣΕΕ σε συνεργασία με τον Μηχανισμό Τεχνικής Βοήθειας και Ανταλλαγής Πληροφοριών -Technical Assistance and Information Exchange instrument (TAIEX) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (TAIEX-REGIO Peer2Peer)- υλοποιεί σειρά δράσεων.
- Συστάθηκε και συγκροτήθηκε το Δίκτυο Συντονισμού της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης ([ΦΕΚ 2416/Β/12.04.2023](#)). Σκοπός του Δικτύου είναι η ανταλλαγή ιδεών, εμπειριών και γνώσεων μεταξύ των μελών, η ανάδειξη και διάχυση καλών πρακτικών, η συντονισμένη αντιμετώπιση κοινών προβλημάτων και η ενίσχυση της συμπληρωματικότητας μεταξύ του εθνικού και του περιφερειακού σκέλους της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης.
- Στο πλαίσιο αυτό του συστήματος παρακολούθησης η MON-ΕΣΕΕ έκανε ανάθεση (23SYMV012241995/ 2023-03-06) για την ανάπτυξη πληροφοριακού συστήματος με το οποίο θα αντλεί, συγκεντρώνει, επεξεργάζεται και δημοσιεύει στοιχεία τα οποία αφορούν την πρόοδο υλοποίησης της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης και την αποτίμηση των αποτελεσμάτων της σε εθνικό επίπεδο.
- Στο πλαίσιο της ΔΕΑ, η MON ΕΣΕΕ εξέδωσε εγκύκλιο (Αριθ. Πρωτ.: 31509 / 04-04-2023) με θέμα: «Γενικές Κατευθύνσεις για την υλοποίηση της Διαδικασίας Επιχειρηματικής Ανακάλυψης» και στόχο την παροχή κατευθύνσεων και οδηγιών για τη διενέργεια της Διαδικασίας Επιχειρηματικής Ανακάλυψης (ΔΕΑ), η οποία απευθύνεται στις αρμόδιες αρχές και όργανα που έχουν την ευθύνη για τον σχεδιασμό και τη διαχείριση δράσεων της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης καθώς και σε όλους όσοι συμμετέχουν στις εν λόγω δραστηριότητες. Η εγκύκλιος τόνισε τα βασικά χαρακτηριστικά της Διαδικασίας Επιχειρηματικής Ανακάλυψης, παρουσίασε παραδείγματα και έδωσε στοιχεία για την παρακολούθηση καθώς και τον προγραμματισμό κύκλων ΔΕΑ. Αναδείχθηκε ότι η εξειδίκευση των προτεραιοτήτων στο πλαίσιο της ΔΕΑ φτάνει σε ανάλυση 2ου & 3ου επιπέδου και ότι κατά την εφαρμογή της διαδικασίας θα εντοπισμός και η ανάδειξη αναδυόμενων προκλήσεων και τμημάτων της αγοράς εκτός των ήδη υφιστάμενων.
- Στην ΕΣΕΕ προβλέπονται δράσεις για τη βελτίωση των εθνικών & περιφερειακών συστημάτων έρευνας & καινοτομίας και αναπτύσσεται η δομή διακυβέρνησης και συσχέτισης εθνικού & περιφερειακού επιπέδου. Στο πλαίσιο αυτό ανασυγκροτήθηκε το ΕΣΕΤΕΚ, ως ανώτατο γνωμοδοτικό όργανο της Πολιτείας σε θέματα έρευνας και καινοτομίας ενώ τα ΠΣΕΚ, θεσμοθετημένα όργανα των περιφερειών, έχουν συμβουλευτικό ρόλο στην εξειδίκευση των προτεραιοτήτων των περιφερειών και συμμετέχουν ενεργά στη ΔΕΑ.

- Η ΜΟΝ ΕΣΕΕ διαμορφώνει τις προδιαγραφές για την προκήρυξη μελέτης με αντικείμενο την «*Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα*» (Ειδικός στόχος 1.ιv ΕΤΠΑ). Η εν λόγω μελέτη αναμένεται να δώσει πληροφορίες σχετικά με τους τομείς στους οποίους θα πρέπει να εστιαστούν οι δράσεις επανειδίκευσης και αναβάθμισης δεξιοτήτων (upskilling and reskilling), τον τρόπο εφαρμογής τους καθώς και προτάσεις για την άρση τυχόν εμποδίων. Θα αποτελέσει μοχλό για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 1 ιv του προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα 2021-2027».
- Η ΕΣΕΕ υποστηρίζει τη διεθνοποίηση με δύο Στρατηγικούς Στόχους: ΣΣ 4: Ανάπτυξη, Δικτύωση & Διεθνοποίηση των ελληνικών επιχειρήσεων, και ΣΣ5: Αύξηση της εξωστρέφειας - Συμμετοχή σε Ερευνητικές, Τεχνολογικές & Επιχειρηματικές Διεθνείς Αλυσίδες Αξίας.
- Σύμφωνα με το νέο μοντέλο οικονομικής διπλωματίας της χώρας, όλες οι σχετικές υπηρεσίες συγκεντρώνονται σε ενιαία δομή στο Υπ. Εξωτερικών, το οποίο εκπόνησε το «Εθνικό Στρατηγικό σχέδιο Εξωστρέφειας 2021».

Πίνακας 12 Αναγκαίου Όρου 1.1 «Ορθή διακυβέρνηση της εθνικής ή περιφερειακής στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης»

Η στρατηγική ή οι στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης υποστηρίζονται από:

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
<p>1. Επικαιροποιημένη ανάλυση των προκλήσεων που υφίστανται για τη διάδοση της καινοτομίας και την ψηφιοποίηση</p>	<ul style="list-style-type: none"> – http://www.gsrt.gr/Financing/Files/ProPeFiles15/Final_Study_InnoBarriers_September_2020.pdf – http://www.et.gr/api/DownloadFeksApi/?fek_pdf=20220203359. – http://epa.gov.gr/?page_id=503 – https://government.gov.gr/schedio-anaptixis-gia-tin-elliniki-ikonomia/ – https://digitalstrategy.gov.gr https://www.ggb.gr/el/node/1820 – http://21-27.antagonistikotita.gr/nea-programmatistikh-periodos-21-27/ – https://greece20.gov.gr/wp-content/uploads/2021/07/NRRP_Greece_2_0_Greek_280721.pdf – https://www.sdam.gr/node/431 	<p>Οι προκλήσεις για τη διάχυση της καινοτομίας και της ψηφιοποίησης εξετάστηκαν σε πρόσφατες μελέτες.</p> <p>Για λογαριασμό της ΓΓΕΚ εκπονήθηκε μελέτη όπου εντοπίστηκαν και αναλύθηκαν τα εμπόδια εύρυθμης λειτουργίας του συστήματος καινοτομίας. Τα συμπεράσματα λήφθηκαν υπόψη στη λογική της παρέμβασης της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΕΣΕΕ) 2021-2027 όπου σημειώθηκαν και οι βασικές προκλήσεις για τη διάχυση της καινοτομίας. Στο δε πλαίσιο της ΔΕΑ εντοπίστηκαν, αναλύθηκαν και αξιολογήθηκαν οι προκλήσεις όσον αφορά τη διάχυση της καινοτομίας και την ψηφιοποίηση.</p> <p>Η ΕΣΕΕ χρησιμοποίησε στοιχεία από την Έκθεση Πισσαρίδη η οποία συμπληρώνει το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης. Σημαντικά τεκμήρια προκύπτουν επίσης από τη Βίβλο Ψηφιακού Μετασχηματισμού και τη μελέτη</p>

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
	–	<p>για τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό της Ελληνικής Βιομηχανίας.</p> <p>Επιπλέον στοιχεία για τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η χώρα εμφανίζονται στις αντίστοιχες ενότητες του Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα (κύριο μέσο υλοποίησης της ΕΣΕΕ) και των ΠεΠ καθώς επίσης στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΕΣΑΑ), το ΠΔΑΜ και σε μελέτες του ΟΟΣΑ.</p>
<p>2. Ύπαρξη αρμόδιου περιφερειακού / εθνικού οργανισμού ή φορέα που είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – http://www.et.gr/api/DownloadFeks/Api/?fek_pdf=20220203359 – Επανάσταση ΣΕΣΕΕ - ΦΕΚ Β' με Αρ. Φύλλου 943/10.03.2021 – ΜΟΝ-ΕΣΕΕ Προσθήκη άρθρου 53B στον ν. 4314/2014 (0664 ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ Τεύχος Α' 207/05.11.2021 – Ορισμός αρμόδιου περιφερειακού οργάνου για τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης - Επιστολή του ΓΓ ΔΕ&ΕΣΠΑ (Αρ. Πρωτ. 108071 - 05-10-2021) 	<p>Η ΕΣΕΕ 2021-2027 περιγράφει τη δομή και οργάνωση των 3 επιπέδων διακυβέρνησης της ΕΣΕΕ (στρατηγικό/ συντονιστικό/ επίπεδο υλοποίησης), με ενεργή συμμετοχή των Περιφερειών σε όλα τα επίπεδα.</p> <p>Στο πλαίσιο αυτό επανασυστάθηκε το Συμβούλιο ΕΣΕΕ (ΣΕΣΕΕ), κεντρικό εθνικό όργανο στο στρατηγικό επίπεδο της ΕΣΕΕ, και συστάθηκε η Μονάδα Προγραμματισμού, Συντονισμού και Παρακολούθησης της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΜΟΝ-ΕΣΕΕ) με τις αντίστοιχες αρμοδιότητες.</p> <p>Οι περιφέρειες ορίζουν το Αρμόδιο Περιφερειακό Όργανο για τον</p>

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
	<ul style="list-style-type: none"> - ΠΣΕΚ - ΦΕΚ με απόφαση του αρμόδιου Περιφερειάρχη, βάση των ν. 4310/2014 και 4386/2016 - Άρθρο 36 του Νόμου υπ' αρ. 4712/20, 29.07 2020 (Α 146) 	<p>προγραμματισμό, συντονισμό και παρακολούθηση του περιφερειακού σκέλους της ΕΣΣΕ, και συγκροτούνται τα ΠΣΕΚ που έχουν συμβουλευτικό - εισηγητικό ρόλο στην όλη διαδικασία.</p> <p>Σημειώνεται επίσης ότι στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων από κοινού η ΓΓΒ και η ΓΓΕΚ, με τον συντονισμό της ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ, λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για τη διακυβέρνηση της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2021-2027.</p> <p>Σημειώνεται ότι η εξειδίκευση των προτεραιοτήτων που προκύπτουν από τη ΔΕΑ σε εθνικό επίπεδο φτάνει σε ανάλυση 2ου & 3ου επιπέδου. Αντίστοιχη θα είναι και η ανάλυση σε περιφερειακό επίπεδο.</p>
<p>3. Εργαλεία παρακολούθησης και αξιολόγησης για τη μέτρηση των επιδόσεων ως προς την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - http://www.et.gr/api/DownloadFeks/Api/?fek_pdf=20220203359 - Σύσταση ΜΟΝ-ΕΣΣΕ Προσθήκη άρθρου 53B στον ν. 4314/2014 (0664 ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ Τεύχος Α' 207/05.11.2021 	<p>Η ΕΣΣΕ 2021-2027 περιγράφει το σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης.</p> <p>Το σύστημα παρακολούθησης της ΕΣΣΕ αρθρώνεται σε 3 τμήματα:</p>

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
	<ul style="list-style-type: none"> - Συμβούλιο Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΣΕΣΕΕ) (ΦΕΚ με Αρ. Φύλλου 943/10.03.2021) - Ορισμός αρμόδιου περιφερειακού οργάνου για τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης - Επιστολή του ΓΓ ΔΕ&ΕΣΠΑ (Αρ. Πρωτ. 108071 - 05-10-2021) 	<ul style="list-style-type: none"> • Παρακολούθηση της υλοποίησης των δράσεων ΕΣΕΕ στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ και του ΕΣΑΑ • Παρακολούθηση της ΔΕΑ σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο • Παρακολούθηση των δεικτών EIS και RIS <p>Σε ετήσια βάση θα εκπονείται μία έκθεση παρακολούθησης ανά Περιφέρεια από τα Αρμόδια Περιφερειακά Όργανα (Α.Π.Ο.) κα μία για το σύνολο της ΕΣΕΕ από την ΜΟΝ ΕΣΕΕ, με στοιχεία που συλλέγονται σε εθνικό επίπεδο από την ΜΟΝ ΕΣΕΕ και σε περιφερειακό από τα Α.Π.Ο.</p> <p>Με ευθύνη της ΜΟΝ ΕΣΕΕ και σε συνεργασία με τα Α.Π.Ο. θα διενεργηθούν 2 αξιολογήσεις, μια αξιολόγηση της ΕΣΕΕ στο μέσον της προγραμματικής περιόδου και μία στο τέλος. Κάθε έκθεση θα αναφέρεται στο σύνολο της Στρατηγικής με ιδιαίτερη αναφορά σε κάθε μία από τις 13 Περιφέρειες.</p> <p>Η ΜΟΝ-ΕΣΕΕ ενημερώνει το ΣΕΣΕΕ για τα αποτελέσματα της παρακολούθησης και της</p>

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
		<p>αξιολόγησης και εισηγείται προτάσεων προσαρμογής και διορθωτικών ενεργειών.</p> <p>Οι εκθέσεις παρακολούθησης και αξιολόγησης θα γνωστοποιούνται σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη με ευθύνη της ΜΟΝ-ΕΣΕΕ και των Α.Π.Ο.</p>
<p>4. Λειτουργία της συνεργασίας των ενδιαφερομένων («διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης»).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - https://gsri.gov.gr/epicheirimatiki-anakalypsi-periodou-2021-2027/ - Αρμόδιο περιφερειακό όργανο Σ'ΕΕ - Επιστολή ΓΓ ΔΕ&ΕΣΠΑ, Αρ. Πρωτ. 108071/5.10.21 - ΜΟΝ-ΕΣΕΕ-ΦΕΚ Α' 207/05.11.21 - Απαντήσεις των 13 Περιφερειών σε Επιστολή του ΥΠΑΝΕΠ Αρ. Πρωτ : 84874 /27.7.21 για Περιφερειακή εξειδίκευση των προτεραιοτήτων της ΕΣΕΕ - http://www.esek.org.gr/central.aspx?slId=65116111004I646I270994&lang=el&styId=0 - http://eysed.gge.gov.gr/wp-content/uploads/2021/11/11os-2021-Meleti-Oriothetisis- 	<p>Σε εθνικό επίπεδο, η ΓΓΕΚ επαναδραστηριοποίησε τις 8 Πλατφόρμες Καινοτομίας -μία για κάθε έναν από τους τομείς προτεραιότητας της ΕΣΕΕ- ως βασικό μηχανισμό υποστήριξης της ΔΕΑ και πραγματοποίησε Ανοικτή Διαβούλευση για την ΕΣΕΕ 2021-2027, στην οποία συμμετείχαν ενδιαφερόμενοι απ' όλες τις Περιφέρειες. Σημειώνεται ότι η ΔΕΑ είναι μία συνεχής διαδικασία που υλοποιείται καθ' όλη τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου. Τέλος, μέσω των Πλατφορμών Καινοτομίας και των αντίστοιχων Συμβουλευτικών Ομάδων, διασφαλίζεται ότι θα υπάρχει μια συνεχής συμμετοχή των ενδιαφερόμενων στην αποτίμηση των προτεραιοτήτων και στον εντοπισμό νέων. Σε περιφερειακό επίπεδο η ΔΕΑ διενεργείται από τα αρμόδια Περιφερειακά όργανα.</p>

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
	<p>Chrimatodotisis-sto-ESPA-viomichanias.pdf</p> <ul style="list-style-type: none"> - https://lmd.eiead.gr/ 	<p>Η ΜΟΝ-ΕΣΕΕ είναι υπεύθυνη για τη συνολική εποπτεία της ΔΕΑ σε συνεργασία με τα προαναφερόμενα όργανα ΔΕΑ και την επικοινωνία των αποτελεσμάτων της διαδικασίας μεταξύ εθνικού και περιφερειακού επιπέδου. Η εξειδίκευση των προτεραιοτήτων στο πλαίσιο της ΔΕΑ φτάνει σε ανάλυση 2ου & 3ου επιπέδου. Κατά την εφαρμογή της διαδικασίας θα ενθαρρύνεται ο εντοπισμός και η ανάδειξη αναδυόμενων προκλήσεων και τμημάτων της αγοράς εκτός των ήδη υφιστάμενων.</p>
<p>5. Αναγκαίες δράσεις για τη βελτίωση των εθνικών ή περιφερειακών συστημάτων έρευνας και καινοτομίας, εφόσον απαιτούνται.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - http://www.et.gr/api/DownloadFeksApi/?fek_pdf=20220203359 - http://www.esek.org.gr/central.aspx?sId=109I344I994I646I447329&lang=el - ΠΣΕΚ - ΦΕΚ με απόφαση Περιφερειάρχη, βάση ν. 4310/2014 & 4386/2016 - https://www.oecd.org/cfe/regional-policy-for-greece-post-2020-cedf09a5-en.htm 	<p>Στην ΕΣΕΕ προβλέπονται δράσεις για τη βελτίωση των εθνικών & περιφερειακών συστημάτων έρευνας & καινοτομίας και αναπτύσσεται η δομή διακυβέρνησης και συσχέτισης εθνικού & περιφερειακού επιπέδου. Ανασυγκροτήθηκε το ΕΣΕΤΕΚ, ως ανώτατο γνωμοδοτικό όργανο της Πολιτείας σε θέματα έρευνας και καινοτομίας ενώ τα ΠΣΕΚ, θεσμοθετημένα όργανα των περιφερειών, έχουν συμβουλευτικό ρόλο στην εξειδίκευση των προτεραιοτήτων των περιφερειών και συμμετέχουν ενεργά στη ΔΕΑ.</p>

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
	<ul style="list-style-type: none"> - Ε.Λ.Κ.Ε Α.Ε.Ι. & Ερευνητικών και Τεχνολογικών Φορέων Ν.4653/2020, ΦΕΚ Α' 12/24.1.2020 - Κίνητρα φοροαπαλλαγών για δαπάνες Ε&Α Ν. 4712/2020 ΦΕΚ Α' 146/29.7.2020, Άρθρο 46 - Μισθολογικά για χρηματοδοτούμενους από διεθνείς ή ιδιωτικούς πόρους - Ν. 4712/2020, ΦΕΚ Α' 146/29.7.2020 	<p>Η μελέτη του ΟΟΣΑ «Regional Policy for Greece, Post-2020» παρουσιάζει τις πέντε διαστάσεις ενός περιβάλλοντος που μπορεί να ευνοήσει τη βελτίωση του συστήματος καινοτομίας και έρευνας. Η χώρα προέβει επίσης σε δράσεις για τη βελτίωση του κύκλου διαχείρισης προγραμμάτων ΕΤΑΚ και διαδικασιών χρηματοδότησης: κίνητρα φοροαπαλλαγών των επιχειρήσεων για δαπάνες Ε&Α, προσέλκυση εξειδικευμένων στελεχών με υψηλές διακρίσεις στο εξωτερικό, υποστήριξη νεοφυών επιχειρήσεων μέσω της πλατφόρμας Elevate Greece με φορολογικά κίνητρα για Angel Investors, θεσμοθέτηση νέου πλαισίου για τη σύσταση και λειτουργία τεχνοβλαστών, απαλλαγή από φόρο, κράτηση ή ασφαλιστική εισφορά των υποτροφιών του ΕΛΙΔΕΚ.</p>
<p>6. Κατά περίπτωση, δράσεις για τη στήριξη της βιομηχανικής μετάβασης.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - https://www.e-omothesia.gr/kubernese/nomos-4622-2019-phek-133a-7-8-2019.html - https://digitalstrategy.gov.gr/ - https://www.ggb.gr/el/node/1820 	<p>Η ίδρυση Υπ. Ψηφιακής Διακυβέρνησης σηματοδότησε αλλαγές στο ρυθμιστικό περιβάλλον της χώρας. Η Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2021-2027 αποτυπώνει τις κατευθυντήριες για τον ψηφιακό και βιομηχανικό μετασχηματισμό της χώρας.</p>

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
	<ul style="list-style-type: none"> - https://ypen.gov.gr/energeia/esek/ - https://sdam.gr/node/431 - https://ypen.gov.gr/perivallon/kykliki-oikonomia/16052-2/ - Κυβερνητική Επιτροπή Βιομηχανίας - http://www.et.gr/api/DownloadFeksApi/?fek_pdf=20200100158 - ΕΣΕΕ http://www.et.gr/api/DownloadFeksApi/?fek_pdf=20220203359 - https://greece20.gov.gr/wp-content/uploads/2021/07/NRRP_Greece_2_0_Greek_280721.pdf 	<p>Υλοποιήθηκε το έργο Ψηφιακός Μετασχηματισμός της Ελληνικής Βιομηχανίας της ΓΓΒ, αναγνωρίζοντας την ψηφιοποίηση ως βασικό στοιχείο ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και της βιομηχανίας.</p> <p>Το ΕΣΕΚ θέτει στόχους που σχετίζονται με την πράσινη ανάπτυξη με οικονομικά ανταγωνιστικό τρόπο, το επικαιροποιημένο ΣΔΑΜ προβλέπει παρεμβάσεις τοπικά εστιασμένης βιομηχανικής μετάβασης και το επικαιροποιημένο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία περιλαμβάνει 67 δράσεις με χρονοδιάγραμμα έως το 2025.</p> <p>Συστάθηκε η Κυβερνητική Επιτροπή Βιομηχανίας αρμόδια για τη διαμόρφωση, υλοποίηση, εποπτεία και αξιολόγηση της εθνικής βιομηχανικής στρατηγικής, ενώ η ΕΣΕΕ προσανατολίζει δράσεις προς τεχνολογίες που ενισχύουν τη διττή μετάβαση και τη δημιουργία 'έξυπνου' ανθρώπινου δυναμικού. Παράλληλα, σημαντικές επιδοτήσεις και δάνεια του ΤΑΑ</p>

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
		προσανατολίζονται στο βιομηχανικό μετασχηματισμό και τη διττή μετάβαση.
<p>7. Μέτρα για την ενίσχυση της συνεργασίας με εταίρους εκτός συγκεκριμένου κράτους μέλους σε τομείς προτεραιότητας που υποστηρίζει η στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - http://www.et.gr/api/DownloadFeksApi/?fek_pdf=20220203359 - https://www.enterprisegreece.gov.gr/extroversion-strategy-2021/GR/5/ - https://greece20.gov.gr/ - https://greece20.gov.gr/diakirykseis-kai-diagwnismoi/nea-viomichanika-parka-id-16634/ - https://www.ggb.gr/el/node/1821 - https://www.ggb.gr/el/node/1803 - https://gsri.gov.gr/evropaikos-choros-erevna-eche/ - https://gsri.gov.gr/orizontas-evropi/ - Εθνική Στρατηγική για τη Βιομηχανία και Εθνικό Σχέδιο Δράσης 	<p>Η ΕΣΕΕ υποστηρίζει τη διεθνοποίηση με δύο Στρατηγικούς Στόχους: ΣΣ 4: Ανάπτυξη, Δικτύωση & Διεθνοποίηση των ελληνικών επιχειρήσεων, και ΣΣ5: Αύξηση της εξωστρέφειας - Συμμετοχή σε Ερευνητικές, Τεχνολογικές & Επιχειρηματικές Διεθνείς Αλυσίδες Αξίας.</p> <p>Σύμφωνα με το νέο μοντέλο οικονομικής διπλωματίας της χώρας, όλες οι σχετικές υπηρεσίες συγκεντρώνονται σε ενιαία δομή στο Υπ. Εξωτερικών, το οποίο εκπόνησε το «Εθνικό Στρατηγικό σχέδιο Εξωστρέφειας 2021».</p> <p>Το ΕΣΑΑ προβλέπει δράση ενίσχυσης της ποιότητας και της εξωστρέφειας των ελληνικών πανεπιστημίων και άλλων σχετικών δράσεων.</p> <p>Η Ελλάδα συμμετέχει σε ενεργοποιημένα ΣΕΚΕΕ, ευρωπαϊκά προγράμματα, πρωτοβουλίες, διακρατικές συνεργασίες, διεθνείς οργανισμούς και συνάπτει διμερείς</p>

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
		<p>και πολυμερείς συμφωνίες συνεργασίας, λαμβάνοντας υπόψη την ΕΣΕΕ.</p> <p>Επίσης, η Εθνική Στρατηγική για τη Βιομηχανία και το αντίστοιχο εθνικό σχέδιο δράσης εστιάζει στην εξωστρέφεια/ διεθνοποίηση των επιχειρήσεων ως αναπόσπαστο κομμάτι της έμπρακτης αξιοποίησης της βιομηχανικής & επιχειρηματικής καινοτομίας.</p> <p>Τέλος, οι ΓΓΨΔ ,ΓΓΒ, ΓΓΕΚ, και ΓΓΕ συνεργάζονται για την προώθηση των Ευρωπαϊκών Κόμβων Ψηφιακής Καινοτομίας.</p>

1.2 Εθνικό ή περιφερειακό ευρυζωνικό σχέδιο (Εκπληρώνεται)

Το Εθνικό Ευρυζωνικό Σχέδιο περιλαμβάνει σειρά μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, με στόχο τη διασφάλιση της διαθεσιμότητας δικτύων πολύ υψηλής χωρητικότητας (τόσο σταθερών, όσο και κινητών) και την ισχυρή διείσδυση των υπηρεσιών υπερ-υψηλών ταχυτήτων σε ολόκληρη την επικράτεια. Οι βασικοί στόχοι του σχεδίου είναι οι εξής:

- A. Να επιταχυνθούν οι ιδιωτικές επενδύσεις με την άρση των διοικητικών εμποδίων και τη δημιουργία ενός φιλικού προς τις επενδύσεις περιβάλλοντος
- B. Να διασφαλιστεί η ευρεία διαθεσιμότητα και υιοθέτηση ευρυζωνικών υπηρεσιών υπερ-υψηλών ταχυτήτων.

Ο ΑΟ έχει εκπληρωθεί, μετά τις αποτελεσματικές ενέργειες των αρμόδιων φορέων (Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης/ Γενική Γραμματεία Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων σε συνεργασία με την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος Ψηφιακού Μετασχηματισμού) και με την από 16/5/2022 σύμφωνη γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Με την επιτυχημένη εκπλήρωση του εν λόγω ΑΟ αίρονται όλες οι δυσκολίες στις δυνατότητες υποβολής αιτημάτων πληρωμής προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη χρηματοδότηση δράσεων υπό τον **ειδικό στόχο (v)** «ενίσχυση της ψηφιακής συνδεσιμότητας» του Στόχου Πολιτικής 1.

Τα επιμέρους κριτήρια του ΑΟ εκπληρώνονται όλα με την αιτιολόγηση στον πίνακα που ακολουθεί.

Πολύ συνοπτικά, έως σήμερα έχουν πραγματοποιηθεί για την εκπλήρωση των απαιτήσεων του ΑΟ:

1. Οι υφιστάμενες υποδομές (private and public) καταγράφηκαν στο Μητρώο Δικτυακών Υποδομών που τηρεί η ΓΤΤΤ.
2. Στο αναπτυξιακό πολυνομοσχέδιο (N. 4635/2019), που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 167/Α'/30-10-2019, υπήρξε πρόβλεψη για διαδικασία συλλογής από τη ΓΤΤΤ όλων των στοιχείων για εξαγωγή δεικτών.
3. Ολοκληρώθηκε η λεπτομερής χαρτογράφηση ιδιωτικών επενδυτικών σχεδίων έως το 2023. Η διαδικασία χαρτογράφησης των επενδυτικών σχεδίων θα επαναληφθεί το 2023 για τα επενδυτικά πλάνα 2024-2027.
4. Δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 167/Α'/30-10-2019 το αναπτυξιακό πολυνομοσχέδιο (N. 4635/2019) που περιλαμβάνει επικαιροποίηση και απλοποίηση της διαδικασίας αδειοδότησης κεραιοσυστημάτων.
5. Ολοκληρώθηκε η ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία των διατάξεων του νέου Κώδικα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών (N. 4727/2020).
6. Ορίστηκε η Γενική Γραμματεία Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων/ΔΕΔΗΕ ως εθνικός BCO.
7. Εισηχθη σε διαβούλευση το προσχέδιο του ευρυζωνικού πλάνου.
8. Επικαιροποιήθηκαν οι κανονισμοί για την αδειοδότηση και υλοποίηση δικτύων εντός και εκτός κτιρίων
9. Υλοποιήθηκε το ηλεκτρονικό σύστημα αδειοδοτήσεων σταθερών δικτύων.

10. Δημιουργήθηκε χάρτης ευρυζωνικής κάλυψης [νέο έργο: «Ανάπτυξη Χάρτη Κάλυψης NGA (Public Infrastructure and Quality of service)» - σε εξέλιξη].
11. Υλοποιήθηκε δράση ενίσχυσης της ζήτησης (SFBB voucher)
12. Ο φορέας υπέβαλλε έγγραφο αυτοαξιολόγησης που εστάλη 29/3/2022 στην Ευρ. Επιτροπή (DG REGIO). Στις 3/5/2022 ελήφθησαν παρατηρήσεις που απαντήθηκαν 9/5/2022. Ομοίως στις 12/5/2022.
13. Ο φορέας ετοίμασε τη 2η έκδοση του εγγράφου αυτοαξιολόγησης με ενσωμάτωση των απαντήσεων στις παρατηρήσεις της Επιτροπής και απεστάλη 16/05/2022 οπότε μας διαβιβάστηκε και η σύμφωνη γνώμη από DG Regio επί της εκπλήρωσης του ΑΟ.

Διαβεβαίωση διαρκούς εκπλήρωσης ΑΟ (α. 15, παρ. 6)

Σύμφωνα με πρόσφατη ενημέρωση τον Μάιο 2023 από την αρμόδια Διεύθυνση της Γενικής Γραμματείας Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης δεν υφίσταται κάποια αλλαγή ως προς το θεσμικό και στρατηγικό πλαίσιο που συνιστούν τους όρους εκπλήρωσης του Αναγκαίου Όρου.

Τα πιο σημαντικά στοιχεία της ενημέρωσης έχουν ως εξής:

- Η διαδικασία της χαρτογράφησης έχει σχετικά καθυστερήσει. Ωστόσο, έχουν ξεκινήσει οι προπαρασκευαστικές διαδικασίες και εκτιμάται πως θα έχει ολοκληρωθεί εντός του 2023.
- Εκδόθηκε η υπ' αριθμ. οικ. 32514 ΕΞ 2022 ΚΥΑ (ΦΕΚ Β' 4002/29.07.2022) που καθορίζει απλοποιημένες διαδικασίες για την υλοποίηση έργων χαμηλής όχλησης, σε σχέση με το κριτήριο στήριξης της ζήτησης.
- Εκδόθηκε η ΥΑ για το Χάρτη Ευρυζωνικότητας – Μητρώο Δικτύων (ΧΕΜΔ) και δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ ΦΕΚ Β' 953 / 23.02.2023 ενώ το πληροφοριακό σύστημα του ΧΕΜΔ είναι ήδη λειτουργικό (<https://www.broadband-assist.gov.gr/public/>) και η καταχώριση στοιχείων από τους παρόχους έχει ξεκινήσει.

Πίνακας 12 Αναγκαίου Όρου 1.2 «Εθνικό ή περιφερειακό ευρυζωνικό σχέδιο»

Εφαρμόζεται εθνικό ή περιφερειακό ευρυζωνικό σχέδιο, το οποίο περιλαμβάνει:

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
<p>1. Αξιολόγηση του επενδυτικού κενού το οποίο πρέπει να αντιμετωπιστεί ούτως ώστε να εξασφαλιστεί ότι όλοι οι πολίτες της Ένωσης έχουν πρόσβαση σε δίκτυα πολύ υψηλής χωρητικότητας (1), με βάση:</p> <p>α) πρόσφατη χαρτογράφηση (2) των υφιστάμενων ιδιωτικών και δημόσιων υποδομών και της ποιότητας των υπηρεσιών με τη χρήση τυποποιημένων δεικτών ευρυζωνικής χαρτογράφησης</p> <p>β) διαβούλευση σχετικά με τις σχεδιαζόμενες επενδύσεις σύμφωνα με τις απαιτήσεις περί κρατικών ενισχύσεων.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Το Εθνικό Ευρυζωνικό Σχέδιο 2021-2027 https://mindigital.gr/archives/2705 – Τη Δημόσια Διαβούλευση για τον «Χάρτη Ευρυζωνικότητας και Μητρώο Δικτύων. – Ο Νόμος 4635/2019 	<p>Η επικαιροποίηση του Εθνικού Ευρυζωνικού Σχεδίου τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση που ολοκληρώθηκε στις 10/11/21 και οριστικοποιήθηκε. Το Σχέδιο εγκρίνεται με απόφαση του Υπ. ΨηΔ, ύστερα από πρόταση της ΓΤΤΤ (βάσει του Ν.4635/2019).</p> <p>Η αναγνώριση των τομέων παρέμβασης βασίστηκε σε ισχύουσα χαρτογράφηση που υλοποίησε η ΓΤΤΤ, αξιοποιώντας δεδομένα που καταχωρούνται περιοδικά στο ψηφιακό μητρώο υποδομών, δεδομένα που συλλέγει από τους παρόχους και ιδιωτικά επενδυτικά σχέδια με ορίζοντα το 2023.</p> <p>Τον 07/21 η ΓΤΤΤ ζήτησε από τους παρόχους επικαιροποίηση των επενδυτικών σχεδίων τους ωτόσο δεν ήταν σε θέση να ανταποκριθούν, καθώς συμμετείχαν στη διαγωνιστική διαδικασία για το UltraFast Broadband (UFBB), έργο μεγάλης κλίμακας με προϋπολογισμό της τάξης των €700 εκ., με τουλάχιστον 50% ιδιωτική συμμετοχή. Η διαγωνιστική διαδικασία έχει ολοκληρωθεί και έχουν αναδειχθεί προσωρινοί ανάδοχοι για κάθε γεωγραφική περιοχή (LOT) του έργου. Με την οριστικοποίηση των αναδόχων η διαδικασία χαρτογράφησης των ιδιωτικών επενδυτικών σχεδίων θα επαναληφθεί. Στον Ν.4635/2019 υπάρχει πρόβλεψη για τη διαδικασία συλλογής από τη ΓΤΤΤ των στοιχείων για την εξαγωγή των δεικτών.</p>

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
<p>2. Αιτιολόγηση της προβλεπόμενης δημόσιας παρέμβασης με βάση πρότυπα βιώσιμων επενδύσεων που:</p> <p>α) ενισχύουν την οικονομική προσιτότητα και την πρόσβαση σε ανοιχτές, υψηλής ποιότητας και χωρίς επιχειρηματικό κίνδυνο υποδομές και υπηρεσίες·</p> <p>β) προσαρμόζουν τις μορφές χρηματοδοτικής συνδρομής σύμφωνα με τις εντοπισθείσες αποτυχίες της αγοράς·</p> <p>γ) επιτρέπουν τη συμπληρωματική χρήση διαφόρων μορφών χρηματοδότησης από ενωσιακές, εθνικές ή περιφερειακές πηγές.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Ο Νόμος 4635/2019 – Ο Νόμος 4727/2020 – Ο Νόμος 4463/2017 – Το Connectivity Toolbox Roadmap 	<p>Βασικές νομοθετικές παρεμβάσεις για τη διευκόλυνση της ανάπτυξης σύγχρονων και ανοικτών υποδομών/υπηρεσιών έχουν ολοκληρωθεί: ο ν. 4635/2019 που απλοποιεί το κανονιστικό πλαίσιο αδειοδότησης κεραιοσυστημάτων, ο ν. 4727/2020 που ενσωμάτωσε τον νέο Κώδικα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών (Οδηγία 2018/1972), ο ν. 4463/2017 που ενσωμάτωσε την Οδηγία Broadband Cost Reduction (Οδηγία 2014/61). Επίσης, έχει δημοσιευτεί ο οδικός χάρτης για εφαρμογή των βέλτιστων πρακτικών του Connectivity Toolbox.</p> <p>Στο Εθνικό Ευρυζωνικό Σχέδιο περιλαμβάνονται δράσεις με χρηματοδότηση από εθνικούς πόρους, ΕΣΠΑ 2021-2027, CEF Digital και RRF, με τρόπο συμπληρωματικό. Επιπλέον, διερευνάται η σκοπιμότητα δημιουργίας χρηματοδοτικού εργαλείου (Broadband Fund) που θα αξιοποιεί πολλαπλές πηγές/μορφές χρηματοδότησης.</p> <p>Οι σχεδιαζόμενες δράσεις του Σχεδίου αποτελούν ευρείας κλίμακας δημόσια παρέμβαση για την ενίσχυση της διαθεσιμότητας ανοικτών υποδομών (supply-side measures, πχ UFBB, UFBB II, 5G corridors), και της ζήτησης των ευρυζωνικών υπηρεσιών (demand-side measures, πχ SFBB, fiber readiness).</p>

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
<p>3. Μέτρα για τη στήριξη της ζήτησης και της χρήσης δικτύων πολύ υψηλής χωρητικότητας, συμπεριλαμβανομένων δράσεων για τη διευκόλυνση της ανάπτυξής τους, ιδίως μέσω της αποτελεσματικής εφαρμογής της οδηγίας 2014/61/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (3).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Ο Νόμος 4727/2020 – Τη δράση «Κουπόνι Υπερυψηλής Ευρυζωνικότητας – Superfast Broadband» (https://sfbg.gr/) – Το Connectivity Toolbox Roadmap 	<p>Ως προς τη ζήτηση υπηρεσιών VHCN, βρίσκεται σε εξέλιξη η δράση SFBB επιδότησης μέσω vouchers, συνδέσεων 100 Mbps με δυνατότητα άμεσης αναβάθμισης σε 1 Gbps. Μέχρι τώρα έχουν διατεθεί περισσότερα από 114.540 vouchers (επιδότηση της τάξης των €41 εκ.), μέσω των οποίων αντίστοιχος αριθμός πολιτών και επιχειρήσεων απέκτησαν σύνδεση (εγκατεστημένα FTTH) ταχύτητας τουλάχιστον 100 Mbps, άμεσα αναβαθμίσιμη σε 1 Gbps. Η δράση ολοκληρώνεται στις 30/9/22 (παράταση που εγκρίθηκε από τη DG COMP) ή μέχρι εξαντλήσεως του προϋπολογισμού των €50 εκ.</p> <p>Για την καλύτερη υλοποίηση της Οδηγίας Broadband Cost-Reduction, στο πλαίσιο σχετικής πρωτοβουλίας της ΕΕ για το Connectivity Toolbox, η Ελλάδα αξιολόγησε τις προτεινόμενες βέλτιστες πρακτικές, η πλειοψηφία των οποίων εφαρμόζεται ήδη στην Ελλάδα, ενώ για τις υπόλοιπες καταρτίστηκε χρονοδιάγραμμα υλοποίησης που περιλαμβάνεται στον δημοσιευμένο οδικό χάρτη για την υλοποίηση της Εργαλειοθήκης.</p>
<p>4. Μηχανισμούς τεχνικής βοήθειας και συμβουλών εμπειρογνομώνων, όπως αρμόδιο γραφείο ευρυζωνικότητας, για την ενίσχυση της ικανότητας των τοπικών ενδιαφερόμενων μερών και τη</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Το ΠΔ 40/2020 	<p>Στο Πρόγραμμα Ψηφιακός Μετασχηματισμός 2021-2027 και στο Εθνικό Ευρυζωνικό Σχέδιο προβλέπονται δράσεις τεχνικής βοήθειας στο εθνικό Broadband Competence Office (BCO) για δράσεις ευαισθητοποίησης/ενημέρωσης τοπικών φορέων για θέματα προώθησης ευρυζωνικότητας.</p> <p>Ως εθνικό BCO έχει οριστεί η Διεύθυνση Ευρυζωνικότητας και Δικτύων Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών της Γενικής Γραμματείας</p>

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
συμβουλευτική υποστήριξη φορέων υλοποίησης έργων.		Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (άρθρο 40 του ΠΔ 40/2020, ΦΕΚ Α' 85).
5. Μηχανισμό παρακολούθησης βάσει τυποποιημένων δεικτών ευρυζωνικής χαρτογράφησης.	<ul style="list-style-type: none"> – Το μητρώο Διαδικτυακών Υποδομών (https://rinf.mindigital.gr) – Ο Νόμος 4727/2020 – Τη Δημόσια Διαβούλευση για τον «Χάρτη Ευρυζωνικότητας και Μητρώο Δικτύων (https://mindigital.gr/archives/3124) 	<p>Λειτουργεί το Μητρώο Δικτυακών Υποδομών, το οποίο έχει ήδη συλλέξει δεδομένα δικτυακών υποδομών των παρόχων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Τα στοιχεία είναι προσβάσιμα μόνο από τη ΓΤΤ και τους Δήμους της χώρας (εντός των γεωγραφικών ορίων δικαιοδοσίας τους). Επιπλέον, έχει υλοποιηθεί ο «Χάρτης Κάλυψης NGA», μια ηλεκτρονική πλατφόρμα που συγκεντρώνει όλα τα στοιχεία σχετικά με βασικούς ευρυζωνικούς δείκτες που ορίζονται στο άρθρο 22 της Οδηγίας 1972/2018 (Νέος Κώδικας Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών) όπως ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία με το άρθρο 130 του ν. 4727/2020 (Α' 184).</p> <p>Συνεπώς, η ΓΤΤ έχει υλοποιήσει ήδη ένα αναβαθμισμένο σύστημα που θα συλλέγει ένα ευρύτερο σύνολο δεδομένων (πχ γεωγραφική εμβέλεια σταθερών και ασύρματων δικτύων) επιπλέον των στοιχείων δικτυακών υποδομών. Η διαδικασία συλλογής θα ξεκινήσει τις επόμενες εβδομάδες με βάση Υπουργική Απόφαση για τον «Χάρτη Ευρυζωνικότητας και Μητρώο Δικτύων» (η δημόσια διαβούλευση έληξε στις 12/5/22), στο Παράρτημα της οποίας παρουσιάζονται τα δεδομένα που συλλέγονται. Η διαδικασία συλλογής θα ολοκληρωθεί έως 12/2022 και η ΓΤΤ δεσμεύεται ότι θα ενημερώσει την Ε.Ε. για την ολοκλήρωσή της.</p>

❖ Στόχος Πολιτικής 2 (ΕΤΠΑ & ΤΣ)

2.1 Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για τη στήριξη της ενεργειακής απόδοσης με ανακαίνιση οικιστικών και μη οικιστικών κτιρίων (Εκπληρώνεται)

2.2 Διακυβέρνηση του τομέα της ενέργειας (Εκπληρώνεται)

2.3 Αποτελεσματική προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε όλους τους τομείς και σε ολόκληρη την Ένωση (Εκπληρώνεται)

Με την υπ' αριθμ. 4/23.12.2019 Απόφαση του Κυβερνητικού Συμβουλίου Οικονομικής Πολιτικής (ΦΕΚ Β'4893) κυρώθηκε το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) [National Energy and Climate Plan (NECP)].

Το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) αποτελεί για την Ελληνική Κυβέρνηση ένα Στρατηγικό Σχέδιο για τα θέματα του Κλίματος και της Ενέργειας και παρουσιάζεται σε αυτό ένας αναλυτικός οδικός χάρτης για την επίτευξη συγκριμένων Ενεργειακών και Κλιματικών Στόχων έως το έτος 2030. Το ΕΣΕΚ παρουσιάζει και αναλύει Προτεραιότητες και Μέτρα Πολιτικής σε ένα ευρύ φάσμα αναπτυξιακών και οικονομικών δραστηριοτήτων προς όφελος της Ελληνικής κοινωνίας, καθιστώντας το κείμενο αναφοράς για την επόμενη δεκαετία.

Συμπληρωματικά στο ΕΣΕΚ αναπτύσσεται η Μακροχρόνια Στρατηγική για το έτος 2050 που αποτελεί έναν οδικό χάρτη για τα θέματα του Κλίματος και της Ενέργειας, στο πλαίσιο της συμμετοχής της χώρας στο συλλογικό Ευρωπαϊκό στόχο της επιτυχούς και βιώσιμης μετάβασης σε μια οικονομία κλιματικής ουδετερότητας έως το έτος 2050, σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Μακροχρόνια Στρατηγική έχει ως σημείο αναφοράς το έτος 2030 και προϋποθέτει την επίτευξη των σχετικών στόχων του ΕΣΕΚ.

Οι ΑΟ 2.1, 2.2, 2.3 έχουν εκπληρωθεί, μετά τις αποτελεσματικές ενέργειες των αρμόδιων φορέων (Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας/Γενική Γραμματεία Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών/Γενική Γραμματεία Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος/Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ (Ενέργειας) και με τις από 13/10/2021 και 12/11/2021 σύμφωνες γνώμες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Με την επιτυχημένη εκπλήρωση των εν λόγω ΑΟ αίρονται όλες οι δυσκολίες στις δυνατότητες υποβολής αιτημάτων πληρωμής προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη χρηματοδότηση δράσεων υπό τους ειδικούς στόχους (i) προώθηση της ενεργειακής απόδοσης και τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και την (ii) προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2018/2001, συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων αειφορίας που καθορίζονται σε αυτήν, που αποτελούν ειδικούς στόχους του Στόχου Πολιτικής 2.

Τα κριτήρια των εν λόγω ΑΟ εκπληρώνονται ως κάτωθι.

Πίνακας 12 Αναγκαίου Όρου 2.1 «Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για τη στήριξη της ενεργειακής απόδοσης με ανακαίνιση οικιστικών και μη οικιστικών κτιρίων»

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
<p>1. Εθνική μακροπρόθεσμη στρατηγική ανακαίνισης για την υποστήριξη της ανακαίνισης του εθνικού αποθέματος οικιστικών και μη οικιστικών κτιρίων, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της οδηγίας (ΕΕ) 2018/844 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (4), η οποία:</p> <p>α) ορίζει ενδεικτικά ορόσημα για το 2030, το 2040 και το 2050·</p> <p>β) παρέχει ενδεικτική περιγραφή των χρηματοδοτικών πόρων για την υποστήριξη της υλοποίησης της στρατηγικής·</p> <p>γ) ορίζει αποτελεσματικούς μηχανισμούς για την προώθηση των επενδύσεων στην ανακαίνιση κτιρίων.</p>	<p>– Η Μακροπρόθεσμη Στρατηγική για την Ανακαίνιση του Κτιριακού Αποθέματος (ΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΕΠΕΑ/20334/148/01.03.2021, ΦΕΚ Β' 974), στο πλαίσιο εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Οδηγίας για την Ενεργειακή Απόδοση των Κτιρίων (ΟΕΑΚ – 2010/31/ΕΕ) (https://ypen.gov.gr/wp-content/uploads/2021/03/YA-20334_148_01.03.2021_ΦΕΚ_974-B-12.03.2021_ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΗ-ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ-ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗΣ-ΚΤΙΡΙΩΝ-ΕΩΣ-ΤΟ-2050.pdf).</p> <p>– Το National Energy and Climate Plan (https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/el_final_necp_main_en.pdf)</p>	<p>Α) Η έκθεση περιλαμβάνει ανασκόπηση του κτιριακού αποθέματος, εξειδικεύει το αναμενόμενο ποσοστό ανακαινισμένων κτιρίων ('30, '40, '50) και τις ενεργειακές παρεμβάσεις στον οδικό χάρτη. Το ποσοστό ανακαίνισης για τη δεκαετία '21-'30, 12-15% των κτιρίων σύμφωνα με το ΕΣΕΚ, είναι με 60.000 κτίρια/κτιριακές μονάδες ετησίως.</p> <p>Β) Η κοστολόγηση των στόχων που υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΕΣΕΚ, υπολογίσθηκε σε 9δισ για την ενεργειακή απόδοση, εκ των οποίων περίπου τα 5δισ αφορούν στον κτιριακό τομέα, με μόχλευση 50-60%. Για την χρηματοδότηση τους προβλέπεται η χρήση πόρων από το ΕΣΠΑ 2021-2027, το RRF, τους εκπλειστηριασμούς δικαιωμάτων, την ΕΙΒ και το εθνικό ΠΔΕ.</p> <p>Γ) Περιλαμβάνεται η συμμετοχή των ΕΕΥ μέσω των ΣΕΑ στην υλοποίηση των παρεμβάσεων. Έτσι επιτυγχάνονται καλύτερα ενεργειακά αποτελέσματα στην επίτευξη των στόχων και διευκολύνεται η μόχλευση ιδιωτικών κεφαλαίων λόγω καλύτερης οικονομικής απόδοσης. Παραδείγματα προγραμμάτων είναι το «ΗΛΕΚΤΡΑ» και το σχήμα ανταγωνιστικών διαδικασιών.</p>

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
<p>2. Μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης για την επίτευξη της απαιτούμενης εξοικονόμησης ενέργειας.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="719 336 1178 695">– Με την ΔΕΠΕΑ/178581/30.6.2017 κοινή Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ Β' 2367) εγκρίθηκε ο Κανονισμός Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων (KENAK) https://www.teepelop.gr/wp-content/uploads/2017/07/FEK-B-2367-12.7.2017.pdf . <li data-bbox="719 711 1178 1195">– Με την ΥΠΕΝ/ΔΕΠΕΑ/85251/27.11.2018 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ Β' 5447) εγκρίθηκε το Εθνικό Σχέδιο αύξησης του αριθμού των Κτιρίων με Σχεδόν Μηδενική Κατανάλωση Ενέργειας (ΚΣΜΚΕ) http://www.opengov.gr/minenv/wp-content/uploads/2018/09/ethniko_sxedio_KSMKE.pdf 	<p>Με την ΔΕΠΕΑ/178581/30.6.2017 κοινή Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ Β' 2367) εγκρίθηκε ο Κανονισμός Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων (KENAK), σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν.4122/2013, ο οποίος ενσωμάτωσε και την Οδηγία 2010/31/ΕΕ. Στον ΚΕΝΑΚ περιγράφεται η βάση μεθοδολογίας για τον υπολογισμό της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων και καθορίζονται οι ελάχιστες απαιτήσεις για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων και των δομικών στοιχείων.</p> <p>Με την ΥΠΕΝ/ΔΕΠΕΑ/85251/27.11.2018 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ Β' 5447) εγκρίθηκε το Εθνικό Σχέδιο αύξησης του αριθμού των Κτιρίων με Σχεδόν Μηδενική Κατανάλωση Ενέργειας (ΚΣΜΚΕ), σύμφωνα με το άρθρο 9 του ν.4122/2013, ο οποίος ενσωμάτωσε και την Οδηγία 2010/31/ΕΕ, στο οποίο αναλύονται τα χαρακτηριστικά των ΚΣΜΚΕ, καθώς και πολιτικές, μέτρα και δράσεις για την αύξηση του αριθμού των ΚΣΜΚΕ.</p>

Πίνακας 12 Αναγκαίου Όρου 2.2 «Διακυβέρνηση του τομέα της ενέργειας»

Το ενοποιημένο εθνικό σχέδιο για την ενέργεια και το κλίμα κοινοποιείται στην Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 και σύμφωνα με τους μακροπρόθεσμους στόχους μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στο πλαίσιο της συμφωνίας του Παρισιού και περιλαμβάνει:

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
1. Όλα τα στοιχεία που απαιτούνται από το υπόδειγμα στο παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999.	<ul style="list-style-type: none"> – National Energy and Climate Plan (https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/el_final_necp_main_en.pdf) – Commission Staff Working Document – “Assessment of the final national energy and climate plan of Greece” 14.10.2020 SWD(2020) 907 final 	<p>Το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) αποτελεί για την Ελλάδα ένα Στρατηγικό Σχέδιο για τα θέματα του Κλίματος και της Ενέργειας. Στο ΕΣΕΚ παρουσιάζεται ένας αναλυτικός οδικός χάρτης για την επίτευξη συγκριμένων Ενεργειακών και Κλιματικών Στόχων έως το 2030, στοιχείο που το χαρακτηρίζει ως κείμενο αναφοράς για την επόμενη δεκαετία. Το ΕΣΕΚ παρουσιάζει και αναλύει Προτεραιότητες και Μέτρα Πολιτικής σε ένα ευρύ φάσμα αναπτυξιακών και οικονομικών δραστηριοτήτων προς όφελος της Ελληνικής κοινωνίας.</p> <p>Το ΕΣΕΚ αξιολογήθηκε θετικά από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2020 (Commission Staff Working Document – “Assessment of the final national energy and climate plan of Greece” / 14.10.2020 SWD(2020) 907 final).</p> <p>Επισημαίνεται ότι το τελικό εγκριθέν ΕΣΕΚ συντάχθηκε σύμφωνα με τον μορφότυπο του Παραρτήματος Ι του Κανονισμού 2018/1999 και περιέχει όλα τα απαιτούμενα στοιχεία του ίδιου Κανονισμού.</p>
2. Περιγραφή των προβλεπόμενων χρηματοδοτικών πόρων και μηχανισμών για μέτρα	<ul style="list-style-type: none"> – National Energy and Climate Plan (https://ec.europa.eu/energy/sites/ 	<p>Οι στόχοι που τίθενται στο πλαίσιο του ΕΣΕΚ είναι ποσοτικοποιημένοι και κοστολογημένοι. Επίσης, έχουν καθοριστεί ενδιάμεσα χρονικά ορόσημα, τα οποία επιτρέπουν την παρακολούθηση της πορείας</p>

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
<p>προώθησης της ενέργειας με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα.</p>	<p>ener/files/el_final_necp_main_en.pdf)</p>	<p>επίτευξης των στόχων και σχετίζονται με την επιτυχή υιοθέτηση και λειτουργία ενός μείγματος πολιτικών και μέτρων.</p> <p>Ειδικά, βάσει αυτών των Προτεραιοτήτων και Μέτρων, θα αναγνωρίζεται και θα αναδεικνύεται η ανάγκη για συνέργειες και συμπληρωματικές δράσεις σε όλες τους τομείς/κλάδους της Ελληνικής Οικονομίας.</p> <p>Επισημαίνεται ότι στο τελικό εγκριθέν ΕΣΕΚ προβλέπονται οι αναγκαίοι χρηματοδοτικοί πόροι και περιγράφονται μηχανισμοί για τα μέτρα προώθησης χαμηλών εκπομπών σε διοξείδιο του άνθρακα (Chapter3 POLICIES and MEASURES).</p>

Πίνακας 12 Αναγκαίου Όρου 2.3 «Αποτελεσματική προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε όλους τους τομείς και σε ολόκληρη την Ένωση»

Εφαρμόζονται μέτρα που εξασφαλίζουν:

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
<p>1. Συμμόρφωση με τον δεσμευτικό εθνικό στόχο για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας έως το 2020 και με το συγκεκριμένο μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ως γραμμή βάσης έως το 2030 ή λαμβάνοντας επιπρόσθετα μέτρα σε περίπτωση που δεν διατηρηθεί η γραμμή βάσης εντός οποιασδήποτε μονοετούς περιόδου σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 και τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1999.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Ν.4414/2016 “Νέο καθεστώς στήριξης των σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και Συμπαραγωγή Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης...” – Ν. 4513/2018 (ΦΕΚ Α' 9) εισήχθη πλαίσιο σύστασης και λειτουργίας Ενεργειακών Κοινοτήτων. – Με το άρθρο 14Α του ν.3468/2006 (ΦΕΚ Α' 129), όπως ισχύει, προβλέπεται η δυνατότητα αυτοπαραγωγής με ενεργειακό και εικονικό ενεργειακό συμψηφισμό. 	<p>Με το νόμο 4414/2016, καθορίζεται το πλαίσιο λειτουργικής ενίσχυσης των ΑΠΕ για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, το οποίο εξειδικεύτηκε με σχετικές αποφάσεις.</p> <p>Επίσης στο θεσμικό πλαίσιο προβλέπονται πρόσθετα μέτρα και πολιτικές για την προώθηση της διείσδυσης των ΑΠΕ, που αφορούν στη δυνατότητα αυτοπαραγωγής με ενεργειακό και εικονικό ενεργειακό συμψηφισμό, και τον καθορισμό του πλαισίου ένταξης σταθμών ΑΠΕ σε καθεστώς ριζικής ανανέωσης (repowering)</p> <p>Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Eurostat το τελευταίο έτος για το οποίο έχουν δημοσιευτεί στοιχεία είναι το έτος 2019 και η συνεισφορά της ενέργειας που παράγεται από Α.Π.Ε. στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας ανέρχεται για το έτος 2019 σε ποσοστό 19,68%. Προβλέπεται για το 2020 η επίτευξη του στόχου του 20%.</p>
<p>2. Σύμφωνα με τις απαιτήσεις της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001 και του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999, αύξηση του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ΚΥΑ ΔΕΠΕΑ/178581 (ΦΕΚ Β' 2367) Κανονισμός Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων (KENAK) https://www.teepelop.gr/wp- 	<p>Στον ΚΕΝΑΚ υπάρχει ελάχιστη απαίτηση για 60% ΑΠΕ σε Ζεστό Νερό Χρήσης (ΖΝΧ). Στην Μακροπρόθεσμη Στρατηγική για την Ανακαίνιση του Κτιριακού Αποθέματος αναλύονται μέτρα και</p>

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
<p>στον τομέα της θέρμανσης και της ψύξης σύμφωνα με το άρθρο 23 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001.</p>	<p>content/uploads/2017/07/FEK-B-2367-12.7.2017.pdf .</p> <p>– Μακροπρόθεσμη Στρατηγική για την Ανακαίνιση του Κτιριακού Αποθέματος (ΥΑ ΔΕΠΕΑ/20334/148, ΦΕΚ Β' 974), στο πλαίσιο εφαρμογής της Οδηγίας 2010/31/ΕΕ (https://ypen.gov.gr/wp-content/uploads/2021/03/ΥΑ-20334_148_01.03.2021_ΦΕΚ_974-B-12.03.2021_ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΗ-ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ-ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗΣ-ΚΤΙΡΙΩΝ-ΕΩΣ-ΤΟ-2050.pdf) .</p>	<p>τεχνολογίες για την επίτευξη του στόχου διείσδυσης των ΑΠΕ για ψύξη/θέρμανση στα κτίρια.</p> <p>Όπως προκύπτει από τα στατιστικά της Eurostat εκπληρώνεται ο επιμέρους στόχος για την ψύξη/θέρμανση στα κτίρια.</p>

Πολύ συνοπτικά, έως σήμερα πραγματοποιήθηκαν για την εκπλήρωση των απαιτήσεων των ΑΟ 2.1, 2.2 και 2.3 τα εξής:

1. Το ενοποιημένο ΕΣΕΚ υποβλήθηκε μαζί με τις πληροφορίες του παραρτήματος 1 τον Ιανουάριο 2020 στην ΕΕ.
2. Η έκθεση μακροπρόθεσμης στρατηγικής ανακαίνισης τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση η οποία ολοκληρώθηκε στις 21 Δεκεμβρίου 2020. Ακολούθησε η επεξεργασία των σχολίων της διαβούλευσης και η τελική έκθεση υποβλήθηκε προς έγκριση και δημοσιεύτηκε με την ΥΠΕΝ/ΔΕΠΕΑ/20334/01.03.2021 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ Β' 974), καθώς και κοινοποιήθηκε, αμελλητί, στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
4. Υπεβλήθη έγγραφο αυτοαξιολόγησης για τον ΑΟ 2.2 στις 16/04/2021 στην Ευρ. Επιτροπή (DG REGIO).
5. Υπεβλήθη έγγραφο αυτοαξιολόγησης για τον ΑΟ 2.1 στις 26/04/2021 στην Ευρ. Επιτροπή (DG REGIO). Στις 22/06/2021 ελήφθησαν παρατηρήσεις για το 1ο κριτήριο και συγκεκριμένα τα υποκριτήρια b και c. Ομοίως στις 13/10/2021.
6. Η 2η έκδοση του εγγράφου αυτοαξιολόγησης του ΑΟ 2.1 με ενσωμάτωση των απαντήσεων στις παρατηρήσεις της Επιτροπής απεστάλη στις 05/11/2021.
7. Στις 13/10/2021 μας διαβιβάστηκε η αρχική σύμφωνη γνώμη επί της εκπλήρωσης των ΑΟ 2.2 και 2.3.
8. Στις 12/11/2021 μας διαβιβάστηκε η σύμφωνη γνώμη από DG Regio επί της εκπλήρωσης του ΑΟ 2.1.

Σε συνεργασία της ΕΥΣΣΑ με τις αρμόδιες υπηρεσίες θα υπάρξει monitoring της προβλεπόμενης, από τους κανονισμούς, αναθεώρησης του ΕΣΕΚ για το 2023.

Διαβεβαίωση διαρκούς εκπλήρωσης ΑΟ (α. 15. παρ. 6)

Σύμφωνα με πρόσφατη ενημέρωση τον Μάιο 2023 από την Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ «Υ.Π.ΕΝ» δεν υφίσταται κάποια αλλαγή ως προς το θεσμικό και στρατηγικό πλαίσιο που συνιστούν τους όρους εκπλήρωσης των Αναγκαίων Όρων 2.1, 2.2, 2.3.

2.4 Αποτελεσματικό πλαίσιο διαχείρισης του κινδύνου καταστροφών (Εκπληρώνεται)

Η εκπλήρωση του εν λόγω ΑΟ συνδέεται με τη χρηματοδότηση δράσεων υπό τον **ειδικό στόχο (iv)** «προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης του κινδύνου καταστροφών, και της ανθεκτικότητας, λαμβάνοντας υπόψη προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα» του Στόχου Πολιτικής 2.

Ο ΑΟ έχει εκπληρωθεί, μετά τις αποτελεσματικές ενέργειες της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ Τομέα Πολιτικής Προστασίας του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας με την από 06/05/2022 σύμφωνη γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η θετική αυτοαξιολόγηση της χώρας μας εστάλη στις 16/12/2021 και ακολούθησε εκτενής αλληλογραφία με την DG Regio και συναντήσεις που σχετίζονται τόσο με τον στρατηγικό και επιχειρησιακό σχεδιασμό στο πεδίο εφαρμογής του ΑΟ όσο και με το περιεχόμενο και τον συντονισμό των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ όπως εγκρίθηκαν.

Ειδικότερα, για το 3^ο κριτήριο του ΑΟ, καθώς υπήρχε η ανάγκη περαιτέρω τεκμηρίωσης σχετικά με την **βιωσιμότητα των επενδύσεων και** προκειμένου να τεκμηριωθεί η εκπλήρωση του, έγινε παραπομπή στον [Ν. 4412/2016 Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών](#), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, στο άρθρο 215 όπου ορίζεται ότι η αναθέτουσα αρχή μπορεί όταν κρίνει σκόπιμο για σύμβαση συγκεκριμένης προμήθειας να προβλέπει στα έγγραφα της σύμβασης και εγγυημένη λειτουργία του αντικειμένου της προμήθειας. Ο χρόνος και το περιεχόμενο της εγγυημένης λειτουργίας περιγράφεται στα έγγραφα της σύμβασης. Κατά την περίοδο της εγγυημένης λειτουργίας, ο ανάδοχος ευθύνεται για την καλή λειτουργία του αντικειμένου της προμήθειας. Επίσης, οφείλει κατά το χρόνο της εγγυημένης λειτουργίας να προβαίνει στην προβλεπόμενη συντήρηση και να αποκαταστήσει οποιαδήποτε βλάβη με τρόπο και σε χρόνο που περιγράφεται στις τεχνικές προδιαγραφές και στα λοιπά τεύχη της σύμβασης.

Συνεπώς, η βιωσιμότητα βασικών επενδύσεων δύναται να καλυφθεί για ένα σημαντικό χρονικό διάστημα, εφαρμόζοντας τα προβλεπόμενα στον ν. 4412/2016. Επιπλέον αυτού, όπως έχει προαναφερθεί, το κράτος, αναγνωρίζοντας την κρισιμότητα για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας αυτών των επενδύσεων, παρέχει κονδύλια λειτουργίας και συντήρησης που περιλαμβάνονται στους προϋπολογισμούς των αρμόδιων αρχών, καθώς και στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

Επιπλέον, στον [Ν. 4914/2022 «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027](#), στο άρθρο 8, παρ. 1, περ. ιδ περιλαμβάνεται η απαίτηση, σύμφωνα με την οποία, η Διαχειριστική Αρχή θα πρέπει, κατά την επιλογή των πράξεων, να επαληθεύει ότι ο δικαιούχος διαθέτει τους απαραίτητους χρηματοδοτικούς πόρους και μηχανισμούς για να καλύψει τα έξοδα λειτουργίας και συντήρησης για πράξεις που περιλαμβάνουν επενδύσεις σε υποδομές ή παραγωγικές επενδύσεις, ώστε να διασφαλίσει την οικονομική τους βιωσιμότητα. Η απαίτηση αυτή προβλέπεται επιπλέον στο άρθρο 36, παρ. 3, περ. θ, ενώ στην περ. β ορίζεται ότι, κατά την επιλογή των πράξεων, διασφαλίζεται από τη Διαχειριστική Αρχή ότι οι επιλεγείσες πράξεις, οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής ενός αναγκαίου πρόσφορου όρου, συνάδουν με τις αντίστοιχες στρατηγικές και τα έγγραφα προγραμματισμού που έχουν καθοριστεί με στόχο την πλήρωση του εν λόγω αναγκαίου πρόσφορου όρου.

Κατόπιν των ανωτέρω, η πλήρωση των προαναφερόμενων απαιτήσεων διασφαλίζεται σε κάθε περίπτωση, κατά την επιλογή των πράξεων και πριν την έγκριση χρηματοδότησης, από την αρμόδια Διαχειριστική Αρχή.

Η Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, με τη συνεργασία της Διαχειριστικής Αρχής των Τομεακών Προγραμμάτων «Πολιτική Προστασία» και «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» και των Διαχειριστικών Αρχών των Περιφερειακών Προγραμμάτων που περιλαμβάνουν επενδύσεις στον τομέα της πολιτικής προστασίας στο πλαίσιο του ειδικού στόχου 2.ιv, προέβη στη συμπλήρωση συγκεκριμένου πίνακα, σύμφωνα με τα στοιχεία που συγκέντρωσε, ο οποίος θα επικαιροποιείται με στοιχεία της υλοποίησης καθόλη της προγραμματική περίοδο 2021-2027. Τα στοιχεία του πίνακα δίνουν την κάτωθι πληροφόρηση **ανά Πρόγραμμα** που στην παρούσα φάση ταυτίζεται με την πρώτη εγκεκριμένη έκδοσή τους.

- **Περιγραφή των επενδύσεων/μέτρων** πρόληψης, ετοιμότητας και αντιμετώπισης καταστροφών για την αντιμετώπιση των βασικών κινδύνων που αναφέρονται στα Προγράμματα 2021-2027 **(κριτήριο 2)**
- **Δημόσιες αρχές/ Οντότητες** (εθνικές/περιφερειακές/τοπικές) αρμόδιες για την **υλοποίηση αυτών των έργων DRM** (Διαχείριση του κινδύνου καταστροφών)
- **Χρονοδιάγραμμα** του σχεδίου εφαρμογής
- Περιγραφή των διαθέσιμων χρηματοδοτικών πόρων για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας και συντήρησης των επενδύσεων ΚΕΕ **(κριτήριο 3)**
- **Αρμόδιες αρχές για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας και συντήρησης**

Διευκρινίζεται ότι το κόστος λειτουργίας και συντήρησης των επενδύσεων αποτελεί αρμοδιότητα των Δικαιούχων, οι οποίοι θα οριστικοποιηθούν κατά την ενεργοποίηση των Προγραμμάτων. Στα επιμέρους μέτρα πρόληψης, ετοιμότητας και αντιμετώπισης των Περιφερειακών Προγραμμάτων που αναφέρονται, στους διαθέσιμους χρηματοδοτικούς πόρους για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας και συντήρησης, συμπληρώθηκε κατά κύριο λόγο η επιλογή «ΤΑΚΤΙΚΟΣ Π/Υ - ΠΔΕ», καθώς οι δαπάνες αυτές καλύπτονται, κατά περίπτωση, από τον τακτικό προϋπολογισμό ή το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

Διαβεβαίωση διαρκούς εκπλήρωσης ΑΟ (α. 15, παρ. 6)

Σύμφωνα με πρόσφατη ενημέρωση τον Μάιο 2023 από την Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας δεν υφίσταται κάποια αλλαγή ως προς το θεσμικό και στρατηγικό πλαίσιο που συνιστούν τους όρους εκπλήρωσης του Αναγκαίου Όρου. Ο Πίνακας με την περιγραφή των χρηματοδοτικών πόρων για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας και συντήρησης των επενδύσεων διαχείρισης κινδύνου καταστροφών (DRM) στα Προγράμματα του ΕΣΠΑ - που αποτέλεσε όρο εκπλήρωσης στις διαπραγματεύσεις με την Ευρ. Επιτροπή (κριτήριο 3) - επικαιροποιείται από την ΕΔ ΕΣΠΑ του Υπουργείου με τη συνεργασία των αρμόδιων ΔΑ και έχει έχει συμπληρωθεί μετά την έκδοση της πρώτης απόφαση ένταξης της πράξης «Πυροσβεστικά οχήματα και λοιπά μέσα για το Πυροσβεστικό Σώμα» στο Πρόγραμμα «Πολιτική Προστασία 2021-2027» με δικαιούχο του Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης & Πολιτικής Προστασίας.

Ο ΑΟ εκπληρώθηκε ως ακολούθως:

Πίνακας 12 Αναγκαίου Όρου 2.4 «Αποτελεσματικό πλαίσιο διαχείρισης του κινδύνου καταστροφών»

Εφαρμόζεται εθνικό ή περιφερειακό σχέδιο διαχείρισης του κινδύνου καταστροφών, καταρτισμένο με βάση εκτιμήσεις κινδύνου, το οποίο λαμβάνει δεόντως υπόψιν τις πιθανές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και τις υφιστάμενες στρατηγικές προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και περιλαμβάνει:

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
<p>1. Περιγραφή των βασικών κινδύνων που εκτιμώνται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παράγραφος 1 της απόφασης αριθ. 1313/2013/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (6), η οποία αντικατοπτρίζει το υπάρχον προφίλ κινδύνου και την εξέλιξή του σε ενδεικτικό χρονικό διάστημα 25 έως 35 ετών. Η εκτίμηση βασίζεται, για κινδύνους που σχετίζονται με το κλίμα, σε σενάρια και προβλέψεις σχετικά με την κλιματική αλλαγή.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Νόμος 4662/20 «Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση του συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού Σώματος και άλλες διατάξεις» - Εθνική Εκτίμηση Κινδύνων (National Risk Assessment for Greece/NRA) 2021 - Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνου Καταστροφών (National Disaster Risk Management Plan/NDRMP) 	<p>Η Εθνική Εκτίμηση Κινδύνων (ΚΕΜΕΑ και Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας, NRA-GR 2019/ επικαιρ.2021) αναδεικνύει ως βασικούς κινδύνους: τους σεισμούς, τις πλημμύρες, τις δασικές πυρκαγιές (ως κύριους κινδύνους), τα ακραία καιρικά φαινόμενα, τα τσουνάμι, τις κατολισθήσεις, τα ηφαίστεια (<i>δυνητικούς</i>), τους κινδύνους στον κυβερνοχώρο (<i>αναδυόμενος</i>), τα βιομηχανικά ατυχήματα και τα ραδιολογικά/πυρηνικά ατυχήματα.</p> <p>Η ΓΓ Πολ.Προ. προέβη σε ανάλυση υψηλής επίδρασης καιρικών φαινομένων κατά την περίοδο 2000-2020 και ανασκόπηση των μελλοντικών αλλαγών σε έντονα και ακραία καιρικά φαινόμενα λόγω της κλιματικής αλλαγής τα ευρήματα της οποίας ενσωματώθηκαν στο Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνου Καταστροφών (NDRMP).</p> <p>Το NDRMP εξετάζει σεισμούς, πλημμύρες και δασικές πυρκαγιές, κύματα ξηρασίας και καύσιμα, άνοδο της στάθμης της θάλασσας και διάβρωση των ακτών, κατολισθήσεις, ανθρώπινες μολυσματικές ασθένειες – πανδημία, μολυσματικές ασθένειες ζώων και φυτών, χημικά, βιολογικά, ακτινολογικά και πυρηνικά (ΧΒΡΠ) περιστατικά και απειλές, διασυννοριακά γεγονότα, ζητήματα φτώχειας και απειλών ευημερίας και δομημένης ευπάθειας του περιβάλλοντος.</p>

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
<p>2. Περιγραφή των μέτρων πρόληψης, ετοιμότητας και απόκρισης σε καταστροφές για την αντιμετώπιση των κύριων κινδύνων που εντοπίστηκαν. Τα μέτρα ιεραρχούνται ανάλογα με τους κινδύνους καθώς και τις οικονομικές τους επιπτώσεις, τις ελλείψεις σε επίπεδο ικανοτήτων (7), την αποτελεσματικότητα και την λαμβανομένων υπόψη των πιθανών εναλλακτικών λύσεων.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Νόμος 4662/20 «Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση του συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού Σώματος και άλλες διατάξεις» - Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνου Καταστροφών (National Disaster Risk Management Plan /NDRMP) - Σχεδιασμός Αντιμετώπισης Φυσικών Καταστροφών Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας (civilprotection.gr) 	<p>Το NDRMP περιλαμβάνει προτεραιότητες πρόληψης, ετοιμότητας και μέτρα ανταπόκρισης για τα χρονικά διαστήματα 2025, 2030 και 2040.</p> <p>Τα οριζόντια μέτρα εφαρμόζονται σε πολλαπλούς κινδύνους/γενικούς κινδύνους.</p> <p>Τα ειδικά μέτρα αφορούν πλημμύρες, σεισμούς, δασικές πυρκαγιές, καύσωνες και ξηρασία, ακραία καιρικά φαινόμενα, κατολισθήσεις, ανθρώπινες μολυσματικές ασθένειες, τεχνολογικά και ΧΒΠΠ γεγονότα. Τα ειδικά μέτρα κινδύνων τίθενται σε προτεραιότητα μέσω ενός πλαισίου πολλαπλών κριτηρίων ανάλογα με τους κινδύνους και τις οικονομικές επιπτώσεις (NRA), ευαισθησίας στην κλιματική αλλαγή (ανά διαθέσιμη βιβλιογραφία), βιωσιμότητας, κενών δυναμικότητας, αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας και επείγοντος (ανά διαγνωστική ανάλυση και κρίση εμπειρογνομόνων) εξετάζοντας πιθανές εναλλακτικές λύσεις.</p> <p>Τα μέτρα προτεραιότητας είναι σε ευθυγράμμιση με τις διαθέσιμες πληροφορίες των εθνικών προγραμμάτων για το πλαίσιο CP/ DRM, τα μέτρα που αναδεικνύονται από τις διαβουλεύσεις των αρμόδιων αρχών, και εισηγήσεις και εισροές από τη διαγνωστική ανάλυση του ελληνικού πλαισίου CP/DRM της Παγκόσμιας Τράπεζας (2021).</p>

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
<p>3. Πληροφορίες σχετικά με τους χρηματοδοτικούς πόρους και μηχανισμούς που είναι διαθέσιμοι για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας και συντήρησης που συνδέονται με την πρόληψη, την ετοιμότητα και την απόκριση.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Εθνική εκτίμηση της ικανότητας διαχείρισης κινδύνων της Ελλάδας (National Risk Management capabilities assessment) 2018 – Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνου Καταστροφών (National Disaster Risk Management Plan/NDRMP) – Πίνακας με την περιγραφή των χρηματοδοτικών πόρων για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας και συντήρησης των επενδύσεων DRM στα Προγράμματα του ΕΣΠΑ με πληροφορία που επικαιροποιείται 	<p>Το NDRMP παρέχει πληροφορίες σχετικά με τους πόρους και τους μηχανισμούς που είναι διαθέσιμοι για το κόστος πρόληψης, ετοιμότητας και αντίδρασης, συμπ. της λειτουργίας και της συντήρησης. Αναφέρεται σε παρελθούσες και τρέχουσες χρηματοδοτικές ρυθμίσεις (ΠΠ 2014-20), στην ΠΠ 2021-27 και στα κονδύλια της ΕΕ που σχετίζονται με επενδύσεις σε CP/DRM (2021-27) και τη χρηματοδότηση και ασφάλιση μετά τον κίνδυνο.</p> <p>Ειδικότερα βλ. στο κεφ. 4 για το ειδικό Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης για την αντιμετώπιση και την πρόληψη των επιπτώσεων που σχετίζονται με καταστροφές στις υποδομές και αποτελεί μέρος του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης 2021-25, τα συγχρ/να έργα της ΠΠ 2014-20, τα Περιφερειακά και Τομεακά Προγράμματα της ΠΠ 2021-27 συμπ. του Προγράμματος Πολιτικής Προστασίας, του Προγράμματος για το Περιβάλλον, την Ενέργεια και την Κλιματική Αλλαγή, του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης , δράσεων στο ΕΚΤ+ και στο ΕΤΘΑΥ, η Κοινή Γεωργική Πολιτική με το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης, το Ελλάδα 2.0 του ΤΑΑ, το REACT-EU, τα Horizon Europe και LIFE, ο μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας και το Ταμείο Αλληλεγγύης της ΕΕ, το μέσο στήριξης έκτακτης ανάγκης, η ΕΤΕπ, ΣΔΙΤ, κ.α.</p>

2.5 Επικαιροποιημένος σχεδιασμός για τις απαιτούμενες επενδύσεις στους τομείς των υδάτων και των λυμάτων

Η εκπλήρωση του εν λόγω ΑΟ συνδέεται με τη χρηματοδότηση δράσεων υπό τον **ειδικό στόχο (ν)** «προαγωγή της πρόσβασης στο νερό και της βιώσιμης διαχείρισης του νερού» του Στόχου Πολιτικής 2.

Τα επιμέρους κριτήρια του είναι:

Για τον καθένα ή και τους δύο τομείς έχει θεσπισθεί εθνικό σχέδιο επενδύσεων το οποίο περιλαμβάνει:

1. Εκτίμηση της τρέχουσας κατάστασης όσον αφορά την εφαρμογή της οδηγίας 91/271/ΕΟΚ του Συμβουλίου [8] και της οδηγίας 98/83/ΕΚ του Συμβουλίου [9].
2. Προσδιορισμό και προγραμματισμό των δημόσιων επενδύσεων, συμπεριλαμβανομένης ενδεικτικής δημοσιονομικής εκτίμησης:
 - α) που απαιτούνται για την εφαρμογή της οδηγίας 91/271/ΕΟΚ, συμπεριλαμβανομένης ιεράρχησης όσον αφορά το μέγεθος των οικισμών και τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις, με ανάλυση των επενδύσεων για κάθε συγκέντρωση λυμάτων
 - β) που απαιτούνται για την εφαρμογή της οδηγίας 98/83/ΕΚ
 - γ) που απαιτούνται για την ανταπόκριση στις ανάγκες που απορρέουν από την οδηγία (ΕΕ) 2020/2184 [10], όσον αφορά ιδίως τις αναθεωρημένες παραμέτρους ποιότητας που ορίζονται στο παράρτημα Ι της εν λόγω οδηγίας.
3. Εκτίμηση των επενδύσεων που απαιτούνται για την ανανέωση των υφιστάμενων υποδομών ύδρευσης και αποχέτευσης, συμπεριλαμβανομένων των δικτύων, ανάλογα με την ηλικία τους και τα σχέδια απόσβεσης.
4. Ένδειξη των δυνητικών πηγών δημόσιας χρηματοδότησης, εφόσον χρειάζονται για τη συμπλήρωση των τελών χρήσης.

Με πρωτοβουλία του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του ΥΠΕΝ, συστάθηκε Ομάδα Εργασίας για τον καθορισμό των απαιτούμενων προδιαγραφών για τις απαιτήσεις αναφορικά με το πόσιμο νερό. Σε διευρυμένη σύνθεση, με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων (ΥΠΕΝ, ΥΠΕΣ, ΥπΥγείας, ΥπΑνΕπ-ΓΓΕΣΠΑ/ΕΑΣ, ΜΟΔ) πραγματοποιούνται συναντήσεις για την παρακολούθηση της κατάρτισης του Εθνικού Σχεδίου των απαραίτητων επενδύσεων στους τομείς των υδάτων και των λυμάτων και τον συντονισμό των ενεργειών.

Πολύ συνοπτικά, έως σήμερα, οι ενέργειες που έχουν πραγματοποιηθεί για την εκπλήρωση των απαιτήσεων του ΑΟ είναι:

1. Σύσταση πρωτοβουλίας / ομάδας εργασίας Ενιαίου Σχεδίου για νερό από Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας, Γραφείο Γενικού Γραμματέα Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων & ΓΓΕΣΠΑ.
2. Στις 20/02/2020 εκδόθηκε απόφαση της Επιτροπής Καθοδήγησης Λυμάτων για την επικαιροποίηση Περιφερειακών επιχειρησιακών Σχεδίων ώστε να περιλάβουν και τους οικισμούς Α,Β προτεραιότητας και να αφορούν μέχρι το 2027.

3. Στις 28/04/2020 ολοκληρώθηκε η σύνταξη των επικαιροποιημένων Περιφερειακών επιχειρησιακών Σχεδίων από την Τεχνική Γραμματεία Λυμάτων (Οικισμοί Γ' Προτεραιότητας).
4. Στις 27/11/2020 ανατέθηκε η σύνταξη του Εθνικού Επιχειρησιακού Σχεδίου για το Πόσιμο Νερό.
5. Στις 21/12/2020 Αναρτήθηκε η Απόφαση Έγκρισης - Εθνικού Επιχειρησιακού Σχεδίου Λυμάτων.
6. Το Υπουργείο Υγείας μεριμνά για την παρακολούθηση της ποιότητας του νερού για ανθρώπινη κατανάλωση καθώς και για την εναρμόνιση της κοινοτικής με την εθνική νομοθεσία.
7. Ολοκληρώθηκε η εκπόνηση του Εθνικού Επιχειρησιακού Σχεδίου για το Νερό ανθρώπινης κατανάλωσης. Το Εθνικό Επιχειρησιακό Σχέδιο για το Νερό είναι το σύνολο των Παραδοτέων I και II της σύμβασης παροχής υπηρεσιών με τίτλο «Εθνικό Επιχειρησιακό Σχέδιο στον τομέα του πόσιμου νερού» του υποέργου 3 της πράξης «Πληροφοριακά Συστήματα, κατάρτιση, μεταφορά τεχνογνωσίας για την αποτελεσματική υλοποίηση του ΕΣΠΑ» με κωδικό MIS 5000269, η οποία έχει ενταχθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Τεχνική Βοήθεια 2014-2020».
8. Κατόπιν πραγματοποιήθηκε συνολική προσαρμογή του περιεχομένου των παραδοτέων με θεραπεία των προβλημάτων πληρότητας εντός του Νοεμβρίου 2021.
9. Οι αρμόδιες υπηρεσίες, από κοινού με την ΜΟΔ και ύστερα από οδηγίες της ΕΥΣΣΑ συνεργάστηκαν για την στοιχειοθέτηση του κοινού εγγράφου αυτοαξιολόγησης. Το τεύχος με όλο το υλικό (έγγραφο αυτοαξιολόγησης, Πίνακας 12 και 2 Επιχειρησιακά πλάνα) απεστάλη **19/04/2022** στην ΕΕ.
10. 21.06.2022: Εστάλησαν παρατηρήσεις από την Dg Regio. Κρίσιμα τα σημεία που επιμένει - κυρίως - η αρμόδια DG (ENVI) ειδικά για τον τομέα του πόσιμου νερού.
11. Πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις με ΥΠΕΝ (και των δύο τομέων), ΜΟΔ, Υγείας και τις Επιτελικές τους και εξετάζονται οι παρατηρήσεις και οι απαντήσεις στα επιπρόσθετα στοιχεία που ζητάει η ΕΕ με έμφαση στα κριτήρια που δεν εκπληρώνονται συνολικά ή μερικά. Ο χρόνος των ανταπαντήσεων θα εξαρτηθεί από την δυσκολία και τον όγκο των στοιχείων.
12. 27.01.2023 η ΕΥΣΣΑΕ έστειλε στην Ευρ. Επιτροπή εκ νέου συνολικό φάκελο θετικής αυτοαξιολόγησης και αναμένεται απάντηση.
13. 01.03.2023 η Ευρ.Επιτροπή απάντησε με πρόσθετες παρατηρήσεις στο φάκελο που στάλθηκε στις 27.01.2023.
14. Τα κριτήρια που παραμένουν μη εκπληρωμένα είναι το 2α, 2γ,3α και 4. Το βασικό ζήτημα που προκύπτει είναι πως για το κριτήριο 2γ οι πρόσθετες πληροφορίες που ζητούνται από την Επιτροπή δεν μπορούν να δοθούν στη λεπτομέρεια που ζητούνται καθότι η αναθεωρημένη σχετική οδηγία δεν έχει ενσωματωθεί πλήρως στην εθνική νομοθεσία. Ταυτόχρονα εγείρονται θέματα προτεραιοποίησης και χρονοδιαγραμμάτων υλοποίησης στα κριτήρια 2α και 3α.

15. Η ΕΥΣΣΑΕ έχει ανοίξει σχετικά διάυλο επικοινωνίας με την ΜΕΑ, λαμβάνει και προωθεί πετυχημένες περιπτώσεις άλλων ΚΜ στον εν λόγω ΑΟ για να βοηθήσει τις ελληνικές αρχές να απαντήσουν στις απαιτήσεις της Ευρ. Επιτροπής.
16. 28.04.2023 Η ΕΥΣΣΑΕ έστειλε στην Ευρ. Επιτροπή νέα στοιχεία που απαντούν στις παρατηρήσεις της (01.03.2023).
17. 16.05.2023 Η Ευρ. Επιτροπή απάντησε με παρατηρήσεις ζητώντας από τις αρμόδιες αρχές τελικές διαβεβαιώσεις, ως προς τα κριτήρια 2^α, 3^α και 4 και ενσωμάτωση τους στα στρατηγικά κείμενα, για να εκπληρωθεί ο ΑΟ.

2.6 Επικαιροποιημένος σχεδιασμός για τη διαχείριση των αποβλήτων

Η εκπλήρωση του εν λόγω ΑΟ συνδέεται με τη χρηματοδότηση δράσεων υπό τον **ειδικό στόχο (vi)** «προαγωγή της μετάβασης σε μια κυκλική και σε αποδοτική ως προς τους πόρους οικονομία» του Στόχου Πολιτικής 2.

Τα επιμέρους κριτήρια του είναι:

Εφαρμόζονται ένα ή περισσότερα σχέδια διαχείρισης αποβλήτων, όπως αναφέρονται στο άρθρο 28 της οδηγίας 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (11), τα οποία καλύπτουν ολόκληρη την επικράτεια του κράτους μέλους, και περιλαμβάνουν:

1. Ανάλυση της τρέχουσας κατάστασης όσον αφορά την διαχείριση αποβλήτων στην οικεία γεωγραφική περιοχή, όπου περιλαμβάνονται το είδος, η ποσότητα και η πηγή των παραγόμενων αποβλήτων και αξιολόγηση της μελλοντικής εξέλιξής τους, λαμβανομένων υπόψη των αναμενόμενων επιπτώσεων των μέτρων που προβλέπονται στο ή στα προγράμματα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων που καταρτίζονται σύμφωνα με το άρθρο 29 της οδηγίας 2008/98/ΕΚ.
2. Εκτίμηση των υφιστάμενων συστημάτων συλλογής αποβλήτων, όπου περιλαμβάνονται τα συλλεγόμενα υλικά και η εδαφική κάλυψη της χωριστής συλλογής και μέτρα για τη βελτίωση της λειτουργίας της, καθώς και εκτίμηση της ανάγκης για νέα προγράμματα συλλογής.
3. Εκτίμηση του επενδυτικού κενού που αιτιολογεί την ανάγκη για κλείσιμο των υφιστάμενων εγκαταστάσεων αποβλήτων και πρόσθετες ή αναβαθμισμένες υποδομές αποβλήτων, με πληροφορίες σχετικά με τις πηγές των διαθέσιμων εσόδων για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας και συντήρησης.
4. Πληροφορίες για τα κριτήρια σχετικά με τον εντοπισμό τοποθεσιών για τον τρόπο προσδιορισμού των μελλοντικών τοποθεσιών εγκαταστάσεων και για τη χωρητικότητα των μελλοντικών εγκαταστάσεων επεξεργασίας αποβλήτων.

Πολύ συνοπτικά, έως σήμερα, οι ενέργειες που έχουν πραγματοποιηθεί για την εκπλήρωση των απαιτήσεων του ΑΟ είναι:

- Η ΕΔ ΕΣΠΑ/Τομέας Περιβάλλοντος ανέθεσε έργο με τίτλο «ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΣΧΕΔΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ».

- Το Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων της περιόδου 2020-2030 εγκρίθηκε με την ΠΥΣ 39/2020 (ΦΕΚ 185Α).
- Το Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων της περιόδου 2020-2030 εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο την 30.06.2021.
- Η Οδηγία 2018/851/ΕΕ έχει ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο.

Βρίσκονται σε εξέλιξη ή/και εκκρεμούν:

- Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Επικίνδυνα Απόβλητα (ΕΣΔΕΑ) και η αντίστοιχη ΣΜΠΕ βρίσκονται σε στάδιο οριστικοποίησης από την Γενική Γραμματεία Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων (Δ/ση Διαχείρισης Αποβλήτων).
- Η επικαιροποίηση των 13 Περιφερειακών Σχεδίων Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) βρίσκεται σε εξέλιξη, όμως η εκπόνηση ΠΕΣΔΑ αντιμετωπίζει διαφορετικές θεσμικές περιπλοκότητες σε αρκετές περιφέρειες και υψηλές τεχνολογικές απαιτήσεις στη βάση των ευρωπαϊκών προτύπων. Η συνθήκη αυτή επηρεάζει συνολικά την εκπλήρωση του αναγκαίου όρου για όλη την Επικράτεια με καθυστερήσεις.
- Η ολοκλήρωση των εγκρίσεων των ΠΕΣΔΑ μαζί με τις εγκρίσεις των ΣΜΠΕ αναμένονται στα τέλη του 2023. Με βάση την περιφερειακή εξειδίκευση και την τελευταία ενημέρωση από ΥΠΕΝ (27.12.2022), η αρχική εκτίμηση της εκπλήρωσης του ΑΟ που υπήρχε για τις 31.12.2022 μετακινείται στο δ' εξάμηνο του 2023. Μεγάλη καθυστέρηση παρατηρείται στους ΠΕΣΔΑ Δυτ. Ελλάδας και Στερεάς Ελλάδας.
- Οι σχετικές ενέργειες ανά περιφέρεια εξελίσσονται ως εξής:
 1. **Αττική** : Επί του ΠΕΣΔΑ έχει γνωμοδοτήσει θετικά ο Γ.Γ. Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων (ΓΓΣΔΑ)/ΥΠΕΝ και έχει υλοποιηθεί η Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) η οποία θα υποβληθεί στη Δ/ση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΔΙΠΑ) του ΥΠΕΝ, σύμφωνα με την ΚΥΑ 107017/2006 (1225Β).
 2. **Κεντρική Μακεδονία**: Το ΠΕΣΔΑ υπεβλήθη στις 12/9/2022 στο ΥΠΕΝ για γνωμοδότηση του ΓΓΣΔΑ. Έχει ολοκληρωθεί η Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση και αναμένεται η επικαιροποίηση της μετά την σύμφωνη γνώμη του ΥΠΕΝ για το ΠΕΣΔΑ.
 3. **Δυτική Μακεδονία**: Έχει υποβληθεί στις 12/9/2022 το ΠΕΣΔΑ στο ΥΠΕΝ, για γνωμοδότηση του ΓΓΣΔΑ. Η Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση βρίσκεται υπό εκπόνηση.
 4. **Αν. Μακεδονία Θράκη**: Η μελέτη του ΠΕΣΔΑ αναμένεται να υποβληθεί στο ΥΠΕΝ τέλη Οκτωβρίου του 2022. Δεν έχουν γίνει ενέργειες για την εκπόνηση ΣΜΠΕ/φακέλου προελέγχου.
 5. **Πελοπόννησος**: Το ΠΕΣΔΑ έχει υποβληθεί στο ΥΠΕΝ, για γνωμοδότηση του ΓΓΣΔΑ. Έχουν διατυπωθεί σχόλια και το ΠΕΣΔΑ επικαιροποιείται. Επίσης έχει υλοποιηθεί η μελέτη για την υποβολή φακέλου προελέγχου/ΣΜΠΕ. Θα ακολουθήσει η επικαιροποίηση της.
 6. **Ιόνια Νησιά**: Έχει ολοκληρωθεί η μελέτη ΠΕΣΔΑ και αναμένεται η έγκριση από το ΔΣ του ΦΟΔΣΑ. Δεν έχει ξεκινήσει η εκπόνηση της ΣΜΠΕ.
 7. **Ήπειρος**: Το ΠΕΣΔΑ αναμένεται να υποβληθεί στο ΥΠΕΝ, τέλος Οκτωβρίου του 2022. Παράλληλα υλοποιείται η μελέτη για την υποβολή φακέλου προελέγχου / ΣΜΠΕ.

8. **Νότιο Αιγαίο:** Το ΠΕΣΔΑ αναμένεται να υποβληθεί στο ΥΠΕΝ, για γνωμοδότηση του ΓΓΣΔΑ. Δεν έχει ανατεθεί η εκπόνηση φακέλου προελέγχου / ΣΜΠΕ.
9. **Στερεά Ελλάδα:** Αναμένεται η ολοκλήρωση της διαγωνιστικής διαδικασίας για την εκπόνηση του ΠΕΣΔΑ και της ΣΜΠΕ.
10. **Κρήτη:** Η μελέτη του ΠΕΣΔΑ όπως και η ΣΜΠΕ είναι σε στάδιο εκπόνησης.
11. **Θεσσαλία:** Εκκρεμούν οι αναθέσεις ΠΕΣΔΑ και ΣΜΠΕ.
12. **Δυτική Ελλάδα:** Εκκρεμούν οι αναθέσεις ΠΕΣΔΑ και ΣΜΠΕ.
13. **Βόρειο Αιγαίο:** Έχει συμβασιοποιηθεί από τη ΔΙΑΝΟΧ η εκπόνηση του ΠΕΣΔΑ και έχει υποβληθεί από τον ανάδοχο η μελέτη προς έλεγχο. Εκκρεμεί η ανάθεση ΣΜΠΕ.

2.7 Πλαίσιο δράσης προτεραιότητας για τα αναγκαία μέτρα διατήρησης που περιλαμβάνουν συγχρηματοδότηση από την Ένωση (Εκπληρώνεται)

Τα Πλαίσια Δράσης Προτεραιότητας (ΠΔΠ ή ΡΑΦ) αποτελούν εργαλεία στρατηγικού πολυετούς σχεδιασμού τα οποία έχουν ως στόχο την παροχή ολοκληρωμένης επισκόπησης των μέτρων που απαιτούνται για την υλοποίηση του πανευρωπαϊκού δικτύου NATURA 2000 και της συνδεόμενης με αυτό πράσινης υποδομής, τον προσδιορισμό των χρηματοδοτικών αναγκών για τα εν λόγω μέτρα και τη σύνδεσή τους με τα αντίστοιχα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ. Σύμφωνα με τους στόχους της οδηγίας της ΕΕ για τους οικοτόπους, στην οποία βασίζεται το δίκτυο NATURA 2000, τα μέτρα που πρέπει να προσδιορίζονται στα ΠΔΠ σχεδιάζονται με κύριο σκοπό «τη διασφάλιση της διατήρησης, ή της αποκατάστασης σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης, των φυσικών οικοτόπων και των ειδών ενωσιακής σημασίας, λαμβανομένων υπόψη των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών απαιτήσεων, καθώς και των περιφερειακών και τοπικών ιδιομορφιών».

Η νομική βάση του ΠΔΠ είναι το άρθρο 8 παράγραφος 1 της οδηγίας για τους οικοτόπους, το οποίο επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να αποστέλλουν, κατά περίπτωση, στην Επιτροπή τις εκτιμήσεις τους σχετικά με τα ποσά που κρίνουν αναγκαία στο πλαίσιο της ενωσιακής συγχρηματοδότησης προκειμένου να τηρήσουν τις ακόλουθες υποχρεώσεις τους σε σχέση με το NATURA 2000:

- καθορισμός των αναγκαίων μέτρων διατήρησης που ενδεχομένως συνεπάγονται ειδικά ενδεδειγμένα σχέδια διαχείρισης ή ενσωματωμένα σε άλλα σχέδια διευθέτησης,
- καθορισμός δεόντων κανονιστικών, διοικητικών ή συμβατικών μέτρων που ανταποκρίνονται στις οικολογικές απαιτήσεις των τύπων φυσικών οικοτόπων του παραρτήματος Ι και των ειδών του παραρτήματος ΙΙ, τα οποία απαντώνται στους τόπους.

Ως εκ τούτου, τα ΠΔΠ επικεντρώνονται στον προσδιορισμό των χρηματοδοτικών αναγκών και προτεραιοτήτων που συνδέονται άμεσα με τα ειδικά μέτρα διατήρησης που καθορίζονται για τους τόπους NATURA 2000, με σκοπό την επίτευξη των στόχων διατήρησης σε επίπεδο τόπων για τα είδη και τους τύπους οικοτόπων για τους οποίους έχουν οριστεί οι τόποι (όπως απαιτείται βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 1 της οδηγίας για τους οικοτόπους). Δεδομένου ότι στο δίκτυο NATURA 2000 περιλαμβάνονται επίσης οι

ζώνες ειδικής προστασίας (ΖΕΠ) που έχουν χαρακτηριστεί σύμφωνα με την οδηγία 2009/147/ΕΚ της ΕΕ για τα πτηνά, εν προκειμένω λαμβάνονται, συνεπώς, εξίσου υπόψη οι χρηματοδοτικές ανάγκες και τα μέτρα προτεραιότητας που συνδέονται με είδη πτηνών σε ΖΕΠ.

Τα κράτη μέλη καλούνται να παρουσιάσουν επίσης στα οικεία ΠΔΠ πρόσθετα μέτρα, καθώς και τις σχετικές χρηματοδοτικές ανάγκες που συνδέονται με την ευρύτερη πράσινη υποδομή (ΠΥ). Τα εν λόγω μέτρα πράσινης υποδομής πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στο ΠΔΠ, εάν συμβάλλουν στην οικολογική συνοχή του δικτύου NATURA 2000, μεταξύ άλλων σε διασυνοριακό πλαίσιο, καθώς και στην επίτευξη του στόχου της διατήρησης ή αποκατάστασης των στοχευόμενων ειδών και οικοτόπων σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης.

Στην ειδική του έκθεση αριθ. 1/2017 για το δίκτυο NATURA 2000, το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα πρώτα ολοκληρωμένα ΠΔΠ (για την περίοδο ΠΔΠ 2014-2020) δεν παρουσίαζαν αξιόπιστη εικόνα των πραγματικών δαπανών του δικτύου NATURA 2000. Ως εκ τούτου, στην έκθεση επισημάνθηκε η ανάγκη να επικαιροποιηθεί το έντυπο του ΠΔΠ και να παρασχεθεί περαιτέρω καθοδήγηση για τη βελτίωση της ποιότητας των πληροφοριών τις οποίες παρέχουν τα κράτη μέλη στα οικεία πλαίσια δράσης προτεραιότητας. Το πρόσφατο σχέδιο δράσης για τη φύση, τον άνθρωπο και την οικονομία επικεντρώνεται ειδικά στη διαδικασία αυτή, με σκοπό να διασφαλιστεί ότι τα κράτη μέλη παρέχουν περισσότερο αξιόπιστες και εναρμονισμένες εκτιμήσεις των χρηματοδοτικών τους αναγκών για το NATURA 2000.

Στα συμπεράσματά του σχετικά με το εν λόγω σχέδιο δράσης, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναγνωρίζει την ανάγκη περαιτέρω βελτίωσης του πολυετούς δημοσιονομικού σχεδιασμού για τις επενδύσεις στη φύση και συμφωνεί ότι είναι απαραίτητο να επικαιροποιηθούν και να βελτιωθούν τα ΠΔΠ. Η σημασία της καλύτερης πρόβλεψης των χρηματοδοτικών αναγκών για το NATURA 2000 ενόψει του επόμενου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου της ΕΕ αναγνωρίζεται επίσης σε ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Ο ΑΟ 2.7 (μονοκριτηριακός) έχει εκπληρωθεί, μετά τις αποτελεσματικές ενέργειες των αρμόδιων φορέων (Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ)/Γεν. Δ/νση Περιβαλλοντικής Πολιτικής/Δ/νση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος & Βιοποικιλότητας (ΔΔΦΠΒ)) και με την από 25/05/2021 σύμφωνη γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Με την επιτυχημένη εκπλήρωση του εν λόγω ΑΟ αίρονται όλες οι δυσκολίες στις δυνατότητες υποβολής αιτημάτων πληρωμής προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη χρηματοδότηση δράσεων υπό τον **ειδικό στόχο (vii)** «ενίσχυση της προστασίας και της διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος, της βιοποικιλότητας και των πράσινων υποδομών, μεταξύ άλλων σε αστικές περιοχές, και τη μείωση κάθε μορφής ρύπανσης» του Στόχου Πολιτικής 2.

Η υποχρέωση εκπλήρωσης του ΑΟ 2.7 οριστικοποιήθηκε στο τέλος της διαπραγματευτικής περιόδου των Κανονισμών και στο σχετικό παράρτημα του Κοινού Κανονισμού Διατάξεων (υπήρχε διαγεγραμμένος από το 2018 στο σχετικό παράρτημα IV).

Οι ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν με στόχο την εκπλήρωση του ΑΟ 2.7 ήταν οι ακόλουθες:

1. Δημιουργήθηκε ομάδα εργασίας στο Υπουργείο Περιβάλλοντος η οποία κατάρτισε το πλαίσιο δράσης της χώρας (ΠΔΠ / PAF) σύμφωνα με το υπόδειγμα της Ευρ. Επιτροπής, το υπέβαλλε και έγινε αποδεκτό. Στις 15/12/ 2020 υποβλήθηκε στην ΕΕ το τελικό PAF.
2. Υπεβλήθη έγγραφο θετικής αυτοαξιολόγησης στις 26/04/2021 στην Ευρ. Επιτροπή και στις 25/05/2021 η DG REGIO μας ενημέρωσε πως η ΓΔ Περιβάλλοντος θεωρεί ότι ο αναγκαίος όρος θεωρείται εκπληρωμένος.

Διαβεβαίωση διαρκούς εκπλήρωσης ΑΟ (α. 15, παρ. 6)

Σύμφωνα με πρόσφατη ενημέρωση τον Μάιο 2023 από την αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας δεν υφίσταται κάποια αλλαγή ως προς το θεσμικό και στρατηγικό πλαίσιο που συνιστούν τους όρους εκπλήρωσης του Αναγκαίου Όρου.

Πίνακας 12 Αναγκαίου Όρου 2.7 «Πλαίσιο δράσης προτεραιότητας για τα αναγκαία μέτρα διατήρησης που περιλαμβάνουν συγχρηματοδότηση από την Ένωση»

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
<p>Για παρεμβάσεις που υποστηρίζουν μέτρα διατήρησης της φύσης σε σχέση με περιοχές NATURA 2000 οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου (12):</p> <p>Έχει θεσπιστεί πλαίσιο δράσης προτεραιότητας κατά το άρθρο 8 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, το οποίο περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία που απαιτούνται από το πρότυπο για το πλαίσιο δράσης προτεραιότητας για την περίοδο 2021-2027, όπως συμφωνήθηκε από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων προσδιορισμού των μέτρων προτεραιότητας και εκτίμησης των χρηματοδοτικών αναγκών.</p>	<p>ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ NATURA 2000 στην Ελλάδα σύμφωνα με το άρθρο 8 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας («Οδηγία για τους οικοτόπους») για την περίοδο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021–2027 https://ypen.gov.gr/wp-content/uploads/2021/04/PAF-EL_FINAL.pdf)</p>	<p>Τα πλαίσια δράσεων προτεραιότητας (ΠΔΠ) αποτελούν εργαλεία στρατηγικού πολυετούς σχεδιασμού τα οποία έχουν ως στόχο την ολοκληρωμένη παρουσίαση των μέτρων που απαιτούνται για τη διαχείριση και προστασία του πανευρωπαϊκού δικτύου NATURA 2000 και της συνδεδεμένης με αυτό πράσινης υποδομής και τον προσδιορισμό των χρηματοδοτικών αναγκών για τα εν λόγω μέτρα τη σύνδεσή τους με τα αντίστοιχα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ.</p> <p>Σύμφωνα με τους στόχους της Οδηγίας της ΕΕ για τους οικοτόπους, τα μέτρα που πρέπει να προσδιορίζονται στα πλαίσια δράσεων προτεραιότητας σχεδιάζονται με κύριο σκοπό «τη διασφάλιση της διατήρησης, ή της αποκατάστασης σε ικανοποιητική κατάσταση των φυσικών οικοτόπων και των ειδών ενωσιακής σημασίας, λαμβανομένων υπόψη των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών απαιτήσεων, καθώς και των περιφερειακών και τοπικών ιδιομορφιών».</p> <p>Η νομική βάση του πλαισίου δράσεων προτεραιότητας είναι το άρθρο 8 παράγραφος 1 της Οδηγίας για τους οικοτόπους, το οποίο επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να αποστέλλουν, κατά περίπτωση, στην Επιτροπή τις εκτιμήσεις τους.</p>

❖ Στόχος Πολιτικής 3 (ΕΤΠΑ & ΤΣ)

3.1 Ολοκληρωμένος σχεδιασμός μεταφορών στο κατάλληλο επίπεδο (ΕΤΠΑ & ΤΣ)

Η εκπλήρωση του εν λόγω ΑΟ συνδέεται με τη χρηματοδότηση δράσεων υπό τους **ειδικούς στόχους (i) και (ii)** του Στόχου Πολιτικής 3, (i) «ανάπτυξη ενός ανθεκτικού στην κλιματική αλλαγή, έξυπνου, ασφαλούς, βιώσιμου και διατροφικού ΔΕΔ-Μ» και (ii) «ανάπτυξη και την ενίσχυση βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης και διατροφικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση στη ΔΕΔ-Μ και στη διασυνοριακή κινητικότητα».

Τα επιμέρους κριτήρια του είναι:

Εφαρμόζεται πολυτροπική χαρτογράφηση των υφιστάμενων και σχεδιαζόμενων υποδομών, πλην του τοπικού επιπέδου, έως το 2030, η οποία:

1. Περιλαμβάνει οικονομική εκτίμηση των σχεδιαζόμενων επενδύσεων, με βάση αξιόπιστη ανάλυση ζήτησης και κατάρτιση κυκλοφοριακών μοντέλων, η οποία θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις αναμενόμενες επιπτώσεις του ανοίγματος των αγορών των σιδηροδρομικών υπηρεσιών.
2. Συνάδει με τα στοιχεία του ενοποιημένου εθνικού σχεδίου για την ενέργεια και το κλίμα που σχετίζονται με τις μεταφορές.
3. Περιλαμβάνει επενδύσεις σε διαδρόμους του κεντρικού δικτύου του ΔΕΔ-Μ, όπως ορίζονται στον κανονισμό για τη θέσπιση της διευκόλυνσης «Συνδέοντας την Ευρώπη», σύμφωνα με τα αντίστοιχα προγράμματα εργασίας για τους διαδρόμους του κεντρικού δικτύου του ΔΕΔ-Μ.
4. Για επενδύσεις εκτός των διαδρόμων του κεντρικού δικτύου του ΔΕΔ-Μ, συμπεριλαμβανομένων των διασυνοριακών τμημάτων, εξασφαλίζει τη συμπληρωματικότητα παρέχοντας επαρκή συνδεσιμότητα των αστικών δικτύων, των περιφερειών και των τοπικών κοινοτήτων στο κεντρικό ΔΕΔ-Μ και στους κόμβους του.
5. Εξασφαλίζει τη διαλειτουργικότητα του σιδηροδρομικού δικτύου και, κατά περίπτωση, υποβάλλει εκθέσεις σχετικά με την ανάπτυξη του ERTMS σύμφωνα με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2017/6 της Επιτροπής [13].
6. Προάγει την πολυτροπικότητα, εντοπίζοντας τις ανάγκες για τερματικούς σταθμούς συνδυασμένων μεταφορών ή μεταφόρτωσης για φορτία και επιβάτες.
7. Περιλαμβάνει μέτρα σχετικά με τον σχεδιασμό των υποδομών που αποσκοπούν στην προώθηση των εναλλακτικών καυσίμων, σύμφωνα με τα εκάστοτε εθνικά πλαίσια πολιτικής.
8. Παρουσιάζει τα αποτελέσματα της εκτίμησης των κινδύνων για την οδική ασφάλεια σύμφωνα με τις υφιστάμενες εθνικές στρατηγικές οδικής ασφάλειας, καθώς και χαρτογράφηση των οδών και των τμημάτων που επηρεάζονται με ιεράρχηση των αντίστοιχων επενδύσεων.
9. Παρέχει πληροφορίες για τους χρηματοδοτικούς πόρους που αντιστοιχούν στις σχεδιαζόμενες επενδύσεις και που απαιτούνται για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας και συντήρησης των υφιστάμενων και σχεδιαζόμενων υποδομών.

Μέχρι τώρα έχουν ολοκληρωθεί :

- Η μελέτη επικαιροποίησης του ΕΣΣΜ.
- Αρχικά υπεβλήθη έγγραφο θετικής αυτοαξιολόγησης για 7 από τα 9 κριτήρια (1,2,3,4,5,7 και 9) στις 25.06.2021 στην Ευρ. Επιτροπή (DG REGIO).
- Υπεβλήθη συνολικό έγγραφο αυτοαξιολόγησης και για τα 9 κριτήρια στις 21/10/2021.
- Στις 18.01.2022 η Ευρ. Επιτροπή απάντησε, με τις παρατηρήσεις επί των προγραμμάτων ΕΣΠΑ 2021 – 2027 και για τον ΑΟ.
- Στις 09.03.2022 απεστάλησαν εκ νέου απαντήσεις σε παρατηρήσεις της Ευρ. Επιτροπής.
- Στις 17.05.2022 η Ευρ. Επιτροπή απάντησε ως εξής:
 - ο Όσον αφορά τα κριτήρια 1,3,4 και 6 ναι μεν πληρούνται αλλά θα πρέπει να αντικατοπτρίζονται επίσης στο επικαιροποιημένο πρόγραμμα για τις μεταφορές.
 - ο Όσον αφορά τα κριτήρια 2 & 7, υπάρχει μια εκτίμηση του αριθμού των σημείων επαναφόρτισης, των σημείων ανεφοδιασμού με LNG και των εγκαταστάσεων ηλεκτροδότησης από την ξηρά στους λιμένες με βάση το ελληνικό NPF. Απαιτούνται περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με το πόσες εγκαταστάσεις επαναφόρτισης/ανεφοδιασμού και χειραίεες εγκαταστάσεις θα χρηματοδοτηθούν από τα διαρθρωτικά ταμεία και πόσες από το ΤΑΑ. Επίσης, ποιό το ύψος της συνολικής χρηματοδότησης σε κάθε σχέδιο για τις εν λόγω υποδομές καθώς και τη γεωγραφική τους θέση/μέρος όπου θα εγκατασταθούν/κατασκευαστούν οι σχετικές υποδομές.
 - ο Για το κριτήριο 5 απαιτούνται ενέργειες διευθέτησης για 4 θέσεις σε ERTMS.
 - ο Για το κριτήριο 8, σε εξέλιξη η β φάση διαβούλευσης του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Οδικής Ασφάλειας. Αναμένεται η ολοκλήρωση της διαδικασίας ώστε να ικανοποιηθεί και ο Αναγκαίος Όρος.
- 6.12.2022: απεστάλη από ΕΥΣΣΑΕ στην Ευρ. Επιτροπή επικαιροποιημένο έγγραφο αυτοαξιολόγησης. Το εθνικό στρατηγικό σχέδιο για την οδική ασφάλεια έχει εγκριθεί.
- 24.4.2023: εστάλησαν νέες παρατηρήσεις της Επιτροπής που αφορούν: τα κριτήρια 3,8 και 9 με αντιμετωπίσιμες απαιτήσεις για διορθώσεις των εγγράφων αυτοαξιολόγησης. Στο κριτήριο 5 όμως και ενώ αυτό εκπληρωνόταν κατά την προηγούμενη φάση των διαδικασιών εκπλήρωσης, μετά το τραγικό δυστύχημα στα «Τέμπη» μπαίνει σε φάση βαθιάς διερεύνησης από κοινή ομάδα εργασίας ΚΜ-ΕΕ.

Για πρώτη φορά, κατά τη διάρκεια των άτυπων συζητήσεων με την Ευρ. Επιτροπή, στο πλαίσιο της εκπλήρωσης του ΑΟ εισάγεται το ζήτημα της επικαιροποίησης του ΕΣΣΜ μέσω Jaspers. Είναι αδιευκρίνιστο αν πρόκειται για επιπλέον όρο εκπλήρωσης ή για απλή αναφορά.
- 22.05.2023: έχουν διαμορφωθεί οι απαντήσεις για τα κριτήρια 3,8 και 9 εκτός του 5 όπου αναμένονται πορίσματα της κοινής ομάδας διερεύνησης.

❖ Στόχος Πολιτικής 4 (ΕΤΠΑ & ΕΚΤ+)

4.1 Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για τις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας (ΕΤΠΑ & ΕΚΤ+) (Εκπληρώνεται)

Η εκπλήρωση του εν λόγω ΑΟ συνδέεται με τη χρηματοδότηση δράσεων υπό τον **ειδικό στόχο (i)** «ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της χωρίς αποκλεισμούς ένταξης στην αγορά εργασίας και της πρόσβασης σε ποιοτικές θέσεις απασχόλησης μέσω της ανάπτυξης των κοινωνικών υποδομών και της προώθησης της κοινωνικής οικονομίας» του **ΕΤΠΑ** και υπό **τους ειδικούς στόχους (α)** «βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και μέτρα ενεργοποίησης για όλα τα άτομα που αναζητούν εργασία, συγκεκριμένα, τους νέους, ιδίως μέσω της υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία, τους μακροχρόνια ανέργους και τις μειονεκτούσες ομάδες στην αγορά εργασίας, και για τα οικονομικώς αδρανή άτομα, καθώς και μέσω της προώθησης της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας» και **(β)** «εκσυγχρονισμός των θεσμικών φορέων και των υπηρεσιών της αγοράς εργασίας για την εκτίμηση και την πρόβλεψη των αναγκών όσον αφορά τις δεξιότητες και για την εξασφάλιση έγκαιρης και εξατομικευμένης βοήθειας και στήριξης της αντιστοίχισης προσφοράς και ζήτησης, των μεταβάσεων και της κινητικότητας στην αγορά εργασίας» του **ΕΚΤ+** στον Στόχο Πολιτικής 4.

Ο ΑΟ εκπληρώθηκε μετά τις αποτελεσματικές ενέργειες της Γενικής Γραμματέως Ενίσχυσης της Απασχόλησης του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, ενώ συντονιστικό ρόλο στη διαμόρφωση της θετικής αυτοαξιολόγησης είχε η Επιτελική Δομή του Υπουργείου που συνεργάζεται με όλους τους επισπεύδοντες φορείς (Δ.ΥΠ.Α., πρώην ΕΙΕΑΔ/νυν ΜΕΚΥ, κα.)

Το πρώτο σχέδιο θετικής αυτοαξιολόγησης της χώρας μας εστάλη στην Ευρ. Επιτροπή στις 05/08/2022 και ακολούθησε αλληλογραφία με την DG Empl, αποστολή και διαβούλευση επί των σχετικών διαμορφούμενων κειμένων στρατηγικής, συμπληρωματικά στοιχεία και διευκρινήσεις με αποτέλεσμα την παροχή της σύμφωνης γνώμης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο τέλος του 2022.

Δεδομένου ότι η εκπλήρωση του ΑΟ τελέστηκε μετά την έγκριση των Προγραμμάτων 2021-2027 του ΕΣΠΑ, ενεργοποιήθηκε η διαδικασία ανάρτησης των απαιτούμενων εγγράφων στην πλατφόρμα SFC την 23/02/2023 κατόπιν συνεννόησης με την γεωγραφική μονάδα της DG EMPL. Η απόφαση έγκρισης της εκπλήρωσης ελήφθη την 23/05/2023.

Ο ΑΟ εκπληρώθηκε με την αιτιολόγηση του πίνακα 12 (άτυπη σύμφωνη γνώμη στην 06/02/2023) που ακολουθεί στην επόμενη σελίδα και συμπεριλαμβάνει την επικαιροποίηση, εκπόνηση και οριστικοποίηση τριών στρατηγικών που διαβουλευθηκε το Υπουργείο ΕργΚοινΥπ με την Ευρ. Επιτροπή πριν την οριστικοποίησή τους :

- Η **Εθνική Στρατηγική για τις Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης** (ΕΠΑ) 2022-2030 εκπονήθηκε υπό τον συντονισμό του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων σε συνεργασία με την Γενική Γραμματεία Ενίσχυσης της Απασχόλησης και την Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (ΔΥΠΑ) και με την βοήθεια του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, με σκοπό να αποτελέσει ένα ολιστικό στρατηγικό πλαίσιο για την ανάπτυξη και υλοποίηση στην Ελλάδα ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης για την περίοδο 2022-2030, σε συνδυασμό με παθητικές πολιτικές αγοράς εργασίας. Στόχοι της Εθνικής Στρατηγικής είναι:

- η ενίσχυση της απασχόλησης και η αντιμετώπιση της ανεργίας,
- η ενίσχυση των προσόντων, των δεξιοτήτων και της απασχολησιμότητας του εργατικού δυναμικού,
- η ενίσχυση της ετοιμότητας και προσαρμοστικότητας της αγοράς εργασίας και του εργατικού δυναμικού για ένα ραγδαία μεταβαλλόμενο κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, καθώς και
- η ευρύτερη βελτίωση των δεδομένων στην αγορά εργασίας και την απασχόληση.

Τους δύο κύριους πυλώνες Διακυβέρνησης των ΕΠΑ αποτελούν η ΓΓ Ενίσχυσης της Απασχόλησης του ΥΠΕΚΥ και η Επιτροπή Παρακολούθησης της Εθνικής Στρατηγικής που αποτελείται από τους αρμόδιους Γενικούς / Ειδικούς Γραμματείς, εκπροσώπους της ΔΥΠΙΑ, των υπόλοιπων εμπλεκόμενων Υπουργείων, δημόσιων αρχών ή φορέων που διαχειρίζονται συναφείς πόρους, των κοινωνικών εταίρων και της Αυτοδιοίκησης κ.α.

- Η νέα [Στρατηγική για την Αναβάθμιση των Δεξιοτήτων](#), που καταρτίστηκε (σύμφωνα με το άρθρο 26 του Ν. 4921/2022) και υιοθετήθηκε από την ΔΥΠΙΑ το 2022, στοχεύει στη διαμόρφωση συνεκτικού πλαισίου για τη διάγνωση των αναγκών της αγοράς εργασίας σε δεξιότητες, την πρόβλεψη των αναγκών αυτών στο εγγύς και μεσοπρόθεσμο μέλλον και την αξιοποίηση και προσαρμογή των δράσεων ΣΕΚ, προκειμένου το εργατικό δυναμικό να αποκτά ή να αναβαθμίζει δεξιότητες με άμεση και επιτυχή διασύνδεσή με την αγορά εργασίας. Οι ειδικότεροι στόχοι του είναι ιδίως:

- α) Η αποτελεσματική αντιστοίχιση της προσφοράς και της ζήτησης της αγοράς εργασίας, σε όρους απαιτούμενων δεξιοτήτων,
- β) η παρακολούθηση και ο εντοπισμός των σύγχρονων επαγγελματικών τάσεων και των δεξιοτήτων που πληρούν τις απαιτήσεις της εθνικής αγοράς εργασίας με έμφαση στην ψηφιακή και πράσινη ανάπτυξη,
- γ) η ενίσχυση της πρόσβασης όλων των ενδιαφερομένων χωρίς διακρίσεις και αποκλεισμούς στα προγράμματα συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης και επανακατάρτισης
- δ) η προώθηση της ενεργού συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων στο σχεδιασμό και την υλοποίηση των προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης,
- ε) η συστηματική μέτρηση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης, καθώς και η διασφάλιση του ποιοτικού ελέγχου των παρόχων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης και των προσφερόμενων προγραμμάτων, με σκοπό τη βελτίωση της απασχολησιμότητας των ωφελουμένων και την καλύτερη διασύνδεσή τους με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας σε δεξιότητες,
- στ) η αξιολόγηση και βελτίωση των μοντέλων χρηματοδότησης της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης διαμέσου της σύνδεσης των αμοιβών των παρόχων επαγγελματικής κατάρτισης με τις επιδόσεις τους σε όρους απασχολησιμότητας των ωφελουμένων, με σκοπό τη βελτιστοποίηση της αποτελεσματικής διαχείρισης των πόρων και της αποδοτικότητας των σχετικών παρεμβάσεων, την επίτευξη διαφάνειας και την απλούστευση των διαδικασιών,
- ζ) η αξιολόγηση του μοντέλου διακυβέρνησης της Στρατηγικής Δεξιοτήτων Εργατικού Δυναμικού και η αναβάθμισή του με την απλούστευσή του και τον βελτιωμένο συντονισμό και τη συνεργασία μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

- Η νέα **Εθνική Στρατηγική για την Απασχόληση των Νέων 2021-2027, Σχέδιο Δράσης για την Ενισχυμένη Εγγύηση για τη Νεολαία**, αποτελεί ένα ολοκληρωμένο στρατηγικό κείμενο για την αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων στην Ελλάδα, την αύξηση της απασχόλησης και συμμετοχής των νέων στην αγορά εργασίας, τη διευκόλυνση της πρόσβασης των νέων στην αγορά εργασίας και την εργασιακή και οικονομική ένταξή τους, καθώς και τη βελτίωση των δεξιοτήτων και της απασχολησιμότητάς τους.

Αφορά στην περίοδο 2021 – 2027, με ορίζοντα στο 2030 και έρχεται να επικαιροποιήσει και να διευρύνει το προηγούμενο Σχέδιο Δράσης για την Εγγύηση για τη Νεολαία (2018 – 2020), και να ενσωματώσει τις νέες αρχές και κατευθύνσεις της Ενισχυμένης Εγγύησης για τη Νεολαία («ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 30ής Οκτωβρίου 2020 για μια γέφυρα προς την απασχόληση — ενίσχυση των εγγυήσεων για τη νεολαία»), τις αρχές και τις κατευθύνσεις του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων, της νέας Διακήρυξης του Πόρτο, της Σύστασης για μια Γέφυρα προς την Απασχόληση για τους Νέους, και της Ευρωπαϊκής Ατζέντας Δεξιοτήτων. Διαρθρώνεται σε 6 διακριτούς Άξονες, που εμπεριέχουν το σύνολο των πολιτικών, παρεμβάσεων και δράσεων που προτείνονται ή πρόκειται να εξειδικευτούν στο πλαίσιο αυτής:

Άξονας 1: Εντοπισμός, Προσέγγιση και Καθοδήγηση	Άξονας 4: Ισότιμες Ευκαιρίες Πρόσβασης στην Απασχόληση
Άξονας 2: Απόκτηση και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων	Άξονας 5: Ενίσχυση της Νεανικής Επιχειρηματικότητας
Άξονας 3: Προώθηση στην Απασχόληση	Άξονας 6: Βελτίωση του πλαισίου Διακυβέρνησης

Οι παραπάνω άξονες υποστηρίζουν την κεντρική στρατηγική στόχευση της Εθνικής Στρατηγικής για την Απασχόληση των Νέων, ήτοι την ενίσχυση της απασχόλησης των νέων και τον περιορισμό της νεανικής ανεργίας, τη βελτίωση των προσόντων και δεξιοτήτων των νέων, και τη διαμόρφωση μιας σύγχρονης αγοράς εργασίας για όλους, χωρίς περιορισμούς και διακρίσεις.

Διαβεβαίωση διαρκούς εκπλήρωσης ΑΟ (α. 15, παρ. 6)

Σύμφωνα με πρόσφατη ενημέρωση τον Μάιο 2023 από την Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ του Υπουργείου Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων δεν υφίσταται κάποια αλλαγή ως προς το θεσμικό και στρατηγικό πλαίσιο που συνιστούν τους όρους εκπλήρωσης του Αναγκαίου Όρου. Στο πλαίσιο της ανάπτυξης και εξέλιξης του ΜΔΑΑΕ υλοποιείται έργο με τίτλο «Αναβάθμιση δυνατοτήτων και επέκταση της λειτουργίας του Εθνικού Μηχανισμού Διάγνωσης Αναγκών της Αγοράς Εργασίας για την περίοδο 2021 – 2023».

Πίνακας 12 Αναγκαίου Όρου 4.1 «Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για τις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας»

Εφαρμόζεται στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για τις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας βάσει των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση, το οποίο περιλαμβάνει:

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
<p>1. Ρυθμίσεις για τη διενέργεια κατάρτισης προφίλ των ατόμων που ζητούν εργασία και την εκτίμηση των αναγκών τους</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ (2022-2030) - Εκσυγχρονισμός ΔΥΠΑ-Επανασχεδιασμός Επιχειρησιακού Μοντέλου <ul style="list-style-type: none"> ο Εγκύκλιος ΔΥΠΑ 80228/12.11.2018: καθολική εφαρμογή νέας μεθοδολογίας ανάλυσης προφίλ ανέργων https://www.oaed.gr/eksatomikef-menh-proseggish ο ΦΕΚ 1236/Β'/04.04.2018 «Αποσαφήνιση των υποχρεώσεων των εγγεγραμμένων ανέργων στα Μητρώα του ΟΑΕΔ σε αμοιβαιότητα προς τις υποχρεώσεις του ΟΑΕΔ έναντι αυτών» - Οδηγίες για την εφαρμογή της μεθοδολογίας Profiling και σύνταξη νέου ΑΣΔ στο πλαίσιο του πιλοτικού προγράμματος ΚΠΑ2 Ελευσίνας 	<p>Με τον εκσυγχρονισμό του ΟΑΕΔ, νυν ΔΥΠΑ, έχει ολοκληρωθεί και εφαρμόζεται στα ΚΠΑ2 η νέα μεθοδολογία ανάλυσης προφίλ σε όλους τους νέους εγγεγραμμένους ανέργους καθώς και στις περιπτώσεις των ήδη εγγεγραμμένων ανέργων, για τους οποίους απαιτείται είτε η δημιουργία, είτε η επικαιροποίηση του Ατομικού Σχεδίου Δράσης (ΑΣΔ στο εξής) τους. Η καθολική εφαρμογή της νέας μεθοδολογίας κατηγοριοποίησης ανέργων με βάση χαρακτηριστικά (Profiling), τέθηκε σε εφαρμογή στις 19.11.2018. Με την καθολική εφαρμογή διαδικασίας profiling και ΑΣΔ, που ψηφιοποιούνται, παρέχονται διαρκώς από τους εργασιακούς συμβούλους στον άνεργο υπηρεσίες ένταξης κι επανένταξης στην αγορά εργασίας και προτάσεις απασχόλησης. Αξιοποιούν επίσης τον Μηχανισμό Διάγνωσης Αναγκών στην Αγορά Εργασίας (ΜΔΑΑΕ στο εξής) που έχει συμπεριληφθεί στο νέο πλαίσιο της Ε.Ε.Κ. με τη χρήση του στο σχεδιασμό νέων ειδικοτήτων επαγγελματικής κατάρτισης ή/και την τροποποίηση/κατάργηση υφισταμένων, ενώ προβλέπεται να αξιοποιείται από όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης.</p>

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
<p>2. Πληροφορίες σχετικά με τις νέες θέσεις εργασίας και τις ευκαιρίες απασχόλησης, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες της αγοράς εργασίας</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ (2022-2030) - Ν. 4921/2022, ΦΕΚ 75/Α'/18.04.2022, τροπ. Ν. 4940/2022 άρ. 57 παρ.2 μεταφορά ΜΔΑΑΕ σε ΥΠΕΚΥ & αναβάθμιση - Εκσυγχρονισμός ΔΥΠΙΑ, <i>όπ.π.</i> - Ν. 4837/2021 (178/Α), μέρος ΣΤ - Στρατηγική για την Αναβάθμιση των Δεξιοτήτων του Εργατικού Δυναμικού και τη Διασύνδεσή του με την Αγορά Εργασίας - Μεταρρύθμιση ΣΕΚ: <ul style="list-style-type: none"> ο Ν. 4763 ΦΕΚ Α 254/ 21.12.2020, Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης & ΔΒΜ...» όπως τροποποιήθηκε & ισχύει ΥΑ Κ3/37244 ο ΦΕΚ 3703/13-7-2022 Υ.Α Εξειδίκευση κριτηρίων για επιλεξιμότητα παρόχων 	<ul style="list-style-type: none"> • Ο ΜΔΑΑΕ συγκεντρώνει και επεξεργάζεται δεδομένα & αναλύσεις για την εξέλιξη επαγγελμάτων & κλάδων οικονομικής δραστηριότητας, για την προσφορά & ζήτηση δεξιοτήτων στην αγορά εργασίας. • Η Στρατηγική για την Αναβάθμιση των Δεξιοτήτων στοχεύει στη διαμόρφωση πλαισίου για τη διάγνωση των αναγκών της αγοράς εργασίας σε δεξιότητες, την πρόβλεψη αναγκών στο εγγύς και μεσοπρόθεσμο μέλλον, την αξιοποίηση και προσαρμογή των δράσεων ΣΕΚ, ώστε το εργατικό δυναμικό να αποκτά ή να αναβαθμίζει <i>επίκαιρες</i> δεξιότητες. • Η ΔΥΠΙΑ με διαδικασίες ανίχνευσης ειδικοτήτων και αναγκών των επιχειρήσεων, με έμφαση σε <i>evidence-based</i> δράσεις, τους δίνει την ευκαιρία να προγραμματίζουν προσλήψεις που πραγματικά χρειάζονται και να επωφελούνται των κινήτρων που παρέχουν τα προγράμματα απασχόλησης. • Εφαρμόζονται σύστημα Σχεδιασμού και Διαχείρισης της υλοποίησης συγχρ/μενων προγραμμάτων μη τυπικής μάθησης, ΣΕΚ & Γενικής Εκπαίδευσης Ενηλίκων (ΓΕΕ) με νέο πλαίσιο προδιαγραφών για το σχεδιασμό & την υλοποίηση στο ΕΚΤ+. <p>Εφαρμόζεται από το ΥΠΑΙΘ νέο θεσμικό πλαίσιο για το Εθνικό Σύστημα ΕΕΚ & ΔΒΜ σε συνεργασία με συναρμόδια Υπουργεία & κατόπιν διαβούλευσης με κοινωνικούς εταίρους.</p>
<p>3. Ρυθμίσεις ώστε να διασφαλίζεται ότι ο σχεδιασμός, η υλοποίηση, η παρακολούθηση και η επανεξέτασή του διενεργούνται</p>	<p>- ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ (2022-2030), βλ. 7.2. Αρχές και Διαδικασίες Διακυβέρνησης</p>	<p>Βάσει του Ν. 4921/2022 και της Εθνικής Στρατηγικής προβλέπεται η συστηματικότερη εμπλοκή των κοινωνικών εταίρων στο σχεδιασμό, την υλοποίηση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των δράσεων ενίσχυσης της απασχόλησης και ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού και η ενδυνάμωση της επάρκειάς τους.</p>

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
σε στενή συνεργασία με τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> - Ν. 4921/2022, ΦΕΚ 75/Α'/18.04.2022, αρ. 27, παρ. 6 - ΦΕΚ 562/7.7.2022, Υ.Α. Ορισμός μελών στο Εθνικό Συμβούλιο Δεξιότητων Εργατικού Δυναμικού της ΔΥΠΑ - ΦΕΚ 3649/11.07.2022, Υ.Α. Προσδιορισμός μεθοδολογίας για τη συνεργασία μεταξύ Μ.Ε.Κ.Υ., κοινωνικών εταίρων και λοιπών φορέων στο πλαίσιο του ΜΔΑΑΕ - ΦΕΚ ΥΟΔΔ, 24.02.2021, 130, Αριθμ. Κ3/20145, Συγκρότηση και ορισμός μελών του Κεντρικού Συμβουλίου Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης 	<p>Ενισχύεται η συνεργασία ΔΥΠΑ με κοινωνικούς εταίρους και εκπροσώπους της αγοράς μέσω του <i>Εθνικού Συμβουλίου Δεξιότητων Εργατικού Δυναμικού</i> με συμμετοχή και δικαίωμα ψήφου. Σε τακτικές συνεδριάσεις δύναται να συμμετέχουν και άλλοι φορείς με αρμοδιότητες αντίστοιχες των θεμάτων που συζητούνται κάθε φορά χωρίς δικαίωμα ψήφου.</p> <p>Επίσης, με απόφαση Υπουργού ΕΚΥ προσδιορίζεται η μεθοδολογία βάση της οποίας γίνεται η συνεργασία της Μ.Ε.Κ.Υ., κοινωνικών εταίρων και λοιπών φορέων με σκοπό συλλογή στοιχείων και ανταλλαγή απόψεων. Η διάγνωση των αναγκών για δεξιότητες στην αγορά εργασίας γίνεται σε εθνικό, τομεακό και τοπικό επίπεδο με τη μελέτη των διαθέσιμων στοιχείων και σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους.</p> <p>Επιπλέον, όλοι οι συναρμόδιοι φορείς μεταξύ των οποίων είναι και το ΥΠΕΚΥ συμμετέχουν στο ανώτατο όργανο Διακυβέρνησης ΕΕΚ & ΔΒΜ που είναι το ΚΣΕΕΚ του ΥΠΑΙΘ.</p>
4. Ρυθμίσεις για την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και την επανεξέταση των ενεργητικών πολιτικών για την αγορά εργασίας	<ul style="list-style-type: none"> - ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ (2022-2030), οριζόντιος άξονας 2 - Ν. 4921/2022, ΦΕΚ Τεύχος Α' 75/18.04.2022 	<p>Σύμφωνα με τη Στρατηγική ΕΠΑ η διακυβέρνηση βασίζεται στην ενδυνάμωση των εμπλεκόμενων για την αποτελεσματική εφαρμογή των πολιτικών, εισάγει συνολική προσέγγιση σχεδιασμού, παρακολούθησης & αξιολόγησης βάση δεδομένων, ενισχύοντας υφιστάμενους μηχανισμούς παρακολούθησης της αγοράς εργασίας με νέα εργαλεία.</p> <p>Τους 2 κύριους πυλώνες Διακυβέρνησης ΕΠΑ αποτελούν η ΓΓ Ενίσχυσης της Απασχόλησης & η ΕπΠα της Στρατηγικής που αποτελείται από αρμόδιους ΓΓ, ΔΥΠΑ, εμπλεκόμενα Υπουργεία, δημόσιες αρχές που διαχειρίζονται συναφείς πόρους, κοιν.εταίρους, Αυτοδιοίκηση κ.α.</p>

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
		<p>Η ΕπΠα της Στρατηγικής στηρίζει την υλοποίηση, την παρακολούθηση της προόδου & του βαθμού επίτευξης των στόχων της και τον συντονισμό μεταξύ των εμπλεκόμενων με στόχο την επίτευξη συνεργειών. Η Εθνική Στρατηγική επικαιροποιείται κάθε 2 χρόνια.</p> <p>Συμπληρωματικά, η ΔΥΠΑ διαθέτει σύστημα παρακολούθησης & αξιολόγησης των προγραμμάτων της βάση συστάσεων της WBank, που διαλειτουργεί με λοιπά συστήματα προκειμένου να ενημερώνει σε πραγματικό χρόνο δείκτες επίδοσης των προγραμμάτων σε όρους στόχευσης πολιτικών, απασχολησιμότητας ωφελουμένων & ανθεκτικότητάς τους στην αγορά εργασίας.</p>
<p>5. Όσον αφορά τις παρεμβάσεις για την απασχόληση των νέων, τεκμηριωμένες και στοχοθετημένες διαδρομές για τους νέους που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης, οι οποίες περιλαμβάνουν μέτρα προσέγγισης και βασίζονται σε ποιοτικά κριτήρια, λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων για ποιοτικά προγράμματα μαθητείας και πρακτικής άσκησης, στο</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ 2021-2027, Σχέδιο Δράσης για την ενισχυμένη εγγύηση για την νεολαία - Στρατηγικό Σχέδιο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας 2022-2024 Ν. 4921/2022, ΦΕΚ Τεύχος Α' 75/18.04.2022 - ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ (2022-2030), Στρατηγικός Άξονας 2 <i>Ενίσχυση της Νεανικής Απασχόλησης</i> - Στρατηγική για την Αναβάθμιση των Δεξιοτήτων του Εργατικού 	<p>Η Στρατηγική για την απασχόληση των Νέων 2021-2027 στο πλαίσιο της Ενίσχυσης των Εγγυήσεων για τη Νεολαία θέτει την ενίσχυση της απασχόλησης και της απασχολησιμότητας των Νέων ως το κυριότερο εργαλείο για την εργασιακή και οικονομική ένταξη τους, ανάμεσα στους οποίους και αυτοί από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και όσοι βρίσκονται αντιμέτωποι με την εργασιακή επισφάλεια και τον κίνδυνο εργασιακού και κοινωνικού αποκλεισμού. Η υιοθέτηση εξατομικευμένης προσέγγισης των νέων αποτελεί κεντρικό στοιχείο των προτεινόμενων πολιτικών και δράσεων.</p> <p>Σε συνέχεια της διάγνωσης προβλημάτων και των προκλήσεων η Στρατηγική διαρθρώνεται σε 6 Άξονες:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Εντοπισμός, Προσέγγιση και Καθοδήγηση 2 Απόκτηση και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων 3 Προώθηση στην Απασχόληση

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
πλαίσιο εφαρμογής των προγραμμάτων εγγύησης για τη νεολαία.	Δυναμικού και τη Διασύνδεσή του με την Αγορά Εργασίας – Ν. 4826/2021	4 Ισότιμες Ευκαιρίες Πρόσβασης στην Απασχόληση 5 Ενίσχυση της Νεανικής Επιχειρηματικότητας 6 Βελτίωση του πλαισίου Διακυβέρνησης Η διακυβέρνηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση της Στρατηγικής των Νέων εντάσσεται στο συνολικότερο Σύστημα Διακυβέρνησης των ΕΠΑ με τη συγκρότηση ειδικής και κατάλληλα στελεχωμένης Ομάδας Δράσης για τον εξειδικευμένο συντονισμό, διοίκηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση της υλοποίησής της.

4.2 Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο για την ισότητα των φύλων (ΕΤΠΑ & ΕΚΤ+) (Εκπληρώνεται)

Η εκπλήρωση του εν λόγω ΑΟ συνδέεται με τη χρηματοδότηση δράσεων υπό **τους ειδικούς στόχους (i)** «ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της χωρίς αποκλεισμούς ένταξης στην αγορά εργασίας και της πρόσβασης σε ποιοτικές θέσεις απασχόλησης μέσω της ανάπτυξης των κοινωνικών υποδομών και της προώθησης της κοινωνικής οικονομίας» του **ΕΤΠΑ** και **(γ)** «προώθηση της ισόρροπης συμμετοχής των φύλων στην αγορά εργασίας, των ισότιμων συνθηκών εργασίας και της καλύτερης ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής, μεταξύ άλλων μέσω της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή φροντίδα παιδιών και εξαρτώμενων ατόμων» του **ΕΚΤ+** στον Στόχο Πολιτικής 4.

Ο ΑΟ έχει εκπληρωθεί, μετά τις αποτελεσματικές ενέργειες των:

- γραφείο Υφυπουργού Δημογραφικής Πολιτικής και Οικογένειας, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων
- γραφείο Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (ΓΓ ΔΟικΠΙΦ)
- Τμήμα Σχεδιασμού, Δημιουργίας Προτύπων και Ανάπτυξης πολιτικών Ισότητας της Δ/σης Σχεδιασμού, Δημιουργίας Προτύπων και Παρακολούθησης Πολιτικών Ισότητας των Φύλων

καθώς και τη συνεργασία (λόγω προηγούμενης αρμοδιότητας και με νομοθετική ρύθμιση) με την Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ του Υπουργείου Εσωτερικών.

Η θετική αυτοαξιολόγηση της χώρας μας εστάλη στις 27/07/2021 και ακολούθησε αλληλογραφία με την DG Empl, αποστολή συμπληρωματικών στοιχείων και διευκρινίσεων με αποτέλεσμα την παροχή της σύμφωνης γνώμης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις 17/01/2022.

Ο ΑΟ εκπληρώθηκε με την αιτιολόγηση του πίνακα που ακολουθεί στην επόμενη σελίδα.

Τα κρίσιμα σημεία που έπρεπε να ληφθούν υπόψη για την εκπλήρωση των απαιτήσεων του Αναγκαίου Όρου είναι:

- Το **Εθνικό πλαίσιο για την Ισότητα των Φύλων (ΕΣΔΙΦ)** πρέπει να καλύπτει το σύνολο των πολιτικών στη χώρα, γεγονός που ξεπερνά το εύρος αρμοδιοτήτων της ΓΓ ΔΟικΠΙΦ.
- Τα αποτελέσματα πρέπει να είναι και ποσοτικά, δεδομένου ότι υπάρχει πληθώρα δεδομένων που παράγονται στη χώρα και είναι σημαντικό να χρησιμοποιούνται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των δράσεων στη διαμόρφωση της πολιτικής.
- Σε ότι αφορά την εμπλοκή των stakeholders, είναι κρίσιμο να εμπλέκονται ενεργά στη διαδικασία σχεδιασμού, υλοποίησης, παρακολούθησης και αναθεώρησης.

Το νέο ΕΣΔΙΦ συνοδεύεται από επιχειρησιακό σχέδιο, το οποίο εξειδικεύει κάθε δράση και την αναλύει όσον αφορά το περιεχόμενο, το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής, την πηγή χρηματοδότησης και τον προϋπολογισμό. Επίσης, αναφέρεται η συσχέτιση με τους δείκτες που τηρεί το Παρατηρητήριο Ισότητας και αναφέρει τυχόν αλληλεπίδραση με άλλα έργα του ΕΣΔΙΦ. Η αποτύπωση αυτή υπάρχει κυρίως για τα έργα που έχουν ορίζοντα υλοποίησης το 2023, καθώς αυτή τη στιγμή είναι τα πιο ώριμα. Αναμένεται όμως τα στοιχεία που λείπουν να συμπεριληφθούν στην προβλεπόμενη αναθεώρησή του.

Όπως ήδη αναφέρεται στο ΕΣΔΙΦ και στην αιτιολόγηση εκπλήρωσης του *Κριτηρίου 1*, προβλέπεται η αναβάθμιση του Παρατηρητηρίου Ισότητας τόσο σε επίπεδο εξοπλισμού και λειτουργικότητας όσο και σε επίπεδο καταγραφής και παρακολούθησης δεικτών που απορρέουν από τις προβλέψεις της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης (ΣτΚ). Επίσης, σε συνεργασία με την ΕΛΣΤΑΤ έχουν ήδη ξεκινήσει οι διαδικασίες προκειμένου το Παρατηρητήριο να γίνει επίσημο σημείο παροχής στατιστικών στοιχείων, κυρίως όσον αφορά τα στοιχεία που συλλέγει πρωτογενώς από το Δίκτυο Δομών της ΓΓΔΟΠΙΦ. Έχει προβλεφθεί για το σκοπό αυτό η συνέχιση της συγχρηματοδότησής του στην ΠΠ 2021-2027.

Διαβεβαίωση διαρκούς εκπλήρωσης ΑΟ (α. 15, παρ. 6)

Σύμφωνα με πρόσφατη ενημέρωση τον Μάιο 2023 από το γραφείο της Υφυπουργού Εργασίας και Κοιν. Υποθέσεων με αρμοδιότητα τη Δημογραφική και Οικογενειακή Πολιτική και την Ισότητα των Φύλων, δεν υφίσταται κάποια αλλαγή ως προς το θεσμικό και στρατηγικό πλαίσιο που συνιστούν τους όρους εκπλήρωσης του Αναγκαίου Όρου. Αναλυτικότερα, οι εξελίξεις που σχετίζονται με τον ΑΟ μετά την έγκρισή του είναι:

- Το Παρατηρητήριο για την Ισότητα των Φύλων για την ανάλυση και βελτίωση των δεδομένων που παρακολουθούνται από το EIGE σε εθνικό επίπεδο συνεργάζεται με τα νέα ΜΕΚΥ (τη Μονάδα Εμπειρογνομών του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων). Σε συνεργασίες με τα συναρμόδια υπουργεία προχωρά για την ανάπτυξη μεθοδολογίας και μηχανισμών καταγραφής και παρακολούθησης των δεικτών που προκύπτουν από το κείμενο της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης και αναμένεται να βοηθήσουν στην αξιολόγηση των εφαρμοζόμενων πολιτικών για τα θέματα βίας, λαμβάνοντας υπόψη τα σχόλια της Ανεξάρτητης Αρχής GREVIO κατά την αξιολόγηση της χώρας μας για την πορεία υλοποίησης της ΣτΚ τον Μάρτιο 2023. Σημειώνεται ότι το Νοέμβριο 2023 αναμένεται το επίσημο πόρισμα για την αξιολόγηση της χώρας βάσει του οποίου θα γίνουν τυχόν αλλαγές και προσαρμογές στην εφαρμοζόμενη μεθοδολογία καταγραφής και τήρησης των στατιστικών στοιχείων και δεδομένων σε εθνικό επίπεδο.
- Όπως προβλέπεται στο ΕΣΔΙΦ και τον Άξονα Προτεραιότητας 2 για την Ισότητα Συμμετοχή των Γυναικών στην αγορά εργασίας υλοποιούνται οι εξής δράσεις:

Στον Στόχο 2.1: Ενίσχυση της γυναικείας απασχόλησης:

- Δράση 2.1.1: ολοκληρώθηκαν οι δράσεις για την [απονομή Σήματος Ισότητας στις πρώτες 18 επιχειρήσεις](#) (Φεβρουάριος 2022), ενώ η σχετική ΥΑ για την καθιέρωση διαδικασίας απονομής Σήματος Ισότητας βρίσκεται υπό έκδοση.
- Δράση 2.1.4: Εντάχθηκε στο ΕΣΠΑ 2021-2027, το έργο «Ένταξη και Ενίσχυση της Απασχόλησης των Γυναικών σε Τομείς της 4ης Βιομηχανικής Επανάστασης» σε συνεργασία με τη ΔΥΠΙΑ στο πλαίσιο του #GIL4W με στόχο την κατάρτιση και απασχόληση των γυναικών σε τομείς υψηλής εξειδίκευσης.
- Δράση 2.1.5: το έργο «Diversity Awareness» για την ενσωμάτωση της διαφορετικότητας στις εταιρικές πολιτικές και λειτουργίες που χρηματοδοτείται από πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης θα υλοποιηθεί μέσω εξωτερικού αναδόχου για την ανάδειξη του οποίου υπάρχει διαγωνιστική

διαδικασία σε εξέλιξη σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 12/2023 διακήρυξη (ΑΔΑΜ:23PROC012101147).

Στον Στόχο 2.2: Συμφιλίωση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής:

- Δράση 2.2.1: ολοκληρώθηκε η μεταφορά της ΕΚ/2019/1158 Οδηγίας με το ν. 4808/2021 (ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ) ,
- Δράση 2.2.3: το έργο «Νταντάδες της Γειτονιάς» ξεκίνησε την πιλοτική του λειτουργία του με τη δημιουργία του [Μητρώου Επιμελητών](#) και διευρύνει συνεχώς τους Δήμους εφαρμογής του. Η πιλοτική λειτουργία θα ολοκληρωθεί τον 9^ο/2023, ενώ έχει ήδη εξασφαλιστεί η χρηματοδότηση του από το ΕΣΠΑ 2021-2027 και ταυτόχρονα έχει ξεκινήσει ο πρώτος κύκλος χρηματοδότησης μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων για τη δημιουργία χώρων φύλαξης βρεφών και νηπίων (6 μηνών-2,5 ετών) με την υπ' αριθμ. 13443/7-2-2023 [Πρόσκληση](#) (ΑΔΑ:9Τ3Ε46ΜΤΛΚ-ΟΧΦ).
- Η αρμόδια Διεύθυνση της ΓΓΔΟΠΙΦ (Δ/νση Σχεδιασμού, Δημιουργίας Προτύπων και Παρακολούθησης Πολιτικών Ισότητας των Φύλων) σε συνεργασία με το γραφείο της Υφυπουργού έστειλε επιστολές της Υφυπουργού α) για τον ορισμό προσώπου επαφής για την παρακολούθηση της υλοποίησης του ΕΣΔΙΦ (αρ. πρωτ. 10639/7-2-2022) και β) για την παρακολούθηση της προόδου υλοποίησης των δράσεων στο πλαίσιο του ΕΣΔΙΦ (αρ. πρωτ. 76655/12-8-2022). Σε συνέχεια κύκλου διαβουλεύσεων και τηλεδιασκέψεων με τα Υπουργεία τον Σεπτέμβριο 2022, αποτυπώθηκε η πρόοδος υλοποίησης του ΕΣΔΙΦ. Η συλλογή των δεδομένων και η ποσοτικοποίηση της προόδου υλοποίησης γίνεται από το Παρατηρητήριο Ισότητας Φύλων. Από την α' αποτίμηση της προόδου υλοποίησης δεν προέκυψε ανάγκη αναθεώρησης του κειμένου του ΕΣΔΙΦ.

Αυτή τη στιγμή πραγματοποιείται ο β' κύκλος διαβουλεύσεων με τα Υπουργεία για την αποτύπωση της προόδου υλοποίησης. Από το αποτέλεσμα των διαβουλεύσεων και την αξιολόγηση της προόδου υλοποίησης, η οποία θα παρουσιαστεί στο ΕΣΙΦ, θα προκύψει η ανάγκη και το πλαίσιο αναθεώρησης του ΕΣΔΙΦ για την επόμενη διετία.

Σημειώνεται ότι η διαδικασία και τα αποτελέσματα της παρακολούθησης αποτυπώνονται σε ηλεκτρονική μορφή σε ειδική πλατφόρμα που σχεδιάστηκε για τον σκοπό αυτό και βρίσκεται σε εσωτερική δοκιμαστική λειτουργία.

- Το ΕΣΙΦ παραμένει το αρμόδιο συμβουλευτικό γνωμοδοτικό όργανο και υπεύθυνος φορέας για τη διαβούλευση και παρακολούθηση των πολιτικών για την ισότητα των φύλων. Με το άρθρο 20 του ν. 4808/2021, διευρύνθηκε ο αριθμός των μελών του και [επικαιροποιήθηκε η σύστασή του](#) με κυριότερη αλλαγή τη συμμετοχή νέων φορέων της ΚτΠ, γεγονός που ενισχύει και εντείνει τον διάλογο της ΓΓΔΟΠΙΦ με τους κοινωνικούς εταίρους.

Όπως ήδη αναφέρθηκε αναμένεται η πρόταση για την αναθεώρηση του ΕΣΔΙΦ να παρουσιαστεί και να λάβει την έγκριση του ΕΣΙΦ, προκειμένου να αποτυπώσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις προτεραιότητες της επόμενης διετίας. Ιδιαίτερο ρόλο θα διαδραματίσουν οι Επιτροπές Ισότητας Φύλων των Περιφερειών και των Δήμων (ΔΕΠΙΣ και ΠΕΠΙΣ) που θα κληθούν να παρουσιάσουν τις ανάγκες σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο καθώς και τις προτάσεις τους για νέες δράσεις και έργα.

Πίνακας 12 Αναγκαίου Όρου 4.2 «Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο για την ισότητα των φύλων»

Εφαρμόζεται εθνικό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την ισότητα των φύλων, το οποίο περιλαμβάνει:

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
<p>1. Τεκμηριωμένο προσδιορισμό των προκλήσεων για την ισότητα των φύλων.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – https://isotita.gr/statistika-stoixeia-meletes/ – https://ypergasias.gov.gr/isotita-ton-fylon/ – N. 4531/2018 – N. 4604/2019 και στη σχετική ΕΓΚΥΚΛΙΟ αριθ.1/2020 για Οδηγίες εφαρμογής – Δημόσια ηλεκτρονική διαβούλευση για το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2021-2025 στο opengov.gr όπου βλ. ειδικότερα στο <i>Κεφάλαιο 1: Πλαίσιο πολιτικής Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2021-2025</i> 	<p>Το Παρατηρητήριο για την Ισότητα των Φύλων λειτουργεί στο Τμήμα Τεκμηρίωσης, Έρευνας & Ψηφιακής Υποστήριξης στη ΓΓ Δημογραφικής & Οικογενειακής Πολιτικής & Ισότητας των Φύλων (ΓΓΔΟΠΙΦ) στο Υπ. Εργασίας & Κοιν. Υποθέσεων (ΥπΕΚΥπ) και αποτελεί τον εθνικό μηχανισμό συλλογής και διάχυσης δεικτών φύλου με σκοπό να παρακολουθεί διαχρονικά τις τάσεις, εξελίξεις καθώς και τα κρίσιμα μεγέθη για την ανισότητα των φύλων στην Ελλάδα. Βασίζεται σε ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα που προέρχονται από την ΕΛΣΤΑΤ, την EUROSTAT και πλήθος άλλων εθνικών και διεθνών πηγών, θα συνεχίσει να λειτουργεί και θα ενισχυθεί ο ρόλος του.</p> <p>Όπως αναφέρεται στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2021-2025 (ΕΣΔΙΦ), παρόλο που έχει σημειωθεί πρόοδος όσον αφορά τη συλλογή δεδομένων με βάση το φύλο, πρέπει να υπάρξει ενίσχυση και ευθυγράμμιση με τις κατευθύνσεις της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης και για το λόγο αυτό, υπογραμμίζεται η σημασία της αναβάθμισης του Παρατηρητηρίου in-house και της εμπλοκής όλων των ενδιαφερομένων, των κυβερνητικών φορέων και αρχών, της τοπικής αυτοδιοίκησης, της κοινωνίας των πολιτών και των επίσημων υπηρεσιών συλλογής δεδομένων.</p>

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
<p>2. Μέτρα για την αντιμετώπιση των διαφορών μεταξύ των φύλων ως προς την απασχόληση, τις αμοιβές, τις συντάξεις, και την προώθηση της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής για γυναίκες και άνδρες, μεταξύ άλλων μέσω της βελτίωσης της πρόσβασης σε προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, με στόχους και με παράλληλο σεβασμό του ρόλου και της αυτονομίας των κοινωνικών εταίρων.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - http://www.opengov.gr/minlab/?p=5334 στο κεφ. 3 του ΕΣΔΙΦ αναλυτικά - N. 4808/2021 - #GIL4W 	<p>ΕΣΔΙΦ κεφ. 3 αναλυτικά.</p> <p>Το ΕΣΔΙΦ 2021-2025 οργανώνεται γύρω από 4 Άξονες, ο καθένας εκ των οποίων επικεντρώνεται σε μια συγκεκριμένη θεματική διάσταση των πολιτικών ισότητας των φύλων. Η εξειδίκευση των αξόνων σε στόχους βασίστηκε στο πλαίσιο στρατηγικής που προσδιορίζεται από την Ατζέντα 2030 του ΟΗΕ για την Βιώσιμη Ανάπτυξη, την Στρατηγική του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Ισότητα των Φύλων 2018-2023, την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Ισότητα των Φύλων 2020-2025, το Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία και τις απαιτήσεις για την Ισότητα των Φύλων στο πλαίσιο της νέας ΠΠ 2021-2027.</p> <p>Ο Ν. 4808 / 2021 θεσπίστηκε για την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής και την προστασία από τη βία και την παρενόχληση στην εργασία και ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο την οδηγία (ΕΕ) 2019 / 1158. Με τον ίδιο νόμο κυρώνεται η Σύμβαση 190 του ΔΟΕ για την εξάλειψη της βίας και της παρενόχλησης στην εργασία και ολοκληρώνεται το ισχύον νομικό πλαίσιο για την απαγόρευση των διακρίσεων και την ίση μεταχείριση στην εργασία και στην απασχόληση.</p> <p>Στα εμβληματικά έργα του ΕΣΔΙΦ συμπεριλαμβάνονται οι Νταντάδες της Γειτονιάς και το ελληνικό Κέντρο Καινοτομίας για Γυναίκες.</p>

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
<p>3. Ρυθμίσεις για την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και την επανεξέταση του στρατηγικού πλαισίου πολιτικής και των μεθόδων συλλογής δεδομένων που βασίζονται σε δεδομένα με ανάλυση ανά φύλο.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – https://isotita.gr/statistika-stoixeia-meletes/ – Ν. 4604/2019 και σχετική ΕΓΚΥΚΛΙΟ αριθ.1/2020 για Οδηγίες εφαρμογής – Συγκρότηση του Εθνικού Συμβουλίου Ισότητας των Φύλων (ΕΣΙΦ) – http://www.opengov.gr/minlab/?p=5334 ειδικότερα στο κεφ 4. <i>Διαδικασία Παρακολούθησης του ΕΣΔΙΦ</i> όπου περιγράφει τα επίπεδα παρακολούθησης, αξιολόγησης και επανεξέτασης του για την περίοδο εφαρμογής. 	<p><i>ΕΣΔΙΦ κεφ. 4.</i></p> <p>Το ΕΣΔΙΦ είναι ένα δυναμικό στρατηγικό κείμενο το οποίο θα επανεξετάζεται ετησίως, με εξαίρεση το πρώτο έτος εφαρμογής, δηλαδή το 2021. Η ανάγκη για αναθεώρηση και προτεινόμενες διορθώσεις θα εξετάζονται κατά κύριο λόγο από το Εθνικό Συμβούλιο για την Ισότητα των Φύλων (ΕΣΙΦ) σε μια διευρυμένη συνεδρίαση, ακολουθούμενη από θεματική διαβούλευση.</p> <p>Πρόκειται για την πρώτη προσπάθεια δημιουργίας μιας πολυεπίπεδης διαδικασίας παρακολούθησης, η οποία παρέχει πληροφορίες ανατροφοδότησης για όλα τα έργα που υλοποιούνται μέσω όλων των διαύλων πολιτικής, όπως περιγράφεται στο άρθρο 10 του ν. 4604/2019 και την πρώτη εγκύκλιο εφαρμογής του. Όλες οι πληροφορίες που θα επιλεγούν θα αναλυθούν και θα μετατραπούν σε στατιστικά δεδομένα προκειμένου να αξιολογηθεί η πρόοδος της εφαρμογής και να αναβαθμιστούν τα δεδομένα που αφορούν το φύλο που διατηρούνται στο Παρατηρητήριο για την Ισότητα των Φύλων.</p> <p>Οι δείκτες που θα απολογίζονται με ποσοτικούς όρους το ΕΣΔΙΦ είναι διαθέσιμοι και συνάδουν με την ευρωπαϊκή στοχοθεσία και τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης. Παράλληλα η υλοποίηση θα απολογίζεται και με ποιοτικά κριτήρια όπως παραγωγή νομοθεσίας κ.λπ.</p>

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
<p>4. Ρυθμίσεις ώστε να διασφαλίζεται ότι ο σχεδιασμός, η υλοποίηση, η παρακολούθηση και η επανεξέτασή του διενεργούνται σε στενή συνεργασία με τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων φορέων ισότητας, κοινωνικών εταίρων και της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – https://isotita.gr/statistika-stoixeia-meletes/ – N. 4604/2019 και σχετική ΕΓΚΥΚΛΙΟ αριθ.1/2020 για Οδηγίες εφαρμογής – Συγκρότηση του Εθνικού Συμβουλίου Ισότητας των Φύλων (ΕΣΙΦ) – http://www.opengov.gr/minlab/?p=5334 ειδικότερα στα κεφ. 2, 4 και 5 	<p>Το ΕΣΙΦ είναι ο υπεύθυνος φορέας για τη διαβούλευση και παρακολούθηση των πολιτικών για την ισότητα των φύλων και ενεργεί ως συμβουλευτικό γνωμοδοτικό όργανο στη ΓΓΟΔΠΦ. Απαρτίζεται από εκπροσώπους των κυβερνητικών οργανισμών, άτομα αναγνωρισμένου κύρους και εκπροσώπους ΜΚΟ. Εκτός από τη μόνιμη του σύνθεση, μπορεί επίσης να λειτουργεί με έκτακτες συνεδριάσεις και ημερήσια διάταξη.</p> <p>Επιπρόσθετα, η ΓΓΟΔΠΦ βρίσκεται σε συνεχή ανεπίσημο διάλογο με τους κοινωνικούς εταίρους και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, προκειμένου να προωθήσει τη διάσταση του φύλου, να ευαισθητοποιήσει και να εντείνει τη συνεργασία μεταξύ όλων των μερών.</p> <p>Το ΕΣΔΙΦ 2021-2025 αναρτήθηκε στο opengov.gr όπου όλοι οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να σχολιάσουν το περιεχόμενό του, να προτείνουν πιθανές βελτιώσεις και προσθήκες. Βλ. για τη διαδικασία διαμόρφωσης του ΕΣΙΦ στα κεφάλαια 2.1 Διαβούλευση στο ΕΣΙΦ και 2.2 Συμμετοχή των κυβερνητικών φορέων στην διαμόρφωση των τομεακών πολιτικών για την ενσωμάτωση της οπτικής του φύλου, καθώς και στο κεφ. 5, ενώ στο κεφ. 4. Διαδικασία Παρακολούθησης του ΕΣΔΙΦ περιγράφεται το σχήμα που εφαρμόζεται σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.</p>

Συμπληρωματικά στην αιτιολόγηση του *Κριτηρίου 3*, οι ελληνικές αρχές ενημέρωσαν πως μετά την επίσημη παρουσίαση του ΕΣΔΙΦ (10/12/2021) απεστάλη σε όλα τα Υπουργεία σχετική εγκύκλιος βάσει της οποίας προκύπτουν οι υποχρεώσεις τους για την αποστολή στοιχείων υλοποίησης των έργων αρμοδιότητάς τους που έχουν συμπεριληφθεί στο ΕΣΔΙΦ με σχετικό χρονοπρογραμματισμό καθώς και τυχόν υποχρεώσεις αποστολής στατιστικών στοιχείων. Τα ποσοτικά στοιχεία θα τηρούνται και θα αναλύονται στο Παρατηρητήριο Ισότητας, ενώ τα δεδομένα προόδου υλοποίησης θα αποτυπώνονται σε ειδικό ηλεκτρονικό σύστημα, πλατφόρμα, το οποίο βρίσκεται υπό κατασκευή σε συνεργασία με το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, προκειμένου να υπάρχει ολοκληρωμένη γνώση και γρήγορη πρόσβαση σε πληροφορίες και στοιχεία προόδου της υλοποίησης του ΕΣΔΙΦ. Το σύστημα παρακολούθησης του ΕΣΔΙΦ, που θα πρέπει να σημειωθεί ότι σχεδιάζεται και θα εφαρμοστεί για πρώτη φορά, θα δίνει τη δυνατότητα καλύτερης ανάλυσης πολιτικής και σχεδιασμού των επόμενων βημάτων σε επίπεδο έργων και πολιτικής κατεύθυνσης και θα διευκολύνει ιδιαίτερα την προβλεπόμενη διαδικασία αναθεώρησης.

4.3 Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλα τα επίπεδα (ΕΤΠΑ & ΕΚΤ+) (Εκπληρώνεται)

Η εκπλήρωση του εν λόγω ΑΟ συνδέεται με τη χρηματοδότηση δράσεων υπό τον **ειδικό στόχο (ii)** «βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης σε χωρίς αποκλεισμούς και ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης μέσω της ανάπτυξης προσβάσιμων υποδομών, μεταξύ άλλων με την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της εξ αποστάσεως και της διαδικτυακής εκπαίδευσης και κατάρτισης» του **ΕΤΠΑ** και υπό τους **ειδικούς στόχους (ε)** «βελτίωση της ποιότητας, της συμμετοχικότητας, της αποτελεσματικότητας και της συνάφειας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας, μεταξύ άλλων μέσω της επικύρωσης της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης, με σκοπό την υποστήριξη της απόκτησης βασικών ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρηματικών και ψηφιακών δεξιοτήτων, και με την προώθηση της καθιέρωσης διττών συστημάτων κατάρτισης και μαθητείας», **(στ)** «προώθηση της ίσης πρόσβασης σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση και κατάρτιση και της ολοκλήρωσής τους, ιδίως για τις μειονεκτούσες ομάδες, από την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα έως τη γενική και επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, καθώς και περαιτέρω έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση και την εκπαίδευση και επιμόρφωση ενηλίκων, συμπεριλαμβανομένης της διευκόλυνσης της μαθησιακής κινητικότητας για όλους και της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρίες» και **(ζ)** «προώθηση της διά βίου μάθησης, ιδίως των ευέλικτων ευκαιριών αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης για όλους, λαμβανομένων υπόψη των επιχειρησιακών και ψηφιακών δεξιοτήτων, καλύτερη πρόβλεψη των αλλαγών και των νέων απαιτήσεων για δεξιότητες στην αγορά εργασίας, διευκόλυνση της αλλαγής σταδιοδρομίας και προώθηση της επαγγελματικής κινητικότητας» του **ΕΚΤ+** του Στόχου Πολιτικής 4.

Πρόκειται για έναν ιδιαίτερα απαιτητικό ΑΟ, τόσο λόγω του πλήθους των επιμέρους κριτηρίων (και δη των απαιτήσεων), όσο και του αριθμού των εμπλεκόμενων μέρων και την απαραίτητη και έμπρακτη εδραιωμένη συνεργασία μεταξύ τους. Από τις πρώτες

συναντήσεις με την Ευρ. Επιτροπή (11^{ος} 2019) είχαν επισημανθεί ως απολύτως κομβικά για την εκπλήρωση των απαιτήσεων του ΑΟ τα εξής:

- Όλες οι μορφές της εκπαίδευσης και της κατάρτισης βρίσκονται κάτω από την ίδια στέγη και αποτελεί πρόκληση και ευκαιρία-κλειδί για την Ελλάδα να καταφέρει να συγκεντρώσει και να καθοδηγήσει τις διάσπαρτες αρμοδιότητες και τμήματα του εν λόγω τομέα. Αυτό θα δώσει τη δυνατότητα να προδιαγραφεί η *Skills agenda* για τη χώρα, η οποία θα απευθύνεται τόσο σε όσους αντιμετωπίζουν δυσκολίες, όσο και σε όσους ευρισκόμενοι ήδη στην αγορά εργασίας αντιμετωπίζουν τις σύγχρονες προκλήσεις.
- Συνέπεια και συνέχεια του προηγούμενου σημείου αποτελεί η αναγκαία η συνεργασία του Υπ. Παιδείας & Θρησκευμάτων με το Υπ. Εργασίας & Κοινων. Υποθέσεων σε μια σειρά θεμάτων όπως:
 - η αποδεδειγμένη χρήση των αποτελεσμάτων του Μηχανισμού Διάγνωσης Αναγκών της Αγοράς Εργασίας στην ποιοτική και αποτελεσματική καθοδήγηση αναφορικά με τις απαιτούμενες δεξιότητες των εκπαιδευόμενων κάθε ηλικιακής ομάδας
 - η διασύνδεση των μηχανισμών ανίχνευσης (*tracking mechanisms*) των εκπαιδευόμενων κάθε ηλικιακής ομάδας, ώστε να διακρίνεται το ίχνος έκαστου μέσα από την συνολική εκπαιδευτική του διαδρομή και το πέρασμα του στον εργασιακό βίο
 - η σύνθεση κάθε επιμέρους στρατηγικού/επιχειρησιακού σχεδίου εκπαίδευσης και κατάρτισης (π.χ. επαγγελματικής, ανώτερης, μαθητείας, δια βίου κ.α.) στη σύνδεση με την αγορά εργασίας (*labor market reflection*).
- Θεωρείται απαραίτητο, ο στρατηγικός σχεδιασμός για την εκπαίδευση και την κατάρτιση να περιλαμβάνει έναν συντονιστικό μηχανισμό μεταξύ όλων των επιμέρους τομεακών πολιτικών (από την προσχολική εκπαίδευση έως την δια βίου μάθηση ενηλίκων) και να διαπνέεται από το ίδιο όραμα και τη σύνδεση με την αγορά εργασίας.

Ο ΑΟ εκπληρώθηκε σε στενή συνεργασία της Επιτελικής Δομής του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων με τις αρμόδιες Γενικές Γραμματείες του ΥΠΑΙΘ και του γραφείου της Υπουργού, αλλά και της συνεργασίας με το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων στο πεδίο της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Το πρώτο σχέδιο θετικής αυτοαξιολόγησης της χώρας μας εστάλη στην Ευρ. Επιτροπή στις 07/10/2021 και ακολούθησε αλληλογραφία με την DG Empl, αποστολή και διαβούλευση επί των σχετικών διαμορφούμενων κειμένων στρατηγικής, συμπληρωματικά στοιχεία και διευκρινήσεις με αποτέλεσμα την παροχή της σύμφωνης γνώμης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 04/04/2023.

Δεδομένου ότι η εκπλήρωση του ΑΟ τελέστηκε μετά την έγκριση των Προγραμμάτων 2021-2027 του ΕΣΠΑ, ενεργοποιήθηκε η διαδικασία ανάρτησης των απαιτούμενων εγγράφων στην πλατφόρμα SFC την 05/04/2023 κατόπιν συνεννόησης με την γεωγραφική μονάδα της DG EMPL. Η απόφαση έγκρισης της εκπλήρωσης ελήφθη την 23/05/2023.

Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Πολιτικής για την εκπαίδευση και την κατάρτιση και τη δια βίου μάθηση απαρτίζεται από τρία (3) Στρατηγικά Σχέδια ως εξής:

- Στρατηγικό Σχέδιο Πολιτικής για την **Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση**
- [Στρατηγικό Σχέδιο Πολιτικής για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση, Διά Βίου Μάθηση και Νεολαία](#)

- **Στρατηγικό Σχέδιο Πολιτικής για την Ανώτατη εκπαίδευση**

Στο πλαίσιο των επιμέρους Σχεδίων Πολιτικής που συνιστούν το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο του ΥΠΑΙΘ περιλαμβάνεται η στρατηγική ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος και οι διαπιστώσεις του εκπαιδευτικού συστήματος, η ανάλυση των στόχων και κατευθύνσεων, η ανάπτυξη των στρατηγικών κατευθύνσεων και τα χρηματοδοτικά μέσα και εργαλεία για την υλοποίησή τους. Επίσης, το Στρατηγικό Πλαίσιο και οι συνιστώσες του έχουν δυναμικό χαρακτήρα, εξελίσσονται και προσαρμόζονται στις ανάγκες της κοινωνίας και τους στόχους της εθνικής πολιτικής.

Ο ΑΟ εκπληρώθηκε με την αιτιολόγηση του πίνακα 12 που ακολουθεί σε επόμενη σελίδα και συμπεριλαμβάνει την επικαιροποίηση, εκπόνηση και οριστικοποίηση των κάτωθι τριών στρατηγικών:

- Το Στρατηγικό Σχέδιο Πολιτικής για την **Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση** εξειδικεύεται στους παρακάτω Στρατηγικούς Στόχους (ΣΣ):

ΣΣ1: Βελτίωση της ποιότητας στην εκπαίδευση, ενίσχυση των γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων των μαθητών, με έμφαση στο γλωσσικό, επιστημονικό και ψηφιακό εγγραμματισμό και ενίσχυση του επαγγελματικού προσανατολισμού και της επαγγελματικής εκπαίδευσης.

ΣΣ2: Προώθηση της ισότιμης πρόσβασης, ενίσχυση της προσχολικής εκπαίδευσης, με στόχο την πρόωμη άμβλυση και αντιστάθμιση των κοινωνικο-πολιτισμικών ανισοτήτων και μετασχηματισμό των ίσων ευκαιριών εκπαίδευσης σε ίσες δυνατότητες μάθησης και ανάπτυξης όλων των μαθητών, αδιακρίτως κοινωνικο-πολιτισμικής προέλευσης.

ΣΣ3: Αναμόρφωση της αρχικής εκπαίδευσης και διά βίου επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.

ΣΣ4: Προώθηση του ψηφιακού μετασχηματισμού της σχολικής εκπαίδευσης.

ΣΣ5: Αναβάθμιση των υποδομών και του εξοπλισμού των σχολικών μονάδων και των κεντρικών δικτυακών, υπολογιστικών και αποθηκευτικών υποδομών.

ΣΣ6: Μεταρρύθμιση του υφιστάμενου μοντέλου διακυβέρνησης της σχολικής εκπαίδευσης και των επιμέρους δομών της, με έμφαση στη διασφάλιση της ποιότητας των διαδικασιών και του πλαισίου σχέσεων, εντός του οποίου συντελείται η διδασκαλία, η μάθηση και η αξιολόγηση των μαθητών.

- Στο [Στρατηγικό Σχέδιο Πολιτικής για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση, Διά Βίου Μάθηση και Νεολαία](#) έχουν τεθεί στρατηγικοί στόχοι που επιδιώκουν την ολιστική αναβάθμιση της παρεχόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, αρχικής και συνεχιζόμενης, της Διά Βίου Μάθησης και της Νεολαίας σε επίπεδο (α) δομών, υποδομών (β) διαδικασιών, (γ) περιεχομένου (Προγραμμάτων Σπουδών και Οδηγών Κατάρτισης) και (δ) πιστοποίησης, ενώ επιδιώκεται ο επαναπροσδιορισμός και η αναβάθμιση της Μάθησης Ενηλίκων με ειδική μέριμνα στη γενική εκπαίδευση ενηλίκων. Επίσης, επιδιώκεται η άρση των κοινωνικών αποκλεισμών με στοχευμένες παρεμβάσεις διασφάλισης της ισότητας των ευκαιριών. Εξειδικεύεται στους παρακάτω Στρατηγικούς Στόχους (ΣΣ):

ΣΣ1: Ανάπτυξη και ενδυνάμωση της Ε.Ε.Κ. και Δ.Β.Μ. με έμφαση στην ποιότητα

ΣΣ2: Ενίσχυση της εξωστρέφειας, της συνεργασίας και της κινητικότητας σε επίπεδο συστήματος Ε.Ε.Κ., Δ.Β.Μ. και Ν.

ΣΣ3: Ειδικές δράσεις για την ισότιμη πρόσβαση στην Ε.Ε.Κ. και τη Δ.Β.Μ., με έμφαση στις ευάλωτες ομάδες και τον πληθυσμό χαμηλών προσόντων

ΣΣ4: Προώθηση ψηφιακού μετασχηματισμού της Ε.Ε.Κ., Δ.Β.Μ. & Ν.

ΣΣ5: Αναβάθμιση των υποδομών και του εξοπλισμού των Εκπαιδευτικών Μονάδων Ε.Ε.Κ. & Δ.Β.Μ.

ΣΣ6: Ανάπτυξη αξιόπιστου και σύγχρονου συστήματος διακυβέρνησης της Ε.Ε.Κ., Δ.Β.Μ. & Ν.

- Το Στρατηγικό Σχέδιο Πολιτικής για την **Ανώτατη εκπαίδευση** εξειδικεύεται στους παρακάτω Στρατηγικούς Στόχους (ΣΣ):

ΣΣ1: Ανώτατη Εκπαίδευση βασισμένη στις ικανότητες και δεξιότητες, στην αιχμή της επιστήμης σε σύνδεση με την αγορά εργασίας

ΣΣ2: Στοχευμένη επένδυση στην ερευνητική αριστεία, αναδιοργάνωση της ερευνητικής δραστηριότητας με ενίσχυση δικτυώσεων και συνεργασιών, συνεργασία με επιχειρήσεις για την ανάπτυξη της καινοτομίας και μεταφοράς τεχνολογίας

ΣΣ3: Ενίσχυση της διεθνούς ταυτότητας και του προσανατολισμού των πανεπιστημίων

ΣΣ4: Αναβάθμιση της ψηφιακής υποδομής, των υπηρεσιών και των ψηφιακών δεξιοτήτων στην ανώτατη εκπαίδευση

ΣΣ5: Ενίσχυση της αυτονομίας των ιδρυμάτων και αναβάθμιση του συστήματος διακυβέρνησης της ανώτατης εκπαίδευσης

ΣΣ6: Βιώσιμη ανάπτυξη και ισότιμη πρόσβαση στην Ανώτατη Εκπαίδευση

ΣΣ7: Ενίσχυση της Διά Βίου Μάθησης στην Ανώτατη Εκπαίδευση

ΣΣ8: Αναβάθμιση και ανανέωση υποδομών και εξοπλισμού των ΑΕΙ.

Αναφορικά με την **χαρτογράφηση των αναγκών** σε όλες τις βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος, απαίτηση ρητώς καταγεγραμμένη στα κείμενα των Προγραμμάτων όπως εγκρίθηκαν και συναφής με το τρίτο κριτήριο του ΑΟ:

- Η χαρτογράφηση των αναγκών για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση έχει στηριχθεί σε τρεις κατηγορίες Συστημάτων σε συνέχεια των από 2277/ΓΔ4/10-1-2022 και 4108 /ΓΔ4/13-01-2022 εγκυκλίων της Γενικής Γραμματείας Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής προς το σύνολο των Σχολικών Μονάδων της Χώρας. Στο πλαίσιο της εν λόγω χαρτογράφησης έχει καλυφθεί και η επαγγελματική εκπαίδευση καθώς το σύνολο των μονάδων της καλύπτεται κτηριακά από την δευτεροβάθμια.

Η πρώτη κατηγορία αφορά σε **Σύστημα Χαρτογράφησης Εξοπλισμών** της Α/θμιας, Β/θμιας και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, η δεύτερη σε **Σύστημα Χαρτογράφησης Κτηριακών Υποδομών** σχολικών μονάδων της Α/θμιας, Β/θμιας και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και τέλος σε **Σύστημα Ενιαίων Τεχνικών Προδιαγραφών** Εξοπλισμών και Κτηριακών Υποδομών σχολικών μονάδων της Α/θμιας, Β/θμιας και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Στο πλαίσιο της χαρτογράφησης των εξοπλισμών πραγματοποιήθηκε επικαιροποίηση καταγραφής (Φεβρουάριος 2022) του υφιστάμενου εξοπλισμού ΤΠΕ

μέσω της εφαρμογής «Κτηματολόγιο υποδομών Τ.Π.Ε. των σχολείων» (<http://inventory.sch.gr>).

Οι προτεραιότητες αποσκοπούν:

- ο Στην υποστήριξη του «Νέου Αναβαθμισμένου Σχολείου»
- ο Στην υποστήριξη του ψηφιακού μετασχηματισμού της εκπαίδευσης
- ο Στην υποστήριξη της ισότιμης συμμετοχής όλων στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Ο εξοπλισμός διαχωρίζεται σε υπολογιστικό, δικτυακό και περιφερειακό εξοπλισμό, λογισμικό και εξοπλισμό για εργαστήρια εικονικής και επαυξημένης πραγματικότητας.

Η καταχώριση στοιχείων στο πληροφοριακό σύστημα Myschool (<https://myschool.sch.gr/>) που αφορούν στην κτηριακή υποδομή των σχολικών μονάδων σύμφωνα με την επικαιροποίηση κατά τη λήξη του σχολικού έτους 2020-2021, περιέχει στοιχεία συγκροτήματος, στοιχεία Χώρου/Αίθουσας καθώς και δεδομένα πλήθους εργαστηρίων πληροφορικής, παλαιότητα κτηρίων (έτος κατασκευής κτηρίων), μισθωμένα κτίρια, μέσα διευκόλυνσης φυσικής προσβασιμότητας ΑμεΑ (ράμπες και τουαλέτες ΑμεΑ), προκατασκευασμένες αίθουσες, κ.ά. Προτεραιότητα αποτελούν:

- ο Αναβάθμιση/ανέγερση κτηρίων προσχολικής εκπαίδευσης
- ο Υποδομές προσβασιμότητας
- ο Βελτίωση συνθηκών μάθησης σχολικών μονάδων απομονωμένων και νησιωτικών περιοχών
- ο Παλαιότητα/αποφυγή μισθωμένων κτηρίων
- ο Αποσυμφόρηση μαθητικού πληθυσμού/βελτίωση συνθηκών μάθησης.

Τέλος, προκειμένου ο εξοπλισμός που θα εξασφαλιστεί να είναι κοινός και συμβατός μεταξύ των σχολικών μονάδων και να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες εκπαιδευτικές ανάγκες, το ΥΠΑΙΘ προέβη στη συγκρότηση Επιτροπών σύνταξης τεχνικών προδιαγραφών, οι οποίες έχουν ήδη συντάξει τις [σχετικές προδιαγραφές](#) για το ΕΣΠΑ 2014-2020 και τις επικαιροποιούν σε τακτά χρονικά διαστήματα. Επίσης, υποστηρίζεται η εκπόνηση κτιριολογικών προγραμμάτων από το ΥΠΑΙΘ.

Για την ολοκλήρωση της χαρτογράφησης κάθε Περιφερειακή Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της κάθε Περιφέρειας εξειδικεύει τις προτεραιότητες σε περιφερειακό επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη τα ειδικά χαρακτηριστικά περιφερειακών αναγκών κάθε Περιφέρειας, όπως προκύπτουν από τα Συστήματα Χαρτογράφησης Εξοπλισμών και Χαρτογράφησης Κτηριακών Υποδομών.

- Στον τομέα της **Ανώτατης Εκπαίδευσης** η Χαρτογράφηση πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τις οδηγίες της 554/24-2-2022 Εγκυκλίου της Γενικής Γραμματείας Ανώτατης Εκπαίδευσης προς τα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης της Χώρας μέσω της εφαρμογής Relabs <https://relabs2.minedu.gov.gr/> και περιλαμβάνει τον υφιστάμενο εξοπλισμό σε βάθος επταετίας ανεξάρτητα από την πηγή χρηματοδότησης που προήλθε (ΕΣΠΑ 2014-2020, ΠΔΕ, κλπ) καθώς και νέες ανάγκες εξοπλισμού προκειμένου να διευκολυνθεί εν γένει η εκπαιδευτική διαδικασία και η ποιότητα της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς. Η αποτύπωση των εν λόγω αναγκών πραγματοποιήθηκε βάσει ανάλυσης χάσματος/αποκλίσεων (gap analysis) σε επίπεδο Ιδρύματος, για την περίοδο 2021-2027 σύμφωνα με την οποία προτεραιότητα αποτελούν:
 - ο Εξοπλισμός για την ισότιμη πρόσβαση στην εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (εκτυπωτές braille, εφαρμογές για audio books κλπ)
 - ο Εξοπλισμός για εξ' αποστάσεως εκπαίδευση και διαδικτυακή μάθηση και διάβιου μάθηση χωρίς αποκλεισμούς

- ο Εργαστηριακός εξοπλισμός για εκπαίδευση και διά βίου μάθηση σε αντικείμενα σπουδών που συνδέονται με τη βιώσιμη ανάπτυξη και την κλιματική αλλαγή (πράσινη ανάπτυξη, κυκλική οικονομία, περιβάλλον, ενέργεια, κλπ) και τομείς αιχμής για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας όπου παρουσιάζονται ελλείψεις στην αγορά εργασίας (πληροφορική, γαλάζια οικονομία, ασημένια οικονομία, τουρισμός, εφοδιαστική αλυσίδα, κλπ).

Τέλος σημειώνεται πως η χαρτογράφηση των κτηριακών υποδομών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι διαθέσιμη βάσει των στοιχείων που παρέχει η ΕΘΑΑΕ στο ΥΠΑΙΘ ενώ αποτελούν προτεραιότητα οι υποδομές φυσικής προσβασιμότητας ΑμεΑ στα ΑΕΙ και η αναβάθμιση υφιστάμενων κτηριακών υποδομών. Από τις ανωτέρω προτεραιότητες ιεραρχούνται σε υψηλότερο επίπεδο οι υποδομές προσβασιμότητας ΑμεΑ και εξοπλισμού για την ισότιμη πρόσβαση ΑμεΑ και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (αρ. πρωτ. 783/16-3-2022 έγγραφο).

- Αναφορικά με τη **χαρτογράφηση των ΙΕΚ**, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας συστάθηκε τον Δεκέμβριο 2021 Επιτροπή με υπηρεσιακούς παράγοντες της Γραμματείας, με σκοπό τη χαρτογράφηση των κτηριακών υποδομών των Ι.Ε.Κ. αρμοδιότητας του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων. Ειδικότερα σημεία του έργου της Επιτροπής είναι:

1. Η καταγραφή των κτηριακών υποδομών των Ι.Ε.Κ.
2. Το ιδιοκτησιακό καθεστώς των υποδομών
3. Η καταγραφή των αποφάσεων παραχωρήσεων των σχετικών χώρων από τα αρμόδια όργανα και τυχόν ελλείψεις αυτών.
4. Η καταγραφή των εργαστηριακών χώρων που ανήκουν στα Ι.Ε.Κ
5. Η καταγραφή τυχόν προβλημάτων στέγασης/συστέγασης των Ι.Ε.Κ.
6. Η καταγραφή των εργαστηριακών χώρων (Ε.Κ., εργαστήρια ΕΠΑΛ, Σχολικά Εργαστήρια κλπ) άλλων εκπαιδευτικών μονάδων οι οποίοι χρησιμοποιούνται από τα Ι.Ε.Κ.
7. Η καταγραφή τυχόν αναγκών σε κτηριακές υποδομές
8. Η καταγραφή των κτηρίων στα οποία στεγάζονται/συστεγάζονται τα Δημόσια Ι.Ε.Κ. και οι συστεγαζόμενες σε αυτά εκπαιδευτικές μονάδες
9. Η καταγραφή τυχόν αναγκών σε εξοπλισμό κτηριακών εγκαταστάσεων (π.χ. θέρμανση, ψύξη, ασφάλεια κ.λπ.)

Τέλος, στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής Προσβασιμότητας έχει προστεθεί νέα παράμετρος για τις απογραφές προσβασιμότητας κτηρίων από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ). Η κτηριακή απογραφή ολοκληρώθηκε το 2021 <https://www.statistics.gr/2021-buildings-census>.

Διαβεβαίωση διαρκούς εκπλήρωσης ΑΟ (α. 15, παρ. 6)

Σύμφωνα με πρόσφατη ενημέρωση τον Μάιο 2023 από την Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων δεν έχουν εντοπιστεί αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο ή τυχόν τροποποιήσεις που να ανατρέπουν την εκπλήρωση του Αναγκαίου Όρου 4.3, όπως αποτυπώνεται στον σχετικό Πίνακα 12.

Πίνακας 12 Αναγκαίου Όρου 4.3 «Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλα τα επίπεδα»

Εφαρμόζεται εθνικό ή περιφερειακό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης, το οποίο περιλαμβάνει:

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
<p>1. Τεκμηριωμένα συστήματα πρόγνωσης και πρόβλεψης των αναγκών σε δεξιότητες.</p>	<p>1. Μηχανισμός Διάγνωσης Αναγκών της Αγοράς Εργασίας Ν. 4921/2022, Κεφ. Δ', αρθ. 29-32</p> <p>2. <u>ΕΕΚ & ΔΒΜ:</u> Ν.4763/2020 & Κ3/20145 Ν.4763/2020, ΥΑ Κ3/37244 Άρθ. 32 παρ. 2 Ν.4763/2020 Παρ.2 περ.2 άρθ. 50 Ν.4763/2020 Ν.4763/2020 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει ΥΑ Κ3/37244</p> <p>3. <u>Α'θμια & Β'θμια Εκπαίδευση:</u> Ιχνηλάτηση Σχολικών και Εργασιακών Διαδρομών μέσω Παρατηρητηρίου Μετάβασης Άρθ. 91 Ν.4763/2020 Άρθ.27 Ν. 4823/2021</p> <p>4. <u>Τριτοβάθμια Εκπαίδευση:</u> Άρθ. 10 παρ. 2 Ν. 4653/2020</p>	<p>1. Αναβάθμιση του Μηχανισμού Διάγνωσης Αναγκών της Αγοράς Εργασίας, συνέργειες με Παρατηρητήρια. Σημειώνεται ότι το ΥΠΕΚΥ υποκαθιστά το Ε.Ι.Ε.Α.Δ. σε κάθε μνημόνιο συνεργασίας που έχει συναφθεί με άλλο Υπουργείο ή δημόσιο φορέα.</p> <p>2. Κεντρικό Συμβούλιο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΚΣΕΕΚ) Κεντρική Επιστημονική Επιτροπή (ΚΕΕ) Συμβούλια Σύνδεσης με την Παραγωγή και την Αγορά Εργασίας (ΣΣΠΑΕ) σε κάθε περιφέρεια της χώρας Κλαδικά Συμβούλια Δεξιοτήτων Γραφεία Επαγγελματικής Ανάπτυξης και Σταδιοδρομίας (ΓΕΑΣ) σε κάθε ΙΕΚ. Παρατηρητήριο Μετάβασης (ΙΕΠ-ΥΠΕΚΥ) Παρατηρητήριο Μετάβασης των Αποφοίτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης προς την Αγορά Εργασίας (ΕΟΠΠΕΠ-ΥΠΕΚΥ)</p> <p>3. Ιχνηλάτηση Σχολικών και Εργασιακών Διαδρομών μέσω Παρατηρητηρίου Μετάβασης. Θεσμοθετήθηκε ο ορισμός Υπεύθυνου Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού σε κάθε Διεύθυνση Β'θμιας Εκπαίδευσης.</p> <p>4. Μονάδα Υποστήριξης Φοιτητών Ανάπτυξη Συστήματος Παρακολούθησης της πορείας φοιτητών και αποφοίτων στην αγορά εργασίας</p>

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
	Αρθ. 208 Ν. 4957/2022	Μνημόνια Συνεργασίας: <ul style="list-style-type: none"> • ΕΘΑΕΕ-ΕΙΕΑΔ (νυν ΜΕΚΥ) • ΕΟΠΠΕΠ- ΕΙΕΑΔ (νυν ΜΕΚΥ) για τροφοδοσία Μηχανισμού με τα απαραίτητα δεδομένα. • Εκπόνηση μελέτης από ΕΘΑΑΕ
<p>2. Μηχανισμούς παρακολούθησης των αποφοίτων και υπηρεσίες ποιοτικής και αποτελεσματικής καθοδήγησης για εκπαιδευόμενους κάθε ηλικίας.</p>	<p><u>ΕΕΚ & ΔΒΜ:</u></p> <p>Ν.4763/2020 ΥΑ Κ3/20145 Ν.4763/2020, ΥΑ Κ3/37244 Άρθ.155 παρ.1 Ν.4763/2020 Άρθ.32 παρ.2 Ν.4763/2020 Άρθ.71 παρ.2 Ν.4763/2020 Άρθ.1 Ν.4763/2020 Άρθ.94 Ν. 4823/2021</p> <p><u>Α΄θμια Β΄θμια Εκπαίδευση:</u></p> <p>Άρθ. 91 Ν.4763/2020, Άρθ. 11 Ν.4823/2021 Άρθ. 1 Ν.4692/2020, ΥΑ Φ.7/79511/ΓΔ4/2020</p> <p><u>Τριτοβάθμια Εκπαίδευση:</u></p> <p>Άρθ. 208 Ν. 4957/2022 Ν.4653/2020</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Αξιοποίηση Μηχανισμού Διάγνωσης Αναγκών της Αγοράς Εργασίας λαμβάνοντας υπόψη τη Σύσταση του Συμβουλίου (2017/С 423/01) Συνέργειες Παρατηρητηρίου Μετάβασης αποφοίτων ΕΕΚ και Παρατηρητηρίου Μετάβασης για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση - Κεντρικό Συμβούλιο ΕΕΚ Κεντρική Επιστημονική Επιτροπή Συμβούλια Σύνδεσης με την Παραγωγή και την Αγορά Εργασίας σε κάθε περιφέρεια ΓΕΑΣ σε κάθε ΙΕΚ ΕΟΠΠΕΠ: Θέματα επαγ. προσ. και συμβουλευτικής, Παρατηρητήριο Μετάβασης των Αποφοίτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης προς την Αγορά Εργασίας VEΤ Reform με ενσωμάτωση συστήματος παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας των αποφοίτων Επαγγελματικός προσανατολισμός σε ΚΔΒΜ Συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ΣΔΕ Υπεύθυνοι Διασύνδεσης με Μαθητεία (ΕΝΕΕΓΥΛ) - Γραφεία Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού (ΓΡΑΣΥΠ)

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
	Άρθ.7, παρ. ε Ν. 4653/2020 Άρθ.8 παρ. 1 σημ. δ Ν. 4653/2020	Θεματική Επ.Προσ. στα Εργαστήρια Δεξιοτήτων και για τα ειδικά σχολεία ΚΕΔΑΣΥ - Μονάδα Υποστήριξης Φοιτητών 29 μελέτες (2011-2018) από ΑΕΙ για την πορεία των αποφοίτων, Έκθεση και ανάπτυξη ενιαίων μεθοδολογιών και εργαλείων από ΕΘΑΑΕ Διαλειτουργικότητα ΠΣ ΕΘΑΑΕ/ Μονάδων Υποστήριξης Φοιτητών Παρακολούθηση αποφοίτων στην αγορά εργασίας/ΑΣ και ΣΑΠ ΕΘΑΑΕ Μνημόνιο ΕΘΑΑΕ-ΕΙΕΑΔ (νυν ΜΕΚΥ)
3. Μέτρα για τη διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης και της συμμετοχής σε ποιοτική, οικονομικά προσιτή, συναφή, χωρίς διακρίσεις και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση και κατάρτιση και της ολοκλήρωσής της, καθώς και της απόκτησης βασικών ικανοτήτων σε όλα τα επίπεδα, συμπεριλαμβανομένης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.	ΥΑ Φ12/657/70691/Δ1 Ν 4547/2018 Ν. 4823/2021 Ν 3879/2010 ΚΥΑ 180647/ΓΔ4 Ν 4415/2016 Ν 4692/2020 Ν 4763/2020 Ν 4521/2018 Ν 4604/2019 ΥΑ Φ1/101891/Δ1/2021 Φ1/ 60388 /Δ1/2021 Φ1/140282/Δ1/2021 Φ1/117458/Δ1/2021 Φ1/ 127545 /Δ1/2021	- Παροχή ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση (ΔΣ, προσχολική, ΣΔΕ) - Βελτίωση της πρόσβασης στην εκπαίδευση και της πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης χωρίς αποκλεισμούς, μείωση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων, των διακρίσεων και της ΠΕΣ, (Παρατηρητήριο ΙΕΠ, ΤΥ - ΖΕΠ εντός του πλαισίου του σχολείου, ΔΥΕΠ, ενισχυτική, ψυχολόγοι, ελληνομάθεια, υποτροφίες, ΚΒΔΜ, ΚΕΔΙΒΙΜ, Πλαίσιο Ποιότητας Μαθητείας, Χαρτογράφηση, Επιτροπές ΥΠΑΙΘ για φυσική και ψηφιακή προσβασιμότητα, Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας) - Συμπεριληπτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (παράλληλη, ΤΕ, ΣΜΕΑΕ, ΣΔΕΥ/ΕΔΥ, ΚΕΔΑΣΥ, προσβάσιμο, ΙΕΚ ΕΑΕ, φοιτητές ΑμεΑ)

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
	<p>ΥΑ ΦΕΚ Β' 4710/2021/126316/Δ2/2021 ΚΥΑ 157811/Κ1 Ν 4009/2011 ΥΑ Φ5/68535/Β3 ΥΑ Φ5/114196/Β3 ΚΥΑ 140832/Ζ1 ΚΥΑ 137998/Ζ1 Ν 4653/2020 Ν 4823/2021 Ν 3699/2008 ΥΑ 17812/Γ6 ΥΑ 108474/Γ6 ΥΑ Φ7/155762 ΚΥΑ 3691 ΥΑ 142524/ΓΔ4 ΥΑ 127895/Δ1 Ν 4807/2021 Ν 4452/2017 ΥΑ Φ9/137984/ΓΓ4 ΥΑ 126251/Α5 ΥΑ 48456/Α5 ΥΑ Κ3/20145 ΥΑ Κ3/37244 ΥΑ Φ.31/94185/Δ1 Ν. 4756/2020</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Απόκτηση δεξιοτήτων (εργαστήρια δεξιοτήτων, αγγλική στο νηπιαγωγείο, ΚΠπ, ΚΠγ, Τράπεζα Θεμάτων, μαθητεία ΕΠΑΛ, Πρότυπα/Πειραματικά σχολεία, ΕΠΑΛ, ΙΕΚ) - Αναβάθμιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση (ΜΟ-ΔΙΠ/ΕΘΑΑΕ) - ΚΔΑΠ, Child Guarantee, Προώθηση και υποστήριξη παιδιών για την ένταξή τους στην προσχολική εκπαίδευση για παιδιά σε ανάγκη και ιδιαίτερα ευάλωτα παιδιά, Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
<p>4. Μηχανισμό συντονισμού που να καλύπτει όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης, συμπεριλαμβανομένης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, και σαφή ανάθεση αρμοδιοτήτων μεταξύ των σχετικών εθνικών ή/και περιφερειακών φορέων.</p>	<p>Ομάδα Συντονισμού (βάσει του άρθρου 50 του Ν. 4777/2021, ΦΕΚ 25/Α) και Τεχνική Γραμματεία</p> <p>Α΄ΒΑΘΜΙΑ-Β΄ΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ</p> <p>ΠΔ 18/2018</p> <p>Ν. 4142/2013</p> <p>Ν. 4547/2018 (ΦΕΚ 102/Α)</p> <p>Ν. 4692/2020 (ΦΕΚ 111/Α)</p> <p>Ν. 4547/2018</p> <p>Ν.4763/2020</p> <p>Ν. 3966/2011</p> <p>ΕΕΚ - ΔΒΜ</p> <p>Ν.4763/2020</p> <p>Κ.Σ.Ε.Ε.Κ. ΥΑ Κ3/20145</p> <p>Κ.Ε.Ε. ΥΑ Κ3/37244</p> <p>Ν.4763/2020</p> <p>ΥΑ 162971/Δ6/30-6-2020</p> <p>Ν. 4692/2020</p> <p>ΥΑ 6603/ΓΔ4/20-1-2021</p> <p>Ν.4763/2020</p> <p>ΥΑ 6603/ΓΔ4/20-1-2021</p> <p>ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ</p> <p>ΕΘ.Α.Α.Ε. Ν.4653/2020</p> <p>Σ.Α.Π. Ν.4653/2020</p>	<p>Για τον Συντονισμό της Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Δια Βίου Μάθησης και Νεολαίας εφαρμόζονται μέτρα σε όλα τα επίπεδα ως εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Υπουργός ➤ Δύο Υφυπουργοί Α΄βάθμιας, Β΄βάθμιας Εκπαίδευσης & Ειδικής Αγωγής και Ανώτατης Εκπαίδευσης ➤ Τρεις Γενικές Γραμματείες ➤ Συγκροτείται Ομάδα Διατομεακού Συντονισμού ΥΠΑΙΘ (3 ΓΓ, ΙΕΠ, ΕΟΠΠΕΠ, ΙΤΥΕ ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ, ΙΚΥ, ΑΔΙΠΠΔΕ, ΕΘΑΑΕ) ➤ Τεχνική Γραμματεία <p>(υποστήριξη από ΕΔ ΕΣΠΑ Τομέα Παιδείας)</p> <p>Α΄ΒΑΘΜΙΑ-Β΄ΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ΓΓ Α΄βάθμιας Β΄βάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής • Αρχή Διασφάλισης Ποιότητας • ΙΕΠ • ΙΤΥΕ Διόφαντος <p>ΕΕΚ και ΔΒΜ</p> <p>Στρατηγικό Σχέδιο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας 2022-2024</p> <ul style="list-style-type: none"> • ΓΓ ΕΕΚ ΔΒΜ & Ν. • Εθνικό Σύστημα ΕΕΚ • ΚΣΕΕΚ (διατομεακό/διυπουργικό)

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
	Ν. 4812/2021 Ν. N.4653/2020 Ν. 4485/2017 Ν. 4957/2022	<ul style="list-style-type: none"> • Κ.Ε.Ε. • Κλαδικά Συμβούλια Δεξιοτήτων • ΣΠΑΑΕ • ΕΟΠΠΕΠ <p><u>ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • ΓΓ Ανώτατης Εκπαίδευσης • Εθνική Αρχή Ανωτ. Εκπαίδευσης (Στρατηγική, Συμφωνίες προγραμματισμού ΑΕΙ) • Ανώτ. Συμβούλιο και Συμβούλιο Αξιολόγησης και Πιστοποίησης με συμμετοχή κοινωνικών εταίρων • Μονάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού σε κάθε ΑΕΙ
5. Ρυθμίσεις για την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και την επανεξέταση του στρατηγικού πλαισίου πολιτικής.	<p>Ομάδα Διατομεακού Συντονισμού ΥΠΑΙΘ και Τεχνική Γραμματεία βάσει του αρθ. 50, N4777/2021</p> <p><u>Α/ΘΜΙΑ-Β/ΘΜΙΑ</u></p> <p>ΠΔ 18/2018 <u>ΑΔΙΠΠΔΕ: N. 4142/2013, N. 4547/2018</u> <u>ΙΕΠ: N 3966/2011, N4547/2018, N4692/2020</u></p> <p>Αξιολόγηση: N4692/2020, YA6603/ΓΔ4, YA 108906/ΓΔ4</p> <p>N4763/2020 N4823/2021 N5014/2023</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Μέτρα για την παρακολούθηση /αξιολόγηση /αναθεώρηση Στρατηγικού πλαισίου πολιτικής ΥΠΑΙΘ: <ul style="list-style-type: none"> - Ομάδα Διατομεακού Συντονισμού ΥΠΑΙΘ: συντονισμός/ διασφάλιση συνέργειας πολιτικών, παρακολούθηση υλοποίησης Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου ΥΠΑΙΘ - Τεχνική Γραμματεία: Οργανωτική και τεχνική υποστήριξη - ΕΔ ΕΣΠΑ Τομέα Παιδείας ή άλλη κατάλληλη υπηρεσία: Εν δυνάμει ιοικητική υποστήριξη • ΑΔΙΠΠΔΕ: Παρακολούθηση, αξιολόγηση και μεταξιολόγηση εκπαιδευτικού συστήματος, Διαμόρφωση κριτηρίων και δεικτών (ετήσια έκθεση) • ΙΕΠ: Εισήγηση θεματικών αξόνων και κριτηρίων αξιολόγησης εκπαιδευτικού έργου/σχολικών μονάδων/εκπαιδευτικών (ετήσια έκθεση)

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
	<p>ΕΕΚ-ΔΒΜ</p> <p>N4763/2020 YA K3/20145 YA K3/37244 N. 4763/2020 ΣΣΠΑΕ: YA K3/37062, K3/37153,K3/36953,K3/37035,K3/37046,K3/37053,K3/37089,K3/37137,K3/37119,K3/37074,K3/37096,K3/37111, K3/37062 ΕΟΠΠΕΠ N. 4921/2022</p> <p>ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ</p> <p>ΕΘΑΑΕ:N4653/2020 ΣΑΠ: N4653/2020 Οδηγός Πιστοποίησης</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Γενική Γραμματεία ΕΕΚ ΔΒΜ &Ν • Κ.Σ.Ε.Ε.Κ • Κεντρική Επιστημονική Επιτροπή • Κλαδικά Συμβούλια Δεξιοτήτων • ΣΠΑΑΕ ανά Περιφέρεια • Ανώτατο Συμβούλιο: Έγκριση Ετήσιας Έκθεσης για την ποιότητα της Αν. Εκπαίδ. • Συμβούλιο Αξιολόγησης και Πιστοποίησης: Διαμόρφωση, τυποποίηση διαδικασιών και δεικτών σύμφωνα με Ευρωπ. πρότυπα και ΕΧΑΕ, Αξιολόγηση ΑΕΙ, πιστοποίηση ΠΣ. • Ενίσχυση της ελκυστικότητας της ΕΕΚ • Προγράμματα κατάρτισης ΥΠΕΚΥ • Στρατηγική για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού και τη διασύνδεσή του με την αγορά εργασίας
<p>6. Μέτρα που στοχεύουν σε ενήλικες χαμηλής ειδίκευσης και χαμηλών προσόντων και σε άτομα με μειονεκτικό κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον και διαδρομές αναβάθμισης των δεξιοτήτων.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ε.Σ.Κ. επιπέδου 3 N4763/2020, όπως τροποποιήθηκε - ΚΔΒΜ: N.4763/2020, όπως τροποποιήθηκε - ΣΔΕ: N.4763/2020 όπως τροποποιήθηκε - Γ.Γ.Ε.Ε.Κ.Δ.Β.Μ.& Ν: N.4763/2020, όπως τροποποιήθηκε - ΔΙΕΚ και ΔΙΕΚ Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης ΚΥΑ 3691, 3692, 3693 - ΠΔ 79/2017, όπως τροποποιήθηκε 	<ul style="list-style-type: none"> - Στρατηγικό Σχέδιο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας 2022-2024 - Θεσμοθέτηση λειτουργίας Επαγγ. Σχολών Κατάρτισης Επιπέδου 3 - Επαναπροσδιορισμός ρόλου Κέντρων Διά Βίου Μάθησης - Ενίσχυση ρόλου Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας για ηλικίες 18+ για την ολοκλήρωση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης - Θεσμοθέτηση νέων αρμοδιοτήτων Γ.Γ.Ε.Ε.Κ.Δ.Β.Μ.&Ν του ΥΠΑΙΘ για την ανάπτυξη ανταγωνιστικών ανθρωπίνων πόρων στο διεθνοποιημένο περιβάλλον της οικονομίας, τη διασφάλιση δικαιωμάτων και ίσων ευκαιριών

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
	<ul style="list-style-type: none"> - Εσπερινά ΓΕΛ, ΕΠΑΛ: Ν. 4547/2018 αρθ. 105, όπως τροποποιήθηκε - Ν. 4763/2020, άρθ. 84, παρ. 5, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει - Εξετάσεις ελληνομάθειας Ν. 4251/2014, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει. - Ν. 4921/2022 - ΚΥΑ Δ14 /15834/237 	<ul style="list-style-type: none"> - Ενίσχυση της ελκυστικότητας της ΕΕΚ - ΔΙΕΚ Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης - Δυνατότητα απόκτησης απολυτηρίου δημοτικού σχολείου σε επίπεδο Διευθύνσεων Εκπαίδευσης χωρίς παρακολούθηση στο τυπικό σύστημα εκπαίδευσης - Εσπερινά ΓΕΛ και ΕΠΑΛ - Προγράμματα ελληνομάθειας πολίτες τρίτων χωρών ή αιτούντες άσυλο - Στρατηγική για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού και τη διασύνδεσή του με την αγορά εργασίας, Εθνική Στρατηγική για τις Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης (ΕΠΑ), Εθνική Στρατηγική και Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά 2021 – 2030 - Κέντρα Κοινότητας
<p>7. Μέτρα για τη στήριξη των εκπαιδευτικών, των εκπαιδευτών και του ακαδημαϊκού προσωπικού όσον αφορά τις κατάλληλες μεθόδους μάθησης, την αξιολόγηση και την πιστοποίηση των βασικών ικανοτήτων.</p>	<p>1. Επιμόρφωση</p> <p>Ν 4559/2018 (αρ. 23) Ν 4547/2018 (αρ. 3-7) Ν 4692/2020 (αρ.33) Ν 4763/2020 (αρ. 96)</p> <p><u>Πρότυπα και Πειραματικά</u></p> <p>Ν 4692/2020 Ν 4763/2020 (αρ. 16-21) ΥΑ 22631/Δ6 Ν 4823/2021 (αρ.92-96)</p> <p>Ν5029/2023 (αρ. 41)</p> <p>2. ΕΕΚ</p>	<p>1. Στρατηγικό Σχέδιο «Σύστημα Διαρκούς Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών»</p> <p>Επιμορφωτικά προγράμματα από Συμβούλους Εκπαίδευσης Υλοποιούνται δράσεις επιμόρφωσης (εισαγωγική επιμόρφωση, εγγραμματισμούς, νέα προγράμματα σπουδών, εκπαιδευτικό υλικό, εργαστήρια δεξιοτήτων, εξ αποστάσεως εκπαίδευση, εκπαίδευση σε ΤΠΕ κ.α.)</p> <p>ΟΠΣ πιστοποίησης επιμορφωτικών δράσεων</p> <p>Δράσεις επαγγελματικής ανάπτυξης εκπαιδευτικών, ενδοσχολικές επιμορφώσεις, σύμβουλος/μέντορας στη σχολική μονάδα, επόπτες ποιότητας της εκπαίδευσης</p> <p>Δράσεις ΚΕΔΑΣΥ και ΚΕΠΕΑ</p> <p>Επιμορφωτικά προγράμματα από Erasmus+</p> <p>2. Κέντρο επιμόρφωσης στα ΠΕΠΑΛ</p>

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
	<p>N 4763/2020 (αρ. 16-21) YA 26385 YA 26412, 26381 N 4763/2020 (αρ. 109)</p> <p>3. ΑΕΙ</p> <p>N 4009/2011 4957/2022 αρθ 128 N 4485/2017 N 4653/2020</p> <p>4. Πιστοποίηση</p> <p>YA ΓΠ/20082 όπως τροπ. με N 4386/2016 (αρ. 67) N 4115/2013 (αρ.21) YA ΓΠ/20082 ΚΥΑ 13173/Κ6/2022</p> <p>5. Αξιολόγηση</p> <p>N 4142/2013 (αρ. 1) N 4692/2020 (αρ. 33-35) N 4823/2021 YA 108906/ΓΔ4/</p> <p>6. YA ΓΠ/20082/2012</p>	<p>Μητρώο Εκπαιδευτών Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ & ΕΣΚ)</p> <p>3. Γραφεία Υποστήριξης Διδασκαλίας και Μάθησης Θεματικές Αξιολογήσεις ΕΘΑΑΕ, ποιότητας διδακτικού έργου ΚΕΔΙΒΙΜ</p> <p>4. Μέτρα πιστοποίησης εκπαιδευτών ενηλίκων, Σύστημα Πιστοποίησης επάρκειας Προσόντων Συμβούλων Σταδιοδρομίας/Επαγγελματικού Προσανατολισμού</p> <p>5. Λειτουργία ΑΔΙΠΠΔΕ /Ετήσια έκθεση αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου</p> <p>6. ΕΟΠΠΕΠ/ Πλαίσιο Προγράμματος Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών</p>
<p>8. Μέτρα για την προώθηση της κινητικότητας των</p>	<p>1. N 4763/2020 2. Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων (ΕΠΠ) Εθνικό Σημείο Συντονισμού για ΕΠΠ</p>	<p>1. Θεωρητική/εργαστηριακή κατάρτιση στην ΕΕ (άρ 28) Ξερόγλωσσα τμήματα στα ΙΕΚ για αλλοδαπούς (άρ 26)</p>

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
<p>εκπαιδευομένων και του προσωπικού και της διακρατικής συνεργασίας των παρόχων εκπαίδευσης και κατάρτισης, μεταξύ άλλων μέσω της αναγνώρισης των μαθησιακών αποτελεσμάτων και των προσόντων.</p>	<p>Εθνικό Σημείο Επαφής για τη Μεταφορά Πιστωτικών Μονάδων (ECVET)</p> <p>3. ΕΟΠΠΕΠ - εθνικό σημείο αναφοράς για διασφάλιση ποιότητας</p> <p>4. N 4763/2020</p> <p>5. N 4763/2020 ΥΑ K3/20145/2021</p> <p>6. N 4763/2020</p> <p>7. ΠΔ 38/2010 και N 4763/2020</p> <p>8. ΥΑ Φ23/35437/Δ4/2018</p> <p>9. N 4692/2020 όπως ισχύει (άρ. 82-95), Study In Greece</p> <p>10. N 4692/2020 (άρ. 82-95), N. 4653/2020</p> <p>11. N 4763/2020 (άρ. 43)</p> <p>12. N 4763/2020</p> <p>13. N 3328/2005 όπως ισχύει</p> <p>14. Erasmus+, IKY Erasmus+ INEΔΙΒΙΜ Erasmus+ N 4823/2021 (αρ. 87)</p> <p>15. N. 4763/2020 αρθ. 164, ΠΔ 38/2010</p>	<p>Μαθητεία σε φορείς υποδοχής και παραγωγικές μονάδες της ΕΕ</p> <p>2. ΕΠΠ σε αντιστοιχία με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF)</p> <p>3. ΕΟΠΠΕΠ: εθνικό σημείο αναφοράς για διασφάλιση ποιότητας</p> <p>6. Διασφάλιση ποιότητας εισροών/εκροών της παρεχόμενης μη τυπικής/άτυπης μάθησης (ΚΣΕΕΚ)</p> <p>7. Ανάπτυξη διεθνών συνεργασιών (ΠΕΠΑΛ)</p> <p>8. Αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων (ATEEN)</p> <p>9. Αντιστοιχία επαγγελματικών δικαιωμάτων</p> <p>10. Διεθνοποίηση ΑΕΙ & κινητικότητα (ξενόγλωσσα και θερινά προγράμματα σπουδών, διατμηματικά/διαπανεπιστημιακά ΠΠΣ, διδασκαλία σε ξένη γλώσσα, πύλη Study In Greece)</p> <p>12. Συνεργασίες Περ. Δ/νσεων ΠΕ & ΔΕ, Δ/νσεων και σχολικών μονάδων με φορείς/σχολεία της ΕΕ, eTwinning</p> <p>13. Διαπερατότητα συστήματος εκπαίδευσης & κατάρτισης</p> <p>14. Αναγνώριση ξένων τίτλων σπουδών (ΔΟΑΤΑΠ)</p> <p>15. Θεσμοθετημένη ενσωμάτωση Ευρωπαϊκού Συστήματος Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων (ECTS) και Παράρτημα Διπλώματος, Εκπαιδευτικές ανταλλαγές, Κινητικότητα σπουδαστών/διδασκτικού προσωπικού/ Erasmus+</p> <p>Αυτοτελές Τμήμα Εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας ΥΠΑΙΘ</p>

4.4 Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την κοινωνική ένταξη και τη μείωση της φτώχειας (ΕΤΠΑ & ΕΚΤ+) (Εκπληρώνεται)

Η εκπλήρωση του εν λόγω ΑΟ συνδέεται με τη χρηματοδότηση δράσεων υπό τον **ειδικό στόχο (iii)** «προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, νοικοκυριών με χαμηλό εισόδημα και μειονεκτουσών ομάδων, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με ειδικές ανάγκες, μέσω ολοκληρωμένων δράσεων που περιλαμβάνουν υπηρεσίες στέγασης και κοινωνικές υπηρεσίες» του **ΕΤΠΑ** και υπό τον **ειδικό στόχο (η)** «προώθηση της ενεργού ένταξης, με σκοπό την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών, της απαγόρευσης των διακρίσεων, και της ενεργού συμμετοχής, και βελτίωση της απασχολησιμότητας, ειδικότερα για τις μειονεκτούσες ομάδες» του **ΕΚΤ+** του Στόχου Πολιτικής 4.

Ο ΑΟ έχει εκπληρωθεί, μετά τις αποτελεσματικές ενέργειες της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ Υπ. Εργασίας, Κοινωνικών Υποθέσεων, Τομέα Κοινωνικής Αλληλεγγύης και των Διευθύνσεων της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας (καθώς και με την μόνιμη και ενεργό συμμετοχή του ίδιου αρμόδιου Γενικού Γραμματέα) με την από 26/07/2022 σύμφωνη γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η θετική αυτοαξιολόγηση της χώρας μας εστάλη για πρώτη φορά στις 07/10/2021 και ακολούθησε εκτενής αλληλογραφία με την DG Empl και συναντήσεις που σχετίζονται τόσο με τον στρατηγικό και επιχειρησιακό σχεδιασμό στο πεδίο εφαρμογής του ΑΟ όσο και με το περιεχόμενο και τον συντονισμό των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ όπως εγκρίθηκαν.

Η νέα **Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και Μείωση της Φτώχειας (ΕΣΚΕ)** εκπονήθηκε από τη Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας, του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων δια της αρμόδιας Διεύθυνσης Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής (ΔΚΕΚΣ), σε συνέχεια της επικαιροποίησης της Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης του 2018. Η συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία, τους εποπτευόμενους φορείς και τις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, για την ενσωμάτωση της συνεισφοράς τους στο κείμενο, έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4445/2016 (Α' 236) που θεσμοθέτησε τον *Εθνικό Μηχανισμό Παρακολούθησης Συντονισμού και Αξιολόγησης των Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής* και καθόρισε το πλαίσιο εκπόνησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης της ΕΣΚΕ.

Τον Νοέμβριο του 2020 ξεκίνησε από τις υπηρεσίες του ΥπΕΚΥ η διαδικασία επικαιροποίησης της ΕΣΚΕ, αξιοποιώντας τις συστάσεις της εκ των υστέρων (expost) αξιολόγησης της ΕΣΚΕ 2014-2020. Η ΕΣΚΕ δεν περιορίζεται και δεν εξαντλείται αποκλειστικά στην εκπλήρωση του ΑΟ 4.4. Επεκτείνεται πέραν αυτού, συνιστώντας το εθνικό κείμενο στρατηγικού σχεδιασμού που επιχειρεί να απαντήσει στη συντριπτική πλειοψηφία των ήδη διαπιστωμένων ή διαφαινόμενων αναγκών των ειδικών και ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, μετά από μια δύσκολη και παρατεταμένη περίοδο οικονομικής και υγειονομικής κρίσης. Η Στρατηγική θέτει πρωτίστως:

1. τις κύριες μεταρρυθμιστικές πρωτοβουλίες και δράσεις προς την κατεύθυνση της ανασυγκρότησης της χώρας και της αναβάθμισης του κοινωνικού της ιστού,
2. τις νέες στρατηγικές προτεραιότητες για την κοινωνική ένταξη και την καταπολέμηση των φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και

3. τους νέους στόχους και τις γενικές κατευθύνσεις της εθνικής αναπτυξιακής πολιτικής της χώρας στο πεδίο της κοινωνικής ένταξης.

Δεν υπάρχουν Περιφερειακές ΕΣΚΕ όπως στην ΠΠ 2014-2020. Η ΕΣΚΕ υλοποιείται με τη βοήθεια **Σχεδίου Δράσης** για την εφαρμογή της, δίχως να εξειδικεύεται εξαντλητικά, αλλά με τρόπο που αφήνει περιθώριο για κάλυψη μελλοντικών αναγκών μέσα από ανοικτές διατυπώσεις στην περιγραφή των δράσεων. Αποτελεί μια στρατηγική 'πλαίσιο' που συνδέεται με τα μέτρα και άλλων στρατηγικών όπως ενδεικτικά του Εθνικού Σχεδίου για το Παιδί που εκπονείται από το Υπ.Δικαιοσύνης, της Εθνικής Στρατηγικής για την Ένταξη των Μεταναστών του Υπ. Μεταναστευτικής Πολιτικής, καθώς και τις στρατηγικές των Υπ. Παιδείας και Υπ. Υγείας.

Το κείμενο της δομείται σε τέσσερις επιχειρησιακούς άξονες, οι οποίοι εξειδικεύονται σε επιμέρους μέτρα και δράσεις. Η ΕΣΚΕ περιλαμβάνει μεταξύ άλλων το [ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V: ΠΙΝΑΚΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ](#) που αποτελεί σημαντικό εργαλείο παρακολούθησης της Στρατηγικής και η δομή του οριστικοποιήθηκε σε συνεργασία με την DG EMPL.

Τα μέτρα της ΕΣΚΕ θα εφαρμόζονται για την προστασία έξι βασικών κατηγοριών ευάλωτων ομάδων : άτομα με ιδιαίτερα χαμηλά εισοδήματα, παιδιά και οικογένεια, άστεγοι, ΑμεΑ, ηλικιωμένοι και Ρομά.

Παράλληλα, έχει ολοκληρωθεί η εκπόνηση Εθνικής Στρατηγικής για την αποϊδρυματοποίηση ατόμων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Υπ. Εργασίας και Κοιν. Υποθέσεων (ΑμεΑ, ηλικιωμένοι, παιδιά τυπικής ανάπτυξης ή με αναπηρία, χρονίως πάσχοντες) μέσω της υλοποίησης προγράμματος Τεχνικής Βοήθειας από την Ευρ,Επιτροπή με την EASPD, διεθνής οργανισμό που εργάζεται με φορείς προστασίας ατόμων με αναπηρία, και αναμένεται η υιοθέτησή της από το Υπουργείο. Οι στόχοι της και οι επιμέρους δράσεις ενσωματώνονται στην νέα ΕΣΚΕ 2021-2027.

Ο ΑΟ εκπληρώθηκε με την αιτιολόγηση που παρατίθεται ανά κριτήριο στον πίνακα που ακολουθεί μετά τις εξελίξεις που ακολούθησαν την εκπλήρωση.

Διαβεβαίωση διαρκούς εκπλήρωσης ΑΟ (α. 15, παρ. 6)

Σύμφωνα με πρόσφατη ενημέρωση τον Μάιο 2023 από την Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, που ανέλαβε την παρακολούθηση του εν θέματι αναγκαίου όρου, δεν υφίσταται κάποια αλλαγή ως προς το θεσμικό και στρατηγικό πλαίσιο που συνιστούν τους όρους εκπλήρωσης του Αναγκαίου Όρου 4.4. Ειδικότερα, αναφορικά με τις ενέργειες που έχουν πραγματοποιηθεί από την έγκριση του αναγκαίου όρου έως σήμερα:

Δ/ση Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής

Κέντρα Κοινότητας

- Εκπόνηση ετήσιας έκθεσης με θέμα «Η Λειτουργία των Κέντρων Κοινότητας, έτους 2021» (Μάρτιος 2023). Η έκθεση συμβάλλει στην παρακολούθηση του έργου των Κέντρων Κοινότητας και στη διάγνωση των διαφαινόμενων αναγκών.

- Τροποποίηση Κοινής Υπουργικής Απόφασης καθορισμού προδιαγραφών λειτουργίας των Κέντρων Κοινότητας ([N. 49744/16.05.2023](#))

Θεματικές Ομάδες Εργασίας

Έχουν συσταθεί και λειτουργούν από τον Ιούνιο του 2022 πέντε (5) θεματικές ομάδες εργασίας (για το παιδί και την οικογένεια, τους αστέγους, τα ΑμεΑ, τους Ρομά και τους ηλικιωμένους). Έως σήμερα οι εργασίες τους έχουν καταλήξει στην επικαιροποίηση των αριθμητικών και στατιστικών δεδομένων της ΕΣΚΕ, στην προσθήκη νέων και στην αποτύπωση αυτών σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Επίσης, έχουν εκπονηθεί οι πρώτες τρίμηνιαιες εκθέσεις προόδου και κατά την παρούσα φάση γίνεται επικαιροποίηση των αναγκών των ομάδων στόχου στη βάση των νέων δεδομένων που έχουν συγκεντρωθεί. Αναμένεται η διεύρυνση τους με τη συμμετοχή στελεχών της ΕΥΣΕΚΤ και της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Υπουργείου.

Αναβάθμιση Ενιαίου Γεωπληροφοριακού Συστήματος Εθνικού Μηχανισμού – Δημιουργία Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης

- Το ΥπεΚΥπ, μεταξύ των εγκεκριμένων προτάσεων του στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας Ελλάδα 2.0, με το ρόλο του Υπουργείου ευθύνης, θα υλοποιήσει τη Δράση «Ενιαία Ψηφιακή Πύλη πρόσβασης στην κοινωνική προστασία», με κωδικό ID 16925 (Υποέργο 1). Για τις ανάγκες υλοποίησης του έργου ολοκληρώθηκε η «Μελέτη της υφιστάμενης κατάστασης του Ενιαίου Γεωπληροφοριακού Συστήματος του Εθνικού Μηχανισμού (Ε.ΓΠ.Σ.) και αποτύπωση και προδιαγραφή του συνόλου των θεσμικών, λειτουργικών και τεχνολογικών παραμέτρων για τον ανασχεδιασμό, και την επέκταση του σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ν.4415/2016».
- Η Δ/ση έχει προετοιμάσει σχετική διάταξη νόμου και αιτιολογική έκθεση για τη θεσμοθέτηση της ψηφιακής πύλης.
- Σύμφωνα με το νέο πολιτικό σχεδιασμό, το έργο της Ψηφιακής Πύλης αναμένεται να υλοποιηθεί από κοινού με το Υποέργο 2 «Ψηφιακός Μετασχηματισμός του ΟΠΕΚΑ»

Κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2023, η Διεύθυνση προγραμματίζει :

- την **έναρξη των διαδικασιών της ενδιάμεσης αξιολόγησης της ΕΣΚΕ** σε συνεργασία με την Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ του ΥπεΚΥπ, προκειμένου η διαδικασία αναθεώρησής της να ξεκινήσει το πρώτο εξάμηνο του 2024,
- την **οργάνωση συναντήσεων εργασίας με τα όργανα κυβερνητικού επιπέδου του Εθνικού Μηχανισμού** (συναρμόδια υπουργεία, ΕΚΚΑ, ΔΥΠΑ) με σκοπό των προώθηση θεμάτων που άπτονται της εφαρμογής της νέας Εθνικής Στρατηγικής.

Δ/ση Καταπολέμησης της Φτώχειας

Πρόγραμμα Κάλυψη

Με το άρθρο 8 του [v. 5006/2022](#) (Α' 239), θεσπίστηκε το πρόγραμμα «ΚΑΛΥΨΗ⁴», το οποίο στοχεύει στην αξιοποίηση ακινήτων τα οποία είχαν διατεθεί στο παρελθόν για τη

⁴ Το πρόγραμμα θα υλοποιηθεί σε συνεργασία με τους Δήμους στα όρια των οποίων υπάρχουν διαμερίσματα των προγραμμάτων ΕΣΤΙΑ, μέσω προγραμματικών συμβάσεων. Συνολικά ο αριθμός των Συμβάσεων ανέρχεται σε 18, με τον αριθμό των συμβαλλόμενων Δήμων να

στέγαση αιτούντων διεθνή προστασία μέσω των προγραμμάτων ΕΣΤΙΑ, με σκοπό την κάλυψη στεγαστικών αναγκών νέων, δικαιούχων του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος. Ειδικότερα, ωφελούμενοι του Προγράμματος «ΚΑΛΥΨΗ» είναι άτομα ηλικίας είκοσι πέντε (25) έως τριάντα εννέα (39) ετών, οι οποίοι είναι δικαιούχοι του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος ή μέλη ωφελούμενων νοικοκυριών.

Πιλοτικό πρόγραμμα Κοινωνικής Κατοικίας

Με στόχο την σταδιακή ανάπτυξη ενός προγράμματος κοινωνικής κατοικίας έχει εγκριθεί η υλοποίηση πιλοτικού Προγράμματος Οικονομικά Προσιτής Κατοικίας, στους Δήμους Αθήνας και Θεσσαλονίκης με χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF). Στοχεύει στην πρόληψη και την αντιμετώπιση του αποκλεισμού από κατοικία ευάλωτων ομάδων που απειλούνται ή αντιμετωπίζουν έλλειψη στέγης, κάνοντας χρήση μέρους του ιδιωτικού και δημόσιου στεγαστικού αποθέματος που δεν χρησιμοποιείται. Έχει συσταθεί η Ομάδα εργασίας για την επεξεργασία και υποβολή προτάσεων για τον καθορισμό των όρων υλοποίησής του⁵.

Από το ΤΑΑ θα χρηματοδοτηθεί το κόστος ανακαίνισης για 100 διαμερίσματα (70 στην Αθήνα και 30 στη Θεσσαλονίκη) και η τεχνική υποστήριξη του προγράμματος. Η κάλυψη των ενοικίων, ο οικιακός εξοπλισμός και οι δαπάνες λογαριασμών καλύπτονται από τους δικαιούχους είτε με ίδιους πόρους είτε μέσω τους ένταξής τους σε άλλο πρόγραμμα κοινωνικής στήριξης.

Επέκταση προγράμματος Κοινωνικής Κατοικίας

Έχει προταθεί για ένταξη στη νέα προγραμματική περίοδο του ΕΣΠΑ, η επέκταση του προγράμματος κοινωνικής κατοικίας και σε άλλους μεγάλους Δήμους της χώρας, με αύξηση του αριθμού των κατοικιών και των περιοχών υλοποίησης, αλλά και ταυτόχρονη αύξηση των διατιθέμενων πόρων. Οι δράσεις καλύπτουν κόστη στελέχωσης και λειτουργίας των γραφείων κοινωνικής μίσθωσης και επισκευαστικά κόστη (ανακαίνιση και ενεργειακή αναβάθμιση). Το πρόγραμμα θα υλοποιηθεί σε επίπεδο Δήμων μέσω της λειτουργίας γραφείων κοινωνικής μίσθωσης που θα διαχειρίζονται το στεγαστικό απόθεμα προκειμένου αυτό να διατίθεται με χαμηλό ενοίκιο για τη στέγαση ευάλωτων ομάδων. Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου εκτιμάται σε €13 εκ. και ο αριθμός των ωφελούμενων σε 500 νοικοκυριά/1.500 ωφελούμενους.

Εκπόνηση [Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την αντιμετώπιση της αστεγίας \(2023-2027\)](#)

ανέρχεται σε 46. Ο αριθμός των ωφελούμενων νοικοκυριών που θα ενταχθούν στο πρόγραμμα εκτιμάται σε 700. Το πρόγραμμα καλύπτει, δαπάνες μίσθωσης για τρία έτη, καθώς και δαπάνες για επισκευές των φθορών που διαπιστώνονται στα ακίνητα κατά τη διάρκεια της μίσθωσης και με τη λήξη αυτής. Επίσης, δαπάνες για το προσωπικό που θα αναλάβει την υλοποίηση του προγράμματος, καθώς και δαπάνες για διαχειριστικά κόστη (έμμεσες δαπάνες). Το συνολικό κόστος ανέρχεται σε 21,5 εκατ. ευρώ.

⁵ Ειδικότερα για:

- α) τον ορισμό του πλαισίου κινήτρων και δεσμεύσεων για τους ιδιοκτήτες,
- β) τον καθορισμό των κριτηρίων επιλεξιμότητας ή/και ιεράρχησης για την ένταξη των ιδιοκτητών σε ένα κοινωνικό δίκτυο κατοικιών,
- γ) τον εντοπισμό και την ιεράρχηση των πιο ευάλωτων υποομάδων μεταξύ εκείνων που απειλούνται ή αντιμετωπίζουν έλλειψη στέγης,
- δ) την περιγραφή των όρων και προϋποθέσεων του προγράμματος οικονομικά προσιτής κατοικίας.

Έχει συνταχθεί το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την αντιμετώπιση της αστεγίας (2023-2027). Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης αποτελεί μέρος μιας στρατηγικής για τη διαμόρφωση ενός συνεκτικού σχεδίου προς την κατεύθυνση αφενός της ενίσχυσης και επέκτασης των πολιτικών πρόληψης της αστεγίας και αφετέρου της στοχευμένης παρέμβασης στην κρίση για την αντιμετώπιση των προβλημάτων πρόσβασης σε κατάλληλη και αξιοπρεπή στέγαση.

Μακροπρόθεσμος στόχος είναι η καθολική και μόνιμη αντιμετώπιση των στεγαστικών προβλημάτων για όλο τον πληθυσμό της χώρας. Για τον σκοπό αυτό πέραν των κονδυλίων του κρατικού προϋπολογισμού, αξιοποιούνται οι ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις μέσω των οποίων μπορούν να στηριχθούν οι πολιτικές και δράσεις αυτές (ΕΣΠΑ, Ταμείο Ανάκαμψης). Οι νέες πολιτικές διαρθρώνονται στους ακόλουθους 7 άξονες:

ΠΡΟΛΗΨΗ	ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΚΡΙΣΗ	ΕΠΑΝΕΝΤΑΞΗ
ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ – ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ	ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ		

Το συνολικό κόστος για την υλοποίηση των πολιτικών και δράσεων του Σχεδίου ανέρχεται σε €83.220.000. Ο συνολικός αριθμός των ωφελούμενων νοικοκυριών εκτιμάται σε 6.460.

Δ/νση Προστασίας Παιδιού και Οικογένειας

Εκπόνηση Εθνικού Σχεδίου για την Πρωτοβουλία Εγγύηση για το Παιδί

Το ΕΣΔ ολοκληρώθηκε και [υποβλήθηκε](#) στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το Σεπτέμβριο 2022. Βασικοί άξονες:

- Εθνικό πλαίσιο αντιμετώπισης της παιδικής φτώχειας και του κοινωνικού Αποκλεισμού
- Προσδιορισμός παιδιών σε ανάγκη και εμπόδια στην πρόσβασή τους σε υπηρεσίες
- Προσέγγιση και ενημέρωση παιδιών και οικογενειών
- Συμμετοχή εμπλεκόμενων φορέων
- Ποσοτικοί και ποιοτικοί στόχοι
- Μέτρα, χρηματοδότηση, χρονοδιάγραμμα
- Υποστηρικτικό πλαίσιο πολιτικής

Πρόσβαση σε υπηρεσίες προσχολικής αγωγής και φροντίδας, καθώς και σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης : υπό έκδοση η ΚΥΑ για την υλοποίηση του προγράμματος κατά την περίοδο 2023-2024.

Θέσπιση προγράμματος με τίτλο «Ημιαυτόνομη Διαβίωση σε Διαμερίσματα των ατόμων δεκαπέντε ετών και άνω που διαβιούν σε Μονάδες Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας»

- Δημοσιεύτηκε ΥΑ ([2313 Β/2022](#)) για το πιλοτικό πρόγραμμα που υλοποίησε η IRC σε συνεργασία με τη UNICEF
- Εκδόθηκε η Απόφαση Ένταξης στο Ταμείο Ανάκαμψης και η απόφαση Ένταξης στο ΠΔΕ με σκοπό τη μεταφορά 200 εφήβων σε ΣΗΔ

- Δημοσιεύτηκε η ΚΥΑ για το πρόγραμμα ([1519 Β/2023](#))

Τοποθέτηση ανηλίκων, με σοβαρή αναπηρία (πάνω από 67%) ή / και σοβαρές ψυχικές διαταραχές, στη φροντίδα επαγγελματιών αναδόχων γονέων.

- Ψηφίστηκε διάταξη νόμου ([ν.4997/2022](#))
- Εκδόθηκε η Απόφαση Ένταξης στο στο Ταμείο Ανάκαμψης με σκοπό την επαγγελματική αναδοχή για 160 παιδιά με αναπηρία
- Δημοσιεύτηκε ΚΥΑ ([ΦΕΚ 1085Β/2023](#))
- Πραγματοποιήθηκε η καταγραφή των παιδιών με πιστοποιημένη αναπηρία που βρίσκονται στο Εθνικό Μητρώο Ανηλίκων

Πρόγραμμα χρηματοδότησης για τη δημιουργία νέων τμημάτων βρεφικής φροντίδας ή αύξηση θέσεων σε υφιστάμενες δομές για παιδιά από 2 μηνών

ΤΑΑ: Τελικό παραδοτέο: Δημιουργία έως 50.000 νέων θέσεων

- Εκδόθηκε ΥΑ με [ΦΕΚ 5814 Β/2022](#)
- Συντάχθηκε Σχέδιο Προγραμματικής Σύμβασης με ΤΕΕ (φορέας υλοποίησης)
- Έγινε προσυμβατικός έλεγχος

Δημιουργία Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης με δραστηριότητες STEM και υλοποίηση πιλοτικού προγράμματος (ΤΑΑ)

- Θεσμοθετήθηκε με [ν.5006/2022](#)
- Εκδόθηκε η απόφαση ένταξης στο ΤΑΑ

Πρόγραμμα Πρώιμης Παρέμβασης για παιδιά με αναπηρία 0-6 ετών : επίκειται η θεσμοθέτηση του και η έκδοση δευτερογενούς νομοθεσίας. Θα ακολουθήσει καμπάνια επικοινωνίας, εκπαίδευση παρόχων σχετικών υπηρεσιών, ανάπτυξη οδηγιών και διάθεση voucher . Είναι πράξη του ΤΑΑ (εκδόθηκε απόφαση ένταξης) με σκοπό την παροχή υπηρεσιών πρώιμης παρέμβασης σε 1450 παιδιά. Θεσμοθετήθηκε με [ν.4997/2022](#).

Δ/νση Πολιτικών Ατόμων με Αναπηρίες

[Προσωπικός Βοηθός για Άτομα με Αναπηρία](#)

Θέσπιση με το Ν. [4837/2021](#), άρθρα 32-39. Υλοποίηση πιλοτικού προγράμματος σε 2 φάσεις, κάθε μια από τις οποίες αφορά 1.000 ωφελούμενους. Η πρώτη φάση στην Περιφέρεια Αττικής, η δεύτερη στην υπόλοιπη Επικράτεια. Με τις υπ' αρ. 28458/24-03-2022 (1427/Β') και 28455/24-03-2022 (242/ΥΟΔΔ) ΚΥΑ, όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν καθορίστηκαν τα σχετικά με την υλοποίηση των δύο φάσεων του πιλοτικού προγράμματος και της συγκρότησης και λειτουργίας των Ειδικών Επιτροπών Αξιολόγησης.

Η πρώτη φάση ξεκίνησε στις 14-04-2022 με το άνοιγμα της πλατφόρμας για την υποβολή αιτήσεων από ΑμεΑ και μέχρι σήμερα έχουν συναφθεί περίπου 100 συμφωνητικά μεταξύ ΑμεΑ και Προσωπικών Βοηθών. Έχουν πραγματοποιηθεί 2 κύκλοι αξιολογήσεων των 300 ατόμων ο καθένας και τον Ιούνιο 2023 θα πραγματοποιηθεί ο τρίτος. Συνολικά 392 Προσωπικοί Βοηθοί έχουν εκπαιδευτεί και εγγραφεί στο σχετικό Μητρώο.

Η δεύτερη φάση ξεκίνησε στις 11-05-2023 με το άνοιγμα της πλατφόρμας υποβολής αιτήσεων από ΑμεΑ. Η πλατφόρμα κλείνει στις 11-06-2023. Φορείς υλοποίησης: Κοινωνία της Πληροφορίας Μ.Α.Ε. και ΟΠΕΚΑ.

Κάρτα Αναπηρίας

Θέσπιση με το ν. 4961/2022, άρθρο 102 στον Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.) τηρείται πληροφοριακό σύστημα με την επωνυμία «Εθνική Πύλη Αναπηρίας», υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων το οποίο είναι προσβάσιμο μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr-ΕΨΠ). Η Εθνική Πύλη Αναπηρίας συντίθεται από επιμέρους υποσυστήματα τα οποία υποστηρίζονται από εποπτευόμενους φορείς του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Σύμφωνα δε με την παράγραφο 1 του άρθρου 105 του ίδιου νόμου το Ψηφιακό Μητρώο Ατόμων με Αναπηρία είναι υποσύστημα της Εθνικής Πύλης Αναπηρίας. Σε αυτό καταγράφονται όλα τα άτομα που διαθέτουν πιστοποίηση αναπηρίας που έχει εκδοθεί από το Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕ.Π.Α.), την Ανώτατη Υγειονομική Επιτροπή του Στρατού, του Ναυτικού, της Αεροπορίας, της Ελληνικής Αστυνομίας και του Πυροσβεστικού Σώματος.

Με το Ψηφιακό Μητρώο Ατόμων με Αναπηρία διασυνδέεται η Κάρτα Αναπηρίας. Όπως σημειώνεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 106 του νόμου με τη διασύνδεση αυτή, επιβεβαιώνεται ότι ο κάτοχος της Κάρτας Αναπηρίας είναι εγγεγραμμένος στο Ψηφιακό Μητρώο Ατόμων με Αναπηρία και προσδιορίζονται τα πιστοποιημένα χαρακτηριστικά της αναπηρίας του, όπως και τα ειδικότερα ωφελήματα που δικαιούται, για τα οποία είναι απαραίτητη η ταυτοπροσωπία, καθώς και η απόδειξη της ιδιότητας του κατόχου μέσω της Κάρτας Αναπηρίας. Με την υπ' αρ. 16996/23-02-2023 ΚΥΑ (932/Β'), καθορίζονται οι σχετικές λεπτομέρειες για το Ψηφιακό Μητρώο αναπηρίας και το Υποσύστημα της Κάρτας Αναπηρίας.

Υποδομές Προσβασιμότητας για άτομα με κινητικές και αισθητηριακές αναπηρίες

Θέσπιση με το ν. 4997/2022, άρθρο 53. Πρόκειται για πρόγραμμα παρεμβάσεων προσβασιμότητας σε συνολικά 4.700 κτίρια (4.000 ιδιωτικές κατοικίες και 700 επιχειρήσεις αυτοαπασχολούμενων ΑμεΑ). Έχει εκπονηθεί σχέδιο σύμβασης για την τεχνική μελέτη που προβλέπεται για τις παρεμβάσεις, καθώς και για την υλοποίηση πληροφοριακού συστήματος. Τα σχέδια αυτά βρίσκονται στην ΕΕΤΑΑ που είναι ο φορέας υλοποίησης του προγράμματος για σχόλια.

Ενσωμάτωση Οδηγίας 882/2019 στο εθνικό δίκαιο με το νόμο 4994/2022 (215/Α').

Αποϊδρυματοποίηση

Σύμφωνα με την υπ' αριθ. οικ.60135/1579 (Β'4590/2017) Κοινή Υπουργική Απόφαση Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Οικονομικών, με θέμα «Πρόγραμμα "Αποϊδρυματοποίηση ατόμων με αναπηρία"», η οποία αφορά την πιλοτική εφαρμογή του εν λόγω προγράμματος στο παράρτημα ΑΜΕΑ Λεχαινών του Κ.Κ.Π.Π. Δυτικής Ελλάδας και στα Παραρτήματα ΑΜΕΑ του Κ.Κ.Π.Π. Αττικής, και ειδικότερα τη μεταστέγαση όλων των φιλοξενούμενων και τη διαβίωσή τους σε ασφαλή και υποστηρικτική δομή ή σε δομή οικογενειακού τύπου ή επιστροφή στην οικογένεια με ταυτόχρονη υποστήριξή τους από το πρόγραμμα, τον Οκτώβριο του 2022 πραγματοποιήθηκε η μετεγκατάσταση 8

ενήλικων ενοίκων με βαριές αναπηρίες του Παραρτήματος ΑΜΕΑ Λεχαινών σε 2 Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης (Σ.Υ.Δ.), οι οποίες τελούν σε πλήρη λειτουργία, ενώ αναμένεται να λειτουργήσουν άλλες 4 στο προσεχές διάστημα, εφόσον εξασφαλιστεί το απαραίτητο προσωπικό.

Στο πλαίσιο του πιλοτικού προγράμματος της Αποϊδρυματοποίησης, τον Ιούλιο του 2022 η Υπηρεσία μας έδωσε έγκριση σκοπιμότητας για τη δημιουργία δύο Σ.Υ.Δ. στο Νέο Ψυχικό, δυναμικότητας 3 ατόμων με αναπηρία, και στον Νέο Κόσμο, δυναμικότητας 6 ατόμων, ενώ τον Μάρτιο του 2023 δόθηκε έγκριση σκοπιμότητας για άλλες δύο Στέγες στην Αγία Βαρβάρα Αττικής, συνολικής δυναμικότητας 10 ατόμων.

Επίσης, με την υπ' αριθ. Δ12γ/ΓΠοικ.108592/28-12-2021 ΚΥΑ (Β' 6365), παράγραφος 2, η οποία αποτελεί τροποποίηση της υπό στοιχεία 60135/1579/15-12-2017 ΚΥΑ, όπως τροποποιήθηκε με την υπό στοιχεία Δ12/ΓΠοικ.66738/2150/14-12-2018 ΚΥΑ (Β' 5820), παρατάθηκε ο χρονικός ορίζοντας υλοποίησης του προγράμματος έως τις 31-12-2025.

Εκπόνηση της Εθνικής Στρατηγικής για τη μεταρρύθμιση των υπηρεσιών κοινωνικής μέριμνας των ηλικιωμένων»

Με την υπ' αριθμ. [1471/7-6-2022 απόφαση](#) (ΑΔΑ: 9ΕΔ246ΜΤΛΚ-Α12) συγκροτήθηκε Ομάδα Εργασίας, στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη και Μείωση της Φτώχειας, με αντικείμενο την κοινωνική προστασία των ηλικιωμένων και την προώθηση της αποϊδρυματοποίησης. Πρόεδρος της Ομάδας Εργασίας ορίστηκε ο Γενικός Γραμματέας Κοινωνικής Αλληλεγγύης & Καταπολέμησης της Φτώχειας.

Πίνακας 12 Αναγκαίου Όρου 4.4 «Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την κοινωνική ένταξη και τη μείωση της φτώχειας»

Εφαρμόζεται εθνικό ή περιφερειακό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής ή νομοθετικό πλαίσιο για την κοινωνική ένταξη και τη μείωση της φτώχειας, το οποίο περιλαμβάνει:

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
<p>1. Τεκμηριωμένη διάγνωση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένης της παιδικής φτώχειας, ιδίως όσον αφορά την ισότιμη πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες για τα παιδιά που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, της έλλειψης στέγης, του χωροταξικού και εκπαιδευτικού διαχωρισμού, της περιορισμένης πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες και υποδομές, και των ειδικών</p>	<p>1) ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΈΝΤΑΞΗ (ΕΣΚΕ) 2021 – 2027:</p> <ul style="list-style-type: none"> ο Ενότητα 8.3 ο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ: Στατιστικά στοιχεία ο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V: Πίνακας για την Παρακολούθηση και Αξιολόγηση των μέτρων πολιτικής των βασικών κατηγοριών ωφελουμένων της ΕΣΚΕ <p>2) ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΕΣΚΕ 2021 – 2027</p> <p>3) Ν. 4445/2016 (ΦΕΚ 236/Α/19-12-2016)</p> <p>4) ΕΛΛΑΔΑ 2.0 (ΤΑΑ), μέτρο 16726</p>	<p>Η ΕΣΚΕ 21-27 στηρίζεται σε αποδεικτικά στοιχεία διάγνωσης της φτώχειας & του κοινωνικού αποκλεισμού (παιδική φτώχεια, πρόσβαση στην εκπαίδευση, παροχή ποιοτικών υπηρεσιών φροντίδας, έλλειψη στέγης, περιορισμένη πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες & υποδομές, ειδικές ανάγκες ευάλωτων ατόμων κάθε ηλικίας) που συλλέγονται από:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) EUROSTAT, ΕΛΣΤΑΤ, Μητρώο Ανέργων ΑμεΑ ΟΑΕΔ, MY SCHOOL, OECD, EU-SILC σε συνδυασμό με την LFS 2) το Εθνικό Γεωπληροφοριακό Σύστημα (ΕΓΠΣ) του Εθνικού Μηχανισμού (ΕΜ) 3) ΟΠΣ ΕΣΠΑ 2014-20 4) στοιχεία Κέντρων Κοινότητας & Δομών Κοινων. Αλληλεγγύης 5) εξωτερική αξιολόγηση της ΕΣΚΕ 2014-2020. <p>Περαιτέρω εργαλεία ΒΙ θα αναπτυχθούν με την λειτουργία της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης για την Κοινωνική Προστασία (ΕΨΠΚΠ) που αποτελεί την τεχνική επέκταση & μετεξέλιξη του ΕΓΠΣ του ΕΜ. Θα αντικαταστήσει τις υφιστάμενες εφαρμογές για την παροχή προνοιακών επιδομάτων ενοποιώντας τη διαδικασία υποβολής αίτησης για την υπαγωγή σε αυτά. Στην ΕΨΠΚΠ θα καταχωρίζονται ιδιωτικοί & δημόσιοι φορείς παροχής κοινωνικών προγραμμάτων & υπηρεσιών, το σύνολο αυτών & οι ωφελούμενοι τους. Ταυτόχρονα, θα αναβαθμιστούν τα τρία υποσυστήματα του ΕΓΠΣ του ΕΜ, συμπ. του GIS.</p>

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
αναγκών των ευάλωτων ατόμων κάθε ηλικίας.		
2. Μέτρα για την πρόληψη και την καταπολέμηση του διαχωρισμού σε όλους τους τομείς, μεταξύ άλλων κοινωνική προστασία, αγορές εργασίας χωρίς αποκλεισμούς και πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες για τα ευάλωτα άτομα, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών και των προσφύγων.	<p>1) ΕΣΚΕ 2021 – 2027:</p> <ul style="list-style-type: none"> ο Ενότητα 8.1 ο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: Αποτύπωση δράσεων ανά μέτρο / πολιτική προτεραιότητα και επιχειρησιακό άξονα, ΕΝΟΤΗΤΑ 5.6 (Συνέργειες με λοιπές στρατηγικές) ο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V: Πίνακας για την Παρακολούθηση και Αξιολόγηση των μέτρων πολιτικής των βασικών κατηγοριών ωφελουμένων της ΕΣΚΕ <p>2) Ν. 4445/2016 (ΦΕΚ 236/Α/19-12-2016)</p>	<p>Στην ΕΣΚΕ 2021-2027:</p> <ul style="list-style-type: none"> – προσεγγίζονται ανάγκες των ευπαθών ομάδων (συμπεριλαμβανομένων παιδιών, ΑμεΑ & παιδιών μεΑ, ηλικιωμένων, αστέγων, Ρομά, μεταναστών και αιτούντων ασύλου, ατόμων σε κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, ανέργων) και εξειδικεύεται πλήθος δράσεων ανά ομάδα, – κινητοποιείται πλήθος αρμοδίων φορέων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, – συμπεριλαμβάνονται δράσεις συναρμόδιων Υπουργείων και ΟΤΑ Α΄ & Β΄ βαθμού. <p>Η καταπολέμηση του διαχωρισμού αποτελεί βασικό στόχο της ΕΣΚΕ και έχει αποτυπωθεί στο Παράρτημα V, το οποίο αναφέρει και ενδεικτικές δράσεις από άλλες Εθνικές Στρατηγικές και Προγράμματα.</p>
3. Μέτρα για τη μετάβαση από την ιδρυματική περίθαλψη στη φροντίδα	1) Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΔ ΑμεΑ)	Η ΕΣΚΕ 2021-2027 περιλαμβάνει ως προτεραιότητα την προώθηση της αποϊδρυματοποίησης και της αποκατάστασης , με έμφαση σε ΑμεΑ, ηλικιωμένους, παιδιά και παιδιά μεΑ, που εναρμονίζεται με το ΕΣΔ ΑμεΑ και την Εθνική Στρατηγική για την αποϊδρυματοποίηση,

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
σε επίπεδο οικογένειας και τοπικής κοινότητας.	<p>2) ΕΣΚΕ 2021 – 2027: Ενότητα 5.6.1.2 (Εθνική Στρατηγική για την Αποϊδρυματοποίηση)</p> <p>3) ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4837 (ΦΕΚ Α' 178/01-10-2021)</p> <p>4) ΦΕΚ ΥΟΔΔ/314/23-04-2020 Σύσταση Ομάδα Εργασίας με θέμα: Προσωπικός Βοηθός για τα άτομα με Αναπηρία</p>	<p>Την ΠΠ 2014-20 υλοποιούνται μέτρα όπως :</p> <ul style="list-style-type: none"> – Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης (ΣΥΔ) για ΑμεΑ – Κέντρα Δημέρευσης και Ημερήσιας Φροντίδας (ΚΔΗΦ) – ΚΔΗΦ Παιδιών μεΑ – Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών μεΑ – Λοιπά μέτρα πρόληψης της παραπομπής σε υπηρεσίες κλειστής φροντίδας. <p>Στον Ν. 4837 εντάσσονται και μέσα πρώιμης διάγνωσης αναπτυξιακών θεμάτων των παιδιών, προωθείται η βελτίωση εφαρμογής του θεσμού και συστήματος αναδοχής /υιοθεσίας καθώς και η εισαγωγή του μέτρου <i>Διαμερίσματα Ημιαυτόνομης Διαβίωσης για εφήβους που διαβιούν σε μονάδες ιδρυματικής φροντίδας.</i></p> <p>Στην ΠΠ 2021-2027 προβλέπονται:</p> <ul style="list-style-type: none"> – η ανάπτυξη ξενώνων άμεσης υποδοχής και βραχείας φιλοξενίας παιδιών προς αναδοχή – δράσεις για την συμμετοχή μειονεκτουσών ομάδων στον αθλητισμό, τον πολιτισμό και την ενεργή κοινωνική ζωή χωρίς αποκλεισμούς – Προσωπικός Βοηθός για ΑμεΑ κ.α

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
<p>4. Ρυθμίσεις ώστε να διασφαλίζεται ότι ο σχεδιασμός, η υλοποίηση, η παρακολούθηση και η επανεξέτασή του διενεργούνται σε στενή συνεργασία με τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη, όπως οι κοινωνικοί εταίροι και οι σχετικές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.</p>	<p>1) ΕΣΚΕ 2021 – 2027:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Ενότητες 8.4 και 8.5 ○ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV: Χρονολόγιο βασικών ενεργειών σχεδιασμού και εκπόνησης της ΕΣΚΕ ○ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI: Όργανα Διαβούλευσης σε εθνικό και αυτοδιοικητικό επίπεδο για την κατάρτιση, παρακολούθηση, αξιολόγηση και αναθεώρηση της ΕΣΚΕ <p>2) ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΕΣΚΕ 2021 – 2027: Ενότητα 4 (Όργανα διαβούλευσης σε εθνικό και αυτοδιοικητικό επίπεδο)</p> <p>3) Ν. 4445/2016 (ΦΕΚ 236/Α/19-12-2016)</p> <p>4) Δημόσια ηλεκτρονική διαβούλευση για την «Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και Μείωση της Φτώχειας»</p>	<p>Στον σχεδιασμό της ΕΣΚΕ η διαβούλευση με τους εμπλεκόμενους (δημόσιοι, ιδιωτικοί & συνδικαλιστικοί φορείς, ΑΕΙ κ.α.) διασφαλίστηκε με συμμετοχή στην εξωτερική αξιολόγηση της ΕΣΚΕ 2014-20, στην εκπόνηση της νέας ΕΣΚΕ και στην ηλεκτρονική δημόσια διαβούλευση (Παράρτημα IV ΕΣΚΕ).</p> <p>Κατά την παρακολούθηση και αξιολόγηση η διαβούλευση θα διασφαλιστεί σε εθνικό και αυτοδιοικητικό επίπεδο μέσω:</p> <ul style="list-style-type: none"> • της Εθν. Επιτροπής Κοιν. Προστασίας & των αντίστοιχων περιφερειακών και τοπικών επιτροπών διαβούλευσης • της σύστασης & λειτουργίας των θεματικών ομάδων εργασίας με εκπροσώπους αντιπροσ/κών φορέων των ομάδων-στόχου • της συνεργασίας της Δ/νσης Κοιν. Ένταξης & Κοιν. Συνοχής με τα όργανα του ΕΜ (σημεία επαφής, εποπτευόμενους φορείς του ΥΠΕΚΥ, Δ/νσεις Κοιν. Μέριμνας Περιφερειών και Περιφ. Παρατηρητήρια, Κοιν.Υπηρεσίες Δήμων, Κέντρα Κοινότητας). <p>Τα όργανα αυτά θα τροφοδοτούν ετησίως τον ΕΜ με στοιχεία και ετήσιες εκθέσεις αναφορικά με την πορεία υλοποίησης των δράσεων της ΕΣΚΕ, λαμβάνοντας από την Δ/νση υποστηρικτικά εργαλεία προς διευκόλυνση του έργου τους, και θα συμμετέχουν στην διαδικασία αναθεώρησης της ΕΣΚΕ, που θα πραγματοποιείται κάθε τρία χρόνια.</p>

4.5 Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την ένταξη των Ρομά (ΕΚΤ+) (Εκπληρώνεται)

Είναι ο μοναδικός ΑΟ του ΣΠ4 που συνδέεται αποκλειστικά με το **ΕΚΤ+ και τον ειδικό στόχο (I)** «προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως των Ρομά».

Η **Εθνική Στρατηγική για την για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά, περιόδου 2021-2030** διαρθρώνεται σε τέσσερις (4) πυλώνες, οι οποίοι αντικατοπτρίζουν την εθνική στόχευση, τις προτεραιότητες και στρατηγικούς στόχους, τα μέτρα πολιτικής και τις θεσμικές παρεμβάσεις για την ισότητα, την ένταξη και τη συμμετοχή των Ρομά σε εθνικό, τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

ΠΥΛΩΝΑΣ I. «Πρόληψη και καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού των Ρομά»

ΠΥΛΩΝΑΣ II. «Ενίσχυση της ισότιμης πρόσβασης των Ρομά σε βασικές υπηρεσίες και αγαθά»

ΠΥΛΩΝΑΣ III. «Πρόληψη και καταπολέμηση των στερεοτύπων και των διακρίσεων σε βάρος των Ρομά»

ΠΥΛΩΝΑΣ IV. «Προώθηση της ενεργού συμμετοχής των Ρομά στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή»

Η ΕΣΚΕ Ρομά 2021 – 2030 ιεραρχείται η υλοποίηση των δράσεων με γνώμονα την κάλυψη των βασικών αναγκών στέγασης, απρόσκοπτης παρακολούθησης υποχρεωτικής εκπαίδευσης, εύρεσης βιώσιμης και επαρκώς αμειβόμενης εργασίας, πρόσβασης στο σύστημα υγείας και καταπολέμησης διακρίσεων. Επίσης, εστιάζει σε παρεμβάσεις για την επίλυση αστικοδημοτικών ζητημάτων, την προώθηση της ενεργής πολιτεότητας και τη συμμετοχή των Ρομά στην κοινωνική, πολιτική, οικονομική και πολιτιστική ζωή.

Το πρώτο σχέδιο θετικής αυτοαξιολόγησης της χώρας μας εστάλη στην Ευρ. Επιτροπή στις 04/04/2022 και ακολούθησε αλληλογραφία με την DG Empl, αποστολή και διαβούλευση επί των σχετικού κειμένου στρατηγικής, συμπληρωματικά στοιχεία και διευκρινήσεις με αποτέλεσμα την παροχή της σύμφωνης γνώμης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 04/04/2023. Όλες οι απαιτούμενες ενέργειες για την εκπλήρωση του ΑΟ συντονίστηκαν από τη Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας σε συνεργασία με την Επιτελική Δομή του Τομέα Κοινωνικής Αλληλεγγύης του ΥπεΚΥ.

Δεδομένου ότι η εκπλήρωση του ΑΟ τελέστηκε μετά την έγκριση των Προγραμμάτων 2021-2027 του ΕΣΠΑ, ενεργοποιήθηκε η διαδικασία ανάρτησης των απαιτούμενων εγγράφων στην πλατφόρμα SFC την 06/04/2023 κατόπιν συνεννόησης με την γεωγραφική μονάδα της DG EMPL. Η απόφαση έγκρισης της εκπλήρωσης ελήφθη την 23/05/2023.

Διαβεβαίωση διαρκούς εκπλήρωσης ΑΟ (α. 15, παρ. 6)

Σύμφωνα με πρόσφατη ενημέρωση τον Μάιο 2023 από την Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας του Υπουργείου Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων δεν υφίσταται κάποια αλλαγή ως προς το θεσμικό και στρατηγικό πλαίσιο που συνιστούν τους όρους εκπλήρωσης του Αναγκαίου Όρου. Περαιτέρω δε και ενισχυτικά της εφαρμογής των υπαισχημένων αναφέρεται πως είναι σε

εξέλιξη η διαδικασία συλλογής και αξιολόγησης των Τοπικών Σχεδίων Δράσης για την Ένταξη, την Ισότητα και τη Συμμετοχή των Ρομά. Έως σήμερα έχουν κατατεθεί 78 ΤΣΔ σε σύνολο 145 Δήμων με πληθυσμούς Ρομά.

Επιπλέον στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη και τη Μείωση της Φτώχειας (ΕΣΚΕ 2021-2027), συγκροτήθηκε και λειτουργεί Ομάδα Εργασίας για την κοινωνική προστασία και την ένταξη των Ρομά (α.π. 1469/07.06.2022 Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας). Η Ομάδα Εργασίας έχει πραγματοποιήσει έως τώρα πέντε συνεδριάσεις.

Τα κριτήρια του ΑΟ 4.5 τεκμαίρεται πως εκπληρώνονται με την αιτιολόγηση του πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 12 Αναγκαίου Όρου 4.5 «Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την ένταξη των Ρομά»

Υφίσταται εθνικό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την ένταξη των Ρομά, το οποίο περιλαμβάνει:

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
<p>1. Μέτρα για την επίσπευση της ένταξης των Ρομά, την πρόληψη και την εξάλειψη του διαχωρισμού, λαμβάνοντας υπόψη τη διάσταση του φύλου και την κατάσταση των νέων Ρομά, και ορίζει βασικά και μετρήσιμα ορόσημα και στόχους.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • https://egroma.gov.gr/ • Εθνική Στρατηγική και Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά, 2021-2030 (ΕΣΚΕ Ρομά) 	<p>Η ΕΣΚΕ Ρομά περιλαμβάνει μέτρα για την Κοινωνική Ένταξη, Ισότητα, Ενδυνάμωση και Συμμετοχή των Ρομά.</p> <p>Διαρθρώνεται σε 4 πυλώνες:</p> <p>I. Πρόληψη και καταπολέμηση φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού</p> <p>II. Ενίσχυση ισότιμης πρόσβασης των Ρομά σε βασικές υπηρεσίες και αγαθά</p> <p>III. Πρόληψη και καταπολέμηση στερεοτύπων και διακρίσεων εις βάρος των Ρομά</p> <p>IV. Προώθηση ενεργού συμμετοχής των Ρομά στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή</p> <p>Η ΕΣΚΕ Ρομά περιέχει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μέτρα για την ενσωμάτωση των Ρομά, μέτρα για την ενίσχυση της συμμετοχής τους στην εκπαίδευση, την απασχόληση, την αξιοπρεπή στέγαση, την υγεία, καθώς και την πρόληψη και εξάλειψη των διακρίσεων και του κοινωνικού αποκλεισμού, με μετρήσιμα ορόσημα και στόχους. • Ρυθμίσεις για τη διασφάλιση της παρακολούθησης, αξιολόγησης και επανεξέτασης των μέτρων και δράσεων. • Ρυθμίσεις για τη διασφάλιση ότι ο σχεδιασμός, η εφαρμογή, παρακολούθηση και αξιολόγηση των μέτρων είναι σε στενή συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών των Ρομά και με τους εμπλεκόμενους φορείς σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. <p>Οι Πυλώνες, τα μέτρα και οι στόχοι παρατίθενται αναλυτικά στα κεφάλαια 5.4, 6.4, 7.4 της ΕΣΚΕ Ρομά.</p>

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
<p>2. Ρυθμίσεις για την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και την επανεξέταση των μέτρων για την ένταξη των Ρομά.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Εθνική Στρατηγική και Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά, 2021-2030 (ΕΣΚΕ Ρομά) • Σύσταση και συγκρότηση Κυβερνητικής Επιτροπής για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά (Π.Υ.Σ 28/2022-ΦΕΚ 183Α) • Καταγραφή Οικισμών και Πληθυσμού Ρομά σε εθνικό επίπεδο (έτους 2021) 	<p>Στην ΕΣΚΕ Ρομά προβλέπεται Μηχανισμός Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των μέτρων, ο οποίος περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εμπλεκόμενα όργανα - σύστημα διακυβέρνησης της Στρατηγικής - σε εθνικό και αυτοδιοικητικό επίπεδο (κεφ. 7.1). • Σύστημα Δεικτών με μετρήσιμους και αξιόπιστους δείκτες που καλύπτουν το σύνολο των μέτρων της ΕΣΚΕ Ρομά (κεφ. 7.4). • Ετήσιες Εκθέσεις Προόδου της ΕΣΚΕ Ρομά (κεφ.7.2) • Εξωτερική Αξιολόγηση της ΕΣΚΕ Ρομά (κεφ. 7.3). Σημειώνεται επίσης ότι για την κατάρτιση της ΕΣΚΕ Ρομά ελήφθη υπόψη η αποτίμηση υφιστάμενων παρεμβάσεων (κεφ.4.3). <p>Επίσης, στον ανωτέρω Μηχανισμό συμβάλλουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η επικαιροποίηση της καταγραφής των Ρομά στη χώρα (2021). <p>Τέλος, υιοθετήθηκαν νομοθετικές ρυθμίσεις για την ενίσχυση της διασύνδεσης της παρακολούθησης των πολιτικών της ΕΣΚΕ Ρομά με το σύστημα παρακολούθησης του Εθνικού Μηχανισμού Παρακολούθησης, Συντονισμού και Αξιολόγησης των πολιτικών κοινωνικής ένταξης και κοινωνικής συνοχής.</p>
<p>3. Ρυθμίσεις για την ενσωμάτωση μέτρων για την ένταξη των Ρομά σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • https://egroma.gov.gr/ • Εθνική Στρατηγική και Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά, 2021-2030 (ΕΣΚΕ Ρομά) • Σύσταση Επιτροπής Πολιτικής για την 	<p>Η ΕΣΚΕ Ρομά περιλαμβάνει στοχευμένες τομεακές παρεμβάσεις σε εθνικό και περιφερειακό/ τοπικό επίπεδο, με βάση την αρχή της εξειδικευμένης αλλά όχι αποκλειστικής στόχευσης.</p> <p>Το Σύστημα διακυβέρνησης της ΕΣΚΕ Ρομά (κεφ. 7.1) οργανώνεται σε δύο επίπεδα, κυβερνητικό & αυτοδιοικητικό, διασφαλίζοντας την εφαρμογή της σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.</p> <p>Συνοπτικά αναφέρεται ότι σε περιφερειακό επίπεδο προβλέπεται η σύσταση <u>Ομάδων Δράσης</u> για υποστήριξη και εξειδίκευση παρεμβάσεων σε περιφερειακό/ τοπικό επίπεδο</p>

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
	<p>Κοινωνική Ένταξη των Ρομά στην ΚΕΔΕ βάσει της υπ. αρ. 396 αποφασής της 15.11.2022 του ΔΣ της ΚΕΔΕ για την ανταλλαγή τεχνογνωσίας και προώθηση ειδικών παρεμβάσεων σε ζητήματα ένταξης.</p>	<p>και ενίσχυση της συμμετοχής των Ρομά και <u>Περιφερειακών Σημείων Επαφής</u> για ενεργοποίηση της συμμετοχής των ΟΤΑ, παροχή στοιχείων προς το Εθνικό Σημείο Επαφής της ΕΕ για θέματα, Ρομά, εκπόνηση Τοπικών Σχεδίων Δράσης για κοινωνική ένταξη τους κ.α.</p> <p>Σε τοπικό επίπεδο η κοινωνική ένταξη των Ρομά υποστηρίζεται από τα Παραρτήματα Ρομά των Κέντρων Κοινότητας. Επιπλέον, Δήμοι με υψηλές συγκεντρώσεις Ρομά συντάσσουν Τοπικά Σχεδιά Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη τους.</p> <p>Πληροφορίες παρατίθενται στα κεφ. 6.1, 6.2, 6.3.4. 6.4, 7.1 της ΕΣΚΕ και Παράρτημα πρότυπου τοπικού σχεδίου δράσης.</p>
<p>4. Ρυθμίσεις ώστε να διασφαλίζεται ότι ο σχεδιασμός, η υλοποίηση, η παρακολούθηση και η επανεξέτασή της διενεργούνται σε στενή συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών των Ρομά και όλα τα άλλα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη, μεταξύ άλλων και σε</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Εθνική Στρατηγική και Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά, 2021-2030 σε διαβούλευση μέχρι 14/01/2022 στο http://www.open-gov.gr/min-lab/?p=5472 • Πλατφόρμα Διαβούλευσης: http://hello.crowdapps.net/participation-egroma 	<p>Οι Ρομά συμμετείχαν στο σχεδιασμό της ΕΣΚΕ Ρομά, τόσο κατά την προκαταρκτική διαβούλευση (Παράρτημα ΙΙ) που πραγματοποιήθηκε με οργανώσεις Ρομά, όσο και στη δημόσια διαβούλευση που πραγματοποιήθηκε για την οριστικοποίηση της Στρατηγικής.</p> <p>Η συμμετοχή τους θα συνεχιστεί και στην εξειδίκευση, εφαρμογή και παρακολούθηση των δράσεων της ΕΣΚΕ Ρομά, μέσω:</p> <ul style="list-style-type: none"> • των οργάνων διακυβέρνησης (κεφ. 6.2, 7.1) όπως: <ul style="list-style-type: none"> ○ Εθνική Συμβουλευτική Επιτροπή για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά (όπου συμμετέχουν φορείς Ρομά), για τη διατύπωση εισηγήσεων, προτάσεων κλπ. για τη λήψη αποφάσεων σε επιτελικό επίπεδο. ○ Παρατηρητήριο ΕΣΚΕ Ρομά και Φόρουμ Ρομά, τα οποία διασφαλίζουν τη συνεργασία και συμμετοχή των Ρομά στο σχεδιασμό, την παρακολούθηση και αναθεώρηση της ΕΣΚΕ.

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.	<ul style="list-style-type: none"> • Σύσταση και συγκρότηση της Συμβουλευτικής Επιτροπής για την Εθνική Στρατηγική και Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά (ΕΣΚΕ 2021-2030) (ΦΕΚ 1617/Β /17.03.2023) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Περιφερειακές Ομάδες Δράσης, δίκτυο ΟΤΑ α' βαθμού και Παραρτήματα Ρομά, στο πλαίσιο των οποίων διασφαλίζεται η κινητοποίηση και ενεργός συμμετοχή των Ρομά στην εξειδίκευση και εφαρμογή των παρεμβάσεων της ΕΣΚΕ. • Εργαλείων διαβούλευσης όπως η Πλατφόρμα Διαβούλευσης • Δράσεων για την ενδυνάμωση και συμμετοχή τους στην κοινωνική και πολιτική ζωή (Πυλώνας IV).

4.6 Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την υγεία και τη μακροχρόνια περίθαλψη (ΕΤΠΑ & ΕΚΤ+)

Η εκπλήρωση του εν λόγω ΑΟ συνδέεται με τη χρηματοδότηση δράσεων υπό τον **ειδικό στόχο (ν)** «εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγείας, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης, και την προώθηση της μετάβασης από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα που βασίζεται στην οικογένεια και την τοπική κοινότητα» του **ΕΤΠΑ** και υπό τον **ειδικό στόχο (ια)** «ενίσχυση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες, περιλαμβανομένων υπηρεσιών που προάγουν την πρόσβαση σε στέγαση και υπηρεσιών φροντίδας με επίκεντρο τον άνθρωπο, συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης· εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόσβασης στην κοινωνική προστασία, με έμφαση στα παιδιά και στις μειονεκτούσες ομάδες· βελτίωση της προσβασιμότητας, μεταξύ άλλων για τα άτομα με αναπηρίες, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και των υπηρεσιών μακροχρόνιας περίθαλψης» του **ΕΚΤ+** του Στόχου Πολιτικής 4.

Τα επιμέρους κριτήρια του είναι:

Εφαρμόζεται εθνικό ή περιφερειακό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την υγεία, το οποίο εμπεριέχει:

1. Χαρτογράφηση των αναγκών στους τομείς της υγείας και της μακροχρόνιας περίθαλψης, μεταξύ άλλων σε ό,τι αφορά το ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό, με σκοπό τη διασφάλιση βιώσιμων και συντονισμένων μέτρων.
2. Μέτρα για τη διασφάλιση της αποδοτικότητας, της βιωσιμότητας, της προσβασιμότητας και της οικονομικής προσιτότητας των υπηρεσιών υγείας και μακροχρόνιας περίθαλψης, μεταξύ άλλων με ιδιαίτερη επικέντρωση στα άτομα που είναι αποκλεισμένα από τα συστήματα υγείας και μακροχρόνιας περίθαλψης και στα πιο δυσπρόσιτα.
3. Μέτρα για την προώθηση των υπηρεσιών σε επίπεδο τοπικής κοινότητας και οικογένειας μέσω αποϊδρυματοποίησης, όπου περιλαμβάνονται η πρόληψη και η πρωτοβάθμια περίθαλψη, καθώς και οι υπηρεσίες περίθαλψης κατ' οίκον και σε επίπεδο τοπικής κοινότητας.

Η εκπόνηση του **Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Υγείας** ολοκληρώθηκε τον Σεπτέμβριο 2021 και τέθηκε για διαβούλευση εντός του Υπουργείου Υγείας. Αποτελεί επικαιροποίηση του υπάρχοντος Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου του Υπουργείου (Δεκέμβριος 2016 οπότε και ικανοποιήθηκε η αιρεσιμότητα της ΠΠ 2014- 2020 για την Υγεία), βασίζεται στην δομή του καλύπτοντας όλους τους επιμέρους τομείς και δεν έχει σημαντικές αλλαγές. Οι εμπειρογνωμοσύνες του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (WHO) και η τεχνική υποστήριξη από την Ευρ. Επιτροπή (τότε SRSS) προσέφεραν διάγνωση αναγκών με προτάσεις που παραμένουν επίκαιρες ως προς το προσδοκώμενο αποτέλεσμα: ισότητα στην πρόσβαση με την άρση κοινωνικών και γεωγραφικών εμποδίων και με την προστασία των πιο αδυνάτων, έμφαση στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας (ΠΦΥ), στροφή στις υπηρεσίες στην κοινότητα, αναδιοργάνωση της ΠΦΥ και κατάλληλη διασύνδεση με την Δευτεροβάθμια περίθαλψη, ψηφιακός μετασχηματισμός για την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών,

διατήρηση της πρόληψης του ιδρυματισμού για ψυχικά ασθενείς, ενίσχυση της βιωσιμότητας του ΕΣΥ και παρεμβάσεις στη διακυβέρνηση του συστήματος υγείας με αξιοποίηση της έγκαιρης στρατηγικής πληροφόρησης. Η επικαιροποίηση πραγματοποιήθηκε με βάση τα κείμενα θέσεων για την νέα προγραμματική περίοδο 2021-2027, τις κρίσιμες αναδυόμενες υγειονομικές ανάγκες (COVID-19), τις νέες προκλήσεις των αναγκών υγείας με όρους καθολικής κάλυψης σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας και με τις νέες κατευθύνσεις στις πολιτικές υγείας στο πλαίσιο των εθνικών στόχων και των ειδικών στόχων των Ταμείων για την υγεία.

Στο στρατηγικό πλαίσιο εντάσσονται το σχέδιο δράσης για τη [Δημόσια Υγεία](#), καθώς και ο Στρατηγικός Σχεδιασμός του Υπουργείου Υγείας στον [Τομέα Αντιμετώπισης των Εξαρτήσεων](#), όπως και το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την [αντιμετώπιση των βλαπτικών συνεπειών από την κατανάλωση αλκοόλ](#), κ.α. Το στρατηγικό πλαίσιο για την Υγεία και οι επιμέρους συνιστώσες του έχουν δυναμικό χαρακτήρα, εξελίσσονται και προσαρμόζονται στις ανάγκες της κοινωνίας και τους στόχους της εθνικής πολιτικής για την Υγεία.

Η πρώτη απόπειρα θετικής αξιολόγησης για την εκπλήρωση του ΑΟ 4.6 εστάλη στην Ευρ. Επιτροπή στις 24.09.2021. Έκτοτε, έως και σήμερα η διαπραγμάτευση για την αποδοχή της δεν έχει ολοκληρωθεί, ενώ στις 21.02.2023 εστάλη νέα ολοκληρωμένη έκδοση αυτοαξιολόγησης. Συνοπτικά σχετικά με τις απαιτήσεις του ΑΟ αναφέρονται:

Χαρτογράφηση των αναγκών (κριτήριο 1)

Ολοκληρώθηκε η χαρτογράφηση αναγκών υγείας (Οκτώβριος 2022), μέσω υλοποίησης έργου με θέμα: «Αξιολόγηση - Χαρτογράφηση Αναγκών Υγείας σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο NUTS-2 και NUTS-3 μέσω συγκεκριμένων δεικτών και σύνδεση με την προτεραιοποίηση των δράσεων στο ΕΣΠΑ 2021-2027 στο πλαίσιο της εθνικής στρατηγικής και των ειδικών στόχων του Κανονισμού των Κοινών Διατάξεων», με ανάδοχο το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής (ΠΑΔΑ).

Το πρώτο παραδοτέο που αφορά στην Χαρτογράφηση Αναγκών Υγείας σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, συνοδεύεται από **13 Εκθέσεις ανά Περιφέρεια** οι οποίες αφορούν στην χαρτογράφηση αναγκών υγείας σε επίπεδο Περιφερειών & Περιφερειακών Ενοτήτων. Στο πρώτο παραδοτέο εξετάζονται οι ανάγκες σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, με την βοήθεια ενός ολιστικού μεθοδολογικού εργαλείου συστηματικής αποτύπωσης δεικτών και διαθέσιμων στοιχείων στους οποίους δείκτες συνεκτιμώνται α) οι δαπάνες, η χρηματοδότηση του Συστήματος Υγείας και το γενικότερο κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο, β) το επιδημιολογικό επίπεδο του πληθυσμού, γ) η προσφορά και ζήτηση των υπηρεσιών υγείας, δ) η περιφερειακή κατανομή των διαθέσιμων πόρων, ε) η αποδοτικότητα και στ) η προσβασιμότητα και ισότητα του Συστήματος Υγείας.

Τα πρωτογενή δεδομένα χαρτογράφησης αντλήθηκαν κυρίως από το **ΒΙ του Υπουργείου Υγείας**, με αναφορά το έτος 2020, καθώς και από τις επίσημες πηγές αναφορών υγείας των υπηρεσιών με σχετική αρμοδιότητα:

- Δ/ση Ψυχικής Υγείας: στο <https://www.moh.gov.gr/articles/health/domes-kai-druseis-gia-thn-ygeia/c312-psyikh-ygeia/9264-plhrothta-stegastikwn-domwn-psyokoinwnikhs-apokatastashs-aygoystos-2021> (Δομές και πληρότητα δομών ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης).

- Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών ΥΥ (Τμήμα Βιοϊατρικής): επίκαιρες αναφορές παρακολούθησης Ιατροτεχνολογικού Εξοπλισμού Υψηλής Τεχνολογίας των Δημόσιων Δομών, (ως μηχανισμός έγκρισης και προτεραιοποίησης προτάσεων εξοπλισμού των Μονάδων Υγείας από το Υπουργείο).
- ΕΟΠΥΥ/ΗΔΙΚΑ: χαρτογράφηση ιατρικού προσωπικού/ειδικοτήτων ΠΦΥ (Ιδιώτες Ιατροί συμβεβλημένων στον ΕΟΠΥΥ)
- Δ/νση Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας ΥΥ και ΕΔΕΥΠΥ: Επίκαιρη χαρτογράφηση των υποδομών και ανθρωπίνων πόρων της ΠΦΥ στην οποία συμπεριλήφθηκαν οι δομές και το ανθρώπινο δυναμικό στις Περιφέρειες συμπεριλαμβανομένων των ΤΟΜΥ/ΚΟΜΥ (9ος 2021).
- Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης για τα Ναρκωτικά (ΕΚΤΕΠΝ): Ετήσια Έκθεση 2020: «Η Κατάσταση του Προβλήματος των Ναρκωτικών και των Οινόπνευματων στην Ελλάδα», όπου αντλήθηκαν τα στοιχεία χαρτογράφησης των δομών για την αντιμετώπιση των εξαρτήσεων στις Περιφέρειες.
- ΕΚΑΒ/ΕΔΕΥΠΥ: Χαρτογράφηση κινητού εξοπλισμού για την διαχείριση της προνοσοκομειακής φροντίδας/ λειτουργική ετοιμότητα/ανάγκες σε νέο εξοπλισμό.

Αξιοποιήθηκαν οι δείκτες από εκθέσεις διεθνών Οργανισμών ιδίως του ΟΟΣΑ, καθώς και συμπεράσματα από προηγούμενες μελέτες και αξιολογήσεις, (επίκαιρα στοιχεία μελετών του WHO/Europe των ετών 2013-2016).

Παράλληλα με το έργο της Χαρτογράφησης, η ΕΔ του Υπουργείου Υγείας (ΕΔΕΥΠΥ) όρισε Ομάδα Έργου (ΑΔΑ: 9182465ΦΥΟ-ΡΛΤ), μεταξύ των παραδοτέων της οποίας ήταν «η σύνδεση της χαρτογράφησης αναγκών που υλοποιείται στο πλαίσιο έργου της Τεχνικής Βοήθειας με τις **προτεραιοποιημένες προτεινόμενες δράσεις ΕΚΤ και ΕΤΠΑ μέσω της παραγωγής κατάλληλων πινάκων**». Το έργο της Ομάδας ολοκληρώθηκε και σχεδιάστηκαν, συμπληρώθηκαν και τηρούνται σχετικοί πίνακες που συσχετίζονται κατά έργο με τις εκθέσεις της χαρτογράφησης αναγκών (allocations / recommendations & gap analysis σε ΕΤΠΑ και ΕΚΤ+).

Επικοινωνήθηκαν στις Υγειονομικές Περιφέρειες και Φορείς Υγείας, και λαμβάνονται υπόψη:

- η συμφωνημένη περιοριστική **ποσόστωση για την δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια περίθαλψη προκειμένου να αναδεικνύεται η προτεραιότητα των αναγκών για την ΠΦΥ (60/40 σε εθνικό επίπεδο), για την συνέργεια έργων ΕΤΠΑ με τις δράσεις του ΕΚΤ , για το ΕΚΑΒ.**
- οι προτεραιοποιημένες ανάγκες των Υγειονομικών Περιφερειών και των Μονάδων Υγείας αρμοδιότητας, προκειμένου στη συνέχεια να αποτυπωθεί η σχέση συνάφειας των έργων ως προς τον Στρατηγικό Σχεδιασμό Υγείας, και η συσχέτιση/σύγκριση με τις ανάγκες υγείας στις Περιφέρειες, και την επίτευξη των κριτηρίων του Αναγκαίου όρου ΑΟ 4.6.

Οι Εκθέσεις ανά Περιφέρεια συνοδεύτηκαν από αναλυτικούς Πίνακες (excel) που εστάλησαν σε πρώτη φάση στις ΔΑ των ΠεΠ πριν την έγκριση των Προγραμμάτων και προσφάτως σε νεότερη έκδοση επικαιροποιημένοι ή/και στέλνονται τεκμηριώνοντας τις προτάσεις εξειδίκευσης.

Οι εν λόγω Πίνακες έχουν συνταχθεί από την ΕΔΕΥΠΥ μετά από συνεργασία με τις αρμόδιες θεσμικά Υπηρεσίες (όπως προαναφέρονται) και καταγράφουν με ιεράρχηση τις προτάσεις-δράσεις/έργα (από πάνω προς τα κάτω) και φέρουν δύο στήλες όπου διακρίνεται ο π/υ των

δράσεων ΠΦΥ από τον π/υ των δράσεων Β' βάθμιας/Γ' βάθμιας φροντίδας υγείας, έτσι ώστε οι ΔΑ να έχουν την δυνατότητα ακόμη και σε μεικτές Προσκλήσεις Υποδομών & Εξοπλισμού να επαληθεύουν την επίτευξη της συμφωνημένης ποσόστωσης σε όλη την διάρκεια του Προγράμματος. Σε στήλη «Παρατηρήσεις» καταγράφονται σε συγκεκριμένες προτάσεις δράσεων διευκρινίσεις ως προς τον π/υ ή το φυσικό αντικείμενο.

Ενσωματώθηκαν στους Πίνακες στο πάνω μέρος και δίπλα από τους διαθέσιμους πόρους κάθε Προγράμματος, δύο στήλες με διακριτή επισήμανση που καταγράφουν την αντίστοιχη συμφωνημένη χρηματοδοτική βαρύτητα μεταξύ ΠΦΥ/ Δευτεροβάθμιας - Τριτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας ανά Περιφέρεια, με βάση τον πίνακα που εστάλη την 01.07.2022 από την Επιτελική Δομή προς όλες τις ΔΑ, κατόπιν της σχετικής συμφωνίας ΕΥΣΣΑ και Ε.Ε.

Οι Πίνακες είναι ένα δυναμικό εργαλείο επικοινωνίας και παρακολούθησης της προόδου ένταξης βάσει ωρίμανσης και υλοποίησης των προτάσεων-δράσεων ΕΤΠΑ και ΕΚΤ+ στο πλαίσιο της βέλτιστης συνεργασίας μεταξύ της ΕΔΕΥΠΥ, των δυνητικών δικαιούχων έργων υγείας και των ΔΑ. Εμπλουτίζονται με τα μεταφερόμενα έργα, τα τμηματοποιημένα ενώ στις «Παρατηρήσεις» θα αναφέρεται όπου απαιτείται ανάλογα με την αναγκαία για παροχή διευκρινίσεων πληροφορία προς ενημέρωση των εμπλεκόμενων φορέων, η χρηματοδότηση από άλλα μέσα (όπως το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, κ.α.).

Μετά την έγκριση των Προγραμμάτων τα ποσά που αφορούν το ΕΤΠΑ στον Τομέα Υγείας στα ΠεΠ διαφοροποιήθηκαν κατάτι, δίχως όμως να μεταβληθεί η συμφωνημένη ποσόστωση υπερ της ΠΦΥ σε εθνικό επίπεδο.

Στον **Πίνακα VIII** που ακολουθεί φαίνεται η συμφωνημένη ποσόστωση μεταξύ της χώρας μας και της Dg REGIO σε εθνικό επίπεδο και πώς έμεινε αμετάβλητη – σε επίπεδο ποσοστών – με την οριστικοποίηση της διάθεσης των πόρων μετά την 1^η έγκριση των προγραμμάτων.

ΠΙΝΑΚΑΣ VIII - Προτεραιοποίηση πόρων ΕΤΠΑ υπέρ της ΠΦΥ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2021-2027	Συμφωνία ΕΥΣΣΑ / REGIO ΙΟΥΝΙΟΣ 2022				Τελευταία έκδοση πινάκων ΕΔΕΥΠΥ / ΜΑΪΟΣ 2023			
	Διαθέσιμοι πόροι ΕΤΠΑ (€ ΔΔ)	Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας συμπεριλαμβανομένων ΕΚΑΒ, Τηλεϊατρικής, Ψυχικής Υγείας, Δημόσιας Υγείας, Διαγνωστικού εξοπλισμού υψηλού κόστους	Δευτεροβάθμια & Τριτοβάθμια περίθαλψη	χρηματοδοτική βαρύτητα β'βάθμιας-γ'βάθμιας %	Διαθέσιμοι πόροι ΕΤΠΑ σύμφωνα με χρηματοδοτικούς εγκεκριμένων προγρ/μάτων (Πεδία Παρέμβασης 019, 128, 129, 130, 131, 132) (€ ΔΔ)	Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας συμπεριλαμβανομένων ΕΚΑΒ, Τηλεϊατρικής, Ψυχικής Υγείας, Δημόσιας Υγείας, Διαγνωστικού εξοπλισμού υψηλού κόστους	Δευτεροβάθμια & Τριτοβάθμια περίθαλψη	χρηματοδοτική βαρύτητα β'βάθμιας-γ'βάθμιας %
	1	2	3	4	1	2	3	4
ΑΤΤΙΚΗ	75.000.000	45.500.000	29.500.000	39%	81.000.000	49.410.000	31.590.000	39%
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	17.500.000	10.890.000	6.610.000	38%	17.500.000	10.850.000	6.650.000	38%
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	11.000.000	7.000.000	4.000.000	36%	11.000.000	7.040.000	3.960.000	36%
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	88.000.000	50.300.000	37.700.000	43%	88.000.000	50.160.000	37.840.000	43%
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	20.000.000	9.900.000	10.100.000	51%	20.000.000	9.800.000	10.200.000	51%
ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΘΡΑΚΗ	29.702.958	18.710.000	10.992.958	37%	29.702.958	18.712.863	10.990.094	37%
ΣΤΕΡΕΑ	21.176.471	12.709.271	8.467.000	40%	20.000.000	12.000.000	8.000.000	40%
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	24.000.000	14.500.000	9.500.000	40%	24.000.000	14.400.000	9.600.000	40%
ΗΠΕΙΡΟΣ	15.500.000	9.000.000	6.500.000	42%	15.500.000	8.990.000	6.510.000	42%
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	18.000.000	10.810.000	7.190.000	40%	18.000.000	10.800.000	7.200.000	40%
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	10.000.000	6.600.000	3.400.000	34%	10.000.000	6.600.000	3.400.000	34%
ΚΡΗΤΗ	22.000.000	14.000.000	8.000.000	36%	22.000.000	14.080.000	7.920.000	36%
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	10.564.000	6.344.000	4.220.000	40%	12.917.647	7.750.588	5.167.059	40%
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	362.443.430	216.263.273	146.179.961	40%	369.620.606	220.593.453	149.027.156	40%

Τα επί μέρους **κριτήρια 2 και 3** του ΑΟ 4.6 τεκμαίρεται πως εκπληρώνονται τόσο μέσα από την επίσημα εκφρασμένη αποστολή του Υπουργείου Υγείας – ως αρμόδιος Φορέας Πολιτικής για το εθνικό ή περιφερειακό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την υγεία - όσο και από τα μέτρα και τις πολιτικές που σχεδιάστηκαν και υλοποιούνται προς την ολοκλήρωση του σκοπού και των στόχων που περιβάλλουν το όραμα της αποστολής του Π.Δ. 121/2017 (ΦΕΚ Α 148/09.10.2017). Αναφορικά με τα μέτρα που εφαρμόζονται για την προσβασιμότητα και προσιτότητα των υπηρεσιών υγείας και μακροχρόνιας περίθαλψης (κριτήριο 2):

- Με τον Ν. 4368/2016 προβλέπεται η διασφάλιση της καθολικής υγειονομικής κάλυψης του πληθυσμού (Άρθρο 33 Υγειονομική κάλυψη ανασφάλιστων και ευάλωτων κοινωνικών ομάδων).
- Με τον Ν. 4461/2017 και Ν. 4486/17 υπάρχει πρόβλεψη για παροχή υπηρεσιών στην κοινότητα (ιδίως μέσω των ΤΟΜΥ) και για ειδική μέριμνα για Ευάλωτες Κοινωνικές Ομάδες (ΕΚΟ).
- Για τις υπηρεσίες *Long term care* έχουν θεσπιστεί βασικές διατάξεις με τον Ν. 4675/20, άρθρο 3 παρ.1γ, αρ.4 για πρόληψη ανικανότητας, πρόληψη υποτροπών, παροχή μακροχρόνιας φροντίδας κ.λπ.
- Για τις υπηρεσίες κατ' οίκον νοσηλείας, το Υπουργείο Υγείας με την υπ' αριθ.: Γ3δ/Δ.Φ. 14/Γ.Π.οικ.58490/31.7.2015 Υπουργική Απόφαση με θέμα: «*Οργάνωση, λειτουργία και ενιαίος καθορισμός διαδικασιών για την ανάπτυξη του Πιλοτικού Δικτύου των Τμημάτων ή Υπηρεσιών Κατ' Οίκον Νοσηλείας*», εισάγει ένα οργανωτικό πλαίσιο για την συγκρότηση, τον σχεδιασμό, τον συντονισμό, την οργάνωση και την υλοποίηση πιλοτικών δράσεων και ενεργειών για την ανάπτυξη του θεσμού της Κατ' Οίκον Νοσηλείας.
- Τον 4^ο 2021, στο πλαίσιο των εργασιών της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων της Βουλής, κατατέθηκε το 5ετές ολοκληρωμένο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Δημόσια Υγεία, το οποίο περιλαμβάνει δράσεις μακροχρόνιας φροντίδας για τους ασθενείς με καρκίνο, για εξαρτημένους και παρεμβάσεις πρόληψης ψυχοκοινωνικών προβλημάτων και προαγωγής της ψυχικής υγείας παιδιών και εφήβων.
- Επίσης με την βοήθεια του πρόσφατου θεσμικού πλαισίου ιδίως με τους Νόμους 4931/2022 και 4950/2022 ενισχύονται τα μέτρα πολιτικής του Υπουργείου για την **Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας**, με την θέσπιση του Προσωπικού Ιατρού. Ειδικότερα:
 - Με τον **Ν.4931/22** τροποποιούνται υφιστάμενες διατάξεις (Τροποποίηση άρθρου 2 ν. 4486/2017) και θεσπίζονται νέες για την αποτελεσματικότητα και πρακτική λειτουργικότητα του συστήματος Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, που περιλαμβάνει την πρόληψη, τη διάγνωση και τη θεραπεία με τη συμμετοχή και τη συνεργασία δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, ώστε να παρέχει υπηρεσίες υψηλής ποιότητας στους πολίτες, με τους ακόλουθους βασικούς άξονες:
 - α) την ορθολογική και αποτελεσματική διάρθρωση, στελέχωση και διοίκηση του συστήματος των δημοσίων μονάδων παροχής υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και των Τοπικών Μονάδων Υγείας (ΤοΜΥ), και ιδιαίτερη μέριμνα για τις άγονες και προβληματικές περιοχές,
 - β) την εισαγωγή του θεσμού του Προσωπικού Ιατρού για κάθε πολίτη που αναλαμβάνει την πρόληψη, ενημέρωση και καθοδήγηση του πολίτη, όπως και την πλοήγηση στο Σύστημα Υγείας.

γ) την εφαρμογή κινήτρων και αντικινήτρων για την εγγραφή στον προσωπικό ιατρό, που λειτουργεί και ως «πύλη εισόδου» για την παραπομπή στις δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες δομές υγείας

- ο **Με τον Ν. 4950/22** εισάγονται διατάξεις με τις οποίες: α) ενισχύεται ο θεσμός του Προσωπικού Γιατρού στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας, μέσω υποστήριξης της εγγραφής των πολιτών από τα φαρμακεία β) «Θεσμοθετείται Εθνικό Σύστημα Τραύματος (Ε.Σ.Τ.), ως ένα ολοκληρωμένο σύστημα οργάνωσης και διαχείρισης της φροντίδας του τραύματος, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης, της επείγουσας προνοσοκομειακής περίθαλψης, γ) Ειδικότερα για τις **(Κινητές Ομάδες Υγείας) ΚΟΜΥ**, τροποποιούνται άρθρα του Ν.4461/17, με στόχο την διεύρυνση παροχής υπηρεσιών στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας, δίνοντας έμφαση στην ολοκληρωμένη παροχή υπηρεσιών στην κοινότητα και στον άνθρωπο.

Μακροχρόνια Φροντίδα (Long term care)

Ειδικά για τον τομέα της **Μακροχρόνιας Φροντίδας (Long term care)**, η Ελλάδα υπέβαλλε στο πλαίσιο των διμερών συζητήσεων και της ανταλλαγής αλληλογραφίας με τη DG Empl δύο αναλυτικά υπομνήματα (21.02.2023) στα οποία αποτυπώνονται οι σχετικές δομές και δράσεις των Υπουργείων Υγείας και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων στο πεδίο αρμοδιότητάς τους. Στη χώρα μας η αρμοδιότητα της μακροχρόνιας φροντίδας εμπίπτει στο χαρτοφυλάκιο των δύο Υπουργείων, αυτό του Υγείας (για θέματα υγείας και ανακουφιστικής φροντίδας) και αυτό του Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (για θέματα κοινωνικής πρόνοιας και κοινωνικού αποκλεισμού).

Η πολυσυμμετοχική ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικών και δράσεων σε θέματα Μακροχρόνιας Φροντίδας καθιστά σημαντική την ανάπτυξη ενός ενιαίου στρατηγικού πλαισίου ως προς την εφαρμογή των πολιτικών αυτών, γεγονός που επισημάνθηκε και από την Ευρ. Επιτροπή τόσο δια αλληλογραφίας (Νοέμβριος 2022) όσο και σε κατ'είδη συζητήσεις στο τρίμηνο του 2023. Λαμβάνοντας υπόψη την αυξανόμενη ζήτηση των υπηρεσιών μακροχρόνιας φροντίδας για τα επόμενα χρόνια εξαιτίας του δημογραφικού ζητήματος και της γήρανσης του πληθυσμού, η χώρα μας αναγνωρίζει την ανάγκη δημιουργίας ενός στρατηγικού πλαισίου, ώστε να αυξηθεί η διαθεσιμότητα των υποδομών μακροχρόνιας φροντίδας και η χρήση των υπηρεσιών από τον πληθυσμό.

Για το σκοπό αυτό, με κοινή επιστολή την 26.04.2023 των αρμόδιων Γενικών Γραμματέων και του ΓΓ ΔΕ&ΕΣΠΑ προς τους Γενικούς Διευθυντές Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης και Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης, η χώρα δεσμεύθηκε για τη διαμόρφωση στρατηγικού πλαισίου με μία **ενιαία πολιτική** Μακροχρόνιας Φροντίδας που θα απαρτίζεται από προνοιακές και επιδοματικές μη ανταποδοτικού χαρακτήρα παροχές, από υπηρεσίες υγείας και περίθαλψης, για την κάλυψη των αναγκών του συνόλου των ωφελούμενων ομάδων πληθυσμού (ηλικιωμένους, άτομα με αναπηρία, παιδιά κλπ.). Σε συστημικό επίπεδο, η θέσπιση του στρατηγικού πλαισίου εντάσσεται σε μια ενιαία και συνεκτική προσέγγιση των τομέων πολιτικής Υγείας και Πρόνοιας στην κοινότητα, συμπεριλαμβάνοντας μια σειρά μεταρρυθμίσεων για την ανάπτυξη μιας περισσότερο προσβάσιμης και βιώσιμης πολιτικής μακροχρόνιας φροντίδας, η οποία θα διασφαλίζει αυξημένης ποιότητας και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες.

Για την επίτευξη των ανωτέρω αναφερόμενων στόχων καθίσταται αναγκαία η δημιουργία ενός κατάλληλου μηχανισμού συντονισμού του σχεδιασμού, ανάπτυξης και παρακολούθησης των δράσεων και επενδύσεων στον εν λόγω τομέα. Προς την κατεύθυνση αυτή, με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων – σε απάντηση στην επιστολή του Επιτρόπου κ. N. Schmidt - ορίστηκε ο Γενικός Γραμματέας Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας ως «ΕΘΝΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ» για την εφαρμογή της Σύστασης της 8ης Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με την πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή και υψηλής ποιότητας μακροχρόνια φροντίδα (2022/C 476/01), συνεπικουρούμενος από τις υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας.

Υπό το Συντονισμό του Γενικού Γραμματέα (ως Εθνικός Συντονιστής) δρομολογείται η εκπόνηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τη μακροχρόνια φροντίδα, το οποίο ενδεικτικά θα περιλαμβάνει:

1. Χαρτογράφηση των αναγκών στον τομέα της Μακροχρόνιας Φροντίδας μεταξύ άλλων σε ότι αφορά στο προσωπικό, με σκοπό τη διασφάλιση βιώσιμων και συντονισμένων μέτρων. Η χαρτογράφηση θα περιλαμβάνει την αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης Φορέων και Υπηρεσιών Μακροχρόνιας Φροντίδας στην Ελλάδα και την καταγραφή αναγκών και ζήτησης Μακροχρόνιας Φροντίδας ανά Τομέα (Υπουργείο Εργασίας και Κ.Υ και Υπουργείο Υγείας).
2. Μέτρα για τη διασφάλιση της αποδοτικότητας, της βιωσιμότητας της προσβασιμότητας και της οικονομικής προσιτότητας των υπηρεσιών Μακροχρόνιας Φροντίδας με ιδιαίτερη επικέντρωση στα άτομα που σήμερα δεν απολαμβάνουν υπηρεσία Μακροχρόνιας Φροντίδας εξ αιτίας του γεγονότος ότι διαβιούν σε δυσπρόσιτες κοινότητες. Στόχος η προώθηση υπηρεσιών κατ' οίκον.
3. Εντοπισμό των μηχανισμών και διαδικασιών (πρωτοκόλλων συνεργασίας) ανάμεσα σε εποπτευόμενους φορείς των δύο Υπουργείων για την παροχή εξατομικευμένων υπηρεσιών Μακροχρόνιας Φροντίδας με βάση τις ανάγκες του ωφελούμενου με σκοπό την εξατομίκευση των αναγκών του και την κατάλληλη επιλογή φορέα και υπηρεσιών Μακροχρόνιας Φροντίδας.
4. Θέσπιση ενιαίων διαδικασιών παρακολούθησης αξιολόγησης και επανεξέτασης των μέτρων πολιτικής και των μηχανισμών με σκοπό την ανατροφοδότηση και τη βελτίωση παροχής ολιστικής, ανθρωποκεντρικής και ποιοτικής φροντίδας.

Το «ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ στον τομέα της Μακροχρόνιας Φροντίδας» θα εκπονηθεί έως το χρονικό περιθώριο που τίθεται από τη Σύσταση του Συμβουλίου⁶.

Την 24.05.2023 λάβαμε επιστολή από τη γεωγρ. Μονάδα της Dg EMPL με δήλωση της πρόθεσης συνεργασίας και στήριξης του κοινού στρατηγικού σχεδιασμού στον τομέα.

Συνολικά, αναμένεται ο σχολιασμός της Ευρ. Επιτροπής στο τελευταίο πακέτο αυτοαξιολόγησης που εστάλη 21.02.2023.

⁶ Σύμφωνα με τη [Σύσταση του Συμβουλίου της 8ης Δεκεμβρίου 2022](#) σχετικά με την πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή και υψηλής ποιότητας μακροχρόνια φροντίδα (2022/C 476/01, 15.12.2022), συνιστάται στα κράτη μέλη να ανακοινώσουν στην Επιτροπή, εντός 18 μηνών από την έκδοση της σύστασης, το σύνολο των μέτρων που έχουν ληφθεί ή προβλέπεται να ληφθούν για την εφαρμογή της, με βάση, κατά περίπτωση, τις υφιστάμενες εθνικές στρατηγικές ή σχέδια και λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές συνθήκες.

3. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΝΑ ΟΡΙΖΟΝΤΙΟ ΑΝΑΓΚΑΙΟ ΟΡΟ

Όπως αναφέρθηκε και στην εισαγωγική ενότητα, την τελική ευθύνη για την αξιολόγηση της εκπλήρωσης όλων των αναγκαίων όρων έχουν οι γεωγραφικές μονάδες στη ΓΔ Περιφερειακής Πολιτικής και στη ΓΔ Απασχόλησης της Ευρ. Επιτροπής (με προβάδισμα αναλόγως του τομέα), ωστόσο και για τους Οριζόντιους ΑΟ θα συνεργαστούν με τις αρμόδιες *θεματικές* Γενικές Διευθύνσεις της Ε.Ε. Για τους ΟΑΟ των δημοσίων συμβάσεων και των κρατικών ενισχύσεων, το πρόσταγμα φέρει η DG Regio, ενώ για τους ΟΑΟ που σχετίζονται με την εφαρμογή της Χάρτας των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και της Σύμβασης των ΗΕ για τα ΆμεΑ, η DG Empl.

Η καταγραφή ακολουθεί κατωτέρω με τη σειρά των τεσσάρων (4) οριζόντιων ΑΟ στο παράρτημα ΙΙΙ του ΚΚΔ.

Στους τρεις (3) ΟΑΟ που έχουν εκπληρωθεί μετά από τη σύμφωνη γνώμη των γεωγραφικών μονάδων της Ευρ. Επιτροπής (1, 2 και 3), παρατίθεται ο πίνακας αυτοαξιολόγησης στην μορφή του προτύπου που περιλαμβάνεται και στα Προγράμματα (πίνακας 12), καθώς και όποια συμπληρωματική πληροφόρηση συμπληρώνει την ολοκληρωμένη εικόνα της διαπραγμάτευσης που οδήγησε στη θετική σύμφωνη γνώμη. Στον τέταρτο ΟΑΟ που δεν έχει εκπληρωθεί ακόμη η παρουσίαση περιέχει τις ενέργειες που έχουν πραγματοποιηθεί έως το στάδιο της διαπραγμάτευσης που βρισκόμαστε και αναφέρονται τα βασικά συστατικά που θα οδηγήσουν στην εκπλήρωση του.

1. Αποτελεσματικοί μηχανισμοί παρακολούθησης της αγοράς δημοσίων συμβάσεων (Εκπληρώνεται)

Ο ΑΟ των Δημοσίων Συμβάσεων αποτελεί εν πολλοίς τη συνέχεια της σχετικής γενικής αιρεσιμότητας της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου 2014 - 2020. Στοχεύει στην ανάδειξη ειδικών θεμάτων και προστιθέμενης αξίας από την εφαρμογή των αναφερόμενων Οδηγιών της Ε.Ε.

Ο ΑΟ έχει εκπληρωθεί, μετά τις αποτελεσματικές ενέργειες των αρμόδιων φορέων Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΔΗΣΥ) και Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων/ Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή, με την από 21/02/2022 σύμφωνη γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Οι ενέργειες που διεκπεραιώθηκαν για την εκπλήρωση των κριτηρίων του ΑΟ των δημοσίων συμβάσεων έχουν ως εξής:

1. Συστάθηκε ομάδα εργασίας, δυνάμει της με αριθμό 127526/10.12.2019 Απόφασης (ΑΔΑ: 7ΧΕΛ46ΜΤΛΡ-ΕΞΔ) του Γενικού Γραμματέα Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή για την κατάρτιση της ΚΥΑ για την καταπολέμηση της διαφθοράς για τον καθορισμό των λεπτομερειών για την εφαρμογή των προβλεπόμενων για την έκθεση παρακολούθησης, ιδίως των απαιτούμενων για τη σύνταξη της έκθεσης παρακολούθησης πληροφοριών που θα πρέπει να παρασχεθούν, των υποχρεών για την παροχή των εν λόγω στοιχείων/πληροφοριών, του χρόνου και του τρόπου υποβολής τους, των πειθαρχικών ευθυνών που υπέχουν οι υπόχρεοι σε περίπτωση

μη υποβολής ή εκπρόθεσμης υποβολής των απαιτούμενων στοιχείων. Η ΚΥΑ έχει δημοσιευτεί μαζί με την τροποποιητική της.

2. Καθορίστηκε η σχετική διαδικασία ανταλλαγής στοιχείων μεταξύ ΟΠΣ-ΕΣΠΑ και ΒΙ ΕΣΗΔΗΣ και του αρμόδιου Τμήματος της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ – ΚΗΜΔΗΣ), εξασφαλίστηκε τεχνικά και διοικητικά η επικοινωνία και συνεργασία των πληροφοριακών συστημάτων.
3. Συστάθηκε ομάδα εργασίας για την εμβάθυνση του ΚΗΜΔΗΣ.
4. 10/12/2021: Υποβλήθηκε το έγγραφο αυτοαξιολόγησης στην ΕΕ μετά από την πλήρη υιοθέτηση του από το σύνολο των εμπλεκόμενων φορέων (ΓΓΕ, ΕΑΔΗΣΥ, ΓΓΥπ). Στις 15/01/2022 λάβαμε από την Ευρ.Επ. απάντηση μερικής εκπλήρωσης και αίτημα πρόσθετης παροχής στοιχείων στα κριτήρια 4 και 5. Στις 10/02/2022 προωθήθηκε στην Ευρ.Επ. η απάντηση της ΕΑΔΗΣΥ καθώς και αναπροσαρμογή του αναλυτικού εγγράφου αυτοαξιολόγησης για τα εν λόγω κριτήρια.
5. 21/02/2022 επανυποβολή πίνακα αυτοαξιολόγησης και σύμφωνη γνώμη Ευρ. Επιτροπής

Η εκπλήρωση των επιμέρους κριτηρίων του ΑΟ και η σχετική αιτιολόγηση έχουν ως ακολούθως στον πίνακα 12.

Διαβεβαίωση διαρκούς εκπλήρωσης ΑΟ (α. 15, παρ. 6)

Σύμφωνα με πρόσφατη ενημέρωση τον Μάιο 2023 από τους επισπεύδοντες φορείς δεν υφίσταται κάποια αλλαγή που να επηρεάζει τους όρους εκπλήρωσης του Αναγκαίου Όρου.

Από την ενημέρωση σημειώσαμε κάποιες εξελίξεις που κρίνονται ως ενισχυτικές των μακροπρόθεσμων συνθηκών εκπλήρωσης του ΟΑΟ όπως ότι:

- Το σύστημα διαχείρισης του Μητρώου Αναθετουσών Αρχών/Αναθετόντων Φορέων, αρμοδιότητα της ΕΑΔΗΣΥ, έχει μπει ήδη σε παραγωγική λειτουργία και αξιοποιείται ήδη από το σύστημα Ηλεκτρονικής Τιμολόγησης. Η συγκεκριμένη υλοποίηση πραγματοποιήθηκε με ίδια μέσα από την ΓΓΠΣΔΔ/ΥΨΗΔ σε συνέχεια σχετικής συνεργασίας με την ΕΑΔΗΣΥ και το ΥΠΑΝ. Η ύπαρξη και χρήση ενός μοναδικού και επικαιροποιημένου μητρώου αναθετουσών αρχών/φορέων αποτελεί βασικό στοιχείο για εμπειριστατωμένη άντληση και συσχέτιση στοιχείων παρακολούθησης των Δημοσίων Συμβάσεων.
- Όσον αφορά την εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2019/1780 για τα eForms, που είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την καταγραφή δεδομένων και στοιχείων δημοσιότητας και παρακολούθησης για τις Δημόσιες Συμβάσεις, η Υπηρεσία μας έχει εντοπίσει τα επίμαχα ζητήματα εφαρμογής και έχει καταθέσει σχετικές προτάσεις για την βραχυπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη αντιμετώπισή τους.

Περαιτέρω, η εμπλεκόμενη Διεύθυνση του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης μας ενημέρωσε αναλυτικά για τις ενέργειες που δρομολογούνται μέσω και ενταγμένων πράξεων στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για την αναβάθμιση και διασύνδεση των σχετιζόμενων πληροφοριακών συστημάτων.

Πίνακας 12 Οριζόντιου Αναγκαίου Όρου 1 «Αποτελεσματικοί μηχανισμοί παρακολούθησης της αγοράς δημοσίων συμβάσεων»

Εφαρμόζονται μηχανισμοί παρακολούθησης που καλύπτουν όλες τις δημόσιες συμβάσεις και τις διαδικασίες σύναψής τους στο πλαίσιο των Ταμείων σύμφωνα με τη νομοθεσία της Ένωσης για τις δημόσιες συμβάσεις. Η απαίτηση αυτή περιλαμβάνει:

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
<p>1. Ρυθμίσεις για τη διασφάλιση της συλλογής ουσιαστικών και αξιόπιστων δεδομένων σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων που υπερβαίνουν τα κατώτατα όρια της Ένωσης σύμφωνα με τις υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων κατά τα άρθρα 83 και 84 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και κατά τα άρθρα 99 και 100 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Νόμος 4412_ΑΡΘΡΑ 340.pdf - Νόμος 4412_ΑΡΘΡΑ 341.pdf - Νόμος 4412_ΑΡΘΡΟ 45 - Νόμος 4412_ΑΡΘΡΟ 277 - 2018.12.14_6567 - Σύμφωνη Γνώμη ΕΑΔΗΣΥ - ΚΥΑ_Αρ. Πρωτ. 70362_24.06.2021 _ ΕΚ 	<p>Η Ελλάδα έχει μεταφέρει στην ελληνική νομοθεσία τις σχετικές διατάξεις των Οδηγιών και έχει προβεί στις επαγόμενες εξ αυτών ενέργειες :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Στο άρθρο 340 του ν. 4412/2016 ενσωματώθηκαν οι παρ. 1-5, άρ. 83 της 2014/24 και οι παρ. 1-5, άρ. 99 της 2014/25, ορίζοντας αρμόδιο φορέα παρακολούθησης του συστήματος την Ε.Α..ΔΗ.ΣΥ., βάσει των αρμοδιοτήτων της. Περαιτέρω, κατ' εξουσιοδότηση του άρ. 340, έχει εκδοθεί η με αρ. 70362/24.06.2021 Κ.Υ.Α., με την οποία καθορίζονται οι λεπτομέρειες για τη σύνταξη της έκθεσης παρακολούθησης εφαρμογής κανόνων δημοσίων συμβάσεων (ΦΕΚ Β 2802/30.06.21 και διόρθωση στο ΦΕΚ Β 3488/30.07.2021). - Στο άρθρο 45 του ν. 4412 ενσωματώθηκαν η παρ. 6, άρ. 83 και η παρ. 2, άρ. 84 της 2014/24. Στο άρθρο 277 του ίδιου νόμου ενσωματώθηκαν η παρ. 6, άρ. 99 και η παρ. 2, άρ. 100 της 2014/25. - Στο άρθρο 341 του ν. 4412 ενσωματώθηκαν οι παρ. 1 και 3, άρ. 84 της 2014/24 και οι παρ. 1 και 3, άρ. 100 της 2014/25.
<p>2. Ρυθμίσεις για να διασφαλίζεται ότι τα δεδομένα καλύπτουν</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ΚΥΑ_76928_09.07.2021_ΚΗ ΜΔΗΣ 	<p>Τα ζητούμενα στοιχεία μπορούν να ανακτούνται από τα εξής πληροφοριακά συστήματα:</p> <p>α) Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ)</p>

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
<p>τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία:</p> <p>α) ποιότητα και ένταση του ανταγωνισμού: ονόματα των πλειοδοτών, αριθμός αρχικών υποψηφίων και συμβατική αξία·</p> <p>β) πληροφορίες για την τελική τιμή μετά την ολοκλήρωση και για τη συμμετοχή των ΜΜΕ ως άμεσων πλειοδοτών, εφόσον τα εθνικά συστήματα παρέχουν αυτές τις πληροφορίες.</p>		<p>β) Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημόσιων Συμβάσεων (ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ)</p> <p>γ) Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΟΠΣ- ΕΣΠΑ)</p> <p>Για την ανάκτηση των ζητούμενων στοιχείων συνεργάζονται τα αρμόδια τμήματα των Υπουργείων Ανάπτυξης & Επενδύσεων και Υποδομών & Μεταφορών καθώς και η Ειδική Υπηρεσία Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος ΕΣΠΑ.</p> <p>Τα στοιχεία των αναδόχων καταχωρίζονται στο ΚΗΜΔΗΣ στις καρτέλες καταχώρησης των αποφάσεων ανάθεσης, των συμβάσεων και των πληρωμών.</p> <p>Ο αριθμός των υποβληθεισών προσφορών υπάρχει στο ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ.</p> <p>Η αξία της σύμβασης χωρίς ΦΠΑ υπάρχει σε κάθε καταχωρημένη σύμβαση στο ΚΗΜΔΗΣ.</p> <p>Η τελική αξία μιας σύμβασης, αποτυπώνεται στην αξία της αντίστοιχης απόφασης ανάθεσης και σύμβασης που καταχωρίζονται στο ΚΗΜΔΗΣ.</p> <p>Δεν υπάρχει διαθέσιμη πληροφορία για τη συμμετοχή μικρομεσαίων επιχειρήσεων στα ηλεκτρονικά συστήματα δημοσίων συμβάσεων</p>

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
<p>3. Ρυθμίσεις για τη διασφάλιση της παρακολούθησης και της ανάλυσης των δεδομένων από τις αρμόδιες εθνικές αρχές σύμφωνα με το άρθρο 83 παράγραφος 2 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και το άρθρο 99 παράγραφος 2 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Νόμος 4412_ΑΡΘΡΑ 340.pdf - Νόμος 4013_2011 - Οργανισμός λειτουργίας ΕΑΔΗΣΥ 	<p>Η Ελλάδα προκειμένου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις περί παρακολούθησης του συστήματος των δημοσίων συμβάσεων, όπως τίθενται στα άρθρα 83 παράγραφος 2 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και 99 παράγραφος 2 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ, προέβη στις ακόλουθες ενέργειες :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Με τον ν. 4412/2016, άρθρο 340, παράγραφος 1, ορίστηκε ως αρμόδιος φορέας παρακολούθησης του συστήματος η Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ., σύμφωνα με τις σχετικές αρμοδιότητές της, όπως περιγράφονται στον ιδρυτικό της νόμο 4013/2016 και στον Οργανισμό Λειτουργίας της (ΦΕΚ Α 52/01.04.2019) - Με την Κ.Υ.Α. 70362/24.06.2021, η οποία δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Β 2802/30.06.21 και η διόρθωση αυτής στο ΦΕΚ Β 3488/30.07.2021, καθορίστηκαν οι λεπτομέρειες για τη συλλογή και ανάλυση των δεδομένων.
<p>4. Ρυθμίσεις για τη διάθεση στο κοινό των αποτελεσμάτων της ανάλυσης σύμφωνα με το άρθρο 83 παράγραφος 3 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και το άρθρο 99 παράγραφος 3 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ΕΑΔΗΣΥ - ΕΚΘΕΣΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2017 - DG-GROW_Country reports - ΕΑΔΗΣΥ - Όλες οι ανακοινώσεις - ΕΑΔΗΣΥ - ΕΚΘΕΣΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ 	<p>Η έκθεση παρακολούθησης του συστήματος των δημοσίων συμβάσεων του άρθρου 340 του ν. 4412/2016 δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. και στην ιστοσελίδα της DG-GROW, στην οποία δημοσιεύονται οι αντίστοιχες εκθέσεις όλων των Κ-Μ (country reports).</p> <ul style="list-style-type: none"> - https://eaadhsy.gr/index.php/category-articles-eaadhsy/347-ek8esh-parakoloy8hshs-toy-systhmatos-twn-dhmosiwn-symvasewn-etoys-2017 και - https://ec.europa.eu/growth/single-market/public-procurement/country-reports_en.

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
	<p>ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2018 – 2020</p> <ul style="list-style-type: none"> – Hellenic public procurement monitoring report for the period 2018 – 2020 	<p>Σε συνέχεια της έκδοσης της με αρ. πρωτ. 70362/24.06.2021 Κ.Υ.Α. του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του Υπουργού Εσωτερικών, η οποία δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Β 2802/30.06.2021 και η διόρθωση αυτής στο ΦΕΚ Β 3488/30.07.2021, η Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. παρέλαβε τα προβλεπόμενα στοιχεία από τους υπόχρεους φορείς και συνέταξε την Έκθεση Παρακολούθησης Δημοσίων Συμβάσεων περιόδου 2018-2020, η οποία εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. 1ΕΣ/2022 Απόφαση του Συμβουλίου της Αρχής (https://eaadhsy.gr/index.php/category-articles-eaadhsy/671-ekthesi-parakolouthisis-tou-systimatos-ton-dimosion-symvaseon-periodou-2018-2020).</p>
<p>5. Ρυθμίσεις που διασφαλίζουν ότι όλες οι πληροφορίες που υποδεικνύουν ύποπτες περιπτώσεις υπόνοιας νόθευσης διαγωνισμών κοινοποιούνται στους αρμόδιους εθνικούς φορείς σύμφωνα με το άρθρο 83 παράγραφος 2 της οδηγίας 2014/24/ ΕΕ και το άρθρο 99 παράγραφος 2 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Νόμος 4412_ΑΡΘΡΑ 340.pdf – Νόμος 3959_2011-antagonismos – Ρ43ΤΟΕΤΒ-96Ω_Μνημονιο συνεργασίας με ΕΠ.ΑΝΤ – ΕΑΔΗΣΥ - ΑΣΦΑΛΗΣ ΠΛΑΤ-ΦΟΡΜΑ ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΩΝ (WHISTLEBLOWING) – ΕΠ.ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ Ανώνυμη Παροχή Πληροφοριών 	<p>Η Ελλάδα, για να διασφαλίσει τη διαχείριση των περιπτώσεων αθέμιτου ανταγωνισμού ή νόθευσης του ανταγωνισμού έχει μεταφέρει στην ελληνική έννομη τάξη τις σχετικές διατάξεις των Οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ. Οι διατάξεις αυτές έχουν μεταφερθεί στο άρθρο 340 του ν. 4412/2016. Περαιτέρω, η Ε.Α. ΔΗ.ΣΥ., ως αρμόδια Αρχή για την παρακολούθηση του συστήματος των δημοσίων συμβάσεων και η Επιτροπή Ανταγωνισμού, ως αρμόδια Αρχή προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού συνεργάζονται στενά για το σκοπό αυτό. Επισημαίνεται ότι οι ύποπτες περιπτώσεις νόθευσης δύνανται να εντοπιστούν μέσω :</p> <ul style="list-style-type: none"> – Των απευθείας ή υποβαλλόμενων μέσω πλατφορμών ανώνυμων καταγγελιών «whistleblowing» της Ε.Α. ΔΗ.ΣΥ και Επιτροπής Ανταγωνισμού. – Τυχαιάς δειγματοληψίας.

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
	<ul style="list-style-type: none"> - ΩΡΕ30ΕΤΒ-9Ρ5. Κατευθυντήρια Οδηγία 20.cleaned - 699ΤΟΕΤΒ-ΜΡ6_ Κατευθυντηρια Οδηγια 9.cleaned - Οδηγός_Διαχείρισης_Κινδύνων_Διαφθοράς_και_Απάτης_final_ISBN.cleaned - Οδηγος Επ. Ανταγων. anixneusi_praktikon.cleaned - ΕΑΔΗΣΥ - ανακοινωση ΕΕ 1.4.2021 (1) - ΕΑΔΗΣΥ - ανακοινωση ΕΕ 1.4.2021 (2) 	<p>Στην κατεύθυνση ευαισθητοποίησης των αναθετουσών αρχών / αναθετόντων φορέων για την ανίχνευση και διαχείριση των περιπτώσεων αυτών έχουν εκδοθεί:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Οι Κατευθυντήριες Οδηγίες 20 και 9 της Ε.Α. ΔΗ.ΣΥ. - Ο Οδηγός Διαχείρισης Κινδύνων Διαφθοράς και Απάτης της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας - Ο Οδηγός της Επιτροπής Ανταγωνισμού: «Ανίχνευση και πρόληψη συμπαιγνιακών πρακτικών σε διαγωνισμούς προμηθειών» (2014).

2. Εργαλεία και ικανότητα αποτελεσματικής εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις (Εκπληρώνεται)

Όπως αναφέρθηκε και στην πρώτη ενότητα του παρόντος, ο ΑΟ για τις Κρατικές Ενισχύσεις δεν εφαρμόζεται στο Ταμείο Ασύλου και Μετανάστευσης (ΤΑΜΕ), στο Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας (ΤΕΑ) και στο Μέσο για τη Διαχείριση των Συνόρων και των Θεωρήσεων (ΜΔΣΘ).

Ο ΑΟ αποτελεί εξέλιξη της σχετικής γενικής αιρεσιμότητας της προγραμματικής περιόδου 2014 - 2020, ενώ για την αξιολόγηση της εκπλήρωσης του ΑΟ η ΓΔ Περιφερειακής Πολιτικής συνεργάστηκε με τη ΓΔ Ανταγωνισμού.

Ο ΑΟ έχει εκπληρωθεί, μετά τις αποτελεσματικές ενέργειες των αρμόδιων φορέων (ΕΥΚΕ/ΚΕΜΚΕ) και με την από 29/11/2021 σύμφωνη γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Οι ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν, μέχρι και την ολοκλήρωση της εκπλήρωσης των κριτηρίων του ΑΟ έχουν ως εξής:

1. Η Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων της ΕΑΣ, μετά από συνεργασία με την ΚΕΜΚΕ του Υπουργείου Οικονομικών, εξέδωσε εγκυκλίους προς όλες τις ΔΑ για τον τρόπο και τα δικαιολογητικά ελέγχου της προβληματικής επιχείρησης αλλά και άλλων ελέγχων σύμφωνα με τον ορισμό της Ενωσιακής Νομοθεσίας προκειμένου οι Δ.Α να έχουν τα εργαλεία που απαιτούνται για να ελέγξουν τα σημεία αυτά.
2. Οι Διαχειριστικές Αρχές και οι Ενδιάμεσοι Φορείς πραγματοποίησαν και πραγματοποιούν τον έλεγχο προβληματικότητας είτε σε καθεστώς ενισχύσεων είτε σε ad hoc ενισχύσεις προτού χορηγήσουν την σχετική ενίσχυση.
3. Με το Νόμο 4152/2013 συστήθηκε σύστημα ελέγχου κρατικών ενισχύσεων στην χώρα και αρμόδιες υπηρεσίες (ΚΕΜΚΕ, ΑΜΚΕ).
4. Με την Υπουργική Απόφαση 69135/ΕΥΘΥ626/ 2015 καθορίστηκαν οι αρμοδιότητες της Ειδικής Υπηρεσίας Κρατικών Ενισχύσεων στις οποίες περιλαμβάνονται όλες οι συγχρηματοδοτούμενες πράξεις.
5. Υπεβλήθη αρχικά έγγραφο αυτοαξιολόγησης στην Ευρ. Επιτροπή (DG REGIO) στις 16/04/2021. Στις 17/5 η DG REGIO Κατόπιν της διαβούλευσης με την αρμόδια Γενική Διεύθυνση για τις κρατικές ενισχύσεις έστειλε διευκρινιστικό ερώτημα για το 1ο κριτήριο και ακολούθησε από την πλευρά μας (ΕΥΚΕ) αποστολή συμπληρωματικών στοιχείων στις 25/5/2021.
6. Ακολούθησε άτυπη αλληλογραφία με DG REGIO για διευκρινήσεις απόρροια του interservice consultation για τον ΑΟ (16-19/11/2021).
7. Στις 29/11/2021 η DG REGIO μας ενημέρωσε ότι ο ΟΑΟ2 μπορεί να θεωρείται εκπληρωμένος και αναφέρθηκε ως τέτοιος στις παρατηρήσεις που συνόδευαν την πρώτη επίσημη υποβολή του Προγράμματος ΑΝΕΚ τον Ιανουάριο 2022.

Η παρουσίαση της εκπλήρωσης των επιμέρους κριτηρίων του ΑΟ και η αιτιολόγηση τους ακολουθεί.

Διαβεβαίωση διαρκούς εκπλήρωσης ΑΟ (α. 15, παρ. 6)

Σύμφωνα με πρόσφατη ενημέρωση τον Μάιο 2023 από τους επισπεύδοντες φορείς δεν υφίσταται κάποια αλλαγή που να επηρεάζει τους όρους εκπλήρωσης του Αναγκαίου Όρου. Η Κεντρική Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων (ΚΕΜΚΕ) του Υπουργείου Οικονομικών μας ενημέρωσε για την υιοθέτηση του [Ν. 5000/2022](#) με τον οποίο επικαιροποιήθηκε το σύστημα ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων, αποτυπώθηκαν ευκρινώς οι αρμοδιότητες κάθε εμπλεκόμενης υπηρεσίας και κωδικοποιήθηκε το ισχύον πλαίσιο για την υλοποίηση αποφάσεων ανάκτησης της ΕΕ ή του ΔΕΕ.

Επιπλέον, η ΚΕΜΚΕ διοργανώνει σε συνεργασία με την DG Comp ή/και εξωτερικούς αναδόχους εκπαιδευτικά σεμινάρια για στοχευμένα ζητήματα κρατικών ενισχύσεων. Ενδεικτικά, τον Μάρτιο του 2023 διοργανώθηκε σεμινάριο το οποίο απευθυνόταν στο σύνολο του δικτύου των ΑΜΚΕ για το θεσμικό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων σε συνέχεια ερωτηματολογίου διερεύνησης των εκπαιδευτικών αναγκών των συμμετεχόντων. Παράλληλα η ΑΜΚΕ «ΕΥΚΕ-ΧΕ» που έχει στην ευθύνη της τις συγχρηματοδοτούμενες Δράσεις του ΕΣΠΑ, εξακολουθεί να υλοποιεί σεμινάρια σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις προς τα στελέχη των ΕΥΔ των Περιφερειακών και Τομεακών Προγραμμάτων.

Πίνακας 12 Οριζόντιου Αναγκαίου Όρου 2 «Εργαλεία και ικανότητα αποτελεσματικής εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις»

Οι διαχειριστικές αρχές διαθέτουν τα εργαλεία και την ικανότητα να εξακριβώνουν τη συμμόρφωση με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις:

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
<p>1. Για τις προβληματικές επιχειρήσεις και τις επιχειρήσεις που υπόκεινται σε υποχρέωση ανάκτησης.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Εγκύκλιος 101270/ΕΥΚΕ 3633/30-9-2016 – 42649/ΕΥΚΕ 5351/10-4-2017 – 64925/ΕΥΚΕ 579/9-6-2017 – Εγκύκλιος 122645/ΕΥΚΕ 2260/27-11-2019 – Εγκύκλιος 34584/ΕΞ2019/05-04-2019 – https://www.espa.gr/el/Documents/Provlimatiki_epix_Orismos_update_2.pdf 	<p>Η Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων (ΕΥΚΕ), μετά από συνεργασία με την Κεντρική Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων (ΚΕΜΚΕ), έχει εκδώσει προς τις ΔΑ τις εγκυκλίους (1) και (4) που αφορούν έλεγχο προβληματικότητας και έλεγχο σχετικά με επιχειρήσεις για τις οποίες εκκρεμεί διαδικασία ανάκτησης έπειτα από απόφαση της ΕΕ.</p> <p>Όσον αφορά τον έλεγχο προβληματικότητας, με τα έγγραφα (2) και (3) προσδιορίζονται τα στάδια που πρέπει να ακολουθηθούν, συγκεκριμένοι αλγόριθμοι και δίνονται περαιτέρω διευκρινίσεις.</p> <p>Στο espa.gr, αναρτήθηκε παρουσίαση για τον έλεγχο προβληματικής (6).</p> <p>Με το (5) παρέχονται οδηγίες για την συμμόρφωση με το θεσμικό πλαίσιο ΚΕ όταν χρησιμοποιούνται ως νομική βάση οι Απαλλακτικοί Κανονισμοί ή οι Καν. ήσσονος σημασίας της ΕΕ.</p> <p>Οι ΔΑ και οι ΕΦ πραγματοποιούν τον σχετικό έλεγχο για την ύπαρξη ΚΕ σε όλη την περίοδο 2014-20 και έχουν την απαιτούμενη τεχνογνωσία, ενώ ενημερώνονται μέσω εκπαιδύσεων και οδηγιών για τροποποιήσεις του θεσμικού πλαισίου.</p> <p>Σε σχέση με τις επιχειρήσεις για τις οποίες εκκρεμεί διαδικασία ανάκτησης, οι δικαιούχοι των ενισχύσεων εξάγουν το σχετικό δικαιολογητικό από το TAXIS και το επισυνάπτουν στην αίτηση χρηματοδότησης.</p>

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
<p>2. Μέσω της πρόσβασης σε συμβουλές εμπειρογνομόνων και καθοδήγηση σε θέματα κρατικών ενισχύσεων που παρέχονται από εμπειρογνώμονες κρατικών ενισχύσεων τοπικών ή εθνικών φορέων.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Νόμος 4152/2013 - Υπουργική Απόφαση 69135/ΕΥΘΥ6 26/ 2015 - Εγκύκλιος 74391/ ΕΥΚΕ 2634/13-7-2016 - Έγγραφο 115150/ΕΥΚΕ 4023/ 2-11-2016 - Κείμενο οδηγιών 139119 ΕΞ2016 ΕΜΠ/9.8.2016 (9α,β). - Εγκύκλιος 109658 ΕΞ2019 ΕΜΠ/ 4.10.2019 - Εγκύκλιος 00430 ΕΞ 2017 ΕΜΠ/5.12.2017 - Εγκύκλιος 001879 ΕΞ2016 ΕΜΠ/ 23.12.2016 - Έγγραφο ΚΜΚΕ 0004020 ΕΞ 2018/ 4.12.2018 	<p>Με το Ν. 4152/2013 συστήθηκε σύστημα ελέγχου ΚΕ και οι αρμόδιες υπηρεσίες (ΚΕΜΚΕ, ΑΜΚΕ). Το σύστημα ελέγχου έχει σαν σκοπό την υποστήριξη των φορέων χορήγησης ΚΕ.</p> <p>Με την (2) ΥΑ καθορίστηκαν οι αρμοδιότητες της ΕΥΚΕ, ως ΑΜΚΕ του Υπ. Αν.Επ. στις οποίες μεταξύ άλλων περιλαμβάνονται όλες οι συγχρ/μενες πράξεις.</p> <p>Με τα έγγραφα 3- 9 δόθηκαν:</p> <ul style="list-style-type: none"> - οδηγίες με τις συγκεκριμένες διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούν ανά στάδιο και ανά περίπτωση - λίστες ελέγχου για την αναγνώριση ύπαρξης πιθανής ΚΕ, - οδηγίες διασφάλισης ορθής εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου ΚΕ - οδηγίες για τις διαδικασίες έγκρισης και συντονισμού μέτρων ΚΕ - οδηγίες για τις υποχρεώσεις και τις διαδικασίες δημοσίευσης στοιχείων χορηγούμενων ΚΕ - οδηγίες σχετικά με τις υποχρεώσεις για την καταχώρηση πληροφοριών στο ηλεκτρονικό σύστημα διαφάνειας για τις ΚΕ (Transparency Award Module - TAM). <p>Επιπροσθέτως η ΕΥΚΕ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - έχει εκδώσει οδηγούς για έλεγχο ύπαρξης ΚΕ σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας - υλοποιεί μάθημα ασύγχρονης τηλεκαίδευσης σε θέματα ΚΕ - έχει αναπτύξει Πληροφοριακό Σύστημα (ΠΣΚΕ), με ενσωματωμένες τις απαιτήσεις των κανονισμών ΚΕ το οποίο είναι υποχρεωτικό στα ΕΔΕΤ.

3. Αποτελεσματική εφαρμογή και υλοποίηση του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (Εκπληρώνεται)

Για την αξιολόγηση της εκπλήρωσης του ΑΟ επισπεύδουσα είναι η DG Empl.

Από την αρχή της ενασχόλησης με την εκπλήρωση των ΑΟ, η ΕΥΣΣΑ διερεύνησε τον τρόπο εκπλήρωσης του συγκεκριμένου ΑΟ καθώς αποτέλεσε αντικείμενο νέα υποχρέωσης και μάλιστα με οριζόντια εφαρμογή στο σύνολο των Ταμείων.

Η Ευρ. Επιτροπή αναφέρθηκε συχνά κατά τις συναντήσεις μας πως οι βασικές οδηγίες για τη συμμόρφωση των εθνικών αρχών με τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ κατά τον σχεδιασμό και εκτέλεση προγραμμάτων χρηματοδοτούμενων από Ταμεία της ΕΕ, περιέχονται στην Ανακοίνωση της Ε.Ε. που εκδόθηκε το 2016 με τίτλο **«Κατευθυντήριες γραμμές για τη διασφάλιση της τήρησης του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την εφαρμογή των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων («ΕΔΕΤ»)»**. Η Ανακοίνωση και οι οδηγίες που περιέχονται σε αυτήν δεν έχουν έκτοτε αναθεωρηθεί και αποτελούν χρήσιμη πηγή για τα ΚΜ στην προετοιμασία τους για την εκπλήρωση του ΑΟ.

Κατόπιν αλληλογραφίας με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για τα Θεμελιώδη Δικαιώματα (European Union Agency for Fundamental Rights/FRA) και στενής συνεργασίας με ΕΥΘΥ για την οριστικοποίηση της μεθοδολογικής προσέγγισης συμφωνήθηκαν συγκεκριμένα βήματα για την κάλυψη των απαιτήσεων των επιμέρους κριτηρίων του ΑΟ. Χρήσιμη υπήρξε και η προηγούμενη εμπειρία από την υποχρέωση εκπλήρωσης και τήρησης οριζόντιων αρχών στην τρέχουσα ΠΠ 2014-2020 (αναπηρία).

Η τήρηση της εφαρμογής του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (Χάρτης στο εξής) στην εφαρμογή των Ταμείων για την ΠΠ 2021-2027 πρέπει να αποδεικνύεται πως καλύπτει τρεις διαδοχικές φάσεις με επιμέρους ενέργειες, που θα εκτελούνται από συγκεκριμένους επισπεύδοντες φορείς. Σε πρώτη φάση (δλδ. στην φάση που εξετάστηκε η αρχική εκπλήρωση του ΑΟ) λήφθηκε σχετική μέριμνα στο επίπεδο της κατάρτισης των εγγράφων προγραμματισμού (Εγκύκλιοι σχεδιασμού, εταιρική σχέση με διαβούλευση και αντιπροσωπευτική σύνθεση ομάδων σχεδιασμού, κείμενο ΕΣΠΑ) και στην εκπόνηση του νέου Νόμου του ΕΣΠΑ. Στη συνέχεια, καθ'όλη την ΠΠ θα αξιοποιείται η αρχή της εταιρικής σχέσης και θα εφαρμόζονται συγκεκριμένες διαδικασίες μέσα από το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ), ενώ παράλληλα εδραιώθηκαν συνεργασίες με Ανεξάρτητες αρχές και εκπροσώπους της Κοινωνίας των Πολιτών για την καταγραφή παραπόνων και μη συμμόρφωσης με τις αρχές του Χάρτη στα συγχ/να προγράμματα (Εθνική Αρχή Διαφάνειας κ.λπ).

Η υιοθέτηση του Ν. 4914/2022 για τη «Διαχείριση, έλεγχο και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2024, ...» συνέβαλλε στην κάλυψη επιμέρους απαιτήσεων του ΑΟ καθώς απέδειξε πως ο Χάρτης έχει ληφθεί υπόψη στις συνιστώσες του ειδικού θεσμικού πλαισίου.

Άρθρα του Ν. 4914/2022 (Α', 61) για τη Διαχείριση, έλεγχο, και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027» που ρυθμίζουν θέματα που άπτονται των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι κυρίως

- Άρθρο 5, όπου ορίζονται οι αρχές των Προγραμμάτων
- Άρθρο 6, ορίζονται οι διαχειριστικές αρχές των Προγραμμάτων
- Άρθρο 8, στο οποίο ορίζονται οι αρμοδιότητες μιας διαχειριστικής αρχής
- Άρθρο 13, ρυθμίζονται τα θέματα των ενδιάμεσων φορέων που αναλαμβάνουν καθήκοντα διαχειριστικής αρχής

- Άρθρο 29, προβλέπονται τα θέματα των Επιτροπών Παρακολούθησης και ορίζεται ρητά ότι στα μέλη περιλαμβάνονται και φορείς υπεύθυνοι για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης, των θεμελιωδών δικαιωμάτων, των ατόμων με αναπηρία, της ισότητας των φύλων και της καταπολέμησης των διακρίσεων
- Άρθρο 36, ορίζεται πως γίνεται η Ένταξη των Πράξεων στα Προγράμματα και αναφέρεται ρητά ότι τα κριτήρια και οι διαδικασίες αξιολόγησης και επιλογής των πράξεων δεν εισάγουν διακρίσεις, είναι διαφανή, εξασφαλίζουν την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία και των εμποδιζόμενων ατόμων, διασφαλίζουν την ισότητα των δύο φύλων και λαμβάνουν υπόψη το Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων
- Άρθρο 39 ρυθμίζονται τα θέματα των Διαχειριστικών Επαληθεύσεων
- Άρθρο 42 προβλέπονται τα θέματα των Παρατυπιών, δημοσιονομικών διορθώσεων και ανακτήσεων
- Άρθρο 50 προβλέπεται η λειτουργία Μηχανισμού Καταγγελιών για τη διασφάλιση υποβολής και καταχώρησης των καταγγελιών, οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των Προγραμμάτων 2021-2027, η εξέτασή τους και καταχώρηση των πορισμάτων, η ανταλλαγή πληροφοριών και η διαβίβαση σχετικών εγγράφων
- Άρθρο 53 ρυθμίζονται τα θέματα των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα
- Άρθρο 63 προβλέπονται Εξουσιοδοτικές διατάξεις, βάσει των οποίων εκδίδονται οι οριζόμενες στο νόμο Υπουργικές Αποφάσεις (ΥΑ) ή Αποφάσεις Περιφερειάρχων. Στις εξουσιοδοτικές διατάξεις ορίζονται και οι αποφάσεις :
 - ΥΑ για τον καθορισμό του σκοπού και των αρμοδιοτήτων των διαχειριστικών αρχών των Προγραμμάτων, την εσωτερική τους διάρθρωση σε οργανικές μονάδες και την κατανομή των αρμοδιοτήτων σε αυτές
 - ΥΑ ή απόφαση Περιφερειάρχη για τον ορισμό Ενδιάμεσου Φορέα για την εκτέλεση καθηκόντων της διαχειριστικής αρχής Προγράμματος, υπό την εποπτεία αυτής για την εφαρμογή του άρθρου 13
 - ΥΑ ή απόφαση Περιφερειάρχη για τη συγκρότηση των Επιτροπών Παρακολούθησης των Προγραμμάτων του άρθρου 29
 - ΥΑ για τον καθορισμό της διαδικασίας υποβολής και εξέτασης των ενστάσεων των δικαιούχων πράξεων Προγραμμάτων επί των αιτήσεων ένταξής τους στα αντίστοιχα Προγράμματα, σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 36
 - ΥΑ για τον προσδιορισμό των διαδικασιών επαληθεύσης και ελέγχων, των αντίστοιχων οργάνων, τις διαδικασίες έγκρισης εκθέσεων, τις διαδικασίες και προθεσμίες υποβολής αντιρρήσεων, τις διαδικασίες και τα όργανα έγκρισης διορθώσεων, τη διαδικασία ανάκτησης των αχρεωστήτως ή παρανόμων καταβληθέντων ποσών, τα κριτήρια και οι κλίμακες εφαρμογής των κατ' αποκοπή δημοσιονομικών διορθώσεων και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή των άρθρων 39 και 42
 - Άρθρο 65 ρυθμίζονται ειδικά θέματα για τη διάρθρωση Ειδικών Υπηρεσιών, ενώ στην παρ. 18 ορίζεται η σύσταση στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων Αυτοτελές Γραφείο Υπεύθυνου Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (Data Protection Officer – DPO/ΕΣΠΑ), σύμφωνα με τον Καν, 679/216 και τον ν. 4624/2019 (Α' 137), για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που διακινούνται μέσω των πληροφοριακών συστημάτων ΟΠΣ, ΟΠΣΚΕ και ΠΣΣΚΕΗ, σύμφωνα με το άρθρο 53 του νόμου.

Πηγή: Επεξεργασία Ν. 4914/2022 από ΕΥΘΥΠΣ

Τα μέγιστα στην εκπλήρωση συνέβαλλε η υπογραφή Μνημονίου Συνεργασίας μεταξύ του ΓΓ ΔΕ & ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων και της **Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ)** στις 25/02/2022 με αντικείμενο τη συνεργασία για τη διασφάλιση της συμβατότητας των προγραμμάτων ΕΣΠΑ της περιόδου 2021-2027 με τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ.

Σκοπός της συνεργασίας, στο πλαίσιο της εφαρμογής αφενός του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αφετέρου της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ισχυροποίηση του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων στην ΕΕ, είναι:

- να διασφαλισθεί η συμβατότητα του κανονιστικού και διαχειριστικού εθνικού πλαισίου σχεδιασμού, υλοποίησης και εφαρμογής των προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από ενωσιακούς πόρους με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ και τις αντίστοιχες ρυθμίσεις που

προβλέπονται για τον Χάρτη στον Κανονισμό περί Κοινών Διατάξεων. Το πλαίσιο αυτό κατ' ελάχιστο αφορά:

1. στον Νόμο 4914/2022 για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027
 2. στις Υπουργικές Αποφάσεις που προβλέπονται στον Νόμο και εξειδικεύουν τους κανόνες εφαρμογής των Ευρωπαϊκών Ταμείων (κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027, έλεγχοι νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων έργων (πράξεων) ΕΣΠΑ 2021-2027 από τις Αρχές/ φορείς Διαχείρισης, διαδικασίες ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης των πράξεων, διαδικασίες δημοσιονομικών διορθώσεων και ανακτήσεων κ.α.)
 3. στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου και στο σχετικό Εγχειρίδιο Διαδικασιών του.
- να υποστηριχθεί το προσωπικό των Υπηρεσιών του ΕΣΠΑ και όλων των συνεργαζόμενων φορέων και δικαιούχων στον σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων που συνάδουν με τον Χάρτη, μέσα από ενέργειες ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και κατάρτισης
 - να διευκολυνθεί η παρακολούθηση της εφαρμογής του σχετικού οριζόντιου «αναγκαίου πρόσφορου όρου» καθόλη την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027 με την ανάπτυξη κατάλληλων εργαλείων
 - να διασφαλισθεί η κατάλληλη και αντιπροσωπευτική εκπροσώπηση των φορέων θεμελιωδών δικαιωμάτων στις Επιτροπές Παρακολούθησης των προγραμμάτων της νέας ΠΠ, όταν αυτά εγκριθούν και ενεργοποιηθούν.

Το αντικείμενο της συνεργασίας καθορίζεται ως εξής:

- Κατά την φάση του σχεδιασμού και προγραμματισμού, όπως ξεκίνησε με την εκπόνηση του ΕΣΠΑ και όπως αναμένεται να ολοκληρωθεί με την έγκριση των Προγραμμάτων και τη θέση σε ισχύ του νέου Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου, η διασφάλιση ότι οι απαιτήσεις του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης λαμβάνονται υπόψη κατά την κανονιστική διαμόρφωση του θεσμικού πλαισίου (βλ. προηγούμενα σημεία 1 έως 3) και
- Κατά την ενεργοποίηση και υλοποίηση των Προγραμμάτων και της εφαρμογής του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) καθ' όλη την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σε:
 - ο παρακολούθηση των εξελίξεων της νομοθεσίας, των στρατηγικών και καλών πρακτικών που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με την εφαρμογή του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο με σκοπό τη διαμόρφωση προτάσεων για την διαχειριστική ενσωμάτωση και εφαρμογή του σε όλα τα επίπεδα και φάσεις υλοποίησης των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027 και την εκπαίδευση των αρχών σχεδιασμού, διαχείρισης και υλοποίησης αυτών
 - ο εξέταση και επίλυση σχετικών ζητημάτων που ενδέχεται να προκύψουν κατά την υλοποίηση
 - ο διαμόρφωση προτάσεων για την εξειδίκευση της εφαρμογής του Χάρτη σε όλα τα επίπεδα και φάσεις υλοποίησης των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2021, όπως επιβάλλουν οι Κανονισμοί των ΕΔΕΤ

- ο διαμόρφωση σχετικών προτάσεων για την τροφοδότηση ή/ και προσαρμογή Διαδικασιών του ΣΔΕ και για την έκδοση οδηγών, οδηγιών, εγκυκλίων και λοιπών εργαλείων προς ενημέρωση, εκπαίδευση και επίλυση τυχόν προβλημάτων που διαπιστώνονται
- ο διαχείριση περιπτώσεων μη συμμόρφωσης ή/και καταγγελιών σχετικά με τον Χάρτη, σε πράξεις που συγχρηματοδοτούνται από τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ
- ο σχεδιασμό και υλοποίηση εκπαιδευτικών σεμιναρίων για την εφαρμογή του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ στις Αρχές/ φορείς που διαχειρίζονται και υλοποιούν συγχρηματοδοτούμενα έργα.

Επίσης, στο πλαίσιο εκπλήρωσης του 3ου κριτηρίου του ΑΟ (όμοιο με το 3ο κριτήριο και του ΟΑΟ 4 για τα ΑμεΑ) ξεκίνησε η συνεργασία της ΕΑΣ με τον Συνήγορο του Πολίτη για την διαχείριση καταγγελιών και παραπόνων που αφορούν τις συγχρ/νες πράξεις.

Η θετική αυτοαξιολόγηση εστάλη πρώτη φορά στην Ευρ.Επ στις 23/06/2021. Ακολούθησε ένας χρόνος με εκτενή συνεργασία με το αρμόδιο στέλεχος της γεωγραφικής μονάδας στην Dg Empl, αποστολή απαντήσεων σε αιτήματα συμπληρωματικής πληροφόρησης και τηλεδιασκέψεις με όλους τους εμπλεκόμενους. Στις 10/06/2022 απεστάλη η τελική έκδοση αυτοαξιολόγησης και στις 16/06/2022 λάβαμε την παροχή σύμφωνης γνώμης της Ευρ. Επιτροπής.

Έκτοτε, έχει ξεκινήσει η διαβούλευση της ΕΥΘΥ με την ΕΕΔΑ επί των σχεδίων των νέων διαδικασιών και εντύπων του ΣΔΕ. Στις εκτελεστικές εγκριτικές αποφάσεις των Προγραμμάτων 2021-2027 αποτυπώθηκε ο ΑΟ ως εκπληρωμένος.

Ο ΑΟ συμπληρώθηκε στον πίνακα 12 της πλειοψηφίας των Προγραμμάτων και εκπληρώθηκε ως ακολούθως.

Διαβεβαίωση διαρκούς εκπλήρωσης ΑΟ (α. 15, παρ. 6)

Σύμφωνα με πρόσφατη ενημέρωση τον Μάιο 2023 από την Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής Υποστήριξης και Πληροφοριακών Συστημάτων (ΕΥΘΥΠΣ) δεν υφίσταται κάποια αλλαγή που να επηρεάζει αρνητικά τους όρους εκπλήρωσης του Αναγκαίου Όρου.

Τουναντίον, σε συνέχεια του από 25/2/2022 μνημόνιου συνεργασίας μεταξύ του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ και της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ), η ΕΥΘΥΠΣ εγκαινίασε την συνεργασία με την ΕΕΔΑ με την αποστολή (Ιούλιος του 2022) των διαδικασιών του ΣΔΕ που αφορούν την 1^η λειτουργική του περιοχή, δηλαδή έκδοση πρόσκλησης για υποβολή προτάσεων και επιλογή και έγκριση πράξης, για σχολιασμό. Οι παρατηρήσεις της ΕΕΔΑ (Οκτώβριος 2022) συμπεριλήφθηκαν στις διαδικασίες που απεστάλησαν στις διαχειριστικές αρχές.

- ✓ *Πώς λαμβάνει γνώση ο δικαιούχος:* Στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων είναι συνημμένος ο «Πίνακας για τη συμμόρφωση των πράξεων με τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε. Ένωσης» ώστε να λαμβάνει γνώση ο δικαιούχος για τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνει να τηρεί κατά την υλοποίηση του έργου του. Ο πίνακας αυτός χρησιμεύει και ως εργαλείο των διαχειριστικών αρχών προκειμένου να διενεργούν μια εκ των προτέρων αυτοαξιολόγηση ως προς τη συμμόρφωση των δράσεων της εκάστοτε πρόσκλησης με το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε. Ένωσης.
- ✓ *Πώς δεσμεύεται ο δικαιούχος:* Στην ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ ΝΟΜΙΜΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥ που περιλαμβάνεται στο Τεχνικό Δελτίο Πράξης υπάρχει πεδίο που πρέπει να

βεβαιώνει ο δικαιούχος ότι Έχω λάβει γνώση των υποχρεώσεων που πρέπει να τηρήσω στο πλαίσιο της υλοποίησης της υποβαλλόμενης πρότασης όπως αυτές προκύπτουν από το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και βεβαιώνω ότι η προτεινόμενη πράξη δεν καταστρατηγεί και δεν είναι ασύμβατη με κανένα από τα αναφερόμενα στο Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως αυτά αναφέρονται στην αναλυτικά στον «Πίνακα για τη συμμόρφωση των πράξεων με τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε. Ένωσης» που περιλαμβάνεται στην Πρόσκληση.

- ✓ Πώς αξιολογείται η πρόταση που υποβάλλει ο δικαιούχος από τη διαχειριστική αρχή: Στις Οδηγίες για την αξιολόγηση των προτάσεων, στον Πίνακα κριτηρίων επιλογής πράξεων, στη 2^η ομάδα κριτηρίων υπάρχει το on/off κριτήριο Τήρηση θεσμικού πλαισίου πλην δημοσίων συμβάσεων, λαμβάνοντας υπόψη τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η ανάπτυξη του ΣΔΕ είναι σε εξέλιξη.

Επιπλέον, η ΕΕΔΑ, κατόπιν των οδηγιών που εστάλησαν στις ΔΑ για τη συγκρότηση των Επιτροπών Παρακολούθησης των νέων Προγραμμάτων 2021-2027, παρακολουθεί τις εργασίες όλων των ΕπΠα με την ιδιότητα του μέλους.

Πίνακας 12 Οριζόντιου Αναγκαίου Όρου 3 «Αποτελεσματική εφαρμογή και υλοποίηση του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων»

Εφαρμόζονται αποτελεσματικοί μηχανισμοί για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ο Χάρτης»), οι οποίοι περιλαμβάνουν::

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
<p>1. Ρυθμίσεις οι οποίες διασφαλίζουν τη συμμόρφωση των προγραμμάτων που στηρίζονται από τα Ταμεία και τη υλοποίηση τους με τις σχετικές διατάξεις του Χάρτη</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Σχεδιασμός ΕΣΠΑ & Προγραμμάτων 2021-2027 - Διαβουλεύσεις Προγραμμάτων - Νόμος 4914/2022 για τη «<i>Διαχείριση, έλεγχο και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2024, ...</i>». - Δήλωση Πολιτικής για το σεβασμό των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων - Μνημόνιο Συνεργασίας ΕΑΣ / ΕΕΔΑ - Ν. 4780/2021 «Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας, Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου...» 	<p>Ρυθμίσεις τήρησης του ΧΘΔ σε:</p> <p>Προγρ/σμός: εταιρική σχέση, διαβούλευση με κοινων.εταίρους, εγκύκλιοι με μνεία τήρησης οριζόντιων αρχών ΚΚΔ & Χάρτη. Επικοινωνία με ΕΕΔΑ, Συνήγορο Πολίτη, FRA</p> <p>ΣΔΕ: αρμοδιότητες ΔΑ/ΕΦ, μέλη ΕπΠα, ένταξη & υλοποίηση πράξεων, χειρισμό καταγγελιών & προσωπικά δεδομένα που διασφαλίζουν τήρηση ΧΘΔ: αρχή ίσης μεταχείρισης & μη διάκρισης, προστασία προσωπικών δεδομένων, δικαίωμα προσφυγής</p> <p>Εφαρμογή: σχεδιασμός ΣΔΕ, εφαρμογή & καταρτίσεις αρχών/φορέων για ΘΔ υποστηρίζονται συμβουλευτικά από ΕΕΔΑ. Με καταρτίσεις & χρήση οδηγιών & σημείων ελέγχου, οι ΔΑ/ΕΦ διασφαλίζουν την τήρηση ΧΘΔ σε:</p> <ul style="list-style-type: none"> - προσκλήσεις: τήρηση αρχών διαφάνειας, ίσης μεταχείρισης - αξιολόγηση πράξεων: on/off κριτήρια τήρησης θεσμικού πλαισίου - υλοποίηση πράξεων: εξέταση τήρησης ΧΘΔ με λίστα επαληθεύσεων & σημεία ελέγχου - δικαίωμα αναφοράς: μέσω ενστάσεων, αντιρρήσεων, προσφυγών & πρόσβασης σε αμερόληπτο δικαστήριο - προστασία προσωπικών δεδομένων: εποπτεία DPO ΕΣΠΑ - μη συμμόρφωση με ΘΔ : λήψη διορθωτικών μέτρων - δημοσιονομική διόρθωση ή & ανάκτηση <p>Προβλέπεται έλεγχος ΘΔ από Αρχή Ελέγχου στο ΣΔΕ (σημεία ελέγχου, κατευθύνσεις σε ελεγκτές).</p>

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
<p>2. Ρυθμίσεις περί υποβολής εκθέσεων προς την επιτροπή παρακολούθησης όσον αφορά περιπτώσεις μη συμμόρφωσης με τον Χάρτη πράξεων οι οποίες στηρίζονται από τα Ταμεία και καταγγελίες σχετικά με τον Χάρτη που υποβάλλονται σύμφωνα με τις ρυθμίσεις κατά το άρθρο 69 παράγραφος 7.</p>	<p>Βλ. στο https://www.espa.gr/el/Pages/SDE_Diadikasies.aspx την «ΔVIII_3 Υποδοχή και Εξέταση Καταγγελιών» στο κεφ. ΛΠ.VIII: Διαχείριση κινδύνων</p>	<p>Εθνική Αρχή υποδοχής καταγγελιών είναι η Ελληνική AFCOS/ ΕΑΔ. Η ΕΑΔ εξετάζει τις εισερχόμενες καταγγελίες και αποφαινεται για το χειρισμό τους. Εφόσον, κρίνει ότι πρέπει να διερευνηθεί μία καταγγελία σχετικά με τον ΧΘΔ την παραπέμπει σε αρμόδια εθνική αρχή έρευνας (Συνήγορο του πολίτη, δικαστικές αρχές, κα) ή στη ΔΑ.</p> <p>Η ΔΑ εξετάζει αναλυτικά με λίστα σημείων ελέγχου. Αν διαπιστωθεί παράβαση του Χάρτη, ακολουθεί χειρισμός αντίστοιχος μίας παρατυπίας, δηλ. λαμβάνονται διορθωτικά μέτρα στο πλαίσιο του ΣΔΕ και γίνεται ανακοίνωση στην ΕΕ μέσω IMS. Συμβουλευτική υποστήριξη παρέχει η ΕΕΔΑ για τις ρυθμίσεις τήρησης του ΧΘΔ και καταρτίσεις σε ΕΑΔ και αρχές του ΣΔΕ.</p> <p>Η ΔΑ ενημερώνει την ΕπΠα, τουλάχιστον ετήσια, για μη συμμορφώσεις με τον ΧΘΔ που εντοπίζονται από την ΕΕΔΑ ή τις Αρχές του ΣΔΕ και για καταγγελίες για παραβάσεις του Χάρτη με σχετική αναφορά για:</p> <ul style="list-style-type: none"> – αριθμό & πορεία εξέτασης υποθέσεων – αποτελέσματα της διερεύνησής τους – διορθωτικές ενέργειες στο πλαίσιο του ΣΔΕ σε συνέχεια των οριστικών αποτελεσμάτων εξέτασης της υπόθεσης.

4. Υλοποίηση και εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες (UNCRPD) σύμφωνα με την απόφαση 2010/48/EK του Συμβουλίου (Εκπληρώνεται)

Ο ΑΟ αποτελεί εξέλιξη της σχετικής γενικής αιρεσιμότητας της προγραμματικής περιόδου 2014-2020, ενώ για την αξιολόγηση της εκπλήρωσης του επισπεύδουσα είναι η DG Empl.

Η θετική αυτοαξιολόγηση του ΟΑΟ εστάλη πρώτη φορά στην Ευρ.Επ στις 02.08.2021. Ακολούθησαν περίπου δεκατέσσερις μήνες με εκτενή συνεργασία με το αρμόδιο στέλεχος της γεωγραφικής μονάδας στην Dg Empl, αποστολή απαντήσεων σε αιτήματα συμπληρωματικής πληροφόρησης και τηλεδιασκέψεις με όλους τους εμπλεκόμενους. Στις 25.10.2022 απεστάλη η τελική έκδοση αυτοαξιολόγησης μέσω της SFC δεδομένου ότι η εκπλήρωση του ΑΟ τελέστηκε μετά την έγκριση των Προγραμμάτων 2021-2027 του ΕΣΠΑ και ενεργοποιήθηκε η διαδικασία του άρθρου 15 (4). Στις 22.12.2022 λάβαμε την εγκριτική απόφαση του Γενικού Διευθυντή Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης της Ευρ. Επιτροπής.

Μέσα από την εντατική συνεργασία με το γραφείο του Υπ.Επικρατείας, οι απαιτήσεις του ΑΟ σχετικά με την ύπαρξη εθνικού πλαισίου που να διασφαλίζει την εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Άτομα με Αναπηρία (**κριτήριο 1**) επιτυγχάνονται με την εφαρμογή του [N. 4488/2017](#), ΜΕΡΟΣ Δ «Κατευθυντήριες – Οργανωτικές Διατάξεις Υλοποίησης της Σύμβασης των ΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες» και το οριστικοποιημένο (κατόπιν δημόσιας διαβούλευσης) από τα τέλη του 2020 [Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα ΑμεΑ](#) (ΕΣΔ στο εξής).

Το ΕΣΔ αποτελεί οδικό χάρτη με πλαίσιο δράσεων σε 6 πυλώνες και 30 στόχους, με ορίζοντα υλοποίησης το 2023, καίτοι υπάρχουν έργα έως και το 2029. Το ΕΣΔ έχει δυναμικό χαρακτήρα και θα επικαιροποιείται ετησίως. Αποτελεί οριζόντιο στρατηγικό κείμενο/ ομπρέλα συλλέγοντας τις σχετικές δράσεις απ' όλα τα Υπουργεία, θέτοντας κοινούς στόχους και μηχανισμό παρακολούθησης για την επίτευξη της Προσβασιμότητας τόσο στη δημόσια διοίκηση όσο και στον καθημερινό βίο των ενδιαφερόμενων πολιτών. Στην παρούσα φάση επικαιροποιείται με ορίζοντα ολοκλήρωσης τον Οκτώβριο 2022. Το ΕΣΔ είναι αναρτημένο στον νέο ιστότοπο που δημιουργήθηκε [amea.gov.gr](#).

Η πορεία υλοποίησής του ΕΣΔ παρακολουθείται από τον Συντονιστικό Μηχανισμό στην Κυβέρνηση που είναι στον Υπουργό Επικρατείας και από τη ΓΓ Συντονισμού της Προεδρίας της Κυβέρνησης, με αξιοποίηση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Σύστημα (ΟΠΣ) του Κυβερνητικού Έργου ΜΑΖΙ. Το ΕΣΔ συνθέτει σε έναν ενιαίο στρατηγικό προγραμματισμό δράσεις Υπουργείων και φορέων που αναλύονται σε επιμέρους έργα με χρονοδιάγραμμα υλοποίησης, δείκτες παρακολούθησης, αξιολόγησης και υπεύθυνους υλοποίησης.

Ο Συντονιστικός Μηχανισμός λαμβάνει ετησίως εκθέσεις από τα Υπουργεία, δυνάμει των οποίων συντάσσεται η [ετήσια έκθεση](#) υλοποίησης του ΕΣΔ. Οι ετήσιες εκθέσεις των Υπουργείων τροφοδοτούν την επικαιροποίηση του ΕΣΔ, ενώ για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της κεντρικής παρακολούθησης, οι σχετικές δράσεις και τα έργα των Υπουργείων ενσωματώθηκαν στα οριστικά Ετήσια Σχέδια Δράσης των Υπουργείων. Έως σήμερα έχει ολοκληρωθεί ο καθορισμός [Σημείων Αναφοράς](#) σε όλη τη δημόσια διοίκηση (όπως προβλέπεται στον Νόμο) και το Πλαίσιο Προαγωγής που καθορίζει ο ν. 4488/2017 κατέθεσε εκθέσεις στην Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία εν όψει της εξέτασης της χώρας στις 3 και 4/9/2019. Ο Συντονιστικός Μηχανισμός στην Κυβέρνηση (ά. 69) έχει διακριτές αρμοδιότητες σε σχέση με αυτές του Κεντρικού Σημείου Αναφοράς (ά. 70), που είναι η Γενική Γραμματεία Δικαιοσύνης και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

Ο Συντονιστικός Μηχανισμός βρίσκεται σε διαρκή διαβούλευση με την Εθνική Συνομοσπονδία των Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ) ως τριτοβάθμια αντιπροσωπευτική οργάνωση των ατόμων με αναπηρία αναφορικά με την υλοποίηση των έργων του ΕΣΔ και εν γένει της οριζόντιας πολιτικής για την αναπηρία. Όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς στην εφαρμογή του ΕΣΔ διαβουλεύονται με την ΕΣΑμεΑ και τα μέλη της. Τα αποτελέσματα της παρακολούθησης και αξιολόγησης διατίθενται ετησίως στη δημοσιότητα, ενώ παράλληλα υποστηρίζεται η διοργάνωση δράσεων διαβούλευσης της πορείας εφαρμογής του ΕΣΔ. Ενδεικτικά, αναφέρεται ότι στην [παρουσίαση της Ετήσιας Έκθεσης](#) της πορείας υλοποίησης του ΕΣΔ στην αρμόδια Επιτροπή της Βουλής προσεκλήθη και παρέστη και ο Πρόεδρος της ΕΣΑμεΑ. Επίσης, ο Πρόεδρος της ΕΣΑμεΑ συμμετέχει ως μέλος στην [Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας](#) (ΕΑΠ), το συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας για θέματα προσβασιμότητας, η οποία συστάθηκε – σε υλοποίηση του Στόχου 2 του ΕΣΔ – με τον ν. 4780/2021, συγκροτήθηκε τον Μάιο 2021 με απόφαση του Πρωθυπουργού και είναι ήδη ενεργή. Μεταξύ των αρμοδιοτήτων της ΕΑΠ σύμφωνα με τον ανωτέρω νόμο είναι και να συνεργάζεται με τον Συντονιστικό Μηχανισμό στην Κυβέρνηση του άρθρου 69 του ν. 4488/2017, να υποβάλλει προτάσεις σχετικά με την υλοποίηση και αναθεώρηση του ΕΣΔ και να τον ενημερώνει για τις προτάσεις της.

Σύμφωνα με το άρθρο 68 παρ. 3. του 4488 «Νομοπαραγωγική διαδικασία, ανάλυση συνεπειών ρυθμίσεων και παραγωγή επίσημων στατιστικών για τα ΑμεΑ» : «*Η Ελληνική Στατιστική Αρχή και οι υπηρεσίες και φορείς που περιλαμβάνονται στο Ελληνικό Στατιστικό Σύστημα αναπτύσσουν, παράγουν και διαδίδουν σύμφωνα με τις αρχές του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος και την κείμενη νομοθεσία επίσημες στατιστικές σχετικά με τα ΑμεΑ, καθώς και με τα εμπόδια που αυτά αντιμετωπίζουν κατά την άσκηση των δικαιωμάτων τους. Για τους σκοπούς του σχεδιασμού των ως άνω στατιστικών και της διάχυσης των παραγόμενων δεδομένων τελούν σε διαβούλευση με το Παρατηρητήριο για τα Θέματα Αναπηρίας της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.με Α.)*». Το [Παρατηρητήριο θεμάτων Αναπηρίας](#) της ΕΣΑμεΑ λειτουργεί προς τον σκοπό αυτό με την δευτερογενή επεξεργασία των στοιχείων της ΕΛΣΤΑΤ, την έκδοση τακτικών [στατιστικών δελτίων](#) και [Ετήσιας Έκθεσης](#) για θέματα που αφορούν την αναπηρία.

Οι δείκτες που παρακολουθούνται από το Παρατηρητήριο αποτελούν ένα ολοκληρωμένο σύστημα παρακολούθησης και μέρος τους πρόκειται να ενσωματωθεί στο ΕΣΔ κατόπιν συνεργασίας με τον Συντονιστικό Μηχανισμό. Κεντρικό πυλώνα του πλαισίου παρακολούθησης αποτελεί το Ολοκληρωμένο Σύστημα Στατιστικών Δεικτών Παρακολούθησης των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Αναπηρία, όπως αυτά κατοχυρώνονται από την UNCPRD. Οι παράπλευρες ερευνητικές δράσεις του Παρατηρητηρίου βρίσκονται σε αλληλεξάρτηση και τροφοδοτούν την ανάπτυξη του.

Αναφορικά με το **δεύτερο κριτήριο**, η ΕΑΣ αξιοποιώντας ανάλογη εμπειρία από την τρέχουσα ΠΠ (γενική αιρεσιμότητα αναπηρίας) έλαβε ήδη μέριμνα της εφαρμογής της Σύμβασης των ΗΕ στην προγραμματική φάση στο επίπεδο της κατάρτισης των εγγράφων προγραμματισμού (Εγκύκλιοι σχεδιασμού, εταιρική σχέση με διαβούλευση και αντιπροσωπευτική σύνθεση ομάδων σχεδιασμού, κείμενο ΕΣΠΑ με πρόβλεψη και σχετικού θεματικού δικτύου), στην εκπόνηση του Ν. 4914/2022 για τη «Διαχείριση, έλεγχο και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2024, ...», καθώς και την ανάπτυξη (που είναι σε εξέλιξη) του ΣΔΕ. Η τήρηση της εφαρμογής της Σύμβασης στην εφαρμογή των Ταμείων για την ΠΠ 2021-2027 πρέπει να αποδεικνύεται πως καλύπτει 3 διαδοχικές φάσεις, με επιμέρους ενέργειες οι οποίες θα εκτελούνται από συγκεκριμένους επισπεύδοντες φορείς (*παρόμοια μεθοδολογική προσέγγιση με οριζόντιο ΑΟ 3*).

Οι ρυθμίσεις που θα πραγματοποιηθούν με σκοπό την ενσωμάτωση των αρχών της μη διάκρισης και προσβασιμότητας των ΑμεΑ στο ΣΔΕ εντοπίζονται τόσο στις αρμοδιότητες των ΔΑ, ιδιαίτερα ως προς την αξιολόγηση και επιλογή πράξεων, στην σύνθεση (μέλη) των Επιτροπών

Παρακολούθησης (συμπ. ΕΣΑμεΑ), όσο και στην υλοποίηση μέσα από τον σχεδιασμό των διαδικασιών του ΣΔΕ και τη συμβουλευτική υποστήριξη από την ΕΣΑμεΑ (σε σχετική [Ομάδα Εργασίας](#) σε επίπεδο ΕΑΣ). Με χρήση οδηγιών από ΕΣΑμεΑ και την υιοθέτηση των κατάλληλων σημείων ελέγχου, οι ΔΑ/ΕΦ θα διασφαλίζουν την προσβασιμότητα στις συγχρ/μενες πράξεις ιδίως μέσω:

- ΤΔΠ: πεδίο όπου συμπληρώνει ο δικαιούχος με ποιο τρόπο διασφαλίζει την προσβασιμότητα και αξιολογείται
- αξιολόγηση πράξεων: on/off κριτήριο για την προσβασιμότητα και εξειδίκευσή του στο Παράρτημα ΙΙ
- υλοποίηση πράξεων: εξέταση προσβασιμότητας με λίστα επαληθεύσεων & σημεία ελέγχου
- μη συμμόρφωση: λήψη διορθωτικών μέτρων - δημοσιονομική διόρθωση ή & ανάκτηση
- Προβλέπεται έλεγχος σχετικά με την προσβασιμότητα από Αρχή Ελέγχου στο ΣΔΕ (σημεία ελέγχου).

Ενδεικτικά αναφέρεται πως η ΕΥΘΥ επεξεργάστηκε σε συνεργασία με την ΕΣΑμεΑ (επικαιροποίηση για την περίοδο 2021-2027) το Παράρτημα ΙΙ που περιλαμβάνεται στον Οδηγό Αξιολόγησης για την ένταξη πράξεων, στον οποίο δίνονται κατευθύνσεις στις ΔΑ ως προς τη μεθοδολογία και τα κριτήρια αξιολόγησης που θα χρησιμοποιήσουν προκειμένου να αξιολογήσουν και επιλέξουν τις προς συγχρηματοδότηση πράξεις. Στο Παράρτημα ΙΙ δίνονται οδηγίες σχετικά με το πώς θα εξεταστεί από τις ΔΑ το κριτήριο της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία σε διάφορους τύπους προτάσεων/πράξεων, όπως για προτάσεις/πράξεις που αφορούν στο φυσικό περιβάλλον και εξωτερικούς χώρους, στις κτιριακές υποδομές και υπαίθριους χώρους οικοπέδων, στις μεταφορές και υπηρεσίες, στα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα και παρατίθεται η σχετική νομοθεσία.

Στο προαναφερόμενο πλαίσιο εντάσσεται και η υπογραφή από τον Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ [Δήλωσης Πολιτικής](#) για το σεβασμό της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, στην οποία περιγράφεται το έργο που αναλαμβάνει η Γενική Γραμματεία για την τήρηση των αρχών και δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία κατά την εφαρμογή των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027.

Το κριτήριο 3, έχει συμφωνηθεί με την Ευρ.Επιτροπή πως καλύπτεται με τον τρόπο που αναφέρεται στο πλαίσιο εκπλήρωσης και του 3ου οριζόντιου αναγκαίου όρου για τον Χάρτη σε συνεργασία με ΕΥΘΥ. Επίσης Στην υποδοχή και εξέταση καταγγελιών θα λαμβάνεται εισροή και από την υπηρεσία της Ε.Σ.Α.μεΑ. "[Διεκδικούμε Μαζί!](#)" που υποδέχεται, ενημερώνει, υποστηρίζει και ενδυναμώνει τα Άτομα με Αναπηρία, χρόνιες παθήσεις και τις οικογένειές τους.

Διαβεβαίωση διαρκούς εκπλήρωσης ΑΟ (α. 15, παρ. 6)

Σύμφωνα με πρόσφατη ενημέρωση τον Μάιο 2023 από την Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής Υποστήριξης και Πληροφοριακών Συστημάτων (ΕΥΘΥΠΣ) δεν υφίσταται κάποια αλλαγή που να επηρεάζει αρνητικά τους όρους εκπλήρωσης του Αναγκαίου Όρου.

Η ΕΥΘΥΠΣ κατά την εκπόνηση του ΣΔΕ, και πιο συγκεκριμένα στην ανάπτυξη των διαδικασιών που αφορούν την 1η λειτουργική περιοχή, έλαβε σχετική μέριμνα.

- ✓ *Πώς αξιολογείται η πρόταση που υποβάλλει ο δικαιούχος από τη διαχειριστική αρχή: Στις Οδηγίες για την αξιολόγηση των προτάσεων, στον Πίνακα κριτηρίων επιλογής πράξεων, στη 2^η ομάδα κριτηρίων υπάρχει το on/off κριτήριο *Εξασφάλιση της προσβασιμότητας των ατόμων με**

αναπηρία. Η Εθνική Συνομοσπονδία των Ατόμων με Αναπηρία έχει συμμετάσχει στην επεξεργασία του **Παραρτήματος II για την εξειδίκευση του κριτηρίου αξιολόγησης «Εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία» του Οδηγού αξιολόγησης που έχει αποσταλεί στις ΔΑ με το Α Μέρος του ΣΔΕ.**

- ✓ *Πώς δεσμεύεται ο δικαιούχος:* Στο Τεχνικό Δελτίο Πράξης, στο Τμήμα Δ: φυσικό αντικείμενο, στην ενότητα «Περιγραφή ενσωμάτωσης οριζόντιων πολιτικών στην πράξη» ο δικαιούχος αναφέρει τον τρόπο που «διασφαλίζει την προσβασιμότητα ατόμων με αναπηρία».

Επιπλέον, κατόπιν των οδηγιών που εστάλησαν στις ΔΑ για τη συγκρότηση των Επιτροπών Παρακολούθησης των νέων Προγραμμάτων 2021-2027, έχουν οριστεί εκπρόσωποι στις ΕπιΠα τόσο από την ΕΣΑμεΑ, όσο και από την νεοσύστατη Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας.

Περαιτέρω, η ΕΣΑμεΑ ολοκληρώνει ενταγμένο έργο στο ΤΕΠ Τεχνική Βοήθεια 2014-2020 με παραδοτέο τον **Οδηγό για την αξιολόγηση της εφαρμογής των κριτηρίων της μη διάκρισης λόγω αναπηρίας και της προσβασιμότητας στα έργα των συγχρηματοδοτούμενων Πράξεων**, που η ΕΥΘΥΠΣ θα λάβει υπόψη της στην ανάπτυξη του ΣΔΕ 2021-2027.

Αναφορικά με την Ομάδα Εργασίας για την Αναπηρία, τόσο λόγω της οργανωτικής αναδιάρθρωσης της ΕΑΣ, όσο και των ορισμένων εκπροσώπων της, βρίσκεται σε εξέλιξη η επικαιροποίηση της σύνθεσης της.

Πίνακας 12 Οριζόντιου Αναγκαίου Όρου 4 «Υλοποίηση και εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες (UNCRPD) σύμφωνα με την απόφαση 2010/48/ΕΚ του Συμβουλίου ⁽⁵⁾»

Εφαρμόζεται εθνικό πλαίσιο για την διασφάλιση της εφαρμογής της UNCRPD, το οποίο περιλαμβάνει:

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα (500)	Αιτιολόγηση (1000)
<p>1. Στόχους με μετρήσιμα ορόσημα, συλλογή δεδομένων και μηχανισμούς παρακολούθησης.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Σύμβαση ΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες, κύρωση από ΕΕ:23.12.2010, κύρωση από Ελλάδα: Ν. 4074/2012, 11.04.2012 • «ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ – ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΤΩΝ ΗΕ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ», άρθρα 59 - 74 του Ν. 4488/ 2017, ΦΕΚ 137 - 13.09.2017 • ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ • Ν. 4780/2021 «Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας, ...» (ΦΕΚ 30Α/28-02-21) • Ψηφιακή πύλη για ΑμεΑ • Παρατηρητήριο ΑμεΑ της ΕΣΑμεΑ • Εθνική Επιτροπή για Τα Δικαιώματα του Ανθρώπου 	<ul style="list-style-type: none"> • Ν. 4488/2017 • 2020: ολοκληρώθηκε κατόπιν δημόσιας διαβούλευσης το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ (ΕΣΔ), ορίστηκαν Επιμέρους Σημεία Αναφοράς σε Υπουργεία, Περιφέρειες, Δήμους και ενεργοποιήθηκαν για την παρακολούθησή του. • Το ΕΣΔ αποτελεί <i>οδικό χάρτη</i> με πλαίσιο δράσεων ιδίως για την περίοδο 2020-23 (περιέχει ωστόσο διαρκείς δράσεις με ορίζοντα υλοποίησης ως και το 2029) με 6 πυλώνες και 30 στόχους που επικαιροποιείται. • Η πορεία υλοποίησής του παρακολουθείται από τον Συντονιστικό Μηχανισμό στην Κυβέρνηση, τον Υπουργό Επικρατείας και από τη ΓΓ Συντονισμού της Προεδρίας της Κυβέρνησης, με αξιοποίηση του ΟΠΣ του Κυβερνητικού Έργου ΜΑΖΙ. Το ΕΣΔ συνθέτει σε έναν ενιαίο στρατηγικό προγραμματισμό δράσεις Υπουργείων και αρμόδιων φορέων που αναλύονται σε επιμέρους έργα με χρονοδιάγραμμα υλοποίησης, δείκτες παρακολούθησης, αξιολόγησης και υπεύθυνους υλοποίησης. • Όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς στην εφαρμογή του ΕΣΔ διαβουλεύονται με την ΕΣΑμεΑ και τα μέλη της. Τα αποτελέσματα της παρακολούθησης και αξιολόγησης διατίθενται ετησίως στη δημοσιότητα, ενώ παράλληλα υποστηρίζεται η διοργάνωση δράσεων διαβούλευσης της πορείας εφαρμογής του ΕΣΔ.

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα (500)	Αιτιολόγηση (1000)
<p>2. Ρυθμίσεις που διασφαλίζουν ότι η πολιτική, η νομοθεσία και τα πρότυπα προσβασιμότητας αντανακλώνται δεόντως στην προετοιμασία και την υλοποίηση των προγραμμάτων</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Σχεδιασμός ΕΣΠΑ & Προγραμμάτων 2021-2027 • Διαβουλεύσεις Προγραμμάτων • Νόμος 4914/2022 για τη «<i>Διαχείριση, έλεγχο και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2024, ...</i>». • Οδηγός επικοινωνίας 2021-2027 • Δήλωση Πολιτικής για το σεβασμό της Σύμβασης των ΗΕ για τα ΑμεΑ • Ν. 4780/2021 «Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας...» • Ψηφιακή πύλη για ΑμεΑ/νομοθεσία • Ομάδα Εργασίας για τα ΑμεΑ • ΕΣΑμεΑ : συγχρ/μενη δράση για την ενίσχυση της θεσμικής της ικανότητας και ανάπτυξη του Παρατηρητηρίου ΑμεΑ 	<p>Ο Συντονιστικός Μηχανισμός του ΕΣΔ προέβη σε συγκέντρωση του συνόλου της νομοθεσίας για ζητήματα αναπηρίας (6^{ος} 2021).</p> <p>Ρυθμίσεις ενσωμάτωση των αρχών της μη διάκρισης και προσβασιμότητας των ΑμεΑ σε:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Προγρ/σμό: εταιρική σχέση, διαβούλευση με κοιν.εταίρους, εγκύκλιοι με μνεία τήρησης οριζόντιων αρχών. Επικοινωνία με ΕΕΔΑ, Συνήγορο Πολίτη, FRA, ΕΣΑμεΑ - ΣΔΕ: αρμοδιότητες ΔΑ, ιδιαίτερα ως προς την αξιολόγηση και επιλογή πράξεων, μέλη ΕπΠα (συμπ. ΕΣΑμεΑ), υλοποίηση πράξεων, χειρισμό καταγγελιών - Εφαρμογή: σχεδιασμός διαδικασιών ΣΔΕ, συμβουλευτική υποστήριξη από ΕΣΑμεΑ. Με χρήση οδηγιών από ΕΣΑμεΑ & σημείων ελέγχου, οι ΔΑ/ΕΦ διασφαλίζουν την προσβασιμότητα στις συγχρ/μενες πράξεις ιδίως μέσω: <ul style="list-style-type: none"> • <i>ΤΔΠ: πεδίο όπου συμπληρώνει ο δικαιούχος με ποιο τρόπο διασφαλίζει την προσβασιμότητα και αξιολογείται</i> • <i>αξιολόγηση πράξεων: on/off κριτήριο για την προσβασιμότητα και εξειδίκευσή του στο Παράρτημα ΙΙ</i> • <i>υλοποίηση πράξεων: εξέταση προσβασιμότητας με λίστα επαληθεύσεων & σημεία ελέγχου</i> • <i>μη συμμόρφωση λήψη διορθωτικών μέτρων - δημοσιονομική διόρθωση ή & ανάκτηση</i> • Προβλέπεται έλεγχος σχετικά με την προσβασιμότητα από Αρχή Ελέγχου στο ΣΔΕ (σημεία ελέγχου).

Κριτήρια	Παραπομπή σε σχετικά έγγραφα (500)	Αιτιολόγηση (1000)
<p>3. Ρυθμίσεις περί υποβολής εκθέσεων προς την επιτροπή παρακολούθησης όσον αφορά περιπτώσεις μη συμμόρφωσης με την UNCRPD πράξεων οι οποίες στηρίζονται από τα Ταμεία και καταγγελίες σχετικά με την UNCRPD που υποβάλλονται σύμφωνα με τις ρυθμίσεις κατά το άρθρο 69 παράγραφος 7.</p>	<p>Βλ. στο https://www.espa.gr/el/Pages/SDE_Diadikasies.aspx την «ΔVIII_3 Υποδοχή και Εξέταση Καταγγελιών» στο κεφ. <i>ΑΠ.VIII: Διαχείριση κινδύνων</i></p>	<p>Εθνική Αρχή υποδοχής καταγγελιών είναι η Ελληνική AFCOS/ΕΑΔ. Η ΕΑΔ εξετάζει τις εισερχόμενες καταγγελίες και αποφαινεται για το χειρισμό τους. Εφόσον, κρίνει ότι πρέπει να διερευνηθεί μία καταγγελία την παραπέμπει σε αρμόδια εθνική αρχή έρευνας (συνήγορο του πολίτη, δικαστικές αρχές, κα) ή στη ΔΑ.</p> <p>Η ΔΑ εξετάζει αναλυτικά με λίστα σημείων ελέγχου. Αν διαπιστωθεί παράβαση σχετικά με την προσβασιμότητα ΑμεΑ ακολουθεί χειρισμός αντίστοιχος μίας παρατυπίας, δηλ. λαμβάνονται διορθωτικά μέτρα στο πλαίσιο του ΣΔΕ και γίνεται ανακοίνωση στην ΕΕ μέσω IMS. Συμβουλευτική υποστήριξη παρέχει η ΕΣΑΜΕΑ ως προς τα σημεία ελέγχου.</p> <p>Η ΔΑ ενημερώνει την ΕπΠα, τουλάχιστον ετήσια, για μη συμμορφώσεις με την προσβασιμότητα των ΑΜΕΑ που εντοπίζονται από την ΕΑΔ ή τις Αρχές του ΣΔΕ και για καταγγελίες για παραβιάσεις ως προς την προσβασιμότητα των ΑΜΕΑ με σχετική αναφορά για αριθμό & πορεία εξέτασης υποθέσεων, καθώς και τα αποτελέσματα της διερεύνησής τους και τυχόν διορθωτικές ενέργειες στο πλαίσιο του ΣΔΕ σε συνέχεια των οριστικών αποτελεσμάτων εξέτασης της υπόθεσης.</p>

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ (ΕΥΣΣΑΕ)
ΜΟΝΑΔΑ Γ' ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ, ΑΝΑΓΚΑΙΟΙ ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

Για πληροφορίες μπορείτε να απευθυνθείτε στην Ελευθερία Ευθυμίου και στον Πέτρο Σταύρου
στα elefthimiou@mnec.gr και pstavrou@mnec.gr και
στα 210 3742 065, 2103742 052 αντίστοιχα